

Aura-Celestina CIBIAN
(redactor-șef)

Gabriela CHICIUDEAN
Crina Maria HERȚEG
Natalia Gloria MUNTEAN
Teodora POPESCU
Diana-Alexandra ȘANDRU
Coralia Maria TELEA
Andra-Iulia URSA
Iuliana-Maria Wainberg-Drăghiciu
(redactori)

***Buletinul Sesiunii Studenților
și Masteranzilor Filologi
Vol. 8/2023***

**UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
EDITURA ÆTERNITAS
2023**

Reproducerea integrală sau parțială a textului volumului, prin orice mijloace, fără acordul coordonatorilor și/ sau al editurii este interzisă.

Editura Aeternitas este acreditată CNCS, categoria C

ISSN 2601 - 2618

ISSN-L 2601 - 2618

Tiparul a fost executat la

Tipo Rex Service S.R.L.

Str. Vasile Alecsandri, 68, Alba Iulia, Alba, 510165

Editura Aeternitas

Universitatea „1 Decembrie 1918”

Str. Gabriel Bethlen, nr. 5

RO 510009 Alba Iulia

Tel: 004-0508-811412

Fax: 004-0508-812630

E-mail: editura_aeternitas@yahoo.com www.editura-aeternitas.ro

Comitet științific

Prof. univ. dr. **Marina Puia Bădescu**, Universitatea din Novi Sad, Serbia

Prof. univ. dr. habil. **Diana Manuela Câmpan**, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România

Prof. univ. dr. **Giacomo Ferrari**, Universitatea „Amedeo Avogadro” din Vercelli, Italia

Prof. univ. dr. habil. **Teodora Popescu**, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România

Prof. univ. dr. **Vladimir Zegarac**, Universitatea din Bedfordshire, Marea Britanie

Conf. univ. dr. **Gabriel Dan Bărbuleț**, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România

Conf. univ. dr. **Gabriela Chiciudean**, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România

Conf. univ. dr. **Marcela Claudia Ciortea**, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, România

Conf. univ. dr. **Zana Gavrilovic**, Universitatea din East Sarajevo, Bosnia Herzegovina

Conf. univ. dr. **Crina Maria Herțeg**, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România

Conf. univ. dr. **Petru Ștefan Ionescu**, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România

Conf. univ. dr. **Paul Virgil Nanu**, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România

Conf. univ. dr. **Georgeta Maria Orian**, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România

Conf. univ. dr. **Virginia Popovici**, Universitatea din Novi Sad, Serbia

Conf. univ. dr. **Alcina Sousa**, Universitatea din Madeira, Portugalia

Conf. univ. dr. **Valerica Sporiș**, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Romania

Conf. univ. dr. **Coralia Maria Telea**, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România

Conf. univ. dr. **Iuliana Maria Wainberg-Drăghiciu**, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România

Lector univ. dr. **Alina Bako**, Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu, România

Lector univ. dr. **Lucian Vasile Bâgiu**, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România

Lector univ. dr. **Aura-Celestina Cibian**, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România

Lector univ. dr. **Adina Curta**, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România

Lector univ. dr. **Natalia Gloria Muntean**, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România

Lector univ. dr. **Valentin Todescu**, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România

Lector univ. dr. **Cristina Matilda Vănoagă**, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România

Asist. univ. dr. **Adina Botaș**, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România

Asist. univ. dr. **Andra-Iulia Ursa**, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România

Asist. univ. dr. **Sorina Victoria**, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România

Drd. **Rebeca-Rahela Marchedon**, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România

CUPRINS

Georgiana-Alexandra Alexe, DE LA VEDERE LA VIZIUNE :
ONTOPOEMELE LUI ȘTEFAN AUG. DOINAȘ / p. 7

Aigerim Aukenova, THE REPRESENTATION OF THE REFUGEES IN *THE GUARDIAN* / p.21

Mariana Chiricenco, THE MULTIMODAL METAPHOR IN *THE HOBBIT*
/ p.36

Alexandra-Andreea Cîndea, COLINDATUL TRADIȚIONAL – NOI
VARIANTE CULESE DIN ȚINUTUL HUNEDOREAN / p.56

Lucian Domșa, *HOMO RELIGIOSUS* - ÎNTRE PREOT ȘI ASCET ÎN
OPERA LUI ION CREANGĂ / p.73

Roxana Claudia Ghioghiu (Ciortea), *ENGLISH AS A LINGUA FRANCA*
IN THE EXPAT COMMUNITY IN ZÜRICH / p.81

Gabriela-Denisa Hățăgan (Ilca), THE REPRESENTATION OF THE
ECONOMIC CRISIS IN THE BROADSHEET *NEW ZEALAND HERALD* / p.
102

Veronica-Gabriela Isailă, IMAGES OF TRAUMA IN ARUNDHATI
ROY'S *THE GOD OF SMALL THINGS* / p.121

Maria Lazăr, THE ROLE OF LANGUAGE IN BUILDING AND
MAINTAINING PARASOCIAL RELATIONSHIPS THROUGH YOUTUBE –
AN ANALYSIS OF JOHN GREEN'S *ON COMPANIONABLE SILENCE* / p.
146

Luciana-Daniela Lazea, MONOGRAFIA SATULUI ARDELEAN DE LA
ÎNCEPUTUL PRIMULUI RĂZBOI MONDIAL ÎN ROMANUL *VREMURI ȘI*
OAMENI. I (1914-1916) DE ION AGÂRBICEANU / p. 158

Ioana-Raluca Lăzorean (Pinte), HT 2 U ROFL: THE WRITTEN LANGUAGE OF SOCIAL MEDIA / p.175

Elena Adelina Leaha, A CORPUS-LINGUISTIC ANALYSIS OF EDUCATION IN THE BRITISH BROADSHEET *THE GUARDIAN* / p.189

Roxana-Elena Marica, SYNTAGMES AUTOUR DES CONCEPTS DE *DROIT ET LIBERTÉ*, REPÉRÉS DANS LES TEXTES BILINGUES FRANCO-ROUMAINS DE LA CONSTITUTION ACTUELLE DE LA ROUMANIE / p.220

Marian-Iulian Neamțiu, MUSIQUE ET TEMPORALITÉ DANS *TOUS LES MATINS DU MONDE* DE PASCAL QUIGNARD / p.235

Alina Neculachi, DE LA IMPOLITEȚE LA TABU LINGVISTIC / p.244

Alexandru Bogdan Pârlițeanu, A CORPUS-BASED ANALYSIS OF THE LEMMA "GLOBAL WARMING" IN DAILY MAIL / p.260

Alexandra-Maria Pleșa, CUVINTE DIALECTALE ȘI POPULARE DIN ȚINUTURILE ALBEI / p.272

Andreea-Daniela Popescu, FARMECUL „SPĂRGĂTORULUI DE NUCI” / p.291

Lucian-Alexandru Radu, *CRUCIADA COPILOR*. ALEGE ! IDEEA DE MAMĂ SAU CEA DE CĂLUGĂR ? / p.303

DE LA VEDERE LA VIZIUNE ÎN ONTOPOEMELE LUI ȘTEFAN AUGUSTIN DOINAȘ¹

Georgiana-Alexandra ALEXE

Universitatea din București, România

Abstract

The starting point of the present paper is the literary motive of eye in Ștefan Aug. Doinaș poetry. We shall approach the relevancy of the meanings which the act of watching acquires in the last stage of Doinaș poetical creation, namely in his Ontopoeme. It brings forward the problem of Being. Aiming to outline his vision about the world and artistic creation, the poet appeals to the motive of eye in order to distinguish the function of the poet in a universe of appearances. The system he builds, both poetical and philosophical, is inspired by the Western thought, about which being obvious traces from the Greek ancient thought, the modern philosophy, namely the German idealism. The standpoint for understanding Being, especially for comprehending the essence of things, is the act of looking, which appears in many ways. By recording the elements which compound the semantical field of the dimension of watching, we shall analyze the meaning of blindness, perspective, of the eye related to the sphere, and not at last the meaning of the cursing look. We shall do some incursions into some volumes published before Ontopoeme in order to understand the progression of Doinaș vision and to justify why the eye receives such an important sense in his works. As we shall state, the relation between the act of looking and Being is to be discussed because this problem was often approached by Romanian lyrical creation.

Keywords: eye; vision; God; poet; human; ontology; society; creation.

Poet proteic, al cărui stil insolit se remarcă încă de la debutul din 1939, Ștefan Aug. Doinaș își păstrează pe parcursul

---

¹ Coordonator: Prof. univ. dr. Gheorghe Ardelean.

întregii sale creații un statut insular în lirica modernă românească. Specificitatea sintezei culturale care se regăsește în opera sa este exacerbată în ultimele volume, fiind în concordanță cu evoluția literaturii ulterior emergenței fenomenului optzecist. Poemele lui Doinaș se distanțează de noul curent de la finalul secolului XX, maniera sa originală păstrându-și identitatea în ciuda modei literare. Totuși, poetul se reinventează simultan cu mutațiile culturale prin introducerea unor elemente noi în cadrul aceluiasi complex poetic care i-a asigurat un loc în canon până în anii 2000. Importanța acordată tradiției, atât naționale, cât mai ales universale, aduce cu sine caracterul intelectualizat al operei lui Doinaș, trăsătură care se concretizează la nivelul intertextualității în *Ontopoeme*. Dacă în majoritatea volumelor influența poezilor simbolisti francezi sau cea a filosofiei antice constituie substratul din care se hrănește lirica poetului, la finalul creației nu va mai fi vorba doar de influențe, cât și de evocări directe.

Obsesia ordinii, a formei perfecte sau „vocația rotundului, plinului, simetricului” (Simion, 1998: 169), continuă să îl urmărească pe semnatarul *Omului cu compasul* și în cea mai modernă dintre etapele sale. Conținuturile semantice sunt proiectate în structurile „cristalografice” care caracterizează prozodia lui Doinaș, astfel încât forma și fondul se determină reciproc. Una dintre inovațiile pe care le aduce poeziei sale constă tocmai în maniera în care stabilește relația dintre prozodie și semnificația poemului. În *Cvadratura cercului*, cheia de lectură se ascunde în aspectul formal, în sensul în care versurile din prolog sunt reluate apoi în ordine inversă și în epilog, fiecare dintre ele constituind începutul uneia dintre strofele mediane.

După cum sugerează titlul, *Ontopoemele* (adică poemele despre Ființă) redau viziunea lui Ștefan Aug. Doinaș asupra raportului dintre Ființă și existența umană, în speță viziunea

asupra rolului poetului în dezvăluirea Ființei. Textele cuprinse în acest ciclu reunesc stilul specific al poetului, interesele sale culturale și câteva trăsături specifice literaturii de după 1980. *Ontopoemele* sunt caracterizate de palimpsestul cultural prin care Platon, Parmenide, Filon din Alexandria, Sf. Augustin, Pieter Bruegel cel Bătrân, Marc Chagall, Arcimboldo și alții se întâlnesc în cadrul aceleiași grupări de texte. Autorii enumerați apar în poeme prin evocare directă sub formă de intertext, cum sunt cei trei pictori figurați în *Cele șapte vămi ale văzduhului* și în *Întâlnirea de la Bruxelles*. Filosoful grec este menționat deja din titlul poemului *Vânzarea lui Platon ca sclav în Egina*. Aceiași autori apar și nenumiți, prin prelucrarea lirică a ideilor lor, în măsura în care operele acestora au influențat gândirea lui Doinaș. O altă specificitate rezidă în ironia, respectiv în critica socială și comentariul politic realizate prin alegorie². Ilustrative în acest sens sunt aceleași texte mai sus menționate. În *Întâlnirea de la Bruxelles* alternarea registrelor stilistice (romantic și umoristic) creează un contrast prin care este valorificat erosul în contextul libertății dobândite după decembrie 1989. Cea de-a treia trăsătură prin care *Ontopoemele* se disting de majoritatea creației poetului constă în alăturarea elementelor tradiționale, arhaice sau biblice și a obiectelor tehnice care țin de civilizația modernă, precum în *Psalmii la televizor*. Poemul este structurat de versuri extrase din *Psaltire* care încadrează strofele moderne realizate prin elemente lexicale eterogene, variind de la sintagme precum „cutreier liturgic”, până la termeni cum sunt „paraziții”, „bombardamentul”, „butoanele”, „mecanismul” sau „developarea” (Doinaș, II, 2016: 604-606).

---

² Doinaș recurge spre finalul creației la procedee artistice precum alegoria și scrie chiar și parabole, după cum anunță titlul unui volum al său, publicat în același an cu *Ontopoemele: Parabole lirice* (Doinaș, II, 2016: 817-895).

Aspectele menționate contribuie la similitudinile dintre *Ontopoeme* și postmodernismul literar, deși Ștefan Aug. Doinaș aparține așa-numitei *generații pierdute*, care debutează editorial abia în anii '60, două decenii mai târziu decât ar fi fost firesc, din cauza instaurării regimului dictatorial în a doua jumătate a secolului XX. În ciuda trăsăturilor postmodernismului fără de care *Ontopoemele* nu pot fi înțelese, există câteva motive pentru care încadrarea tranșantă în fenomenul optzecist ar fi pripită chiar și în cazul operelor de la finalul creației. Pornind de la afinitatea pentru tradiție, Doinaș s-a distins de colegii săi de generație chiar și în 1945, când profilul său poetic se conturase deja odată cu publicarea baladelor din *Revista Cercului Literar*³. Poezia scrisă în rimă, respectiv prozodia tradițională sunt cultivate de Doinaș, deși intraseră în dizgrațiile celor mai mulți dintre poeții vremii. Acestei preferințe i se adaugă și obsesia pentru formă, deja amintită, la nivelul căreia se poate observa suprastructura fondată pe rigoare compozițională. Mai mult, sonoritatea eminesciană a versurilor sale adesea prelucrate în stil romantic, sau cel puțin fondate pe asonanțe care amintesc de lirica poetului național, instituie un demarș clar între Ștefan Aug. Doinaș și reprezentanții postmodernismului.

„căci ce-i întinderea de nu priința
privirii de-a institui Ființa?”
(Doinaș, II, 2016: 589)

Ontopoemele manifestă niște particularități care se deosebesc nu doar de literatura de la momentul publicării lor, ci

---

³ Este vorba despre publicația *Cercului Literar de la Sibiu*, al cărui program figura revendicarea grupării de la tradiția literară europeană clasică. Inovarea prin restituirea tradiției i-a separat pe cerchiștii sibieni de avangarda de la București, avându-l ca reprezentat de generație pe Gellu Naum, la fel cum l-au izolat și pe Doinaș întreaga viață de restul poeților contemporani cu el. Excepția o reprezintă Al. Philippide, a cărui poezie intelectualizată și rimată rezonază cu stilul lui Ștefan Aug. Doinaș la mai multe niveluri.

și de alte volume de poezie ale autorului⁴, motiv pentru care încadrarea lor se cere precizată. Odată stabilit statutul lor insular în lirica românească, ne vom opri asupra poemului din deschiderea volumului, ilustrativ pentru întreaga etapă finală a creației lui Ștefan Aug. Doinaș, la fel și pentru viziunea asupra omului și a poetului din întreaga sa operă. *Cele șapte vămi ale văzduhului* tematizează condiția umană limitată, mai precis statutul omului privat de accesul la Adevăr, la esența lucrurilor și la Idei *in genere*. Este vorba despre Idei în accepția platonice a termenului. Ștefan Aug. Doinaș sugerează prin fiecare dintre cele șapte părți ale poemului câte una din Ideile (pe care le putem considera și valori) străine omului de rând, limitat la statu-quo-ul stabilit de societate. Statutul creatorului ocupă un loc central în lirica autorului deja începând cu cel de-al doilea volum publicat, *Omul cu compasul*, care figurează sugestiv în titlu virtutea de *deus artifex* a artistului. În primele versuri din textul omonim, Doinaș declară: „Am zgâriat aseară pe nisip/ formula unei alte ordini, care / conține-al lucrurilor tainic chip,/ cel fără de ruină și mișcare [...]” (Doinaș, I, 2016: 126).

Noua lege a lumii, instituită de poetul demiurg, abolește dimensiunea spațială și pe cea temporală, după cum sugerează ultimul vers citat. Forța lui activă, creatoare se datorează aptitudinii vizionare. În același sens apare în *Ontopoeme* și înțelegerea Binelui, a Frumosului și a Dreptății (trei dintre Ideile platonice) ca privilegiu oferit doar poetului, privirea sa având virtutea de a pătrunde esența ascunsă în spatele fenomenelor. Analiza motivului ocular se dovedește deosebit de ofertantă în încercarea de a delimita condiția omului de rând de cea a creatorului, la fel și pentru a ilustra concepția despre substanța

---

⁴ În ceea ce privește opera lirică a lui Doinaș, după cum am urmărit, *Ontopoemele* au o valoare singulară. Elemente comune pot fi, însă, regăsite în proza scurtă a autorului (*T de la Trezor*), care scoate la iveală interesele lui din zona ontologiei, a filosofiei limbajului și a polemicii ideologice, prelucrate literar într-o manieră similară, prin recurs la intertexte și la alternarea registrelor stilistice antitetice.

universului în opera lui Ștefan Aug. Doinaș. După cum vom vedea ulterior, el distinge privirea, respectiv vederea, de perspectivă și de punctul de vedere. În contrast cu cele dintâi, punctul de vedere face trimitere la aparența în care se încrede omul superficial.

„plevușca lucrurilor mortipară
nu poate fi ea poate doar să pară”
(Doinaș, II, 2016: 589)

Cele șapte vămi ale văzduhului este un poem amplu, care prezintă alternativ în cele șapte părți cum se arată lumea din perspectiva oamenilor, respectiv cum se revelează Adevărul sub privirea vizionară a poetului. Statutul lui singular în raport cu restul indivizilor umani, nu doar pentru că el are acces la divinitate, ci și pentru că împrumută atributele acesteia. Prima parte, „*I ordin de zi*” (Doinaș, II, 2016: 589), prezintă o panoramă asupra joncțiunii dintre aparență și esență, mai precis asupra modalității de înfățișare a limitei.

Doinaș alegorizează natura imanentă a obiectelor materiale printr-o imagine a războiului în care „armata tinerilor privitori avea/ ca șef pe generalul cucuvea” (Doinaș, II, 2016: 589). „Privitorii” sunt cei înzestrați cu darul de a înțelege caracterul iluzoriu al materiei lipsite de substanță și care luptă, în consecință, împotriva aparenței. Alegerea păsării conducătoare a „plutonului” nu este întâmplătoare, Doinaș preluând semnificațiile atribuite bufniței încă din Antichitatea greacă. Fiind o specie mai mică de bufniță, ea are valoare simbolică datorită capacității ei de a străbate întunericul cu privirea. Denumirea științifică a cucuvelei este *Athene noctua*, sintagma în limba latină amintind de zeița înțelepciunii. Problema principală pe care o anunță prima parte a poemului prin lupta metaforică împotriva obiectelor este aceea că „[...] aceste-abjecte/ produse-ale materiei nu pot/ avea ființă [...]”

(Doinaș, II, 2016: 589), iar Ființa este singura miză a existenței umane conform poetului. Reflecțiile și observațiile referitoare la natura Ființei impun orientarea discursului liric exclusiv către dimensiunea metafizică. Poetica aspațialității derivă din imposibilitatea de a cuprinde obiectele în sfera ontologică, întrucât „ele uzurpă vai! un loc în spațiu/ adică-n cercul strict fenomenal” (Doinaș, II, 2016: 589). Fenomenul trebuie înțeles în acest context în sensul pe care i-l atribuie Immanuel Kant când face distincția dintre *fenomen* și *noumen*. Fenomenul se referă la imaginea formată în mintea umană ca rezultat al subordonării stimulilor din lumea sensibilă unor structuri inteligibile preexistente. Omul nu are acces la obiectul în sine, ci doar la o astfel de imagine, pe care o consideră realitate obiectivă. În schimb, *noumenul* reprezintă esența, lucrul în sine, a cărui existență nu poate fi cuprinsă printr-o logică de tip cauză – efect, la fel cum nu poate fi nici cunoscut cu adevărat de intelectul uman. Relevant este și faptul că în sistemul de gândire al filosofului german spațiul și timpul, pe care poetul le desființează în universul liric înfățișat, sunt aspecte inerente percepției care nu poate depăși fenomenul. Spre deosebire de filosofia kantiană, în concepția lui Doinaș, fenomenul nu poate constitui o realitate obiectivă. Apropiat mai degrabă de tradiția platonice, Doinaș reduce fenomenul la o simplă iluzie care zădărnicește cunoașterea. Obiectele „n-au nici țară proprie nici limbă” (Doinaș, II, 2016: 589), deci pe de-o parte, statutul lor este incert, iar pe de altă parte, sunt lipsite de semnul distinctiv al grației transcendente, acesta fiind limbajul la care are acces doar omul⁵. Raportul direct al „armatei tinerilor privitori” cu divinitatea reiese și din declamația lor: „războiul nostru este

---

⁵ Pentru lămuriri suplimentare despre importanța și statutul acordate de Ștefan Aug. Doinaș limbajului, vezi volumul de proză scurtă *T de la Trezor*. Este vorba despre suveranitatea Logosului, întrucât „Limbajul ne vorbește pe noi” (Doinaș, 2016: 334), concepția poetului fiind și în acest caz una de tip idealist.

drept și sfânt/ trăiască ochiul singur pe pământ” (Doinaș, II, 2016: 589). Organul de vedere este asociat atât indivizilor umani cu abilități vizionare, cât și transcendenței înseși, ai cărei mesageri sunt *tinerii privitori*.

„acum vom trece la constituirea
societății noastre-al cărei scop
suprem e abolirea perspectivei”
(Doinaș, II, 2016: 590)

Partea secundă a poemului, „*Il metoda Chagall*” (Doinaș, II, 2016: 590), introduce în cel de-al treilea vers citat încă un termen aparținând câmpului semantic al privirii. La fel ca vederea, perspectiva este conotată pozitiv. Poetul recurge încă o dată la o alegorie, de data aceasta ilustrând preferința cetățenilor, oameni înstrăinați de cunoașterea Ființei, pentru nedreptate, adică opusul Dreptății ca Idee. Toate acestea sunt reprezentate printr-un scenariu al votului în societate. Discursul care constituie strofa este al cetățeanului reprezentat sub formă animalieră, respectiv iepurele. În cadrul *Ontopoemelor*, Ștefan Aug. Doinaș apelează nu o singură dată la metafora lumii ca pânză a pictorului⁶. Caracteristica imaginilor create de Marc Chagall în tablourile sale este eliminarea perspectivei, figurile umane, adesea însoțite de cele animaliere sunt reprezentate în manieră 2D. Relevant este și faptul că în opera lui Chagall sunt reunite multiple stiluri de avangardă, printre care suprarealismul și cubismul. Autorul *Celor șapte vămi ale văzduhului* asociază absurdul societății cu imaginile abstracte, lipsite de verosimilitate, posibile doar în arta avangardistă. Astfel, abolirea perspectivei, deci a înțelegerii profunde a universului, este cea care permite eliminarea treptată a principiilor și a valorilor

---

⁶ În *Întâlnirea de la Bruxelles* apare în partea a V-a a poemului „un penel breughelian” (Doinaș, II, 2016: 632), care (în ciuda grafiei eronate a adjectivării numelui) se referă la picturile artistului renascentist Pieter Bruegel cel Bătrân.

ordonatoare din lume. Iepurele propune „Pictarea Vânătorului cu pușca/ orizontal și în afara pânzei” (Doinaș, II, 2016: 590), vânătorul, simbol al dreptății, fiind și singura ființă umană evocată în acest decor. Maniera de reprezentare propusă nu este întâmplătoare. Axa orizontală este conotată negativ, întrucât ea dobândește semnificația dimensiunii imanente, a spațiului ocupat de materie, mai precis de obiectele inculcate în prima parte a textului. În antiteză, axa verticală⁷ marchează legătura cu transcendența, știrbită și ea în societate, după cum anunță și simbolul clopotniței deteriorate de „cetățeanul” iepure (Doinaș, II, 2016: 590) în absența vânătorului, deci a Dreptății suprimate. În acest caz, poetul condamnă nu limita ca imposibilitate a omului de a-și depăși condiția, ci limitarea culpabilă datorată respingerii valorilor morale.

„mă uit cu foc și drumul
ia dintr-o dată foc
implor cu ochii scrumul
se face drum la loc”
(Doinaș, II, 2016: 590)

Statutul poetului și privirea sa creatoare sunt abordate direct abia în cea de-a treia parte a poemului, în care subtitlul, „*III emisie de ochi*” (Doinaș, II, 2016: 590), se referă la emanația prin care poetul dă naștere lucrurilor *ex nihilo*, asemeni lui Dumnezeu. Prima strofă prezintă întruparea și destrămarea lucrurilor sub privirea poetului ca urmare a voinței lui. Ce cea de-a doua arată lumea, „vremelnică ședere/ a marelui deochi” (Doinaș, II, 2016: 590), care apare în calitate de creație inferioară creatorului și care stăpânită de oameni fiind, este și ea efemeră și dominată de păcat. „Emisia” poate face trimitere la emanația Potențelor în sensul în care explică Lucian Blaga în *Trilogia*

---

⁷ Conotația atribuită celor două axe spațiale apare și în primele volume de poezie ale lui Lucian Blaga, mentor al lui Ștefan Aug. Doinaș în perioada studenției sale la Sibiu.

cunoașterii concepția lui Filon din Alexandria, cel ce presupunea „separația între niște existențe derivate și existența-origine – derivatele rămânând totuși real unite cu originea” (Blaga, 2013: 150). Altfel zis, Creatorul făurește, creează din sine însuși fără a suferi scăderi sau modificări cantitative și calitative de vreun fel. Aceeași virtute pe care Filon o atribuie lui Dumnezeu apare în opera lui Doinaș, fost novice al lui Blaga, ca aptitudine a poetului demiurg.

„teroare a divinului fu spânzurat
la grinda lumii messer Arcimboldo”
(Doinaș, II, 2016: 591)

Ștefan Aug. Doinaș prelucrează încă o dată o imagine poetică pornind de la una picturală, aparținând de data aceasta manieristului Giuseppe Arcimboldo, al cărui renume s-a răspândit datorită portretelor sale grotesc-absurde. Poetul blamează orbirea oamenilor care condamnă pictorul pentru dezvăluirea Adevărului prin arta sa. A IV-a parte a textului este intitulată „*suma pruncilor uciși*” (Doinaș, II, 2016: 591), întrucât în scenariul imaginat de autor, Arcimboldo atrage atenția în pictura sa asupra crimei înfăptuite de Irod prin ordinul de a omorî toți nou-născuții, doar pentru a garanta răpunerea Mântuitorului vestit.

Ocurența intertextelor din istoria artei este în strânsă legătură cu motivul ocular discutat, întrucât pictorul, artist care mizează exclusiv pe organul de văz, este în *Ontopoeme* exponentul creatorului vizionar, care are acces la esență. Inspirat de imagistica arcimboldiană⁸, Doinaș realizează o descriere

---

⁸ În această secțiune a poemului, Doinaș aglomerează imagini fantastice alcătuite din corpurile pruncilor mutilați care alcătuiesc laolaltă un ansamblu dens de „ființe și obiecte jenate de prematura lor definire, dar năzuind intens spre conturarea certă” (Nemoianu, 23). Dintre tablourile lui Arcimboldo, putem presupune că Doinaș se inspiră din *Portretul lui Adam* și *Portretul Evei*. Cel dintâi reprezintă vizual exact ceea

amplă prin utilizarea unor categorii estetice cum sunt morbidul, urâtul, grotescul și absurdul, acestea fiind singurele în măsură să exprime realitatea din societatea care susține crima și condamnă arta, deopotrivă cu Adevărul. În acest fragment, critica este îndreptată nu numai către lipsa de profunzime a cetățenilor, ci și către incapacitatea lor de a-și iubi semenii. Antepenultima secțiune a poemului, „*V punctul de vedere al obiectului*” (Doinaș, II, 2016: 591-592) înscenează iluzia supremă căreia îi cade pradă omul de rând prin presupuziția că obiectul material are o existență certă, doar pentru că poate fi perceput prin simțuri. Punctul de vedere este conotat negativ, fiind formulat pornind de la observarea fenomenului, deci de la aparență. Pentru a demonstra arbitrarul unei astfel de modalități de raportare la lume, Doinaș îi dă glas însuși obiectului, respectiv unei mese care declară: „refuz să fiu luată ca exemplu/ deoarece privindu-mă eu însămi/ am personal un alt punct de vedere” (Doinaș, II, 2016: 592). Deși lipsită de existență, nefiind, chiar și masa poate formula un punct de vedere care nu are nicio incidență cu Adevărul, incognoscibil prin fenomen.

„apoi de-o dată văzul se izbi
de cel ce n-are niciun alibi”
(Doinaș, II, 2016: 592)

Perspectiva asupra realității, asupra substanței tănuite de aspectul fenomenal al lumii (care se revelează sub privirea poetului) reiese cel mai clar din ultimele două părți ale textului. Alternarea viziunii creatorului și a punctului de vedere al omului se și încheie odată cu apariția „*celui-fără-alibi*”, care este Dumnezeu însuși. Sintagma care intitulează această secțiune a

---

ce poetul sugerează prin cuvinte: „de pildă nasul nobil bărbătesc/ ca stârv cu poponețul înainte” (Doinaș, II, 591). Pentru a urmări mai clar legătura dintre pictură și poem, vezi anexa 1.

textului codifică ubicuitatea divinității, descoperită de poet „cu groază” și „cu teamă” (Doinaș, II, 2016: 592). Privind divinitatea, ochiul lui atinge formele de relief, munți și mări, iar acestea se aneantizează, revelându-i Ființa supremă, ecou al reflecțiilor din *Confesiunile Sfântului Augustin* (2018: 447). Căutarea Adevărului poetic este, deci, vehiculul instanței lirice către divinitate. Aceeași căutare este, în cele din urmă, și motivul pentru care poetul are acces la esența care îi înnobilează condiția, fapt reflectat în titlul „*îngeri și poeți*” (Doinaș, II, 2016: 591), atribuit secțiunii finale a poemului. Această ultimă parte este structurată în două strofe distincte care reprezintă corul îngerilor și pe cel al poezilor. Compatibilitatea versurilor din cele două discursuri distincte, care totuși nu pot fi înțelese decât prin lectura în paralel, stabilește congruența dintre funcțiile lor.

Finalmente, este sugerat statutul similar al celor două categorii ontologice figurate în subtitluri, respectiv sugestia că precum îngerii, și poezii au acces la Adevărul ultim reprezentat de Dumnezeu însuși. Poetul, aflat în lume, unde domnesc aparența și iluzia, își asumă un rol mantic care înalță arta sa la rangul profetiei, el însuși fiind un instrument prin care grăiește Adevărul.

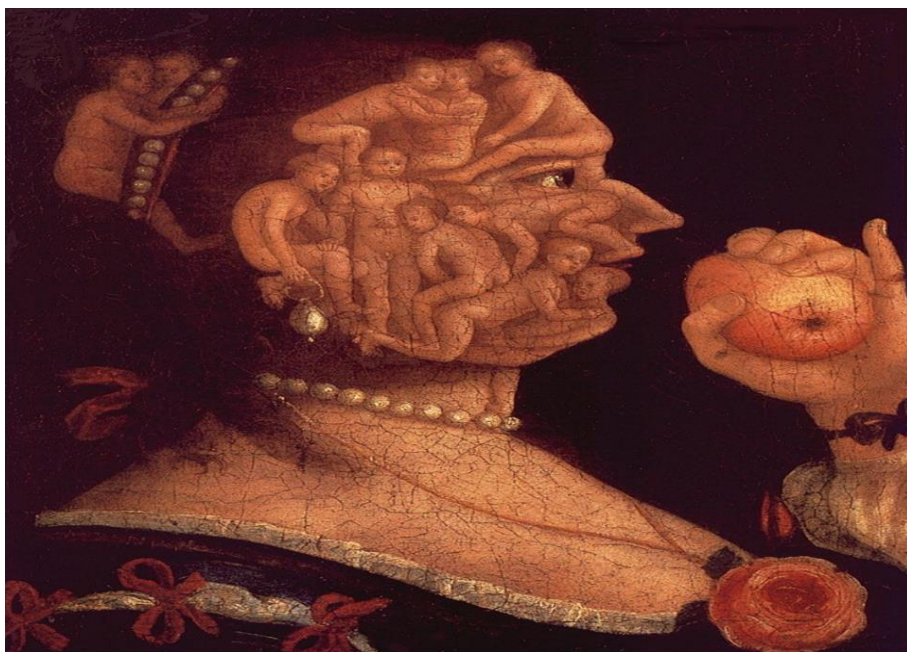
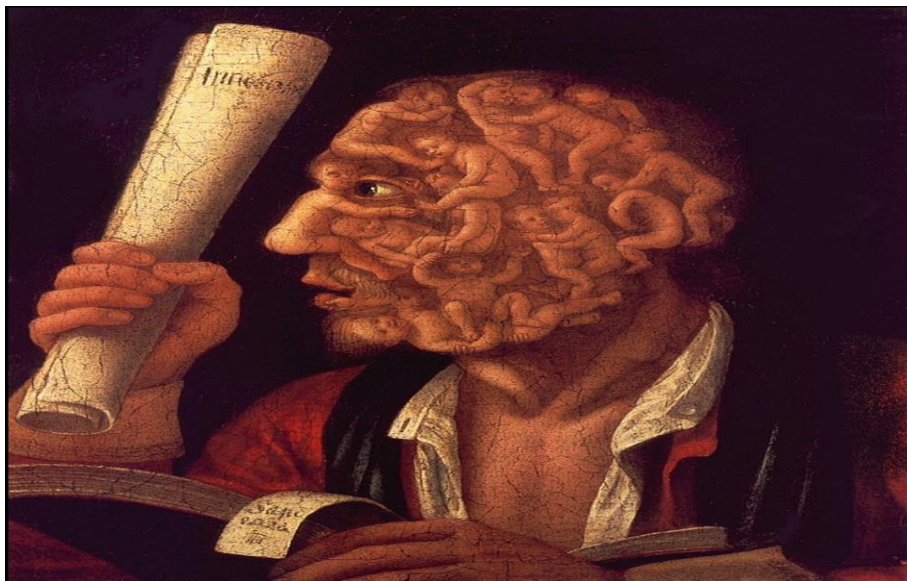
Referințe

- Augustin, Sf. (2018). *Confesiuni*. București: Humanitas.
- Blaga, L. (2013). *Trilogia cunoașterii*. București: Editura Humanitas.
- Doinaș, Ș.A. (2016). *Opere*, vol. I-II. București: Fundația Națională pentru Știință și Artă.
- Nemoianu, V. (2013). *Surâsul abundenței*. București: Editura Spandugino.
- Simion, E. (1998). *Scriitori români de azi*, vol. II, ed. II. București – Chișinău: Editura David Litera.

Anexe:

Foto 1. Portretul lui Adam, Giuseppe Arcimboldo, 1578.

Foto 2. Portretul Evei, Giuseppe Arcimboldo, 1578.

THE REPRESENTATION OF THE REFUGEES IN *THE GUARDIAN*¹

Aigerim AUKENOVA

*L.N.Gumilyov Eurasian National University NPJSC, Astana, Kazakhstan
/ 1 Decembrie 1918 University of Alba Iulia, Romania*

Abstract

The Guardian is a British daily newspaper that has published many articles on refugees. These articles cover various issues related to refugees, including their reasons for fleeing their home countries, their experiences during and after displacement, and the policies and actions of governments and organizations that affect them. This media has also reported on refugees' challenges during and after displacements, such as discrimination, poverty, and lack of access to essential services. Additionally, the newspaper has been vocal in its support for the rights of refugees and the need for a more humane and compassionate response to the refugee crisis. This work shows linguistic analysis and findings of the way refugees are represented in British media, the analysis uses corpus tools.

Keywords: refugee; media; representation; corpus linguistics.

Introduction

The problem of refugees affects the daily lives of the citizens in developed countries. On one hand the acceptance of refugees

---

¹The current chapter is a result of the research started out during my Erasmus mobility performed at “1 Decembrie 1918” University of Alba Iulia, Romania, as part of the *Corpus Linguistics* course taught by Associate Professor Ph.D. Crina Herteg in the academic year 2022-2023.

is a blow to the country's economy, on the other hand, Europe has a long migration tradition and diverse ethnic backgrounds and religions, creating complex links between ethnicity and drug use.

Given the topicality of this subject I undertook an analysis of the lemma 'refugee' in order to see how this issue is represented in the British press, more specifically in the broadsheet *The Guardian*. *The Guardian* is Britain's most influential newspaper on the left of the political spectrum. In 2013, the newspaper published sensational revelations of Western intelligence agencies' actions, which thundered worldwide. The online portal of the publication is well done. All materials are freely available, and the publication indicates to its readers the opportunity to financially support the work of its correspondents.

For this study, I used the programs #LancsBox and UAM CorpusTool. Corpus analysis tools are computer software that is designed to assist in the process of studying extensive collections of natural language text. These platforms help automate many tasks involved in corpus analysis, such as text processing, tokenization, part-of-speech tagging, and concordance. Likewise, they provide visualization and exploration capabilities to help researchers understand and interpret the patterns and regularities in the corpus. Popular corpus analysis tools also include AntConc, WMatrix, and SketchEngine. I compiled a corpus which comprises ten articles that were published in the period from June 2018 to October 2022. The corpus encompasses 9,235 words. I analysed the following lemmas: 'refugee' and its plural form 'refugees'. As evident from the corpus data, the lemma 'refugee' is mainly used in the plural form.

I highlighted that media representations have significant and well-documented consequences, including how the

American media manufactured consent for the 2003 Iraq invasion, how fake news affected the 2016 US election and the Brexit referendum, and how Facebook is complicit in Myanmar's Rohingya genocide. During the context analysis of the texts of the British newspaper 2018-2020, I noticed that the coverage of refugees usually comes from two positions: humanization and security. Refugees are presented as people who have to adapt to the new world and the new conditions of life in another country. On the one hand, they are presented more as victims of circumstances, on the other hand, readers often describe them as criminals who threaten the British and Europe in general. In the newspaper articles retrieved in 2022, I observed that the category of refugees originating from Ukraine prevails. The articles referring to this category of refugees conveyed humanism and the need for support and assistance to this category of people. British newspaper publications emphasized the similarity of Ukrainians with Europeans, both externally: in the color of eyes and hair, as well as the peculiarities of upbringing and politeness. The media's dominant position has allied with those resisting invasion, making Ukraine's representations enjoy a moral clarity rarely seen in other nations. Nevertheless, *The Guardian* avoids taking sides in other contexts by hiding behind the journalistic ethos of objectivity and impartiality.

I believe that the main advantage of corpus analysis is the "consultation" method. Using this method, researchers can confirm or refine previously put forward hypotheses. Also, analyze the material to obtain new information about language units. Thus, its usage can be done without a previously developed theory. It focuses solely on specific texts. As a result, the researcher gets objective findings that do not correspond to his linguistic intuition. For this reason, corpus analysis is instrumental in studying the semantics of idioms, for example,

in identifying differences between idioms that should be considered synonyms based on equivalents or interpretations given in dictionaries.

I noted one of the main disadvantages of corpus linguistic analysis is that the statistics on the use of a particular unit could be distorted because it is rare; it occurs several times in a row in the exact text. Also, for example, the researcher is looking for contexts for using an idiom. However, it finds a list of contexts with a combination of words.

Therefore, I highlighted it only follows that the analysis of corpora, like any other method, requires careful processing of the results.

1 Literature Review

For the theoretical substantiation of our study, I analyzed several works affecting not only the representation of refugees in the media but also the use of linguistic techniques.

In first article titled "The representation of refugees, asylum seekers and immigrants in British newspapers: A Critical Discourse Analysis," Majid Khosravinik (2010) draws on the following issues: discriminatory discourses in the Netherlands, the role of language in asylum application procedures in Belgium, racism in the USA and more problems that existed between 1996-2006.

Majid Khosravinik (2010) explains that RASIM is used as a shorthand to reference to some groups of people who are inherently very different. While the term is used for convenience in the project, during the analyses refugees, are referred to as asylum seekers and immigrants. The study shows which of the general qualities of RASIM were presented in newspapers over a certain period and how these qualities are related to the social and political life of Britain. The author also highlights the differences in the representation of RASIM. Majid Khosravinik

(2010) refers to the theoretical justification of the CDA from different researchers and he cites Reisigl, Wodak, van Leeuwen, Hartmann, Husband and others. There are a number of theoretical and conceptual notions related to prejudice, ideology, power and numerous sources of legitimacy that are involved in CDA studies of out-group representation. The researcher defines the CDA study as attempts to deconstruct the 'encoding processes' of the cycle, to illuminate the discursive mechanisms that are used to realize an ideology through 'discourse'. At the same time he described that CDA tries to explain how such loaded discourse is interpreted in people's minds to reinforce or create prejudice. The author of the article writes that communication through mass media is another important factor in assigning a centrality to discourse. He believes control of mass communication and the available discourses is directly or indirectly an attempt to exert influence on societal ideologies. In the article, the author discusses the frequency with which British newspapers have published articles regarding RASIM. As seen from the "RASIM" project chapter, the scientist demonstrated with the graph that RASIM had become an essential topic for discussion in the public sphere. However, there were noted spikes in the general upsurge as RASIM received unprecedented attention from the British people. Majid Khosravini (2010) chose to focus on only five spikes where RASIM was at the center of socio-political debates in British newspapers for the first stage of down-sampling. The sample was further limited to (a) a sample-per-week and (b) three newspapers with their Sunday editions; one liberal quality newspaper: The Guardian & The Observer, one conservative quality newspaper: The Times & the Sunday Times, and one "tabloid" newspaper: The Daily Mail & the Mail on Sunday. After quantitative downsampling, the number of articles was reduced to 439. The article gives a detailed analysis of Major CDA studies

on social out-groups e.g. immigrants and foreigners, within Wodak's Discourse-Historical and van Dijk's Socio-cognitive approaches. Majid Khosravinik (2010) used this methodology, specifically several analytical categories through which the representation of the groups is accounted for. To examine how various social out-groups are represented in discourse, the author proposes a three-level analytical framework.

The text analyses show that the most common strategy adopted by the tabloid is the referential one, followed by constructing a panic state of affairs among its readership, legitimizing and urging them to take on a more active role. The writer identified that this strategy attributes only negative evaluation to all people perceived as 'the other' overwhelmingly. He also highlighted discrepancies between the conservative quality and tabloid newspapers regarding the modes and degree of incorporation of different writing elements. For instance, Khosravinik (2010) draws the reader's attention to The Daily Mail, which incorporates very little hedging, mitigations, and epistemic modalities in attributions of negative qualities to the out-group in particular, well as in assigning positive attributions to the in-group. He believes the conservative accounts overwhelmingly construct a unanimous identity for RASIM. These conservative medias avoid constructing a 'normal' human account of RASIM by not addressing different aspects of their lives and paying attention to individuals or specific groups only when they are involved in some harmful activity. Liberal newspapers work on the processes by which the RASIM are depicted in different contexts. Generally, this is the case when liberal newspapers do not participate in political debates.

The author concludes that due to the genre of the data being analyzed, newspaper articles, some genre-specific features become salient in the representation of RASIM. For

example, the order in which the information is presented, the order in which it is summarized, and the arrangement of space in general, and the way in which it is mentioned in the text have an influential role to play in operationalizing a certain perspective or manipulation in such texts. Khosravini (2010) points out that the role of genre-specific features is enhanced when analyzing how the same event or person is portrayed in a liberal, conservative, or tabloid newspaper. In conclusion, the researcher writes about an emerging pattern in which newspapers frequently give more space and direct quotations to in-group members, whereas citations to out-group members are limited to those who are inarticulate, extremist, illogical, or threatening.

Next, I analyzed the research 'Computer-assisted digital text analysis for journalism and communications research: Introducing corpus linguistic techniques that do not require programming' published in 2021 and authored by Monika Bednarek and Georgia Carr. This article describes how corpus linguistics can be used for digital text analysis in communications research. Accordingly, this article aims to increase awareness of corpus linguistics among communications scholars. Although analysis is still carried out by researchers rather than by computer programs, the authors do not consider this a disadvantage. In communications research, many datasets consist of hundreds rather than thousands of texts, making them suitable for this method. Moreover, online corpus linguistic search and analysis interfaces allow the analysis of corpora as large as 46 billion words.

This type of research aims to do something other than replace team-based or NLP-based projects but to enable more communications scholars to harness the computer's power for quantitative and qualitative text analysis. As a result, the research Bednarek and Carr (2021) conducted corresponds

more closely to classical techniques used in communications research than to new techniques used in computational research (such as automated sentiment analysis, machine learning, topic modeling, and entity recognition).

The authors used a dataset of news items as the basis for their study. However, techniques such as identifying widespread words or examining how words refer to specific concepts can be applied to a broader range of data, including government reports, policy documents, and social media. In addition, further study is needed to directly compare corpus linguistic text analysis with other approaches, such as purely manual text/content/frame analysis.

In the last article titled "Sobbing, Screaming and Shouting? Reporting Expressions in the British Press" Monika Bednarek (2006) explains what linguistic reporting expressions give the evaluative function of the writers in British media. Monika Bednarek highlights that the research is based on a detailed pragmatic-stylistic analysis of a 70,000-word corpus.

Initially, the author divides reporting expressions into two groups regarding their meaning. First, reporting expressions are divided into two categories based on whether they are neutral, that is, whether they describe the act of saying or refer to the illocutionary act involved. The second classification refers to expressions that describe mental activities.

The researcher describes that this sub-classification of linguistic and mental reporting is both theoretically driven and text- or data-driven; that is, the modification and complexity of the sub-classification are based on an analysis of the corpus. She distinguishes three broad categories of reporting expressions in this article: those essentially non-evaluative: neutral institutionalized and discourse signaling linguistic reporting; evaluative: paralinguistic and illocutionary linguistic reporting and interpretative: mental reporting.

According to the author, there is a direct correlation between the evaluative expressions of writers or interviewers and the different perceptions of information by readers or listeners in British media over different years. No statistical significance is claimed for the findings of the article, which represent trends rather than facts. Regardless of the results become more representative as the number of occurrences increases. In the corpus, there are 100 "hard news" stories covering ten distinct topics published in the ten British national newspapers: five "broadsheets" (The Financial Times, The Guardian, The Independent, The Times, The Daily Telegraph) and five "tabloids" (The Sun, The Star, The Daily Mail, The Daily Mirror, The Dairy Express). Based on Monika Bednarek's research (2006), tabloids prefer reporting expressions related to emotions (fear) rather than beliefs and intentions. However, these tendencies could be more robust, and other evaluations, such as comprehension, mental reporting, and volition, are more frequent in broadsheets.

Nevertheless, some problems are associated with classifying evaluative and non-evaluative reporting expressions.

The author concludes the quantitative analysis of evaluation simplifies the complexity of evaluation in discourse, precisely the degree of intensity or force of the evaluation. She makes it clear that at least when evaluation is the focus of analysis, context-sensitive analysis of reporting expressions remains an absolute necessity.

Throughout this paper, reporting expressions have been demonstrated to be powerful linguistic devices that enable writers to express their opinions about reported propositions or their sources. While their evaluative potential depends on the meanings they convey, their evaluative force is closely related to the context in which they are used.

The researcher emphasizes that systematic linguistic research is required to investigate the difference between the popular and the quality press in more detail. In order to accomplish this, larger comparables covering the same topic and type of text are used.

As a final point, these research papers are essential not only for the linguistic aspect but also for the psychological one; we can track how media influence world decisions and people's consciousness.

2 Data Analysis

As I mentioned previously, I selected ten articles containing 9,235 words related to refugees from different countries and continents. The articles in the corpus compiled by me were retrieved from the online edition of *The Guardian*. The large selection of articles written by different authors enables the possibility of looking at refugees and their representations from various perspectives. Each article transmits the author's viewpoint through reporting expressions. After reviewing the literature this paper relies on, we confirmed this theory. A corpus analysis of the British newspaper provided insights in the way refugees have been represented in the media over the past four years. As explained in the introduction, this study considered the media as a form of social interaction that creates images of "strangers" as representatives of other races and cultures.

A corpus linguistics approach focuses on developing general principles for the construction and usage of corpora. Corpora represent collections of texts selected and marked up according to various language parameters. The researcher can identify the linguistic phenomenon by applying the corpus-based technique. For instance, linguists can note some grammatical or syntactic construction and the use of expressive

means in not artificially constructed contexts. In addition, using statistical methods, this corpus study made it possible to formulate and confirm the research hypothesis on a large amount of practical foundation. In my analysis I used different methods such as frequency analysis, concordance, collocation, and discourse analysis.

The analysis was carried out using the #LancsBox and UAM programs. LancsBox is a tool that enables researchers to tag text and use various analysis functions automatically. As I previously mentioned, the first step was the compilation of the corpus and which was subsequently uploaded in #LancsBox. I used KWIC, GraphColl, Whelk, Words, Ngrams, Text, and Wizard tabs. The most helpful tab for this research was Key Word in Context, KWIC generates a concordance listing of all instances of a search term within a corpus. As a result, I could determine the frequency of the lemma 'refugee' in the corpus. In addition, I analyzed the frequency of collocations comprising the lemma 'refugee'. This method was used to identify words or phrases that commonly occurred together in the corpus I compiled. The process reveals the relationships between different concepts and how they are typically discussed in the newspaper.

A second round of processing was carried out with the help of UAM Corpus tool. In the tab of statics, I investigated feature patterns. This software presented comprehensive results in tables, diagrams, pie charts, and clusters.

Both #LancsBox and UAM programs provided visualization and exploration capabilities that helped understand and interpret the patterns and regularities in the corpus.

3 Interpretation of the Results

The corpus I conducted my analysis on comprises 10 newspaper articles retrieved from the British broadsheet The Guardian. As

LancsBox shows my corpus consists of 9,097 tokens and 2,287 lemmas. The first lemma that I have chosen to analyse is 'refugee'. I analyzed this lemma in singular and plural forms.

Cambridge Dictionary defines refugees as persons who have escaped from their own country for political, religious, or economic reasons or because of a war. The singular form the lemma 'refugee' occurs 21 times in the corpus.

GraphColl showed 4 collocations which comprise the lemma refugee in the singular form. On the left side(L) are the definite article *the*, the indefinite article *a* and on the right side (R) there are the prepositions *of* and *to*. The definite article *the* occurs 12 times and the indefinite article *a* occurs 7 times. The preposition *of* was identified 5 times and the preposition *to* appears 8 times.

In contrast the lemma in plural form "refugees" is mentioned 60 times. The tool GraphColl presented 16 various collocations: on the left side there is the definite article *the*, as well as the prepositions, *to*, *of*, *for*, and the nouns *asylum seekers* and on the right side I identified the prepositions *in*, *on*, the verbs *to be*, *to have*. It occurs 60 times.

In table below I presented some examples of lexical analysis.

Results	Structure
refugee status	noun+noun
free refugee	qualifying adjective + noun
refugee crisis	noun +noun
Iranian refugee	adjective referring to origin + noun
refugee rights	noun + noun
refugee population	noun + noun
Ukrainian refugees	adjective referring to origin + noun
real refugees	qualifying adjective + noun

child refugees	noun + noun
house refugees	noun + noun
Afghan's refugees	adjective referring to origin + noun

Table 1. Lexical units

From a geographical point of view, different types of refugees are identified: refugees from Europe and Asian countries. Refugees came from Ukraine, Afghanistan, Pakistan, Somalia, Iraq, and India. The reasons they moved are varied: deportation, political persecution, and war in their home countries. Fleeing in another country is shown as the only solution to save people.

I highlighted some verbal collocations which comprise the lemma I analysed: 'to take refugees,' 'refugees fleeing,' 'refugees are pouring and 'refugees displaced.' In what follows, I conducted a semantic analysis and an interpretation of the collocations identified in the corpus.

The negative representation of refugees is reflected using words that carry negative connotations such as homelessness, to deport, to detain, to deny, and to stop.

The other face of the approach is the authorities' preoccupation to resolve the problem. The collocations analysed reveal the fact that people are worried about refugees, about their fates. Refugees are presented more negatively as homeless people who need support from the local government, churches, and the citizens. This preoccupation is reflected using a word such as shelter, to take in, church, moved into the hotel, and to secure. The journalists believe the refugees can support each other, but many now want to move to towns and cities for jobs and better transport.

The articles written during 2018-2019 are mostly connected with the "migration crisis" in Europe. Regarding gender, the corpus reveals that the ratio of female refugees is

higher. For instance, after analyzing the texts, we can highlight that among the refugees who cross the border between Greece and the former Yugoslav Republic of Macedonia, women and children make up 60 percent. Moreover, women and girls are fleeing countries such as Syria and Afghanistan, where they have been subjected to sexual and gender-based harassment and violence, including war-related violence.

As I mentioned in the previous chapter, I processed a second round of analysis with the use of the UAM program. According to the statics, the most widespread parts of speech are nouns (about 21%), followed by prepositions (11,4%), and verbs (11,1 %). As UAM reveals there are 756 adjectives, 25 adjectives were written in comparative degree: more, better, worse, border, tighter, and 17 adjectives were used in the superlative degree: eldest, biggest, lowest, latest, and happiest. The program gave data about the positivity of language expressions. Positive and negative stances in the news material were 3% and 3.1%, respectively.

Human interest can also be an essential aspect of presenting stories about refugees. For example, news organizations may focus on individual stories of refugees to make the story more relatable and emotionally engaging for the audience.

Another critical aspect of the discursive aspect of news values about refugees is the representation of refugees in the media. The media may be more likely to focus on negative aspects of the refugee experience, such as crime, poverty, or extremism, rather than the more positive aspects, such as the contributions that refugees make to their host communities. This representation can shape the public's perceptions of refugees and lead to the stigmatization of refugees in society.

It is important to note that the representation of refugees in the media can vary depending on the context, country, and

time. In some cases, the media may be more sympathetic to refugees, while in other cases, the media may be more critical of refugees. Therefore, it is essential to critically examine the media representation of refugees and consider the discursive aspects of news values.

Conclusion

The main achievements, including literature review and practical contributions to the field, can be summarized as follows: the representation of refugees in *The Guardian* can vary depending on the specific article or coverage. *The Guardian* has a reputation for providing in-depth and nuanced coverage of refugee issues. They have reported on the causes of forced migration, the experiences of refugees, and the policies and actions of governments and other organizations related to refugee issues. However, as with any news organization, *The Guardian's* coverage may also be subject to bias or inaccuracies, and readers should always consider the source and context of the information presented.

To sum up, I identified that linguistic analysis could be applied to media in the future as critical discourse analysis (CDA), a method of studying how language is used to construct and reinforce power relations, ideologies, and social identities. Besides this, CDA can be used to examine the language used in media coverage of issues such as immigration, race, and gender to identify bias, discrimination, and marginalization patterns. The next point is sentiment analysis, which uses natural language processing techniques to determine the emotional tone of the text, such as positive, negative, or neutral. For example, sentiment analysis helped evaluate the attitudes and opinions expressed in media coverage of refugees.

Overall, the corpus linguistic analysis of *The Guardian* newspaper provided insights into how language shapes our

perceptions and understanding of the world and can be used to identify patterns of bias and discrimination in the media.

References

- Bednarek, M. (2006). Sobbing, Screaming and Shouting? Reporting expressions in the British Press. In C. Houswitschka, G. Knappe, & A. Muller (Eds.), *Proceedings Anglistentag 2005* (pp. 561-572). Bamberg. Trier WVT.
- Bednarek, M., & Carr, G. (2020). Computer-assisted digital text analysis for journalism and communications research: Introducing corpus linguistic techniques that do not require programming. *Media International Australia*, 181(1), 131-151. Doi: <https://doi.org/10.1177/1329878X20947124>
- Brezina, V., Timperley, M., & McEnery, A. (2018). #LancsBox v. 4.x. <http://corpora.lancs.ac.uk/lancsbox/download.php>
- KhosraviNik, M. (2010). "The Representation of Refugees, Asylum Seekers and Immigrants in British Newspapers: A Critical Discourse Analysis". *Journal of Language and Politics*. No. 9:1, 1-28. <https://doi.org/10.1075/jip.9.1.01.kho>
- O'Donnell, M. (2008). The UAM CorpusTool: Software for corpus annotation and exploration. *Proceedings of the XXVI Congreso de AESLA* (pp. 3-5). Almeria, Spain.

THE MULTIMODAL METAPHOR IN *THE HOBBIT*¹

Mariana CHIRICENCO

1 Decembrie 1918 University of Alba Iulia, Romania

Abstract

Language is an extremely complex and impressive way of communicating that allows people to convey messages, ideas, and feelings. The way we choose certain words and the meaning we want to communicate in a certain context allows people to build conversations and deliver messages. It is a way to communicate deep messages on any theme in daily life, the media, or literature, and often words or phrases may contain hidden meanings that do reading and analysing them much more interesting.

However, apart from verbal communication, there are many other possibilities to convey the desired messages to the audience, from major artistic representations such as pictures and music to non-verbal language or any kind of sound. All these elements have become essential to the filmmaking industry. In a well-made movie, any sound, any gesture, any word or phrase, and any song are chosen to intensify the message sent to the audience. That is why movies are the best method to create multimodal metaphors.

*This paper tries to analyse the metaphors of greed and madness mentioned in John Ronald Reuel Tolkien's novel *The Hobbit* and their representations in the trilogy under the same title. While the novel was intended to be just a children's story, and some aspects of this story are quite plain, Peter Jackson transformed it into a story applicable to people of all ages, adding complexity and emotional*

---

¹ Prezenta lucrare a fost elaborată în cadrul cursului de *Metodologia cercetării în educația lingvistică* din planul de învățământ al programului de masterat de cercetare *Limbă, literatură și cultură engleză în context european*, anul universitar 2022-2023, sub îndrumarea Prof. univ. dr. habil. Teodora Popescu.

tension. The psychological background of some characters also plays an important role in setting the atmosphere.

Keywords: multimodal metaphor, novel, *The Hobbit*, greed, regaining identity.

Introduction

Language cannot be called just an instrument used for communication. It is a way to create universes within a universe, disassemble and reassemble the human soul piece by piece, and it is one of the best ways to touch someone's heart. Due to the extreme complexity and flexibility of a language, a common word may have multiple connotations, or in accordance with an author's desire, it can gain new meanings. Upon this, writers cling to convey an idea, a message, or an image, to describe reality in a veiled way. Literature has been a faithful friend, teacher, and mediator for humanity. However, with the progress that introduced cinematography and its continuous advancement, the verbal description was partly pushed aside by the visual effect. New adaptations appear every year, and a lot of books have become the subjects for adaptations. John Ronald Reuel Tolkien's writings, which in his time became quite popular, are no exception.

Tolkien was an academic, a lexicographer, the father of an entire mythology, a world divided among unusual creatures that have developed their own languages, and a soldier who mirrored reality through his writings. The debut book that introduced him to the public as the master of this universe was, at first glance, a fairytale, and childish novel, i.e. *The Hobbit* or *There and Back Again*. Tolkien's mythical world is a place where wonderful things happen, and it is full of beautiful and awful creatures coexisting. Here we can follow the adventure of the main characters and go deeper into the lore the writer proposes to explore. An allegorical novel from A to Z, it was successfully

adopted in a trilogy directed by Peter Jackson, who also made a major contribution to the creation of screen adaptations of the author's most popular books.

Taking into account that it was first published in 1937 and its adaptation appeared between 2012 and 2014, there might be some changes that the producer introduced to adjust its reality to the public. The main issue of this research paper is the analysis of how much "mature" adaptation is kept from Tolkien's "childish" language. The atmosphere of the book is different from the atmosphere of the film adaptation, and the reason for this was the fact that the audience for the film was not only formed by children but people of all ages. I would like to demonstrate these changes through character dialogue analysis, both in the book and movie. Movie characters' dialogue reflects their role, social status, influence level, and psychological background. Focus shifts from one single character to all of them.

Nevertheless, Jackson is quite faithful to the original plot. He keeps some dialogues unaltered so that the story itself is almost unchanged, but at the same time, it becomes more "mature". Initially, the story was explicitly intended for children, but it also gained popularity among adults. In effect, it lost its intrusive tone, as if an older figure was addressing children; a great focus is put on the chromatic and visual effects to heighten the action. Battle and fighting scenes are more violent and vivid, while dialogues are shortened.

Furthermore, another subject that I would like to discuss in this paper is the metaphor of greed and madness that Tolkien presents in his writing. First, it is the dissociative identity disorder portrayed by the character of Gollum, whose real name has been forgotten long ago, as well as his real identity. Often, he conflicts with himself, which is very clearly shown during his conversation. He interrupts and argues with himself, and each of

his "sides" has certain character traits. Second, it is the metaphorical representation of the human sense of greed embodied by a dragon and "gold sickness" that affected at least three generations of dwarves.

This study aims to observe how the novel matured from a hobbit bildungsroman into the dwarves' attempt to regain their identity and the use of pictorial metaphors to reveal the psychological struggle of some characters.

1 Literature review

The phenomenon of metaphor is present in our everyday life, whether we notice it or not. In many cases, a speaker chooses to express his idea metaphorically instead of using a literal expression of equal meaning. The use of metaphor is the most innovative and creative way of language use. Words and sentences linked to other words or phrases from different domains and based on a certain concept create new meanings, which theorists regard as conceptual metaphors (Ritchie, 2013). On the one hand, it happens due to the innate human need for creativity.

On the other hand, the inability to express a certain concept or idea by literal language. Metaphors act like bridges between abstract concepts and perceptual experiences (Katz, 1998). The author also adds that a word's association with a certain idea depends on our world perception.

The 20th and 21st centuries opened new perspectives for metaphorical multimodality, where not only words can be analysed but also visual representations and sounds. In his introduction to *Multimodal Metaphors*, Charles Forceville states that the target and source for multimodal metaphors are

predominantly or entirely presented in different modes, these modes including minimally visuals,

written language, spoken language, non-verbal sound, and music (Forceville, 2009, p. 3)

However, Mats Rohdin suggests that until the late 1920s the concept of metaphor was regarded exclusively in the verbal matter and to set a link between perceptual reality and the film was quite difficult (Rohdin, 2009, p. 403). That is why several methods were applied to introduce metaphors in films, one of which is superimposition – the moment when two images blend while transiting from one to another.

Gradually silent films were replaced by colour and sound films, which are more elaborate and complex as compared to the beginnings of movie making. Expressing ideas and feelings became more interesting. Filmmakers use visual, sounds and movement strategies to evoke deep emotions in viewers and make the film an intense and lively experience. Each component of the film plays an important role in shaping multimodal metaphors. As noted above, initially, the directors relied only on pictures and used the available technology to achieve the maximum result. Modern film industry allows them to expand the list of tools, including any type of sound, human voices in different tones helping to express all kinds of the emotional component, sounds made by moving objects to help the spectator set in a certain space, and music in order to create an appropriate atmosphere (Fahlenbrach, 2008, p. 85). In particular, the musical component greatly affects the emotional background.

Moreover, Kappelhoff and Müller explore in their studies the importance of gestures in cinematic performances. They argue that the representation of body gestures often implies metaphorical meaning in films (Fahlenbrach, 2016, p. 6). In some cases, it helps the viewer to determine the character's

psychological nature, posture, and status, among other characters.

The movie adaptation of Tolkien's novel *The Hobbit* is divided into three parts, although the novel is quite short. It is still faithful to the plot, but all sorts of visual and audio effects contributed to the huge temporal difference between the book and the film adaptation. This dynamic film type is exactly where multimodal metaphors can provoke strong emotional effects. The movie includes not only sounds and music in the background but singing as well. Some of the songs are taken from the original text and slightly modified to fit the main idea suggested by the play. In his study *Music, language, and multimodal metaphor*, Lawrence M. Zbikowski states that generally, music and language belong to different conceptual domains. However, both may activate similar cognitive resources and "offer possibilities for constructing meaning" (Zbikowski, 2009, p. 360).

Consequently, both of them affect the emotional background of the viewer. However, language separately is mainly used to draw a person's attention to a certain object, concept or idea. At the same time, music is all sorts of analogies in human perception that influence emotions especially (Zbikowski, 2009, p. 364).

The personification metaphor is a well-made representation that somehow distracts the viewer's attention but simultaneously creates certain associations between the image and reality. It focuses on an object or abstract concept that gains human characteristics or attributes. Personification is a term that defines a general and, at the same time, individualised phenomenon, differing in terms of the aspects of a specific person or group of people (Lakoff & Johnson, 2003, p. 33). The ferocious dragon introduces a personification metaphor, representing the greatest danger from the first

minutes. In fact, all the action takes place because of this creature, an animal able to speak and judge rationally and guided mainly by a human feature – the desire to gain as much wealth as possible. The abundant glimmering golden colour against a dark background emphasises this statement.

It is noticeable that the movie heightens some aspects left almost untold in the book or changes the storytelling perspective—for instance, some characters' emotional or psychological states. A controversial character is Gollum, whose psychological health is a big question. The writer presents him as an evil creature, which is emphasised even by his skin colour, i.e., black. In the scene where he meets Bilbo, his personality continuously “disconnects” from himself as if two people are in one body. He clearly shares some characteristics of dissociative identity disorder: two or more distinct identities and they recurrently take control of the person's behaviour (Haddock, 2001, p. 25). He contrasts with the protagonist's clear and determined state of mind and acts as his opposite. Every aspect starting from images, music and dialogues to the characters' psychological traits, plays a considerable role in shaping the metaphors in this movie.

2 Research Methodology

The Hobbit is a book that opens the door to the incredible world of Middle-Earth for any reader eager to discover it. Written as a children's story for Tolkien's own children, it is a prequel to the more complex adventure described in *The Lord of the Rings* trilogy, this time meant for a much wider public.

Set in a world inspired mainly by Germanic mythology, the book reveals a story of the personal growth of a home-loving hobbit whose personality is always in the spotlight. However, when it comes to the movie adaptation, the initial focus of attention on a single personality moves towards the

entire group of characters, describing a more complex issue. The dwarves, which in the novel were identified only as a group, in the movie are represented as having their individualities. Their more complex dialogues, mimicry, and behaviour play an important role in their development and in identifying each member's status.

The movie makes the transition from Bilbo's personal identity to the problem of dwarves' national identity, which is primarily related to their homeland, a place they occupied before being chased by the dragon and their will to regain this place. Images, dialogues, and sounds assist in the creation of an appropriate atmosphere and reproduce the psychological states that the characters go through to fulfil their purpose.

My research aims to observe and analyse visual metaphors that present greed and madness and observe how the novel's concept was transformed into a film appropriate for viewers of all ages. Upon careful investigation, there will be a comparative interpretation of these two, both in the novel and the movie.

After the identification and analysis of certain multimodal metaphors, I will be able to answer some questions, which are the basis of my research:

1. What makes the movie adaptation feel more "mature" in comparison with the novel?
2. How does Tolkien represent greed – one of the most destructive senses of human nature – and how does Peter Jackson develop it?
3. How does the dialogue describe the psychological component of the characters?

3 Data collection and interpretation

3.1 To the Misty Mountains

The citizens of Erebor citadel are introduced in the film's opening scene. A city inside a huge mountain populated by a dwarf nation was occupied with their usual and traditional craftsmanship of searching for and processing precious metals and stones. However, their peaceful and wealthy life ends when a dragon lured by the amount of gold, gathered inside the mountain chases them away, causing many casualties, completely demoralising them, and leaving them without any chance of hope. This is the very moment that marks the beginning of a long crisis for Thorin's people. Here his status changes from future heir to the throne of Erebor to wandering Thorin Oakenshield.

The catastrophic scenes of a huge and devastating animal that razed to the ground an entire city of Dale, located near the mountain, and populated by humans, are the opposite of the quiet and almost lazy scene described at the novel's beginning. This is mainly emphasised by the nouns and combinations of words that represent the elements that describe a comfortable dwelling: comfortable tunnel, panelled walls, polished chairs, pegs for hats and coats, bedrooms, bathrooms, cellars, pantries, wardrobes, kitchens, and dining rooms. Each of these elements is a puzzle piece that creates a picture of everyday life and a feeling of warmth.

The colour palette of each place is also significant, revealing the antithetical atmosphere from where the characters come. In the first picture, we notice the abundance of grey and black, symbolising the dead and abandoned place. The sun no longer shines above this place, and no animal dares to cross the borders of the dragon's territory. Erebor becomes the land of evil. The same gloomy atmosphere follows the group of twelve dwarves, especially Thorin, who is primarily concerned with the expedition's main goal. In the second picture, the predominant colour is brown and very light brown, describing Bilbo as a

typical hobbit, dependent on comfort and happy with his monotonous life. However, at the same time, his house contains some spots that are painted in green, indicating the character's potential for change and growth, especially the door, which is perfectly round and green.

Figure 1. The desolated Erebor

Figure 2. Bilbo's house

Jackson introduces the viewers to the movie's main issue – the desperate fight for the return of the homeland and the identity of the dwarves. Excellent craftsmen in metal processing, jewellers, and gunsmiths, once they are removed and isolated from their workshops and the place that defines their being, they are not able by nature to fit into another place or accept another craft. Tolkien, in his turn, reveals a story of personal growth about a man who reveals his abilities and develops through adapting to unusual circumstances. The story leads us to think about a child who is used to living a comfortable life, protected by his parents, and lacking the need to solve the problems of daily existence. In addition, in one moment, he is forced to face the problems - to grow up:

This is a story of how a Baggins had an adventure, found himself doing and saying things altogether unexpected. (Tolkien, 2009, p. 3)

3.2 Cheer up, Thorin and Company !

A fascinating and notable thing is the way the main characters are represented in the novel and the movie. If we analyse the representation of the thirteen dwarves in the novel, we notice that their individualities are almost erased. For the author, who intends the novel to be a children's story of Bilbo's maturation, the importance of each character's individuality disappears. At the novel's beginning, when the entire Company is introduced to the reader, they all appear to have similar looks: long beards and colourful hoods. They rarely act as individuals, remaining more active as a group, commonly referred to as "Thorin's company", "Thorin and company", "he and his company", or "Thorin and his company". However, Balin, the leader's closest friend and advisor, gets many lines both in the book and in the

movie, and Fili and Kili, Thorin's nephews, are three other characters named not just as group references.

The group's youngest members are inseparable brothers who get into trouble together and whom the elders can hardly trust because they find it difficult to complete the task exactly as they are asked. They almost never appear separated in the novel. When the narrator wants to draw attention to these two characters, he refers to them only together, as "Fili and Kili," at least twenty times.

The only character that is considered very important is the leader of the group, Thorin, the only one able to act constantly as an individual. He is a group component, but he is never the Company. He is the heir to the throne of the city of Erebor, and his status is marked as "an enormously important dwarf" (Tolkien, 2009, p. 9). In some ways, his social standing influence his behaviour. He is unshakeable and serious; hfe uses a commanding tone; he has no right to yield or give back.

In the film, the group members get more freedom. Although the "company" still exists, each member is more active.

In both the book and the movie, Thorin remains the unshakable leader of the group, and his status as the sole heir to the throne plays an important role in determining his line of action. His facial expressions in the film remain virtually unchanged: a serious face that expresses all the hardships and sorrows not only of his own but of all his people. The words of his own amplify his attitude of having no right to give up:

[Balin:] "You don't have to do this. You have a choice. You've done honorably by our people. You have built a new life for us in the Blue Mountains, a life of peace and plenty. A life that is worth more than all the gold in Erebor."

[Thorin holds out the key Gandalf gave him.]

[Thorin:] "From my grandfather to my father, this has come to me. They dreamt of the day when the dwarves of Erebor would reclaim their homeland. *There is no choice, Balin. Not for me.*" (Jackson et al., 2013)

Figure 3. Thorin Oakenshield played by Richard Armitage

This automatically makes the viewers understand the seriousness of his company's mission. Therefore, a novel dedicated to personal growth turns in the movie into a story of the return of identity.

3.3 A "rabbit" doing his "burglar" job

At the novel's beginning, the author introduces the reader to the main character by describing his house, family, and, first of all, his kindness. A very quiet and peaceful folk living almost unnoticed by others in sort of holes underground or under a hill called Hobbit-holes made of tunnels connected to many comfortable rooms. Their peaceful nature, the ability to move softly and imperceptibly, and their furry legs create an association with *rabbits*. Throughout the novel, Bilbo is mistakenly or intentionally associated with a rabbit.

In chapter two, when trolls catch the company of dwarves, the hobbit is for the first time referred to as a "little nasty *rabbit*" (Tolkien, 2009, p. 28). His physical appearance, especially his feet, confused the trolls in this situation.

His small size in comparison to other creatures in this universe, as well as his fearfulness, another characteristic of rabbits that looks like something common to hobbits as well, caused him to be intentionally associated with this animal: "You need not be frightened like a *rabbit*, even if you look rather like one." (Tolkien, 2009, p. 81). Another factor that led to him being associated with and called a bunny was his love of comfort and food, as well as his habit of eating several meals per day: "Little *bunny* is getting nice and fat again on bread and honey" (Tolkien, 2009, p. 94)

Although the author himself denied that the hobbit race shares common characteristics with rabbits, the names of these populations are relatively similar.

Another identity trial the protagonist had to face was the new role imposed on him by the company of dwarves—the role of a burglar. In the dialogues between the characters, the word "burglar" appears many times more than the word "rabbit." If the association with a rabbit was made by bigger and much stronger creatures than the hobbit, such as trolls, great eagles, and bear-shapeshifter, the identification with this concrete profession was made mostly by dwarves. In this way, they determined his place in the group. When they addressed and talked to or about him, they mostly used the word "burglar" instead of his name. He is imposed on and expected to fit the expectations of others; however, he has nothing to do with it, and he has never stolen a thing in his life. The fact that they keep repeating this phrase symbolises their refusal to accept Baggins's character in any other way than through his role.

3.4 Visual and verbal metaphors of madness and greed

3.4.1 Gold is dark, fierce desire

The advancement of the modern film industry enables directors to recreate everything they deem necessary to realise their

concept visually. Just as Tolkien used the dragon, a mythological animal, to represent the concept of greed and evil, Jackson helped create the metaphorical image of greed mainly through the dragon and Thorin's family.

This kind of *golden sickness* or *dragon sickness* appears with such a name only in the movie, and in terms of *The Hobbit* universe, it means a strong obsession for huge amounts of gold, especially those hoarded by dragons. The inclination toward this deviation was shown from the first minutes as the main cause of the creature's apparition:

[Bilbo:] "Slowly, the days turned sour, and the watchful nights closed in. Thror's love of gold had grown too fierce. A *sickness* had begun to grow within him; it was a *sickness* of the mind. And where *sickness* thrives, bad things will follow." (Jackson et al., 2013)

By the syntagm "bad things," Bilbo means the dragon and all the sorrows it will cause.

Figure 4. Smaug guards the stolen gold of Erebor.

Figure 5. Smaug is sleeping in gold.

An abstract concept characteristic of humans becomes embodied through a concrete creature: a *dragon*. This evil creature appears in the folklore of many nations and is usually thought to be the guardian of a treasure or the guardian of a beautiful young maiden. The novel and the movie highlight the role of "treasure guardian" and overstate it; therefore, gold hunting for Smaug becomes the purpose of its life. Greedy and violent, it does not care about all the destruction it does; its only interest is the huge amount of gold it can rob. If, for dwarves or humans, such a state is a deviation from normality, a sickness, for Smaug, it is his natural and normal state.

High video graphics, incredibly huge dark halls made of stone, and the sound of coins and golden cups clashing during the movement of the characters create everything you need to immerse yourself in the atmosphere of a place saturated with danger caused not only by the creature but especially by the enormous quantity of gold.

3.4.2 I am two people

While reading the novel or watching the movie, we may notice a character whose importance in terms of the actual story is not so high. However, he possesses a thing that will considerably help the main character to overcome all obstacles successfully.

Many, many years ago, he was a hobbit, just as Bilbo is, but then he found the bewitched ring and changed into a creature that is hard to classify. Isolation and the obsession with owning the ring damaged his mental health severely. He has a double personality, and each of these two constantly takes control of his actions and words, which is a characteristic of dissociative identity disorder. In his case, the whole is split into two opposite identities, and sometimes it is hard to understand which is which. In conversation with Bilbo, Gollum interrupts their dialogue to argue with himself, confusing his interlocutor, as in the following fragment:

[Gollum:] "Ooh! *We knows!* We knows safe paths for Hobbitses. Safe paths in the dark."

[Gollum:] "Shut up."

[Bilbo:] "I didn't say anything."

[Gollum:] "Wasn't talking to you."

[Gollum:] "But yes, *we was*, Precious, *we was*." (Jackson et al., 2013)

It is not clear if he is aware of his double personality, but it is certain that it does not even interest him. The psychological damage caused by the ring cultivated the habit of calling himself "my precious" in the novel and "Precious" in the movie. He used to refer to the ring as "my precious," as if it were a precious thing made of gold, but as time passed, his attention shifted to himself.

The split of the personality is mostly marked by the way he uses pronouns and verbs. In dialogues, he never addresses himself with the personal pronoun in the first person singular, "I," but only with the plural form "we." However, when he speaks about actions, the verb is always in the singular form, as in "we know", "we was", and never "I know", or "I was."

The same thing happens when he uses the personal object pronoun "us" instead of "I" in the following lines:

[Gollum:] "Give *us* a chance, Precious, give *us* a chance!"

[Gollum:] "Ask *us*. ASK *US!*" (Jackson et al., 2013)

There is an erasure of the boundaries of his personality; he becomes unable to understand who he is and unable to unite the divided parts into a single whole. If the book slightly shows this kind of personality disorder, the movie accentuates Gollum's behaviour and the words he uses to express the split between him and the "precious."

We notice that the entire adventure aims to regain the identity of the dwarves of Erebor through the return of their native land, and finally, with many sacrifices, they achieve it. Another identity problem, on a minor scale, is presented by Gollum's inability to come to terms with himself—two different perspectives on problems with identity, two different stories. The first story ends relatively well, while the second one remains unchanged.

Conclusions and Recommendations

The observation and analysis of J.R.R. Tolkien's novel *The Hobbit*, or *There and Back Again*, as well as its film adaptation, enabled me to achieve my goals and answer the research questions. The two main aims of the research were to analyse the way a story written for children evolved into a story capable of catching the attention of an adult audience and the way the movie highlights and develops through verbal and visual metaphors, two mental states undeveloped, unintentionally, or not, by the writer.

First, to "mature" the story, the director changed the plot's main focus from a bildungsroman, a story of initiation, to a story of regaining identity. The team of adventurers does not appear as a group. Each of them gets his own individuality. Although the quantity of lines is less than that of the main characters, many members of the group have the opportunity to stand out. Thus, complexity brings it closer to reality.

Second, the abstract concept of greed and the destruction that results are embodied in a mythical creature, a dragon, through multimodal metaphor. In addition, another amplifier of the metaphorical image of the concept is the sound produced by Bilbo when he moves through the golden dunes in the gigantic holes in the first meeting with the dragon. While Tolkien gives the readers a sketch to make them fantasise about

this concept's destructiveness, Jackson allows the viewers to witness it through his visual interpretation. As well as with the dragon case, in the case of Gollum, whose mind is fogbound by many circumstances, its visual and verbal interpretation emphasises the deep state of his psychological damage.

As noticed before, the colour palette, especially in the home description, plays an important role in depicting the atmosphere and partially the psychological background of the two main characters: Bilbo, whose home is predominantly brown, light brown, and green in some corners, contrasts his grounded and domestic nature with the gloomy greyness that has become the dominant colour of the dwarves' home since the invasion.

Close reading and careful watching are good ways to discover many interesting details, symbols, or ideas intended to be discovered. However, I truly believe that this research is only the tip of the iceberg in terms of decoding things that may provide us with a better understanding of specific movie scenes. For example, characters' onomastics may lead to the mythological roots of the writing and the movie, respectively, or the analysis of Tolkien's scrupulously created Elvian language, which is an artificial but complex language.

References

- Fahlenbrach, K. (2008). Emotions in sound: Audiovisual metaphors in the sound design of narrative films, *Projections*, 2(2), 85-103. <https://doi.org/10.3167/proj.2008.020206>
- Fahlenbrach, K. (Ed.) (2016). *Embodied metaphors in film, television, and video games. Cognitive approaches.* Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315724522>

- Forceville, C.J., & Urios-Aparisi, E. (2009). Introduction. In C.J. Forceville, & E. Urios-Aparisi (Eds.), *Multimodal metaphor*. (pp. 3–17). De Gruyter Mouton. <https://doi.org/10.1515/9783110215366>
- Haddock D. B. (2001). *The dissociative identity disorder sourcebook*. Contemporary Books.
- Jackson, P., Walsh, F., & Boyens, P. (2013). *The Hobbit: an unexpected journey* [Transcript]. Burbank, California; New Line Productions.
- Katz, A. N., Cacciari, C., Gibbs, R. W. Jr., & Turner, M. (1998). *Figurative language and thought*. New York: Oxford University Press.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. The University of Chicago Press. <https://doi.org/10.7208/chicago/9780226470993.001.0001>
- Lee, S. D. (Ed.) (2014). *A companion to J. R. R. Tolkien*. Oxford: John Wiley & Sons, Ltd. <https://doi.org/10.1002/9781118517468>
- Ritchie, L. D. (2013). *Metaphor*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139136822>
- Rohdin, M. (2009). Multimodal metaphor in classical film theory from the 1920s to the 1950s. In C.J. Forceville & E. Urios-Aparisi (Eds.), *Multimodal Metaphor* (pp. 403-428). De Gruyter Mouton. <https://doi.org/10.1515/9783110215366.7.403>
- Ruud, J. (2011). *A Critical Companion to J.R.R. Tolkien. A Literary Reference to His Life and Work*. InfoBase Publishing: Facts on File, Inc. <https://doi.org/10.5860/choice.49-3612>
- Tolkien, J.R.R. (2009). *The Hobbit, or There and Back Again*. London, UK: HarperCollins Publisher.
- Zbikowski, L. (2009). Music, language, and multimodal metaphor. In C.J. Forceville & E. Urios-Aparisi (Eds.), *Multimodal Metaphor* (pp. 359-382). De Gruyter Mouton. <https://doi.org/10.1515/9783110215366.6.359>

COLINDATUL TRADIȚIONAL – NOI VARIANTE CULESE DIN ȚINUTUL HUNEDOREAN¹

Alexandra-Andreea CÎNDEA

Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, România

Abstract

This paper presents a collection of winter carols, gathered and selected by myself from the Hunedoara region, exhibiting the essence of the orthodox faith and teachings, in all its purity. Valuing and researching our traditional folklore is one of the most noble and necessary duties of the younger generation, so this article will argue, in a detailed outline, for the importance of preserving and passing winter customs and traditions on from generation to generation.

Keywords: Carols; Traditions; Christmas; Folklore; Orthodox faith.

1. Definirea colindatului

Le auzim în fiecare an, din vremuri apuse care astăzi mai trăiesc doar prin tezaurul pe care ni l-au lăsat strămoșii, din neam în neam. Le ascultăm interpretate în casa noastră, în societatea din care facem parte, în ținutul geografic în care ne aflăm sau în locurile prin care trecem în călătoria noastră.

„Colindatul este instituția tradițională care presupune întregul complex ce cuprinde viața comunitară implicată în acest obicei. Colindatul propriu-zis este performat de ceata de flăcăi (adulți) care îndeplinește și festivitatea urării. Potrivit concepției tradiționale, colindătorii ne apar ca un fel de vrăjitori, «oaspeți buni» cu puterea de a

---

¹ Coordonator: Conf. univ. dr. Georgeta Orian.

săvârși miracole, aducând în fiecare casă sănătate, spor (belșug) și fericire.” (Orian, 2016: 67-68).

„Datorită sacralității colindelor, în anumite regiuni, pe durata sărbătorilor de iarnă, cântecele nu erau permise. Deci, colindele erau specifice unei anumite perioade și își făceau efectul doar în această perioadă. Dacă erau cântate peste an, atrăgeau ponoase.” (Tripa-Sima, 2015: 11).

Prin colind, teologia populară a hrănit omul de rând în setea sa după înțelegere. Neavând mereu capacitatea livrescă indispensabilă pentru a-și răspunde din cărți la întrebări, și-a găsit răspunsul în aceste scrieri folcloric-religioase. Astfel, dacă din punct de vedere istoric colindele pot fi cercetate și evaluate în baza aparențelor filologice, cu atât mai mult este nevoie ca ele să fie puse în valoare și dintr-o perspectivă teologică, fiind o dovadă privitoare la modul în care poporul român a receptat, înțeles și diseminat doctrina creștină.

Pe de-o parte, se remarcă, în *Repertoriul național de patrimoniu cultural imaterial*, faptul că se interpretează în noaptea dinspre 24 spre 25 decembrie: colinde cu tematică mitologică și urare generalizată (cosmogonice: *Steaua sus răsare*, escatologice: *Colindul magilor* și altele asemenea), colinde cu tematică alegorică și urare individualizată (colinda văduvei, a fetelor de măritat, a junelui).

Există informații care atestă sărbătorirea Crăciunului pentru întâia dată în anul 354, la Roma, urmând mai apoi în 375, la Constantinopol. Între anii 380-439, sărbătoarea era dedicată nașterii Domnului, în întreg Imperiul Roman.

2. Tipuri de colindă

Cea mai bogată și cea mai bine păstrată clasă de texte, implicate în ciclul manifestărilor ce marchează schimbarea anului, o formează, fără îndoială, colinda.

„Ovidiu Bîrlea, în lucrarea *Folclorul românesc I*, identifică 6 tipuri de colindat: colindatul cu măști, colindatul copiilor, colindatul cetei, Plugușorul și semănatul, Vasilca, Cântecelul de stea (Vicleimul).” (Orian, 2016)

Colindătorii performează două tipuri de colinde: colinde religioase și laice. În această lucrare de cercetare vom acorda o atenție deosebită primului tip de colinde, cele religioase, culese din ținutul hunedorean. Nu orice cântare poate fi încadrată în categoria colindelor; colindul trebuie să poarte în el această taină a întrupării lui Hristos. Colindele sunt mărturisiri de credință, răspândite de autori anonimi, iar timpul de înflorire a fost Evul Mediu românesc.

3. Răspândirea

Vorbind, în lucrarea sa, *Colindatul la români, slavi și la alte popoare*, despre această datină în Polonia, Ucraina și Bulgaria, Petru Caraman este de părere că practica și obiceiul colindatului la români au elemente similare cu tipul bulgar-român-ucrainean.

„Originea romană a obiceiului este confirmată și de aria lui de răspândire. Studiul comparativ al lui Petru Caraman pune în lumină tocmai acest aspect primordial, constituind aportul lui de competență în literatura de specialitate. Autorul distinge un tip bulgar-român-ucrainean atât în osatura obiceiului, cât și în structura repertoriului de colinde. Acest teritoriu ar alcătui ca atare nucleul colindatului, în toată plinătatea lui, având formele cele mai bine păstrate și mai ilustrative pentru semnificațiile lui. Dar acest teritoriu se încadrează în ceea ce s-a numit România orientală, în care ținutul românesc ocupă tocmai partea centrală. Simpla conspectare a acestei arii arată că obiceiul,

practicat odinioară de populația romanizată, a fost transmis și ocupanților slavi odată cu propagarea creștinismului, transmitătorii neputând fi alții decât strămoșii românilor, atât în sudul Dunării, la bulgari, cât și spre nord, la ucrainenii occidentali, îndeosebi prin românii atestați în lanțul Carpaților nordici. Aserțiunea e sprijinită de constatarea semnalată de P. Caraman, că obiceiul scade în amploare și tenacitate pe măsură ce se îndepărtează de acest nucleu ancestral, atât spre nord, la polonezi, bieloruși și ruși, cât și spre sud și sud-vest.”(Caraman citat în Bîrlea, 1983: 3-4)

Ovidiu Densusianu s-a preocupat de subiectul originii colindatului, iar în *Dicționarul etimologic al limbii române* subliniază faptul că denumirea de *colindă* trebuie încadrată în clasa cuvintelor de origine latină, recepționate de slavi și adoptate de români. Păstrarea consoanei „l”, în postură intervocalică, care ar fi trebuit să ajungă într-o situație normală „r”, este o cauză a influenței termenului slav *koleda* care înseamnă Crăciun. În acest sens, putem asocia colindatul cu acei *calatores* care erau niște adoratori ai cultului solar mithraic, ce colindau teritoriile Imperiului Roman și vesteau *Dies natalis Solis Invicti*.

Răspândirea a luat amploare și pe teritoriul României, toate colindele având conținut comun, care se păstrează indiferent de regiunea unde sunt interpretate. Astfel, în Hunedoara întâlnim o multitudine de colinde ale căror texte se aseamănă cu cele din județul Alba.

Colinda lui Adam

*(culeasă de la Vlad Constantin,
53 ani, sat Băița, comuna Băița,
județul Hunedoara)*

Veniți toți cei din Adam,
Cu toți fiii lui Avram
Să colindăm versuri de jale
Pentru a' lui Adam greșale
Și pentru a lui izgonire
Jalnică din rai ieșire.
Și-au ieșit la lume afară
Să trăiască cu sudoare,
Cu sudoare și cu chin,
Dacă-n rai nu le-a fost lin.
Șarpele înveninat
Creanga la măr a aplecat,
Un măr în gură a luat
Și lui Adam i l-a dat.
Și din gură a cuvântat:
Mâncă, Adame, mere bune
Să trăiești mai mult pe lume!
Adam din măr a mușcat
Mâna-n gât el a băgat
Și la Eva el l-a dat
Și din gură a cuvântat:
Mâncă, Eva, mere dulci
Ca din rai să nu te duci!
Eva din măr a mușcat
Și din rai s-a-ndepărtat.
Eva cu furca torcea,
Adam, moșia săpa.

Veniți toți, cei din Adam *(culeasă de Marinela Baba, din județul Alba)*

Veniți toți, cei din Adam
Și cu fiii lui Avram
Să-i cântăm viersul de jale
Pentru a' lui Adam greșale!
Căci Adam dac-a greșit,
Domnul din Rai l-a zvârlit:
-Mergi, Adame, de la mine,
Dacă te-ai lipsit de bine!
Nu te-ai lipsit de viață,
Căci te-ai lipsit de dulceață,
De dulceața pomilor,
De mirosul florilor.
Și-a ieșit Adam plângând,
Cu sapa-n pământ săpând
Și Eva-n furcă torcând,
Tot plângând și suspinând:
-Mulțumimu-ți, Doamne, Ție
Că ne-ai scos de la robie
Și ne-ai dat împărăție,
Amin, Doamne, Slavă Ție.

Colinda lui Adam și Veniți toți, cei din Adam sunt cântate de Crăciun, căci cu prilejul Nașterii lui Hristos se amintește și de greșeala lui Adam, care a adus alungarea și înrobirea umanității, din care însă Hristos ne-a eliberat prin jertfa Sa, conținutul textului creionând o pildă pentru creștini.

Cele două colinde redau evenimente ale creației omului. Adam, primul om făcut de Dumnezeu, a fost așezat în grădina Edenului să locuiască și să stăpânească întreaga făptură văzută. A primit o singură poruncă: să nu guste din pomul cunoașterii binelui și răului. Iscodită de diavol, femeia sa, Eva, încalcă porunca, atrăgându-l și pe Adam în capcana șarpelui, amândoi plătind pentru neascultarea lor prin izgonirea din rai.

„Crăciunul, la începutul erei creștine, n-a avut o dată precisă, definitivă. Părinții bisericii au datat întâia oară Crăciunul la 6 ianuarie, dată stabilită prin analogie cu creațiunea celor dintâi oameni, fiindcă Isus Christos venea pe lume ca om. Teologii, ținând seama de diferite indicații biblice, precum și de proorocii, ajung la concluzia că «Christos nu numai că a murit în aceeași zi când a căzut Adam, ci s-a și născut în ziua în care se născuse Adam».” (Caraman, 1983: 192).

4. Colindatul ca practică

Forma tradițională a colindatului presupune contribuția întregii comunități: o parte în ipostaza de colindători, altă parte, în postura de colindați. Inițiatorii obiceiului sunt copiii, feciorii și bărbații până la o anumită vârstă, organizați în cete (grupări organizate și unitare) uneori în anumite zone însoțite de mici formații instrumentale.

„La români de asemenea, de timpuriu, înainte de Crăciun e ales șeful, care poartă numele de vătaf sau jude, care trebuie să fie cel mai priceput în ale colindatului și în

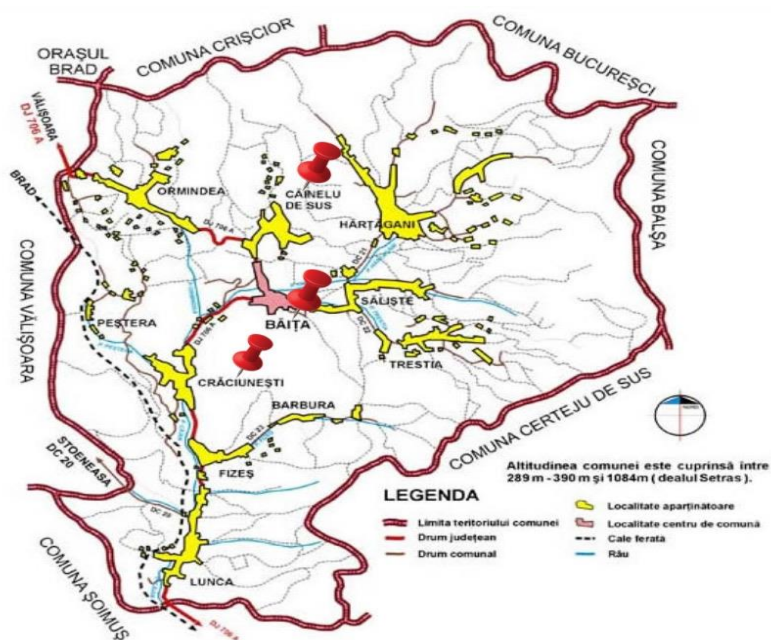
același timp să aibă oarecare autoritate asupra celorlalți. [...] Pe lângă colindătorii propriu-zi și avem unul sau mai mulți muzicanți, în genere la vioară sau fluier. Purtătorul sacului cu daruri se numește iapă [...] La români, de asemenea, îl colindă pe vătaf cu un deosebit fast. El are și colind special, colinda vătafului, totuși nu putem ști (culegătorii nu ne spun) dacă și la români el este colindat întâi, ca la bulgari. Pare-se că nu. Viciu ne spune că încep de la preot. Fiecare ceată are de colindat o anumită parte din sat, de care alta n-are voie să se atingă. Intrând în curtea unui gospodar, colindătorii cântă mai întâi un colind, după care sânt poftiți în casă. Colinda în casă poate dura mai mult sau mai puțin.”(Caraman, 1983: 14-16).

„Colindatul propriu-zis cuprinde următoarele acțiuni: pornirea cetelor din locul stabilit; cererea permisiunii de a colinda; deplasarea spre fereastră, după ce le este dat cetașilor acceptul; executarea, în grup, a colinde(i)lor la fereastra sau în pragul casei; intrarea în casă, la invitația gazdei; interpretarea colindelor cerute, în casă, la masa rituală; oferirea darurilor de către gazde, însoțită de urare; anunțarea sumei acordate cetei; formula de mulțumire adresată gazdei de cel care adună banii, ajutat de ceilalți din ceată[...]” (Tripa-Sima, 2015: 13).

5. Textul colindelor

Cea dintâi clasificare a repertoriului poetic al colindatului o face Atanasie Marienescu, pe la mijlocul secolului al XIX-lea; el susține că colindele sunt de două tipuri, religioase și lumești. În acest mod, va influența generații întregi de folcloriști. Limba colindelor e de o mare bogăție și vastitate, prin termeni dialectici, arhaisme, cuvinte demult ieșite din uz care stau alături de forme lexicale uzuale, vădind o mare mobilitate și vitalitate a limbii.

„Universul colindei românești a beneficiat de un interes constant din partea cercetătorilor, literatura de specialitate din ultimele decenii înregistrând lucrări de prestigiu semnate de nume la fel de prestigioase precum Ovidiu Bîrlea, Mircea Eliade, Mihai Pop, Traian Herseni, Octavian Buhociu, Petru Caramanși Monica Brătulescu, ultima oferind și un *Index tipologic...*, ceea ce înseamnă o premieră în folcloristica noastră.” (Orian, 2016: 70)

6. Delimitarea spațială

Cercetarea de față are drept obiectiv o incursiune într-o zonă cu un ridicat coeficient de arhaicitate, într-un ținut al Hunedoarei situat în Munții Apuseni, recunoscut pentru vechimea, puritatea și conservatorismul lui. Satul tradițional s-a situat dintotdeauna într-un timp special, construit în interiorul sentimentului religios. Poate că astăzi satul este altfel, poate că nici nu mai e cel pe care ni-l descriau odinioară Rebreanu și

Blaga, poate nici locuitorii numai sunt țărani de altădată, cei care își amestecau sudoarea, lacrimile și sângele cu lutul plămădirii veșnice. Dar cum se spune despre suflet că este veșnic, nici sufletul satului nu a murit, ci a pornit într-un fel de transumanță printre generații, din suflet de om, găsindu-și sălaș în inima celor ce își au rădăcinile în el. Tocmai de aceea am considerat necesar să cercetăm și să culegem folclor, căci doar prin el mai putem sădi rodul patriotic.

Planul de studiu ales prevede, așa cum era și firesc, o prezentare a fenomenului colindatului, cu incursiuni istorico-etnografice bogate, legate de tradiția religioasă și de moștenirea latină.

7. Punctarea problematicii studiate

Dorința de a cerceta această temă are în vedere fructificarea folclorului nostru tradițional care este una dintre cele mai nobile și absolut necesare îndatoriri ale tinerei generații, în situația în care aceasta este tot mai periclitată.

Cercetarea de teren, efectuată în localitățile Băița, Crăciunești și Căinelul de Sus, a scos la iveală colinde creștine cu totul inedite, de apreciazabilă vechime, care se cântau intens până aproape de timpurile noastre. În acest context, cu ajutorul localnicilor, vom prezenta în această lucrare rodul observațiilor cu privire la aceste vechi vetre folclorice.

Aceste meleaguri de la poalele, văile și platourile Munților Metaliferi sunt bogate în ceea ce privește fauna și vegetația, însă cea mai mare bogăție o constituie oamenii care le-au locuit și stăpânit. Cercetarea noastră în satul Căinelul de Sus a început la casa lui David Ioan, care făcea parte din gruparea „Fraților Căinați”, el reprezentând flacăra vie a acestui șir lung de colindători. Într-o lume care, de multe ori, pare să-și piardă reperele fundamentale, David Ioan se distinge prin

constanță, muncă și perseverență, prin valorile ce-i stau la dispoziție și pe care le-a definit ca fiindu-i călăuză prin viață.

Pasiunea pentru păstrarea acestor colinde religioase i-a fost transmisă prin viu-grai de la bunicul său. De la acesta am reușit să culegem colinde valoroase, ale căror texte originale le vom transmite mai departe pentru ca tradiția să nu piară în negura uitării. Tocmai de aceea am considerat neapărat necesar să cercetăm și să adunăm cât mai multe comori neprețuite de natură textuală, care să bucure generații întregi. El a preferat să ne interpreteze cu patos colindele ce i-au marcat tinerețea plină de candoare, urmând ca noi să le redăm în scris cu aceeași precizie.

Colinda Sfântului Ilie

(culeasă de la David Ioan, 74 de ani, sat Căinelul de Sus, comuna Băița)

Susîceru', curcubeul	Doamne	Dă-mi Doamne, Tu,
Hai Daler, Daleru-i	Șisoarile cu razâle	tunetu'mie
Doamne	Hai Daler, Daleru-i	Hai Daler, Daleru-i
Când prânzăște	Doamne	Doamne
Dumnezău	Alelei, treislugi a' mei	Dă-mi tunetu' de cu
Hai Daler, Daleru-i	Hai Daler, Daleru-i	sară
Doamne	Doamne	Hai Daler, Daleru-i
Când prânza Domnul mai	Care din voi s-o afla	Doamne
bine	Hai Daler, Daleru-i	Șifulgeru' de cu vară
Hai Daler, Daleru-i	Doamne	Hai Daler, Daleru-i
Doamne	Săsăbată cu Iuda	Doamne
Grea poruncă i să vine	Hai Daler, Daleru-i	Cândtunăîntâioară
Hai Daler, Daleru-i	Doamne	Hai Daler, Daleru-i
Doamne	Numa Lie, Sfântilie	Doamne
Cu tunatu', Iuda-n raiu'	Hai Daler, Daleru-i	Apile se-ntulburară
Hai Daler, Daleru-i	Doamne	Hai Daler, Daleru-i
Doamne	El înlume s-a afla	Doamne
Ș-o luat, ș-o fost mai	Hai Daler, Daleru-i	Cândtună a douaoară
fainu'	Doamne	Hai Daler, Daleru-i
Hai Daler, Daleru-i	Săsăbată cu Iuda	Doamne
Doamne	Hai Daler, Daleru-i	Pitrișăgespicară
O luat luna cu lumina	Doamne	Hai Daler, Daleru-i

Doamne
Cândtună a treiaoară
Hai Daler, Daleru-i
Doamne
Șîpăluda-l spăriară
Hai Daler, Daleru-i
Doamne
De păascaunîlțâpară
Hai Daler, Daleru-i
Doamne

Fir-ai, Lie, blestematu'
Hai Daler, Daleru-i
Doamne
Ca-așa tare m-aitunatu'
Hai Daler, Daleru-i
Doamne
De păascaun m-aisculatu'
Hai Daler, Daleru-i
Doamne

Fir-arsei de jumătate
Hai Daler, Daleru-i
Doamne
Să n-aipuceriletoace
Hai Daler, Daleru-i
Doamne
Și de-acumpână-n
vecie
Hai Daler, Daleru-i
Doamne
SlavaDomnului să fie
Hai Daler, Daleru-i
Doamne.

David Ioan ne-a deslușit tainele acestei colinde, care era considerată grea, fiind cerută de gazdele în vârstă și interpretată doar de „vătaful” cetei, așa cum o știa din moși. Fiind clasificată ca o colindă „încuietoare”, cu un text lung ce trebuia cântat pe un anumit timbru muzical, îi atribuie un caracter original și autentic. David Ioan era un vătaf cu renume în ceata „Fraților Căinați”, păstrând până în ziua de astăzi vastul repertoriu de colinde din zona sa.

Totuși, ne întrebăm de ce în pragul unei astfel de sărbători în care rolul central revine Fiului lui Dumnezeu, ni se aduce aminte și de prorocul Ilie. Sfântul Ilie a venit pe lume cu 800 de ani î.Hr., într-o familie de preoți, în perioada în care oamenii se închinau idolilor păgâni. El și-a ucis părinții, iar pentru a-și spăla acest păcat, a mers pentru a cere iertare lui Dumnezeu, astfel primind un car și un bici de foc pentru a-i ucide pe diavolii care îl stăpâneau încă de la naștere. Se spune că atunci când s-a născut, tatăl său a văzut oameni îmbrăcați în alb, ce îl înveleau în scutece de focși îl hrăneau cu o flacăra, simbol al râvnei pentru Dumnezeu, imagine ce i-a creionat un destin prestabilit. Sfântul Ilie este cunoscut ca făcător de minuni, aducător de ploi în vreme secetoasă; fiind o divinitate populară a soarelui și focului, el provoacă tunete și trăznete.

Analizând colinda, ne putem da seama că refrenul este un fel de formulă magică; el trece cu ușurință de la un vers la altul și aceasta adesea fără nicio legătură cu versurile după care apar. În cazul nostru: „Hai Daler, Daleru-i Doamne”. Refrenele de colind ar corespunde invocațiilor diferitelor duhuri sau puterilor supranaturale pe care le cheamă în ajutor colindătorul, să exorcizeze răul.

„Caracterul magic al colindelor ne explică de ce colindătorii respectă atât de mult, păstrând cu pietate cuvintele pe care nu le mai înțeleg, cuvinte care, datorită învechirii sau deformărilor cauzate de circulația lor pe spații întinse, și-au pierdut sensul și au ieșit din uz. Foarte adesea, când culegătorul întreabă despre sensul unui cuvânt sau al unei expresii neînțelese, interpretul ridică din umeri, sau, uneori, răspunde naiv că «așa este din străbuni». În colinde nu numai că se folosesc expresii neînțelese, dar în plus acestea se bucură de un respect deosebit, ca și cum în ele s-ar ascunde o forță tainică, miraculoasă. Astfel, în colinde cunoaștem anumite refrene complet lipsite de înțeles. De exemplu, la

români: «Ai ler oi, d-ai ler oi!» [...] Pe lângă refrene, în colinde se întâlnesc și alte expresii, pe care colindătorul nu le înțelege deloc, deseori ca urmare a unor denaturări, schimbări substanțiale, dar pe care le cântă cu cel mai mare zel, fără a se gândi la înțelesul lor.” (Caraman, 1983: 14-16).

8. Temele abordate în textul colindelor religioase din ținutul hunedorean

În colindele din ținutul hunedorean ne este prezentată întreaga taină a nașterii lui Hristos, întruparea cuvântului, lumina stelei, transcendentul, Maica Domnului și pruncul, boul și asinul, îngerii care cântă, magii care vin cu daruri, Iosif îngândurat cum o să nască fecioara, Salomeea care a făcut baie pruncului, păstorii care ascultă vestea îngerilor, cerul și pământul, greșeala lui Adam. Prin colindele selectate vom ilustra, în continuare, temele abordate.

9. Colinde religioase

Colindul lui Dumnezeu

Primul colindător a fost Dumnezeu, el a coborât pe pământ și a fost primul urător al umanității:

„Dumnezeu Prea Sfântul, colindând pământul,
A vrut să nu mai fie potop și urgie.
El făcu lumină blândă și senină
Și își trimise Fiul s-alunge pustiul.

Fiul se-ntrupează, lumea luminează
Fecioara Maria naște pe Mesia.
Dumnezeu preabunul ne-a trimis Crăciunul
Cu har și bucurie, și aici să fie.”
(cf. Doxologia.ro)

Această imagine a lui Dumnezeu care colindă pe pământ este cea mai fascinantă imagine pe care Dumnezeu ne-a dăruit-o nouă, creștinilor. De asemenea, se remarcă, la întâlnirea dintre timp și temporalitate, un lucru frumos și anume venirea pe pământ a lui Hristos, care începe o istorie a iubirii lui Dumnezeu față de lume. Aceasta devine vizibilă și concretă, deschizând în zilele de Crăciun o perspectivă atât de frumoasă asupra credinței noastre, deoarece noi credem în iubire.

Colindul îngerilor

Dincolo de „Colindul lui Dumnezeu” există un alt colind în noaptea de Crăciun și anume „Colindul Îngerilor” care este fixat așa de frumos în Evanghelia după Luca.

„Iată vă vestesc bucurie mare, care va fi la tot poporul,
Vi s-a născut astăzi Mântuitorul,
care este Hristos Domnul încetatea lui David.”
(Biblia ortodoxă, LC 2, 10-11)

Îngerii colindă împreună cu oamenii, acest lucru scoate în evidență că granița dintre cer și pământ se anulează, însemnând că veșnicia și istoria pot să-l laude împreună pe Dumnezeu. Simbolul îngerilor de Crăciun este asociat cu vestea nașterii lui Iisus, aceștia fiind înzestrați cu importanta misiune de răspândire a voinței lui Dumnezeu.

Colindul păstorilor

Dar nu numai îngerii cântă, ci și păstorii, colindul lor fiind regăsit în Evanghelia după Luca:

„Să mergem dar până la Betleem,

să vedem cuvântul acesta ce s-a făcut
și pe care Domnul ni l-a făcut cunoscut.
Și, grăbindu-se, au venit și au aflat pe Maria
și pe Iosif și pe Prunc, culcat în iesle.
Și văzându-L, au vestit cuvântul grăit lor
despre acest Copil.” (Biblia ortodoxă, LC 2, 15-17)

Păstorii au fost primii cunoscători ai venirii pe lume a Fiului lui Dumnezeu, vizita lor la staul precedând sosirea magilor. Ei au fost intitulăți primii evangheliști ai erei creștine, deoarece „au vestit cuvântul grăit lor despre acest Copil”.

Colindul magilor
(culeasă de la Bodea Petre, 54 de ani, sat Crăciunești, comuna
Băița)

O, mărire într-o nălțime,
S-o laudam cu mulțime
Iisus craiul îngeresc
Și împăratul jidovesc
Pământul e plin de frică
Munții se topesc și pică
Apele stau, se opresc
Tremură și se sfințesc
Ce Tu, sfinte, ne ești Domnul,
Împărat peste tot omul.
În putere minunat
Și de îngeri laudat
Primește-ne rugăciunea
Osteneala, închinăciunea
Darurile ce ți-am dat
Să fiu binecuvântat!

Tot ce știm despre magi este că veneau din Răsărit și că erau observatori ai corpurilor cerești, care au fost aduși la Ierusalim călăuzindu-se după stele.

„În omiliile sale, Sfântul Ioan Gură de Aur ne spune că «magii nu numai că l s-au închinat, ci, deschizând vistieriile lor, l-au adus adus daruri; și daruri nu ca unui om, ci ca unui Dumnezeu. Că tămâia și smirna sunt simboluri ale lui Dumnezeu. [...] l-au adus daruri lipsite de toată greutatea legii iudaice, că nu l-au jertifit oi și viței, ci daruri care erau aproape de filosofia Bisericii noastre, adică: credința, ascultarea și dragostea.” (Omiile lui Matei, 1994:101).

Darurile materiale primite de Iisus, aurul, tămâia și smirna, au o semnificație duhovnicească. Întruparea lui Hristos este și va rămâne darul neprețuit al lui Dumnezeu pentru oameni.

Concluzii

Colindele religioase din ținutul hunedorean descriu periplul Maicii Domnului în lungul drum către Betleem, căutând un loc prielnic pentru naștere. Toate aceste întâmplări ne sunt înfățișate într-un dramatism gradat, în care este mereu prezent neprevăzutul, stârnind interesul colindătorilor. Ele dovedesc sensibilitatea aleasă a credincioșilor și adeziunea lor sufletească totală față de Maica Sfântă și de Fiul ei cel dumnezeiesc. Mesajul central al acestor colinde este cel prin care lumea a devenit mai bună odată cu Domnul care a venit între noi „să se nască și să crească, să ne mântuiască”. Acest mesaj este transmis atât de îngeri, cât și de păstori și magi.

„Colinda a parcurs așadar un drum lung; s-a desprins progresiv de vechile sale atribute mitologice, s-a îmbogățit pe etape, dar a păstrat din mit deschiderea spre cosmos, fiorul incantației și rezonanța de imn al credinței în izbânda dorințelor omului. [...], colinda aparține pe drept poeziei majore.” (Brătulescu,1981:100).

Referințe

- Baba, M. (2012). *Veste-n țară ni s-o datu. Colinde din județul Alba*. Alba Iulia: Editura Altip.
- Brătulescu, M. (1981). *Colinda românească*. București: Editura Minerva.
- Caraman, P. (1983). *Colindatul la români, slavi și alte popoare*. București: Editura Minerva.
- Orian, G. (2018). *Etnologie și folclor. Suport de curs și seminar*. Alba Iulia: Editura Aeternitas.
- Tripa-Sima, F.R. (2015). *Tradițional și actual în colindatul hunedorean*. Cluj-Napoca: Editura Argonaut.
- ***, *Colindul lui Dumnezeu*. Disponibil pe: <https://doxologia.ro/traditii/colinde/colindul-lui-dumnezeu>. [Doxologia.ro](https://doxologia.ro). Accesat la data de 28 decembrie 2022.
- ***, *Sfânta Evanghelie după Luca*. Disponibil pe <http://www.bibliaortodoxa.ro>. Accesat la data de 28 decembrie 2022.
- ***, *Sfântul Ioan Gură de Aur. Scrieri. Partea a treia. Omiiile lui Matei* (1994) București: Editura institutului biblic și de misiune al bisericii ortodoxe române.

HOMO RELIGIOSUS - ÎNTRE PREOT ȘI ASCET ÎN OPERA LUI ION CREANGĂ

Lucian DOMȘA

Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, România

Abstract

The work we propose aims not both the methods specific to literary history, especially themeology, archetypeology studies, mentality theory, cultural anthropology and mythology, imaginary theory, philosophy and religion. As regards the selection of works, the selection method is given by the authors' membership of the epoch on which the research (the period of classics) and the thematic criterion is headed.

This presentation is just one chapter of a research paper through which I set out to address the issue of the masculine and masculinity, both from a theoretical perspective and through complex analyses, applied to the works of the great classical writers of Romanian literature: Mihai Eminescu, Ion Creangă, Ion Luca Caragiale, Ioan Slavici. This paper will also be the bachelor's thesis at the end of the 3rd year of studies.

I went through all the supporting texts (corpus) and a consistent theoretical and critical bibliography, managing to file a number of 35 volumes of fiction, history, theory and literary criticism.

Keywords: masculin; archetipos; literary history; comparative literature; the period of classics.

În tinerețea lui, Ion Creangă din Humulești a fost hirotonit ca preot în 1859. Lumea preoțească nu i-a fost străină, în copilărie a frecventat școala de cântăreți bisericești din satul său, până când dascălul bădița Vasile a fost luat la oaste cu arcanul:

„(...) iaca vedem în prund câțiva oameni claie peste grămadă, și unul din ei mugind puternic. «Ce să fie acolo?» ziceau oamenii, alergând care de care din toate părțile. Pe bădița Vasile îl prinsese la oaste cu arcanul, îl cetluiau acum zdravăn și-l puneau în cătuși (...)” (Creangă, 2014: 15).

Ucenicia lui Nică a lui Ștefan a Petrei printre cele bisericesti e plină de întâmplări hazlii. Ceaslovul din care trebuie să citească e folosit pentru a prinde muște, iar preotul care era și dascăl, Popa Duhu, e adus la exasperare de poznele învățăceilor. Zoe Dumitrescu-Bușulenga descrie cu umor aceste întâmplări:

„Dacă în povești animalele aveau păcate sau se îngrijeau de mântuirea sufletului, în «Amintiri» unele vietăți suferă martiriul din pricina poznelor eroului; e vorba de «durerile cuvioaselor muște» și ale «cuvioșilor bondari», care din pricina noastră «au pățimit». Popa Duhu, exasperat de lăcomia lui Nică Oșlobanu, îi promite să-l facă preot «când s-or pusnici toți bivoliile din Mănăstirea Neamțului.» (Bușulenga, 2016: 176).

Popa Duhu e un alt personaj mucalit al Amintirilor lui Creangă. Pe numele său de mirean Isaia Teodorescu e descris de autor ca:

„(...) îmbrăcat cu straie sărăcuțe, scurt la stat, smolit la față, cu capul pleș, mergând cu pas rar, încet și gânditor, răspunzând îndesat «sluga dumitale» cui nu-l trecea cu vederea, căscând cu zgomot când nu-și găsea omul cu care să stea la vorbă, (...) câte cu o carte în mână, tresărind la cântecul

păsărelelor și oprindu-se cu mirare lângă moșinoaiile de furnici, pe care le numea el «republici înțelepte», dezmiardând iarba și florile câmpului, icoane ale vieții omenești, pe care le uda câte c-o lacrimă fierbinte din ochii săi și apoi, cuprins de foame și obosit de osteneală și gândire, își lua cătinel drumul spre gazdă, unde-l aștepta sărăcia cu masa întinsă.” (Creangă, 2014: 295).

Părintele trăia ca un pustnic, într-o mizerie prezentată cu un oarecare tragism de Creangă:

„(...) prin cele unghere, un lighean de lut cu ibric pentru spălat, în mijlocul odăii, apărie pe jos, gunoi și gândaci fojgăind în toate părțile, o pâne uscată pe masă și un motan ghemuit după sobă era toată averea sfinției-sale.” (Creangă, 2014: 296).

Numele *Duhu* e o poreclă dată de un alt părinte, care l-a numit în răspăr „*duh diavolesc*”. Popa Duhu era un nonconformist, obișnuind să le spună lucrurilor pe nume, motiv pentru care și-a atras antipatia altor fețe bisericești. Astfel că el nu a rămas la o singură mănăstire, ci a cutreierat pe la mai multe: „(...) *aci era la Socola, aci în Iași, aci la monstirea și în Târgul-Neamțului profesor, de unde cutriera munții în sudoarea frunții.*” (Creangă, 2014: 296).

Povestirea Popa Duhu a lui Creangă, în viziunea lui Garabet Ibrăileanu are un caracter pronunțat de mahalagism:

„Popa Duhu e o operă de tranziție, are un caracter dublu. La ea au colaborat și țăranul și mahalagiul din Creangă pentru că părintele Isaiia Duhu pe de-o parte a e

o amintire din copilărie, de pe malurile Ozanei, unde trăia acest preot pe vremea copilăriei lui Creangă, iar pe de alta o cunoștință din Iași, unde se strămutase și preotul. De aceea acolo unde se vorbește de părintele Isaiia de la Neamț, scrie ca în «Amintiri», pe când acolo unde îl zugrăvește ca filozof ieșean de suburbie, Creangă are nuanțe de mahalagism.” (Ibrăileanu, 1920: 77-83).

Un alt personaj pitoresc din categoria fețelor bisericesti din *Amintiri din copilărie* e Popa Oșlobanu, despre care Zoe Dumitrescu-Bușulenga afirmă că:

„(...) popa Oșlobanu era «om hursuz și pâclișit»; «al dracului venetic și ceapcân de popă», îi zic școlarii veseli, sau «boaita cea îndrăcită». După caracterizările atât de multe la număr, se simte și aci valoarea negativă a personajului rău și avar. Fiului său, aparținând aceleiași familii spirituale, popa Duhu îi adresează apelativul pitoresc și sugestiv: «moglanule de Oșlobene».” (Bușulenga, 2016: 181).

Părintele Oșlobanu pare opusul lui Popa Duhu, fiind considerat un personaj negativ, care aruncă cu un retevei după copiii ce-l colindă în ajunul Crăciunului. De altfel, „rivalitatea” dintre cei doi preoți, Oșlobanu și Popa Duhu e proverbială și e descrisă de autor în termeni sarcastici:

„Într-o dimineață, n-are ce lucra părintele Duhu?!
le pe Teofan, alt călugăr de la spital, și se duc împreună la

biserica Sfântului Lazăr de sub dealul Cetății. Și cum intră în biserică, încep a căuta pricină părintelui Oșlobanu, care slujea, că nu se ține de tipic.

- Tipic, boaite fățarnice? Ia să vă dau eu tipic! Zise părintele Oșlobanu, lăsând sfintele încolo. (...) Și zvârr! cu pravila cea mare după călugări. Apoi, umflând un sfeșnic zdravăn de alamă, după dânșii, să-i afuriscă!... Și, na! părintele Duhu și Teofan și-au prăpădit papucii, fugind mai mult pe brânci decât în picioare; chiar după tipic!" (Creangă, 2014: 60).

Cei doi preoți au temperamente diferite, opuse, iar criticul literar Zoe Dumitrescu-Bușulenga afirmă despre amândoi că exagerează prin manifestările lor. Popa Oșlobanu are un caracter mai coleric, pe când Popa Duhu unul mai blând și mai împăciuitor:

„De asemenea, exagerările privesc manifestările temperamentale la această categorie de personaje. Popa Oșlobanu aruncă după urători cu o scurtătură, iritat de prezența lor prea timpurie, iar după părintele Duhu dă cu pravila cea mare și se pregătește să-l lovească cu sfeșnicul de alamă. Pe cei dintâi îi înjură, pe acesta din urmă și pe însoțitorul său, Teofan, îi afurisește și-i boscorodește. Se ghicește un violent temperament coleric, nestăpânit. (...) Pe amândoi îi vezi schimonosiți de ură și răutate. Amândoi suferă de asemenea de «ceapcânie», căci nu numai temperamentul, ci și trăsăturile de caracter par a se moșteni.” (Bușulenga, 2016: 151).

Nicolae Manolescu le numește „*conflicte preotești*” lipsite de haz, scoțând în evidență caracterul de „războinic” al părintelui Oșlobanu:

„Nici conflictele preotești nu au cine știe ce haz, oricât părintele Oșlobanu «cel hursuz și pâclișit» i-ar lua la goană pe călugări, zvârlind după ei cu pravila cea mare și cu un sfeșnic de aramă și numindu-i (expresia a rămas!) «boaite fățarnice». ”(Manolescu, 2008: 418).

Popa Duhu își găsește sfârșitul ca îngrijitor la biserica Nicoriță din Tătărași. Creangă surprinde acest moment cu o oarecare doză de umor, zicând că „*și-a dat duhul*” după o pricină de supărare în care a vândut cărți sfinte unei școli ca să aibe bani de pâine:

„Într-una din zile, neavând el cu ce să-și cumpere pâne, le-a luat cu vravul și le-a vândut directorășului unei școli primare cu te mieri ce. (...) Și poate că din această pricină, bolnăvindu-se greu, și-a dat duhul, tocmai când ajunsese îngrijitor la biserica Nicorița din Tătărași; de unde aproape fiindu-i țintirimul Eternitatea, și-a luat acolo casă de veci, fie-i țărna ușoară! Și de-atunci, ca’ mai ba să-l vadă cineva bătădăind pe ulițele lașilor.” (Creangă, 2014: 300).

Un alt personaj demn de a fi pomenit în această lucrare este Sfântul Petru, care-l însoțește pe însuși Dumnezeu, prin lume. Amândoi îl întâlnesc pe Ivan Turbincă, iar Sfântul Petru se

teme de ostașul rus, însă e liniștit de Dumnezeu, care cunoaște mult prea bine fiecare făptură:

„- Doamne, zise atunci sfântul Petre, spăriet: ori hai să ne grăbim, ori să ne dăm într-o parte, nu cumva ostașul cela să aibă harțag și să ne găsim beleaua cu dânsul. Știi c-am mai mâncat eu o dată de la unul ca acesta o chelfăneală.

- N-ai grijă, Petre, zise Dumnezeu. De drumețul care cântă să nu te temi. Ostașul acesta e un om bun la inimă și milostiv.” (Creangă, 2014: 136).

Dumnezeu îl liniștește pe Sfântul Petru care se teme pentru propria-i viață și care afirmă că a mai „mâncat o chelfăneală” de la cineva asemenea lui Ivan. Umorel și ironia lui Creangă sunt evidente, autorul vrând să scoată în evidență că un personaj mistic ca Sfântul Petru (considerat aici ca fiind mâna dreaptă a Creatorului) a fost bătut de un muritor oarecare. De altfel, Zoe Dumitrescu-Bușulenga consideră că Dumnezeu și Ivan comunică pe aceeași „frecvență”:

„Dumnezeu și Ivan au o comunicare cvasiplenară, ambele personaje par să opereze în limitele unui limbaj perpendicular, întrucât ostașul acesta a fost creat după chipul și asemănarea Creatorului său. Bunătatea inimii și milostenia lui Ivan oglindesc, iconic, iubirea și generozitatea Creatorului («ostașul acesta e un om bun la inimă și milostiv», zice Dumnezeu către Sfântul Petru), chiar dacă oglindirea nu are un caracter absolut, pentru că Ivan nu îl recunoaște pe Creator.” (Bușulenga, 2016: 28).

Referințe

Bușulenga, Z.D. (2016). *Ion Creangă*. Mănăstirea Putna: Editura Nicodim Caligraful.

Călinescu, G. (1976). *Ion Creangă. Viața și opera (Ion Creanga. Life and work)*. Chișinău: Grupul editorial Litera-Internațional.

Cimpoi, M. (2011). Sinele arhaic. Ion Creangă: dialecticele amintirii și memoriei (The archaic self. Ion Creangă: the dialectics of remembrance and memory). Iași: Editura Princeps Edit.

Creangă, I. (2014). Amintiri din copilărie. Povești. Povestiri (Childhood memories. Fairy tales. Stories). București: Editura Humanitas.

Creangă, I. (1972). *Povești și povestiri (Fairy tales and stories)*. București: Editura Minerva.

Ibrăileanu, G. (1920) *Note și impresii (Notes and Impressions)*. Iași: Editura Viața Românească.

Manolescu N. (1980). *Arca lui Noe. Eseu despre romanul românesc, Volumul I (Noah's Ark. Essay on the Romanian novel, Volume I)*. București: Editura Minerva.

Manolescu N. (2008). *Istoria critică a literaturii române. 5 secole de literatură (The critical history of Romanian literature. 5 centuries of literature)*. Pitești: Editura Paralela 45.

ENGLISH AS A LINGUA FRANCA IN THE EXPAT COMMUNITY IN ZÜRICH¹

Roxana Claudia GHIOGHIU (CIORTEA)

1 Decembrie 1918 University of Alba Iulia, Romania

Abstract

Walking down the streets of Zurich, especially the centre area, one can hear English being spoken quite often. This is an extremely interesting fact, considering that English is not one of the official languages of Switzerland. However, the multinational and plurilingual character of this country and its four main languages (German, French, Italian, Romansh), alongside the continually growing expat community, have favoured the status of English as a lingua franca in Zurich.

The purpose of this paper is to investigate how the expat community in Zurich makes use of the English language in their everyday life. To reach the intended results, a survey was conducted in which expat community members were interviewed by using a questionnaire. Open-ended questions have been used because the purpose of the survey was to gain a better understanding of each of the cases presented so as to be able to grasp the phenomenon of English as a lingua franca in Zurich. In addition, some answers presented personal narratives that could be developed into real case studies for further research.

---

¹ Prezenta lucrare a fost elaborată în cadrul cursului de *Metodologia cercetării în educația lingvistică* din planul de învățământ al programului de masterat de *cercetare Limbă, literatură și cultură engleză în context european*, anul universitar 2022-2023, sub îndrumarea Prof. univ. dr. habil. Teodora Popescu.

This paper demonstrates that English is an essential tool when relocating to Zurich. It is almost vital in terms of employment, and in fewer cases, it is sufficient to be able to live in the city.

Keywords: English, lingua franca, plurilingual, expat community.

Introduction

According to the Oxford Dictionary, a lingua franca is a 'shared language of communication used between people whose main languages are different'. Beyond doubt, English is one of the languages that are most widely used by non-native speakers around the world, and it is safe to say that it is used as a lingua franca in a variety of contexts.

Nowadays, more people than ever choose to live in a different country than the one they were born in. Most of them are searching for better employment opportunities, a higher standard of living or better education for their children. When choosing to live abroad, the problem of language arises. The first step towards better integration would be to learn the language of the new country. However, this is not always the case, and English is used quite often as a lingua franca in the new country.

Switzerland, and most notably the city of Zurich, has experienced this increase in the use of the English language as a lingua franca over the last few years.

According to the Federal Law on National Languages, the official languages of Switzerland are German, French, Italian, and Romansh, each of them being spoken in different regions of the country.

Zurich, the largest city in Switzerland and the capital of the canton of Zürich is situated in north-central Switzerland at

the north-western tip of Lake Zürich. Zurich lies in the German-speaking part of Switzerland, but in everyday life, people in Zurich speak Swiss German, a German dialect. Another significant linguistic fact about German-speaking Switzerland is the use of dialect for spoken communication and standard German for written communication. There is not just one Swiss German dialect but several, which can differ significantly from one canton to the next. This makes language learning in German-speaking areas more challenging for foreigners.

Considering all this, the fact that English is used as a bridge of communication, especially in the expat community, is not at all surprising. There is even a considerable proportion of official documentation available in English.

According to the Council of Europe portal, the municipality has approximately 400,028 inhabitants, the urban agglomeration 1.315 million, and the Zurich metropolitan area 1.83 million. The most important ethnic group –Swiss citizens– make up 68.7% of Zurich’s inhabitants. Non-nationals make up 31.3% of Zurich’s total inhabitants.

According to the city of Zurich statistics, around eight percent or 25,000 people of working age do not speak German at all in their professional or private environment.

Zurich is Switzerland's strongest region from an economic point of view. Employment is available for expatriates in fields such as banking and insurance, business services, research and development, or the tourism industry. Non-German-speaking personnel is often employed in Zurich for skilled jobs that do not involve Swiss customer services, especially in IT and computing, banking, and engineering. When it comes to the workplace, many people use English as the main language, independently of their ability to speak German or not.

In many situations, it is possible to live in Zurich and be an integrant part of society even if you do not know any of the official languages and you are only able to communicate in English.

The aim of this paper is to research how the English language is used in Zurich, especially in the expat community, with the purpose of collecting information in reference to the difficulties in communication, the resistance of the nationals, the actual need for learning the official language, the possibility for setting up social connections and the overall experience of living in Switzerland as an English-speaking expat. To reach the intended results, a survey will be conducted, and expat community members will be interviewed by using a questionnaire. The purpose of the survey is to better understand the phenomenon of English as a lingua franca in Zurich.

1 Literature review

Nowadays, English is considered a global language. In 1997, George Webber (1997, as cited in Ludi, 2016) presented his formula for determining the worldwide significance of each language. According to him, there were six factors to be considered:

number of primary speakers, number of secondary speakers, number and population of countries using the language, number of major areas of human activity in which the language is important, economic power of countries using the language, and socio-literary prestige of the language (Ludi, 2016, p. 54).

Taking these factors into consideration, English came out as the most influential foreign language. David Crystal also explains so clearly in his book *English as a global language, second edition*, what makes a global language and why English has reached this level of recognition. Statistics in his book indicate that about a quarter of the world's population is fluent or competent in English, and this number is continually growing (Crystal, 2003, p. 6). In this context, English is quite often used as a lingua franca in many countries and a variety of contexts. Switzerland is experiencing such a situation.

For Durham, the status of English as lingua franca in Switzerland was unquestionable (Cheshire & Moser, 1994, Droeschel, 2011, Dürmüller, 2001, 2002, Durham 2003, 2014, Rosenberger 2010, Watts & Murray 2001 as cited in Durham, 2016).

In their article published in *Bulletin Suisse de linguistique appliquee*, Dingwall and Murray concluded that English is a majority language in Switzerland, in the sense that it has become a particularly important foreign language (FL), and there have been initiatives at both national and cantonal levels to have even more Swiss school children learn English (Dingwall & Murray, 1999, p. 191). Therefore, a special emphasis is placed on children learning English as a foreign language from an early age. However, this is common as English is important, if not the most important, foreign language in schools worldwide. What stands out in the case of Switzerland, and most notably Zurich, is the wide usage of the English language in everyday life activities of people of all ages.

The purpose of this paper is to research how exactly the status of the English language as a lingua franca has been

beneficial for expats relocating to Zurich and in what way it has helped them in the process of integration into Swiss society.

To reach the intended results, it is necessary to understand the multilingual aspect of Switzerland.

Although Switzerland has four official languages, the spread and usage of these languages throughout the country are quite different.

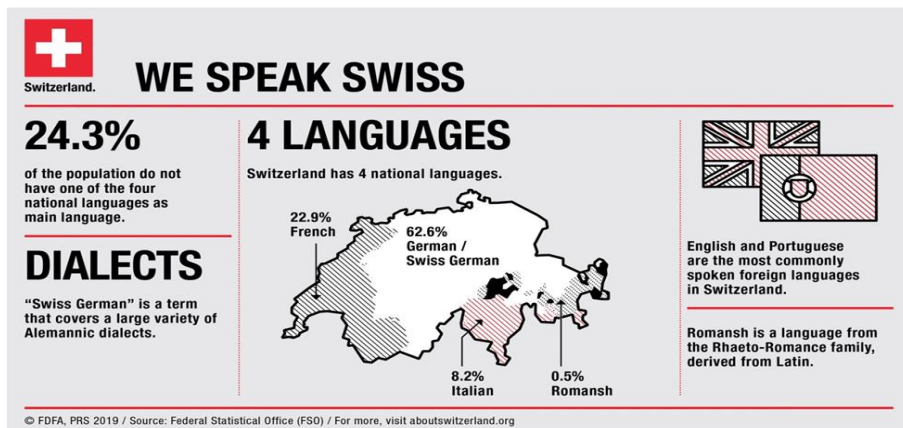

Figure 1

Switzerland is often portrayed as being a multilingual country, but this is not entirely true since most Swiss people are unable to communicate in an official language different from the one of the cantons they live in. Dingwall and Murray go as far as considering that it is a myth to say that most ordinary Swiss are functional multilingual (Dingwall & Murray, 1999).

Intranational communication and relations between Swiss people living in distinct parts of the country are being affected precisely by this multilingual aspect of the country. In the past two decades, as Durham points out, English has been more frequently used as a lingua franca by Swiss speakers

amongst each other, 'making it an intranational lingua franca and making English a de facto Swiss language' (Durham, 2016, p. 107). Many times, as Dingwall and Murray have stated, using English in Switzerland can be seen as a neutral solution, a situation in which none of the national languages is affected. (Dingwall & Murray, 1999, p. 204). The same neutral status and its benefits are also identified by Durham and Ronan Patricia in their works. Ronan also believes that it is precisely the country's multilingual aspect that makes it easier for the English language to gain ground in Switzerland (Ronan, 2016, p. 20). In this sense, we can say that the existence of four official languages and the unofficial dialects have led to this situation in which a neutral language has been chosen for communication purposes between speakers of different L1 languages, whether they are Swiss or not.

Although English is used quite extensively in Switzerland, it is not an official language. Therefore, English is taught mainly in schools as a foreign language. That means that the teaching style is oriented towards British and American models. In other words, students learning English in a German canton have a lot in common (from the point of view of the use of the English language) with students in other cantons, as they do with students of English as a foreign language all around the world. This means that they should be able to understand each other when speaking in English.

Researchers seem to believe that the multilingual aspect of the country plays a key role in the extensive use of English as a lingua franca in Switzerland.

Studer and Siddiqi consider that the Federal Council's Act on the National Languages and Understanding between the Linguistic Communities in 2007 (Languages Act) can be seen as

'the first major step in providing the framework that ensures internal linguistic harmony in Switzerland' (Studer & Siddiq, 2021). Their reference is to Article 6(5):

In dealings with persons who have no command of an official language, the federal authorities shall if possible, use a language that these persons understand. (Art. 6(5) Languages Act, 2007)

This means that residents may communicate in other non-national languages, including English.

Studer and Siddiq also focus their attention on Article 15(3) of the Languages Act, which they consider to be extremely important in the sense that it strongly encourages plurilingualism in education³:

They (The Confederation and the cantons) shall, within the scope of their responsibilities, be committed to a system of teaching foreign languages that guarantees that at the end of their compulsory schooling, students have skills in at least one second national language and one other foreign language. The teaching of the national languages shall take account of the cultural aspects of a plurilingual country. (Art. 15(3) Languages Act, 2007)

Still, the cantons are at liberty to choose the order in which these languages are taught in the curriculum. Based on this law, cantons may decide to what extent they focus their attention on the teaching of the English language within the cantonal school curriculum.

Studer and Siddiqa reviewed the policy approaches and solutions of seven high education institutions HEIs in Switzerland, representing different language regions. The purpose was to investigate English language usage in higher education. Their analysis showed different results regarding the importance given to the national languages. However, one thing that the HEIs had in common was the effort in trying to create linguistic harmony by accepting English in teaching and research. Dingwall and Murray made the same statement in 1999 when they said that English had become the majority language in Swiss scientific circles (Dingwall & Murray, 1999, p. 194). Studer and Siddiqa's investigation also showed that HEIs in francophone cantons, for example, place a strong emphasis on national languages, whereas HEIs in Swiss-German cantons seem to support the trend towards English as a reality in internationalized higher education. For example, at the University of Zurich, English is the 'default language of the master's level.' (Studer & Siddiqa, 2021, p. 135)

Nonetheless, as research suggests, English is most frequently used in Zurich not for study purposes but for professional reasons. Zurich is considered the financial capital of the country and it also has an international reputation in terms of finance. Aside from the financial aspect, there are many international organizations and companies in Zurich that have English as their company language. Once again, Dingwall and Murray's predictions seem to have been accurate since they stated in their research paper that English will continue to be widely used 'to express Switzerland's international identity as a leading nation in business, technology, diplomacy and science' (Dingwall & Murray, 1999, p. 201)

The results from 2013 (FSO 2014) pointed out that approximately 13% of the Swiss population (a population of 8 million) extensively use English at work. Many international companies, as it has been stated before, seem to have an English language policy within their companies. Ludi 's research presents some of the reasons behind this choice of English as a corporate language:

- *Competitive pressure.* A language strategy is essential to compete with other companies that have an English language policy.

- *Globalization of tasks and resources.* Language differences can cause many setbacks and employees are more efficient when there is better language comprehension.

- *Merger & Acquisition-* Speaking the same language across national boundaries is more coherent and makes negotiations less complicated. (Ludi, 2016)

Independently of these reasons, the undeniable fact is that English is used as the language of choice in most of the international companies in Zurich. The high standard of living and the job opportunities is what determines many expats to move to Zurich.

Further on, we will interview several members of the expat community with the purpose of continuing our research on the use of English as a lingua franca in Zurich. Based on their experiences, we want to investigate the benefits of speaking English in Swiss society and the necessity to master the language.

2 Research methodology

Taking walks down the streets of Zurich, particularly in the city centre, one can often hear English being spoken. This is an

extremely fascinating fact, given that English is not an official language in Switzerland and that the percentage of native English speakers is only 6.1%.

In the previous sections, it has been made clear that English is used as a lingua franca in Switzerland not only by expats but also amongst Swiss nationals living in various parts of the country and thus having distinct first languages. English as a lingua franca is mostly an urban phenomenon widely encountered in big cities like Geneva, Basel, Zug, or Zurich. A proficient level of English is mandatory in fields such as finance and banking, IT, and computer science, academic environments, and medical fields.

Zurich is considered one of the most influential cities, not only in Switzerland but also in the world, in terms of banking and finance. Many people are working in this sector from all over the world. However, non-Swiss employees are something common in all fields of activity. Some are only temporarily relocating while others have started to consider Zurich their home.

The purpose of this paper is to investigate how the expat community in Zurich makes use of the English language in their everyday life. To reach the intended results, qualitative research methods were employed, and a survey was conducted in which expat community members agreed to answer the questions in the questionnaire below. In addition, several open-ended questions have been used because the purpose of the survey was to have a better understanding of each of the cases presented to be able to grasp the phenomenon of English as a lingua franca in Zurich.

The participants in the survey have been randomly selected from expat groups in Zurich from social media but some of

them are also acquaintances that I have made while living as an expat in Zurich myself. The survey took place between October and November 2022, and the questionnaire was distributed online. At first, about 40 people agreed to participate in the survey, but unfortunately, only 25 responded and answered the questions in a satisfactory manner. The data collected was then analysed, one by one, and the answers of each participant were introduced into a table in order to find a pattern, to compare and interpret them. Since most of the questions were open-ended questions in which the participants were asked to expand on their answers while offering personal narratives and opinions based on their own experiences, the analysis was extremely insightful. As a result of this interpretation, a general response was presented, one that comprised the most relevant parts of the participants' answers and a special focus was placed on several unique circumstances which were presented as such.

3 Data collection and interpretation

As previously stated, this paper aims to understand the experience of living in Zurich as an English-speaking expat and gain insight into the situations presented.

The expat community in Zurich is quite large, as it has been pointed out in previous sections of this paper, and people immigrate to Switzerland from all parts of the world. This paper shows that many people relocating to Zurich cannot speak the official language. This may not be such a surprising fact considering that in the recent past, and not only, but there have also been numerous waves of migration from and to different countries. Many times people had to learn the new country's language after their arrival (we have the example of so many Romanian people emigrating to Italy, Spain, Germany, and the

UK who learnt the languages of their host countries only after they moved there). However, what is surprising is that expats living in Zurich spend several years without learning the official language. This paper shows several reasons for this: the international work environment, the multicultural and multilingual aspect of the city and the acceptance of English as a neutral language.

Of the 40 people that agreed to participate in the survey, 25 have answered the questions. They are of distinct nationalities (German, Italian, Malaysian, Indian, Mexican, Moldovan, Greek, Bolivian, Slovak, Romanian, Chinese, British, Polish American, Russian, Serbian, Spanish, Belgian, and Japanese) and their fields of activity are diverse: finance, business, IT, education, consulting, medical, stay-at-home spouses.

5 of the 25 participants have been living in Switzerland for more than 10 years, and the others have been living here for a shorter period of time.

Based on the age group, the participants can be categorized as follows:

- 30-40 years old- 17 participants
- 20-30 years old- 3 participants
- 40-50 years old- 5 participants.

Besides their native language and English, all the participants speak at least one other foreign language (some at beginner level and others more advanced).

Based on the data collected, we have reached the following results:

- 64% of the participants use the English language more than 50% of the time in their everyday life.

- 20% of the participants use the English language less than 25% of the time in their everyday life. They also speak German and Swiss German fluently.

- 96% of the participants said a good command of English is vital in their field of activity in Zurich (finance, business, IT, education, consulting, medical).

- 92% of the participants said that at the time of their arrival in Zurich, English was their only means of communication, both at their place of employment but also in their everyday life.

Given that qualitative research methods were used, some of the answers were difficult to transform into percentages. Therefore, a more detailed interpretation will be presented in the next part of this paper.

The answers to question 8 (How much do you use the English language in your everyday life?) and question 9 (What fields do you mostly use the English language in?) show that 13 participants use the English language more than 50% of the time, mostly at work, social interactions, study, public institutions, social media. 7 of them also speak German (some at A1/A2 level and still studying and some did not mention the level). 5 participants said they used the English language less than 25% of the time, mostly at work and social interactions. They have been living in Zurich for 8, 12, 13, 14 years and they speak German and Swiss German fluently. 4 participants use the English language 25-50% of the time. 3 participants mentioned that English is their only means of communication in Zurich.

When asked how important the use of English in Zurich in their field of activity is, on a scale of 1-10 (question 10), 1 participant ranked it 1 because she is working in a Swiss pension fund and German is the only language spoken. The other participants rated above 7, and the main reason

mentioned by most of them was the international work environment and lots of non-German speaking colleagues and clients and also the multicultural aspect of the city.

The answers to question 11 show that 17 participants are parents. The results of the survey show that parents are more interested in their children learning German and Swiss German after their main language, for integrational reasons. 4 participants have children aged between 10-17 years old who speak English, but the majority attend international schools and one of the families is of British nationality. The other children who are of school age attend Swiss public schools, for integrational reasons or bilingual day-cares with the main language being English and Swiss German.

Concerning question 12 (How important do you think it is for children in Zurich to learn English as a second or third language and why?), the participants have agreed that English is extremely important nowadays because it is the most frequently used language across the world. In regards to Zurich, they feel that the English language is very useful because there are so many people who speak it. Furthermore, Zurich is highly international, and because many expats live in Zurich who do not speak German, children have some exposure to the English language in their everyday life through friends and colleagues. Other reasons mentioned: to open their minds and broaden their horizons, to be able to communicate with foreigners who do not speak their language and thus enrich their cultural awareness, and to understand social media.

The answers to questions 13, 15 and 16 are extremely insightful. In addition, they offer personal narratives regarding the experiences that the participants had while living in Zurich in terms of the use of the English language.

When asked in what way the English language has helped them adapt to living in Zurich (question 13), 2 participants (one of German nationality and the other one Italian but with a fluent level of German) answered that English was helpful only in their work fields (finance and legal consulting). Furthermore, they mentioned that a proficient level of English is a mandatory prerequisite to do daily work due to the international work environment. On the other hand, the rest of the participants said that at the moment of their arrival in Zurich, English was the only language they used both at their place of employment but also in their everyday life.

- Participant ID9 who has been living in Zurich for more than 7 years now says that at some point it became awkward not to speak the national language and therefore he is now able to speak German.

- Participant ID18, who has been living in Zurich for more than 6 years, is still unable to speak German or Swiss German, and she has not felt the need to learn the language because so far, English has been sufficient both in her job and in her everyday life.

- Participant ID15 who has been living in Zurich for 11 years and who is currently at a B2 level of German, says that being able to get around in Zurich using English has decreased the level of pressure to learn German when she first arrived in Zurich.

- Participant ID19, who has been living in Zurich for 14 years, also mentions that English was her main language of communication at the time of her arrival in Zurich. She also pointed out that Swiss people were nice and understanding about her not being able to speak German, but at some point, you are expected to learn the language if you plan to prolong your stay in Switzerland.

- ID24, who has been living in Zurich for 17 years, also mentions that English was her only means of communication when she moved to Switzerland and that the people were so open to accepting English as a neutral language helped her learn Swiss German and find her place in the Swiss society.
- The other participants have been living in Zurich for less than 3 years. Some are taking German or Swiss German language classes for integrational reasons, while others have not felt the need to do so yet.

When asked if they know other people who live and work in Zurich and use English more than 50% of their time as a means of communication (question 14), all the participants answered yes.

When asked if they think it is possible to live in Zurich without learning German or any of the Swiss dialects (question 15), the participants answered yes. However, they also consider that to truly integrate into Swiss society and to live the authentic Swiss experience, one should also learn Swiss German/ German. In addition, those who have been living in Zurich for more than 8 years speak German fluently, and those who intend to make their relocation more permanent have already started taking classes to learn the national language.

Question 16, whether the participants had anything else to mention regarding the use of English as a lingua franca in Zurich, was the last question in the questionnaire and the participants had other valuable remarks: the good level of English spoken by most people in Zurich city (Swiss and expats), people many times speak other foreign languages as well, children are usually bilingual or multilingual, the great privilege that Swiss people speak/understand and use English to the extent that they do. Participants ID 4 and ID19 mentioned they

also had some experience living as expats in Italy and France, and the situation in what regards the use of English in both countries was quite different. They had to learn the official languages to be able to live and find jobs there. When moving to Zurich, being able to communicate in English has made it easier for them to adjust.

Conclusions

Nowadays, it is a known fact that English is a global language and that it is used as a lingua franca in diverse situations. People know this because they heard politicians speak in English in international political meetings, they heard their different TV stars (actors or musicians of different nationalities) speak in English on TV, or they felt the impact and the influence of the English language in social media. Others use English to communicate when they travel abroad. Nevertheless, many people do not know that English is used as the main language of communication for extended periods of time by expatriates who live in countries where English is not an official language. This paper focuses on the expatriate community in Zurich, and the aim was to have a first-hand account in terms of the English language used in this area.

The results of the survey clearly show that in some cases, using only English as a means of communication is sufficient to live in Zurich. However, there are positive and negative sides to this reality.

Pros:

- in terms of employment, having a satisfactory level of English is an essential asset, and in many international companies, English is the corporate language.

- because of the substantial number of expats, English is necessary for establishing social relations because even if you speak German, there are other people who are unable to express themselves (at all or not in a satisfactory manner) in German and thus, English is used as a neutral language.
- many people in Zurich have an excellent command of spoken English.
- based on the participant's answers, we can state that being able to speak English takes the pressure off having to immediately learn German after moving to Zurich. And based on their experiences, we can also state that a person can live in Zurich for a shorter or longer period using only English. 92 % of the participants did not speak German at the time of their arrival in Zurich, but even so, they were able to unfold their daily activities (personal and professional) by using only English. 28% of the participants, who have been living in Zurich for over 8 years, have learnt the official language well. The remaining 72%, are still unable to speak German (but some of them are taking classes to learn the official language of the canton) and they speak English more than 50% of the time.

Cons:

- to truly live the Swiss experience, learning the official language is highly recommended.
- if you plan to prolong your stay in Zurich or to make it more permanent, it is advisable to learn German or Swiss German. Otherwise, the inability to speak the official language, even at a beginner level, is frowned upon by some Swiss nationals and is considered disrespectful.

We believe that this paper can be used as a starting point for further in-depth investigation in relation to the use of

English as a lingua franca in Zurich but also in other parts of Switzerland and even beyond Swiss borders.

References

- Crystal, D. (2003)., *English as a Global Language*, Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511486999>
- Dingwall, S. & Murray, H. (1999)., The future of English in Switzerland: a majority/minority problem?. In *Bulletin VALS-ASLA (Association suisse de linguistique appliquée)*, 69 (2), 189-206. <https://libra.unine.ch/server/api/core/bitstreams/ce564241-94f9-48b6-9a2a-21d5507fc6df/content>
- Durham, M. (2016). English as a lingua franca: forms and features in a Swiss context. In *Les Cahiers de l'ILSL*, 48, 107-118. University of Lausanne. <https://doi.org/10.26034/la.cdclsl.2016.427>
- Lüdi, G. (2007). The Swiss model of plurilingual communication. In J. D. Thije & L. Zeevaert (Eds.), *Receptive multilingualism. Linguistic analysis, language policies and didactic concepts.*, 6, 159–178. <https://doi.org/10.1075/hsm.6.10lud>
- Lüdi, G. (2013). Receptive multilingualism as a strategy for sharing mutual linguistic resources in the workplace in a Swiss context. In *International Journal of Multilingualism*, 10, (2), 140-158. <http://dx.doi.org/10.1080/14790718.2013.789520>
- Lüdi, G. (2016). English in the Workplace in Switzerland between Ideologies and Practices. In *Les Cahiers de l'ILSL*, 48, 53-77. <https://doi.org/10.26034/la.cdclsl.2016.421>
- Ronan, P. (2016). Perspectives on English in Switzerland. In *Les Cahiers de l'ILSL*, 48, 9-26. <https://doi.org/10.26034/la.cdclsl.2016.417>

Seidlhofer, B. (2010). Lingua franca English: the European context. In Kirkpatrick, A. (Ed.) *The Routledge Handbook of World Englishes*, (pp. 355-371). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203849323>

Studer, P. & Siddiqi A. (2021). English in Swiss higher education. In Wilkinson, R. & Gabriëls, R. (Eds.) *The Englishization of Higher Education in Europe* (pp.121-142). Amsterdam University Press. <https://doi.org/10.1515/9789048553914-008>

Webber, G. (1999). The world's 10 most influential languages. In *American Association of teachers of French, National bulletin*, 24(3), 22-28. <https://dokumen.tips/documents/top-languages-the-worlds-10-most-influential-languages-by-george-weber-1997.html?page=1>, <http://frenchteachers.org/bulletin/archives/1990s/1999-24.3-Jan.pdf>

Electronic Sources

Federal Act on the National Languages and Understanding between the Linguistic Communities. Fedlex The publication platform for federal law. Retrieved November 18, 2022, from <https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/2009/821/en>

Finding jobs in Zurich. Expatica. Retrieved December 2, 2022, from <https://www.expatica.com/ch/working/finding-a-job/jobs-in-zurich-515342/>

Thurnher, B. (2017, September 15). *Arbeit an der Sprache bei der Arbeit*. Stadt Zurich Präsidialdepartement. <https://www.stadt-zuerich.ch/prd/en/index/urban-development/integration-office/municipal-language-support/working-on-language.html>

Zurich, Switzerland - Intercultural City. Intercultural cities programme. Retrieved November 18, 2022, from <https://www.coe.int/en/web/interculturalcities/zurich>

THE REPRESENTATION OF THE ECONOMIC CRISIS IN THE BROADSHEET *NEW ZEALAND HERALD*¹

Gabriela Denisa HĂȚĂGAN (ILCA)

1 Decembrie 1918 University of Alba Iulia, Romania

Abstract

Throughout history, one of people's worst fear has been that of a crisis (economic, social, medical, personal). The word itself gives most people shivers since everybody acknowledges the impact of a crisis of any type on everyday life.

In my paper, I tried to investigate the manner in which economic crisis is represented in media, especially in newspapers. To accomplish this goal, I selected a newspaper from New Zealand, a country which, by its position is more secluded than the rest of the world, The New Zealand Herald. From the online edition of the newspaper, I gathered a corpus of ten articles involving the economic crisis, considering not only the present one, but also earlier crises, such as the ones in Russia or in Turkey.

The corpus was analyzed with the help of three different corpus tools, #LancsBox, UAM CorpusTool6 and AntConc, version 3.5.9, which allowed a more complex image of the results. Given the complexity of the topic I chose, my research did not explore all the layers of the economic crisis, it focused essentially on some linguistic aspects of the problem, investigating the recurrence of the lemma in the corpus, its

---

¹ Prezenta lucrare a fost elaborată în cadrul cursului de *Lingvistica corpusului* din planul de învățământ al programului de masterat de cercetare *Limă, literatură și cultură engleză în context european*, anul universitar 2022-2023, sub îndrumarea Conf. univ. dr. Crina Herțeg.

collocations and some semantical aspects pertaining to the journalese language.

The paper aimed to observe how this topic was reflected in a remote part of the world in journalese discourse and the results showed that the subject is regarded as a major threat to society, but the journalists' perspective is usually a subjective one.

Keywords: economic crisis; program; lemma.

Introduction

Since the world is now facing the threat of a new economic crisis, the representation of the past ones has already been a topic of interest in the last months, especially after the Russian invasion of Ukraine.

The COVID-19 health crisis has not yet finished, the world must experience again a troubled period, primarily generated by the war and which involves finances and energy.

The present research tries to analyze the development and the manifestation of past crisis periods as reflected in New Zealand's paper *The New Zealand Herald*. The corpus I compiled for the research contains ten articles retrieved from the paper and it counts 6,657 words and covering eight years, from 2014 until 2022. The oldest article was published on the 18th of December, 2014, involving the Russian economic crisis as the ruble was falling, while the latest dates from June 14th 2022 and refers to the new threat of economic crisis due to the war.

The period is representative of different types of crises (economic and financial crises, health crises, and socio-political crises) in various countries. The lemma I used in the *Search* menu of the newspaper in order to assemble the corpus was *economic crisis* and I selected the articles that were more suggestive of my topic.

After compiling the corpus, the next step was to process it using LancsBox, a software package developed by the University of Lancaster that specialized in language analysis and corpora, visualizing language data and automatically annotating data for part-of-speech. The tool uses cutting-edge technology and statistical sophistication (Brezina 2018) to analyze and visualize corpus data. LancsBox Wizard automatically analyses data and prepares a draft report, while the interpretation of the results will be conducted by the researcher.

I used LancsBox in this research, which has various functions such as identifying word forms and frequency. The frequency list can include different word forms, lemmas and n-grams. Moreover, the program automatically identifies collocations and their frequency and performs keyword analysis. Another important feature of this program is the concordancer, which allows the qualitative analysis of each word form by identifying and displaying the entire text in order to support a more complex analysis, both quantitatively and qualitatively. Other important corpus analysis programs are Wmatrix, AntConc, UAM and Sketch Engine which support semantic and grammatical analysis, but also Leximancer, Discursis or KNIME, used more in communications research.

The second step of my analysis consisted in trying to process the corpus using UAM program, which has more complex features than the other programs, such as annotations, concordance search, and different layers of speech analysis. Using different layers provided by the program, I examined the lexical structure of my corpus as well as some semantical constructions. UAM CorpusTool is a set of tools for the linguistic annotation of text. The user defines a project, a file or a set of files, and a set of analyses which are applied to each of these

files. The program generates a single folder to store the file/files: the corpus, the annotations on this text and the coding schemes. Each analysis can be seen as a 'layer' of annotation.

AntConc is the third program I applied to the analyse the corpus. AntConc is a free software designed by Laurence Anthony. It is intended for everyday use in the classroom, as its creator stated. Anthony also mentions some of the tool's features in "*AntConc: A Learner and Classroom Friendly, Multi-Platform Corpus Analysis Toolkit*" (2004, 1) "*it includes an easy-to-use, intuitive graphical user interface and offers a powerful concordancer, word and keyword frequency generators, tools for cluster and lexical bundle analysis, and a word distribution plot*". A comparison between these tools reveals that AntConc is less professional and less effective than LanCSBox which can perform more complex analyses.

This research aims to observe how the crisis is presented in the source paper, *The New Zealand Herald*, analyzing its collocations, frequency and types of contexts in which the lemma occurs. A lemma, according to Cambridge Dictionary is "a form of a word that appears as an entry in a dictionary and is used to represent all the other possible forms", thus the dictionary form of the word. My corpus compiled consists of one file, 6,634 tokens, 2202 types and 1993 lemmas, from which I focused my research on three: *crisis*, *economic crisis* and *financial crisis*.

1 Literature Review

The articles which were instrumental in my research were written by Monika Bednarek from the University of Sydney Australia and her research associates Helen Caple, Georgia Carr and Changpeng Huan, articles in which the authors introduce

new tools available for linguistic analysis in a media, tools I also applied in my research and also the discursive news values I illustrated in it.

As Bednarek and Carr (2021) show in *“Computer-assisted digital text analysis for journalism and communication research: introducing corpus linguistics techniques that do not require programming”*, during the past years, technology has become increasingly used in text analysis, but most digital methods require advanced programming skills. An alternative can be computer-assisted linguistic analysis or corpus linguistics, which requires less digital expertise and is currently being used in fields that transcend linguistics, such as journalese, politics, sociology, law and communication. Another benefit of this method is that the research can be initiated by just one person.

The functions of such linguistic research in media and communication sciences vary, from analyzing preferred and dispreferred language to identifying sources cited, context (framing) and allowing other custom corpus techniques relevant to that specific research by introducing new project-specific questions. The preferred/dispreferred language technique offers the possibility to identify how the media refers to specific social groups, while the concordancer tool helps with retrieving quotes and sources cited in the media articles. The framing function of the corpus allows researchers to establish the context of the study.

Bednarek and Carr (2021) identify two types of corpus linguistics analysis: the inductive, “corpus-driven” approach, in which the research questions follow the frequency and keywords lists and the deductive, “corpus-based” approach, in which the research hypotheses/ questions precede the base of the analysis. Nevertheless, most researches combine the two

types of techniques and research questions/hypotheses may develop during the analysis.

Later, the article presents other significant tools in the field of corpus analysis such as WordSmith, AntConc, but also Voyant Tools, a program developed outside linguistic research. To conclude, the authors state that their purpose was to bring corpus linguistics to the attention of communication researchers, as a modern digital alternative to text analysis.

In *"Sobbing, Screaming and shouting? Reporting Expressions in the British Press"*, Monika Bednarek analyzes reporting expression "used to report the speakers or writers the listeners or readers or a third party speech and thought" (Bednarek, 2006: 1).

The researcher classifies reporting expressions into two categories: reporting expressions which refer to linguistic activities such as say or tell and reporting expressions which refer to mental activities. She stresses that both categories can be evaluated with a set of criteria such as comprehensibility, emotivity and reliability, criteria which involve the writer's or speaker's attitude towards the act of language. Bednarek's corpus consists of broadsheets and tabloids and she observes that in terms of evaluation, there is no significant difference between the newspapers in the matter of reporting expressions. Bednarek (2006) concludes that both quantitative and qualitative analysis is necessary when dealing with the evaluation of journalese language.

Another important aspect of my research involves discursive news values analysis (DNVA). Caple, Huan and Bednarek (2020) conducted a case study on Australia's national day using articles from People's Daily, Nanfang Metro, The Australian and The Sydney Morning Herald in their corpus. Their

research, "*Multimodal News Analysis across Cultures. Discourse Studies*" aims to compare news about national days in English and Chinese and to develop and apply frameworks for discursive news values analysis on the news stories published in two different languages and cultural contexts. The results displayed most of the news values such as eliteness, positivity, proximity and superlativeness in both Chinese and Australian corpora, but also negativity mostly in the Australian corpus. In the conclusions, the authors stress that DNVA's significance consists in displaying the manner in which events are constructed in the newspapers and in associating particular news values with people or events.

To conclude, the literature I used for my research presented the steps I needed in order to pursue my research on the economic crisis and provided the appropriate examples to achieve it.

2 Research Methodology

The articles I used in my research were taken from the online version of *The New Zealand Herald* and they cover a wide range of topics, from economic crises in Russia (2014) and Turkey (2019) to the effects of the COVID-19 crisis on the economy and on individuals. Therefore, my paper aims to be more than a representation of economic crises in one part of the world and one period, but a larger perspective on this topic. Still, given the complexity of the problem, my paper's limitations are that I only used articles from just one newspaper and that I focused essentially on the linguistic aspects of the representation of the economic crisis.

Nevertheless, in my paper, I conducted both quantitative and qualitative research using some of the corpus analysis tools

presented before. The dominant question of my research is *How the economic crisis is represented in the source paper?*

As I mentioned before, the first step of my analysis consisted in compiling the corpus from the broadsheet newspaper *The New Zealand Herald*, a corpus consisting of ten articles belonging to different authors and exposing economic crises in various parts of the world and comprising 6,657 words. The second step in the research was uploading the corpus in and analyzing it in LanCSBox, using the tool's features such as KWIC, GraphColl, Whelk, Words Whelk, Ngrams and Text. The program displayed a number of 6,634 tokens, 2202 types and 1993 lemmas. The *economic crisis* lemma occurred 13 times, *crisis* 45 times, *financial crisis* 5 times, *economic* 46 times and the plural form, *crises*, 2 times.

The following tools from the package were used: KWIC, GraphColl, Whelk, Words, Ngrams and Text. The KWIC tool generates a list of all instances of a search term in a corpus in the form of a concordance. The GraphColl tool identifies collocations and displays them in a table and as a collocation graph or network. The Whelk tool provides information about how the search term is distributed across corpus files. The Words tool allows in-depth analysis of frequencies of types, lemmas and POS categories as well as comparison of corpora using the keywords technique. The Ngrams tool allows in-depth analysis of frequencies of Ngram types, lemmas and POS categories as well as comparison of the corpus using the Ngram technique. The Text tool enables an in-depth insight into the context in which a word/phrase is used. (Fig. 1)

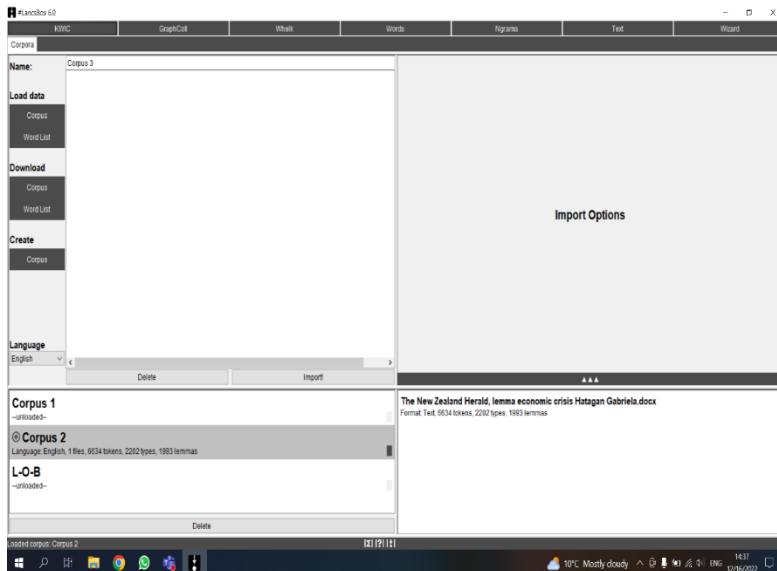

Figure 1

To continue, the corpus was uploaded to UAM CorpusTool, by clicking the “Start a New Project” button, which generated a folder on the computer desktop. The next step was to introduce the layers of my research (manual or automatic layers), for example, POS, Modality, Affect, Attitude, Intensifiers and so on. My corpus was analyzed in various layers using the Annotations tool provided by the program, and also Statistics and Lexis.

The Annotation tool enables the researcher to annotate multiple texts using the same annotation schemes. Each text is annotated on several levels (e.g., NP, Clause, Sentence, whole document) and examined for occurrences at different levels, such as *finite-clause containing company-np*, or *future-clause in introduction*. UAM CorpusTool enables a variety of statistical analyses (*Statistics tool*) of the corpus, uncovering linguistic

patterns. Another tool of the research displays systemic functional grammar on both structure (grammar) and words (lexis), focusing on the latest methods in linguistics such as appraisal theory, which is used to examine the discourses of news stories, diplomatic speeches, translations, and other types of texts. (Fig.2)

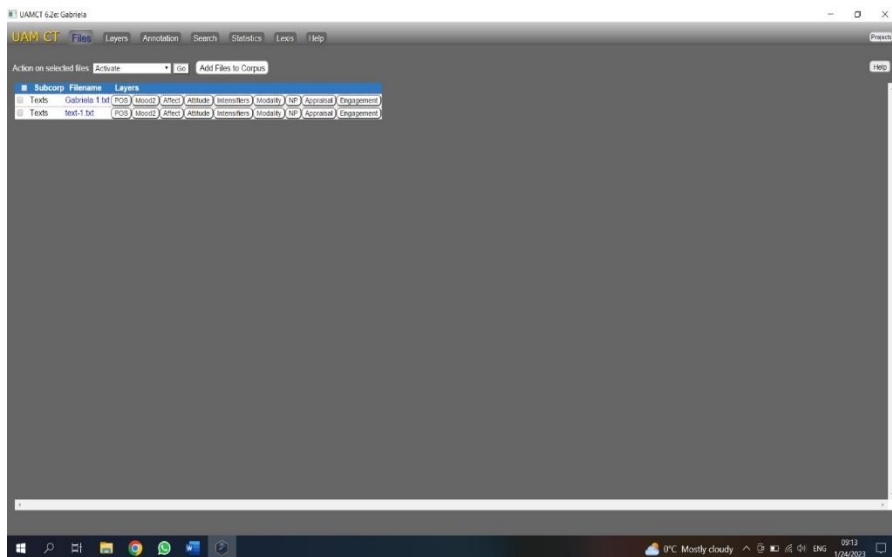

Figure 2

The last program used to study the corpus was AntConc, a program which, unlike LancsBox and UAM does not require installation. Like UAM, the format of the corpus must be readable by the program, which means it has to be a plain-text file (.txt).

The software includes seven tools: the *Concordance Tool* which shows search results in a 'KWIC' (KeyWord In Context) format, the *Concordance Plot Tool* shows search results plotted as a "barcode" format, the *File View Tool*, which shows the text of individual files, *Clusters/N-Grams* shows clusters based on

the search condition and summarizes the results generated in the *Concordance Tool* or *Concordance Plot Tool* while the *N-Grams Tool* scans the entire corpus for “N” (e.g. 1 word, 2 words, ...) length clusters and allows to find common expressions in a corpus. The *Collocates* menu shows the collocates of a search term and supports an investigation of non-sequential patterns in language, *Word List* counts all the words in the corpus and presents them in an ordered list. This allows you to quickly find which words are the most frequent and *Keyword List* shows which words are unusually frequent (or infrequent) in the corpus in comparison with the words in a reference corpus. (Fig.3)

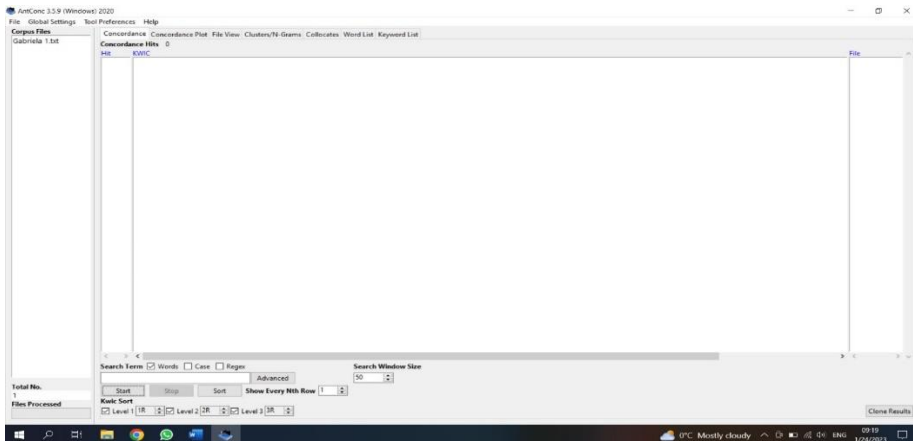

Figure 3

By comparing the three programs I used for my research I noticed that LancsBox and AntConc have similar features and display similar results. On the contrary, UAM CorpusTool is more elaborate and gives the researcher the opportunity to investigate deeper layers of the corpus.

3 Data Collection and Interpretation

After uploading the corpus in the first analyzing program, LancsBox, I started the processing by using the keywords tool (KWIC). I started by inserting *economic crisis* lemma and the results were 13 hits. I observed that the lemma is mostly associated with adjectives on the left (*global, deep, scary, current*) and superlatives (*worst, biggest*), most of them with negative connotations, which address the crisis' major impact on society. Two hits involved the economic crisis generated by the coronavirus, one was associated with a country, Russia, and one lemma is preceded by a definite article, "the". On the right, my research displayed 7 hits in relation to a verb (*make-2 hits, say, cause, be, give, run- 1 hit each*), the adverb *since* and *as*-preposition and adverb. In the two comparisons, the economic crisis is correlated to the Great Depression and the worst economic fallout.

Table 1. Concordance lines for *economic crisis*

Filename	Left	Node	Right
The New Zealand Herald, lemma economic crisis Hatagan Gabriela.docx	Global	economic crisis	makes China dangerous news.com.au By Jamie
The New Zealand Herald, lemma economic crisis Hatagan Gabriela.docx	congestion and carbon emissions". Russia	economic crisis:	Run on shops as ruble
The New	the scale of the	economic	as "the worst

Filename	Left	Node	Right
Zealand Herald, lemma economic crisis Hatagan Gabriela.docx	Covid-19	crisis	economic fallout
The New Zealand Herald, lemma economic crisis Hatagan Gabriela.docx	Beijing." World 'sleepwalking' towards global	economic crisis,	says former British prime minister
The New Zealand Herald, lemma economic crisis Hatagan Gabriela.docx	IMF warns world faces biggest	economic crisis	since Great Depression Other 14
The New Zealand Herald, lemma economic crisis Hatagan Gabriela.docx	with Key that the current	economic crisis	was 'an order of magnitude
The New Zealand Herald, lemma economic crisis Hatagan Gabriela.docx	which is why a global	economic crisis	is making China even more
The New Zealand Herald, lemma	Mona Lisa to offset coronavirus	economic crisis	news.com.au By Shireen Khalil 20 May,

Filename	Left	Node	Right
economic crisis Hatagan Gabriela.docx			
The New Zealand Herald, lemma economic crisis Hatagan Gabriela.docx	describe the size of the	economic crisis	caused by Covid-19. The former
The New Zealand Herald, lemma economic crisis Hatagan Gabriela.docx	19: IMF warns of worst	economic crisis	since the Great Depression news.com.au

Table 2 shows the top 10 collocates of *economic crisis* in the corpus, identified using the Collocation frequency.

Table 2.

ID	Position	Collocate	Stat (Freq)	Freq coll	Freq corpus
1	L	the	8	8	373

Threshold   ▼ Corpus   Corpus 2   ▼ Type

Figure 4 displays a collocation graph for the search term.

The results after analyzing the corpus in AntConc word similar to those from LancsBox one difference being that AntConc gave 19 hits of the lemma because the titles of the articles were also included in the corpus and they resulted in double hits, as shown in the figure below.

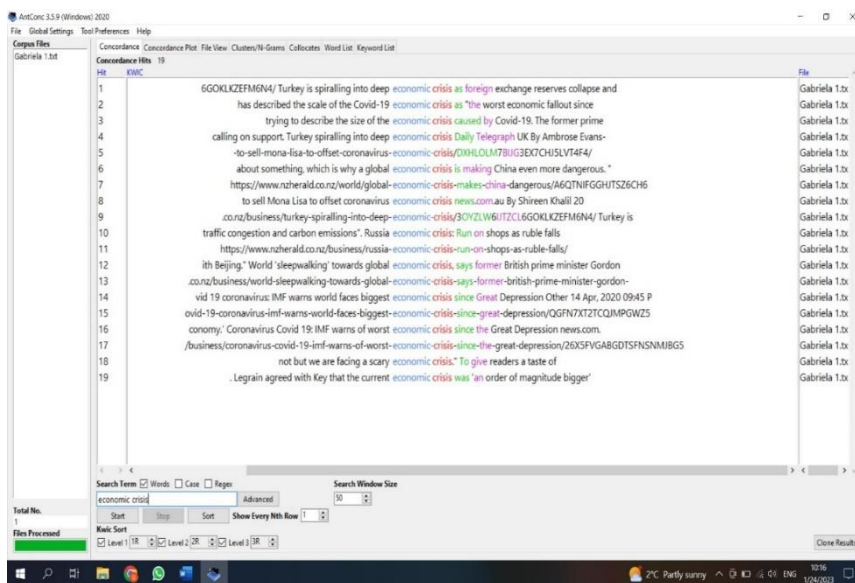

Figure 5.

The Cluster/N-Grams tool showed two types of clusters, economic crisis and economic-crisis with a frequency of 12 and 7, and the ngrams show that the lemma is mostly associated with the preposition "of" and the definite article "the", while the Collocates tool resulted in 91 collocate types and a total number of 190 collocate tokens, the most frequent token being "crisis" with the frequency of 19 hits.

The last program I used to analyze my corpus was the UAM CorpusTool, a program different from the other two. For my

research I inserted different layers of interpretation into the program, such as POS, Mood2, Affect, Attitude, Intensifiers, Modality, NP, Appraisal, Engagement. Some of the layers turned no results to my corpus, but some permitted me to make annotations.

Using the POS layer, I observed that the corpus of articles lacked positivity, the economic crisis being associated with distrust, fear, negativity and insecurity. (fig. 6,7) Regarding the Intensifiers layer of analysis, the comparative of equality and superiority prevailed, combined with negative meaning adjectives. The Modality tool displayed some interesting results, *would* and *will* are the dominant verbs, indicating a future possibility and giving the impression of insecurity. I observed also the use of metaphorical language in the articles, metaphors created not only to make people aware of the threat of the economic crisis but also designed to create panic, such as “biggest economic crisis”, “worse economic crisis”, and “scary economic crisis.”

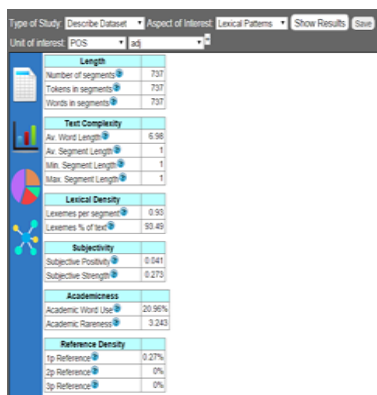

Figure 6

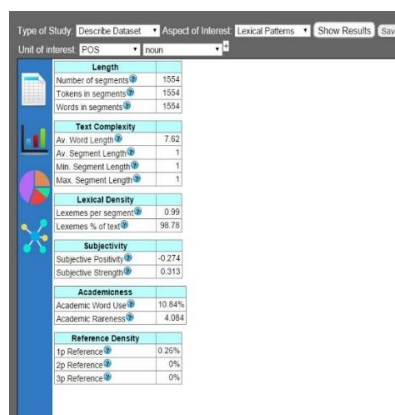

Figure 7

Finally, the Lexis tool summarized the lemmas of my corpus, with results shown in the figure below:

Word	Count	Frequency
the	374	0.05599640664770175
to	217	0.03248989369666118
and	185	0.027698757298996856
of	143	0.021410390777062433
a	139	0.020811498727354393
in	120	0.017966761491241205
is	77	0.011528671956879772
it	62	0.009282826770474623
that	61	0.009133103758047613
's	57	0.008534211708339573
said	55	0.008234765683485551
on	48	0.007186704596496482
as	47	0.007036981584069471
economic	45	0.006737535559215451
for	45	0.006737535559215451
with	44	0.006587812546788441
has	44	0.006587812546788441
crisis	44	0.006587812546788441
this	43	0.006438089534361431
are	39	0.005839197484653391
he	36	0.00539028447372361
be	35	0.005240305434945351
by	34	0.005090582422518341
will	33	0.004940859410091331
was	32	0.004791136397664321
have	29	0.004341967360383291
from	27	0.0040425213355292705
world	27	0.0040425213355292705
we	26	0.003892798323102261
its	26	0.003892798323102261
our	25	0.003743075310675251
at	25	0.003743075310675251
global	25	0.003743075310675251
would	25	0.003743075310675251
an	24	0.003593352298248241
china	24	0.003593352298248241
per	23	0.0034436292858212305
more	23	0.0034436292858212305
but	23	0.0034436292858212305
not	22	0.0032939062733942205
up	21	0.0031441832609672106
cent	21	0.0031441832609672106
into	21	0.0031441832609672106

Figure 8

As seen in the figure, excepting prepositions and articles, the lemmas I used in my research, *economic* and *crisis* are the more frequently used, demonstrating their significance to the research. Also, the verb say and its form *said* counts 55 hits, revealing the subjectivity of the articles in the corpus.

Therefore, as I stated before, the object of my research, the *economic crisis* is reflected from a negative perspective, being associated with insecurity, illness and depression.

Conclusions

My research started from the premise that the economic crisis, one of the central concerns of today's society, reflected as such in the media, might be a generous topic for linguistic analysis. The broadsheet newspaper I selected the articles for the corpus *The New Zealand Herald* provided the material I needed to compile the corpus and allowed me to select articles involving different countries and various types of problems, from the economic crisis in particular countries such as Turkey and Russia to the global economic crisis of medical origins (COVID-19) and climate changes.

The diversity of the topics found in my corpus led to a variety of results during the process of analyzing the corpus through three programs. In terms of lexical analysis, the corpus was run through LancsBox and AntConc, and these software programs displayed the frequency of the lemmas I used in my research, their collocations, as well as keywords analysis, clusters or N-grams. The third program, UAM CorpusTool, allowed a deeper analysis of the corpus by displaying semantical structures and lexical bundles.

The results of my research after processing the corpus through these programs showed that the lemma *economic crisis* is mostly combined with adjectives, sometimes superlatives, of a negative connotation, which indicates the impact of such a crisis on society. The magnitude of the issue can be observed in the metaphorical language of the articles' authors, a language that aims not only to draw people's attention but in some cases even to cause panic.

Nevertheless, I could observe that the language of the articles in general lacked objectivity and included many personal opinions. The problem with this type of journalese is

that it focuses more on the impact that the words have on people than on the propriety and accuracy of the terms. In my opinion, media should be the reflection of today's reality instead of a manipulating institution.

References

- Brezina, V., Timperley, M., & McEnery, A. (2018). #LancsBox v. 4.x. <http://corpora.lancs.ac.uk/lancsbox/download.php>
- Anthony, L. (2004). *AntConc: A Learner and Classroom Friendly, Multi-Platform Corpus Analysis Toolkit*
https://www.laurenceanthony.net/research/iwlel_2004_anthony_antconnc.pdf
<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/lemma>
- Bednarek, M., & Carr, G. (2021). Computer-assisted digital text analysis for journalism and communications research: introducing corpus linguistic techniques that do not require programming. *Media International Australia*, 181(1), 131–151. <https://doi.org/10.1177/1329878X20947124>
- Bednarek, M. (2006). Sobbing, screaming and shouting? Reporting expressions in the British press. In C. Houswitschka, G. Knappe, & A. Müller (Eds.), *Proceedings Anglistentag*, 2005 Bamberg. Trier: WVT: 561-572.
- Caple, H., Huan, C., & Bednarek, M. (2020). *Multimodal News Analysis across Cultures* (Elements in Corpus Linguistics). Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/9781108886048
- O'Donnell, M. (2008). *The UAM CorpusTool: Software for corpus annotation and exploration*. In Proceedings of the XXVI Congreso de AESLA (Vol. 3, p. 5). Spain: Almeria.

IMAGES OF TRAUMA IN ARUNDHATI ROY'S *THE GOD OF SMALL THINGS*¹

Gabriela-Veronica ISAILĂ

Babeş-Bolyai University, Cluj-Napoca, Romania / University of
Studies in Turin, Italy

Abstract

Roy Arundhati's novel, The God of Small Things, is one of the most essential novels that accurately depicts the profound image of trauma at the end of 20th century. One of the possible representations of this powerful image is the fragmentation of the story, in the sense that each character possesses only a part of the overall story, the one linked to their own experiences and memories, marked by the selective memory of the trauma. The story immediately places the reader within these fragmented perspectives, often presenting them through the voice of an omniscient narrator, who conveys this ensemble of thoughts or memories without attributing them to a specific character. The result is that the reader directly experiences the specific confusion and temporal disorder of the traumatic effects. In this case, our paper mainly outlines two fundamental means of trauma representation: one indirect, through the textual structure that reproduces the traumatic symptoms, and another one which is more direct, through the extensive use of multimodal mental images that manage to convey not only the experience of trauma, but also the constant feeling of absence in the life of 20th century human beings.

---

¹ The current chapter is a result of the research started out during my Erasmus mobility performed at University of Turin, Italy, coordinated by Prof. Paola Carmagnani, University of Turin.

Key-words: trauma, postcolonial world, marginal, multimodal mental images, fragmented story.

Arundhati Roy's novel is a remarkable contemporary narrative not only in terms of post-traumatic memory, but also for its power to depict the traumatic experience through the genuine, innocent and apparently naive eyes of the infant twins Estha and Rahel, who recreate, throughout the novel, the image of *two sides of the same individual*:

Stories about siblings, and especially twins, are often allegories of a single person — two sides of one individual or two possible life paths that individual could take (Rokotnitz, 2017, p. 278)

Although the novel does not aim to theorize the attitudes or the behaviours of the twins, we focus our attention on the images that express the post-traumatic effects of these infant characters, who feel the consequences of trauma on behalf of a whole *marginal* society².

In this paper, we aim to talk about the definitive loss of individuality by separating the individual entity created by the twins, separation which occurs as a result of all the traumatic

---

² See, for the concept of *marginal*, Gilles Deleuze, Félix Guattari, *Mille plateaux*, Les Éditions de Minuit, Paris, 1980, p. 134: "Il n'y a pas de devenir majoritaire, majorité n'est jamais un devenir. Il n'y a de devenir minoritaire.". In this case, the key concept that we focus on is 'becoming marginal', namely, 'devenir minoritaire', because, according to Deleuze and Guattari's theory, the only possibility of development that the modern world opens to ordinary persons is *becoming a minor*, never a *major*. One of the causes of this situation is the invisible mechanism of control in the new society, which, applied to *The God of Small Things*, reveals that the characters from the postcolonial India could be considered representatives of the *marginals*.

events that a middle-class family lives in the postcolonial Indian world of 1969:

In *TGST*, these issues (about colonization) are registered in the uncanny linked consciousness of the twins, Estha and Rahel (...) who seem to embody, in their compound subjectivity, the dislocated or split cultural identity of the colonized (Tickell, 2007, pp. 4-5).

In our analysis, we focus on two main episodes of *The God of Small Things*: the funeral of Sophie Mol and the departure of Estha, with special emphasis on a few key-images that stand out in those narrative scenes. We chose to analyse these episodes that determine one another because they suggestively depict the effects of trauma using the technique of multimodal images, providing a much more empathic and complex experience to the reader in his own and unrepeatably meeting with the text.

One of the most important and relevant aspects that the funeral of Sophie Mol introduces in the novel is the portrait of Rahel, who is considered by the literary critics one of the most affected characters by the traumatic events in her family:

The novel's most traumatized characters - the twins and their mother Ammu - reveal Roy's careful portrait of temporal hybridity and its mixture of amnesia and flashback, frozen time and relentless return. Rahel, for instance, who remains the most functional of the trio, and who seems to remember the most about her story,

nevertheless is haunted by recurring memories.
(Outka, 2011, p. 27).

In the words of the literary critic Elizabeth Outka, Rahel could be considered the most powerful, realistic and truth-speaker character in the novel, but, as we may see, she keeps being haunted for the rest of her life by memories of what happened in Ayemenem:

But when they made love he was offended by her eyes. They behaved as though they belonged to someone else. Someone watching. Looking out of the window at the sea. At a boat in the river. Or a passerby in the mist in a hat. (Roy, 1997, p. 11).

Rahel's strange and empty eyes, which her husband sees many years later, provide us the image of her distant inner self, that lives far away, in a past where she lost the other self, her twin, whom she remembers only through the means of flashback: "The narratives are punctuated with repeated flashbacks and images, as past events return in the present and, inexplicably, future events appear to disrupt the past." (Outka, 2011, pp. 25-26). The image of "someone watching" could refer to Estha, who falls into deep silence after the traumas and who leaves his twin sister with an empty hole for the rest of her life after his painful forced departure. Another essential image is "the boat in the river", which could have two meanings: on the one hand, it is a phrase that occurs only one more time in the novel, when Rahel

meets Estha after 23 years, suggesting that her eyes finally got rid of despair by reaching the lost twin

They were strangers who had met in a chance encounter. They had known each other before Life began. (...) No one stared out of a window at the sea. Or a boat in the river. Or a passerby in the mist in a hat." (Roy, 1997, p. 287).

and, on the other hand, it could be a recalling, within the linear reconstruction of the story, of Sophie Mol's death by drowning.

They were past the Really Deep, only yards from the Other Side, when they collided with a floating log and the little boat tipped over. It had happened to them often enough on previous expeditions across the river and they would swim after the boat and, using it as a float, dog-paddle to the shore. This time, they couldn't see their boat in the dark. It was swept away in the current. (Roy, 1997, p. 256).

Looking at the quote above, the boat of the brief, powerful image from the novel might introduce the "tiny wooden *vallom*" (Roy, 1997, p. 101), an old boat which both the twins and their mother use for different purposes. For Estha and Rahel, the boat is a source of reaching their own safe and peaceful place, The History House, that they picture when their uncle Chacko present them with a metaphorical image of history:

Though the Earth Woman made a lasting impression on the twins, it was the History House—so much closer at hand—that really fascinated them. They thought about it often. The house on the other side of the river. (Roy, 1997, p. 25).

For Ammu, the boat was used to cross the river in order to secretly meet her lover, the marginal, excluded from society, Velutha:

Things can change in a day.

It was a boat. A tiny wooden *vallom*.

The boat that Estha sat on and Rahel found.

The boat that Ammu would use to cross the river.
To love by night the man her children loved by
day." (Roy, 1997, 101).

Ammu and Velutha's affair breaks the law of the community and gives another meaning to the boat, which, consequently, becomes a symbol of both love and punishment within the story of a family that "breaks the rules", as we also see through Rokotnitz's words: «And indeed, in this novel a single family "break[s] the rules" (as cited in Roy, 1997, p. 31) and is consequently cast out of Eden into a world of suffering and death.» (Rokotnitz, 2017, p. 277). This particular image of a "boat in the river" is indeed one of the most powerful in the novel, because the boat becomes not only the possibility to escape the reality or to reach love, but it is also a means of death: as evoked by the symbol of Charon, who passed the corpses from one shore to another, the boat makes the innocent Sophie Mol to pass from life to death. This brings us to one of the first traumatic events that opens Roy's novel, the episode of Sophie Mol's funeral, which makes the narrative scenes happen in a reversed and miscellaneous cycle, because the actual death appears towards the end of the novel, after the reader has witnessed the funeral. This is one of the most

empathic experiences for both the reader and the narrator, and the episode is meant to abruptly place its readers in the core of the narrative: "affective prompts constitute an important channel through which author, text, and readers interact, and this aspect of literary experiences warrants further investigation." (Rokotnitz, 2017, p. 275). The funeral episode is introduced without any explanation over how the death took place, and it is initially presented like a movie, theater or fictional scene through the use of *detailed description*:

The long candles on the altar were bent. The short ones weren't. An old lady masquerading as a distant relative (whom nobody recognized, but who often surfaced next to bodies at funerals-a funeral junkie? A latent necrophiliac?) put cologne on a wad of cotton wool and with a devout and gently challenging air, dabbed it on Sophie Mol's forehead. Sophie Mol smelled of cologne and coffinwood. (Roy, 1997, p. 5).

The novel depicts an exact image of the funeral, creating to the reader the impression of being an external participant who watches the event through the lens of his own camera. We could clearly picture the funeral in a photograph in which both the reader and the narrator analyze the details at the same time. In this descriptive paragraph, there could be also observed the use of sensorial multimodal images, because the reader is also engaged in the text through the sense of smell: "Sophie Mol smelled of cologne and coffinwood" (Roy, 1997, p. 5). This morbid smell involves two components: *the cologne*, a smell

usually used to help somebody relax, which completely loses its purpose in this case, because it is used on a dead body by a “an old lady masquerading as a distant relative” (Roy, 1997, p. 5) just to increase the visibility of an unknown person during the funeral and, implicitly, the ridiculous of the situation; and *the coffinwood*, a compound word created by Roy from *coffin* and *wood* with the purpose of emphasizing that we do not deal with a normal wood smell here, but with the wood of a coffin, an element meant to maintain the gruesome atmosphere in the reader’s mind, stimulating the olfactory senses. As Naomi Rokotnitz observes about the sensorial images:

At each iteration in the narrative, the smell leitmotif accrues layers of meaning not merely through the cumulative plot connections made in the text but by stimulating readers’ olfactory sensibilities.” (Rokotnitz, 2017, p. 281).

Thus, by stimulating multiple senses through the use of multimodal images, “(...) the enactive multimodal imagery of Roy’s novel is the instrument of an affective encounter with the reader (...)” (Carmagnani, 2022, p. 3), creating a special affective path between the reader and the novel. In consequence, we discuss in our further analysis that the reader is not only mentally involved in the novel, but he could also be bodily engaged in the traumatic events presented by Roy’s *The God of Small Things*.

Before the traumatic events, the narrative mentions an important detail: the fact that Sophie Mol was not killed on a zebra, but it does not provide the real reason that caused her demise. The insert of "zebra" is linked to Estha and Rahel's unusual birth, which happened on a bus, and it consequently creates the children's picture about life, who seem to innocently imagine their own death in a material manner: "They also believed that if they were killed on a zebra crossing, the Government would pay for their funerals." (Roy, 1997, p. 4). Through the insert of the ordinary zebra element, the narrator shifts the accent from the morbid thinking of children to the daily reality and the true meaning of this element in the children's point of view:

They had the definite impression that that was what zebra crossings were meant for. Free funerals. Of course, there were no zebra crossings to get killed on in Ayemenem, or, for the matter, even in Kottayam, which was the nearest town, but they'd seen some from the car window when they went to Cochin, which was a two-hour drive away. (Roy, 1997, p. 4)

In this case, the reference to their road to Cochin anticipates another key-episode of the novel, namely the trip of Chacko, Ammu and Baby Kochamma, together with the twins, for picking up Sophie Mol and her mother from the airport. With this occasion, they also attend the musical *The Sound of Music*, where Estha's molestation takes place. Besides the sensorial images technique, the reader is involved in the core of the

events up to the maximum point through the fragmentation of the story, a general feature of the novel that offers the key to the whole picture just in the end:

For most of the text, however, the reader must experience these fragments much as the characters do, as memories out of context that bewilder and unsettle. (Outka, 2011, p. 30).

Being immersively involved within the story, the reader doesn't have an external, detached position. What Outka means is that the narrator's position is unavailable to the characters in so far as they cannot piece together the whole story, remaining stuck in the fragmented temporality of trauma, while the reader can eventually contextualize the single pieces of traumatic memory:

In addition, readers may follow the layers of narrative voices in Roy's novel - the voices that record and recount the stories - from a position unavailable to any character. At times, Roy employs a third-person omniscient voice that seems to have access to multiple characters. (Roy, 1997, p. 32).

Although the "third-person omniscient voice" that Outka discusses could be the extradiegetic narrator, who inserts his

subjectivity behind the curtains of linguistic games³ or other small reflections in the novel, we could easily observe that the reader has a major role in being the third-person's critical eye, being involved in the text not only as the mind who has access to all the fragmented pieces of the same story, but also as the body constantly stimulated by the multiplicity of sensorial images. In this situation, respecting the technique of fragmented story, the narrator introduces the funeral of Sophie Mol through a statement that seems to be the children's voice: "The Government never paid for Sophie Mol's funeral because she wasn't killed on a zebra crossing." (Roy, 2017, p. 5). The statement fulfills a double role: not only it fragments the story by suddenly introducing a funeral, but it also announces that the character's death happened in other conditions than the crossing of a zebra, which creates a tension by providing the *unknown* instead of the *details*. In fact, the funeral gives such brief details about Sophie Mol that reminds us about a telegram:

She had hers in Ayemenem in the old church with the new paint. She was Estha and Rahel's cousin, their uncle Chacko's daughter. She was visiting from England. Estha and Rahel were seven years old when she died. Sophie Mol was almost nine. She had a special child-sized coffin. Satin lined. Brass handle shined. (Roy, 2017, p. 5).

---

³ The linguistic games are very frequent in the novel and they are created by the twins Estha and Rahel. For example, Orangedrink Lemondrkin Man (Roy, 1997, p. 5).

Then, the narrative changes, providing the accurate and precise image of the girl's appearance in the coffin, focusing on the key-objects that were meaningful to her and that appear later in the novel, when the narrative presents the meeting between the twins and their cousin: "She lay in it in her yellow Crimplene bell-bottoms with her hair in a ribbon and her Made-in England go-go bag that she loved." (Roy, 2017, p. 5). The detailed description could also be an indicator of the death conditions, but it still keeps *the unknown* as the main element in the story: "Her face was pale and as wrinkled as a dhobi's thumb from being in water for too long." (Roy, 2017, p. 5). The funeral of Sophie Mol is also a very good occasion for introducing the family and the relations between them, but our main focus of attention is on the twins and their mother:

Though Ammu, Estha and Rahel were allowed to attend the funeral, they were made to stand separately, not with the rest of the family. Nobody would look at them. (Roy, 2017, p. 5).

In this case, the narrator suggests the fact that Ammu, Estha and Rahel are tolerated by the family and they might be allowed to attend the funeral with the condition of staying far from the rest of the family in order to feel the shame for their deeds which appear, as well, later in the novel.

What we observe in the family of Sophie Mol is Rahel's different attitude during the funeral, which gives the impression that she knows more than the other characters, because her

senses allow her to feel many more things than usual. She feels the post-traumatic effects of Sophie Mol's death by picturing her cousin still alive during her own funeral: "She noticed that Sophie Mol was awake for her funeral." (Roy, 2017, p. 5). This imagination is an indicator for an alternative image that Rahel creates in her mind in order to escape reality. We may say that she creates her own *escape line*, in terms of Deleuze and Guattari:

D'autres naissent un peu par hasard, d'un rien, on ne saura jamais pourquoi. D'autres doivent être inventées, tracées, sans aucun modèle ni hasard: nous devons inventer nos lignes de fuite si nous en sommes capables, et nous ne pouvons les inventer qu'en les traçant effectivement, dans la vie. (Deleuze & Guattari, 1980, p. 247).

Having these said, we consider that Rahel's imagination during the funeral could be a post-traumatic effect that makes her create a *ligne de fuite* by changing Sophie Mol's cause of death in order to overcome the cruelty of the truth. In particular, for Rahel, "Sophie Mol died because she couldn't breathe. Her funeral killed her. Dus to dat to dat to i/us to i/us." (Roy, 1997, p. 6). The girl unconsciously lies to herself in order to overcome the trauma she lived when Sophie Mol drowned in the river, without knowing that, as a consequence, she is about to live another trauma that will mark her for life: the separation of Estha.

We have reasons to believe that, from all the traumatic events which she experienced in childhood, the definitive outcome for Rahel was losing Estha, the character she shared all

the feelings with, confirming Outka's theory of Rahel's unique sensitive perception. Naomi Rokotnitz has a similar opinion on the same aspect of Rahel's abilities to activate a sixth sense:

Although Estha adeptly causes her to understand that circumstances require her to deny this observation so as to protect Velutha, readers are nonetheless alerted again and again to Rahel's abilities of sight and insight. (Rokotnitz, 2017, p. 280).

For example, she feels her brother's molestation even if she did not assist it as a witness, an ability that comes not only from their profound interconnection as twins, but also from their own consent in being opened to each other:

(...) the twins' kinesthetic telepathy is less unusual than readers might initially have supposed, constituting an affirmation of the kinds of knowledge and communication we too can foster through our bodies if only we permit such interchange. (Rokotnitz, 2017, p. 288)

Regarding the above mentioned event of molestation, when, unable to feel her son's feelings as accurately as his twin sister, Ammu is being polite to the Orangedrink Lemondrink men, the person who molested the boy, Rahel gives her a profoundly ironic and unconscious reply: "So why don't you marry him then?" (Roy, 1997, p. 55), expressing her disgust both to her

mother's attitude in the society and to the aggressiveness that the society gives them back instead. In that moment, even if Rahel tried to defend her brother, expressing feelings she never knew she had, the one who feels another trauma is herself, because, in an access of fury, her mother threatens her with the possibility of not being loved anymore: "When you hurt people, they begin to love you less. That's what careless words do. They make people love you a little less." (Roy, 1997, p. 56). This risk of not being loved anymore by her loved ones and especially by her mother will haunt Rahel like a ghost, creating the traumatic effect that could be clearly seen in her eyes, but that could never be read and understood completely by her husband:

He was exasperated because he didn't know what that look meant. He put it somewhere between indifference and despair. He didn't know that in some places, like the country that Rahel came from, various kinds of despair competed for primacy. And that personal despair could never be desperate enough. (Roy, 1997, p. 11)

The narrator gives us an explanation of the despair that Rahel's husband sees in her eyes, suggesting a dose of optimism, necessary for the woman's later survival after the twin's premature loss. The separation, with all its images and meanings, brings us to the second episode that we need to focus on, namely the departure of Estha, which is an indirect consequence of Sophie Mol's death and it is the final action that

happens after a cumulus of other ones responsible for the chaos in the children's world. As Baby Kochamma suggests at one point, the solution to all the family problems could only be the separation of the twins, to which Chacko agrees because of pain and anger; moreover, the idea is not necessarily sending away the twins, but separating them and sending Estha away to his father: "And so, at the Cochin Harbor Terminus, Estha Alone at the barred train window." (Roy, 1997, p. 158). This separation is not an exclusive result of the children's mistakes, because their mother played an important, but unintended role in creating this situation. Ammu is a woman who managed to escape the domestic violence and who refused to prostitute for keeping her husband's job, but who, in order to reach her relative freedom in a peaceful life, paid the price of being a divorced Syrian-Orthodox woman in India, a social status profoundly despised by society and, implicitly, by anyone in her family: "As for a divorced daughter-according to Baby Kochamma, she had no position anywhere at all." (Roy, 1997, p. 21). Besides her already unfortunate status, Ammu culminates her social mistakes by having an affair with the "untouchable" Velutha, although her intention is not really to revolt against society, as Elizabeth Outka observes, but it could be seen as a powerful wish of living the present up to the maximum point in her attempt to freeze the time that does not pass in her favor:

(...) frozen time becomes a sign of trauma but also a possible defense, as Ammu tries to stop time as a way to shield herself against the past. After the central traumatic events of the novel, Ammu must send her son away and leave her daughter for a job. (Outka, 2011: 28).

Despite this situation, Ammu's affair with Velutha is one of the best pretexts that causes his death and, implicitly, the double trauma of the twins, who witness their friend's death and who are forced to separate each other later on: "It took the twins years to understand Ammu's part in what had happened." (Roy, 1997, p. 158). The only possible chance to break the traumatic circle, in which the twins are trapped for the rest of their lives after the events that happened in only two weeks, is the incestuous meeting 23 years later, which is a symbolic gesture of placing their bodies under a death sin in order to kill the moral and conventional world and to reach the unification from the beginning of the world:

(...) the moment of incestuous love between the 'returned' twins re-establishes the romance theme on the level of mythical archetype, providing an unsettling but also potentially redemptive counterpart to the sexual taboo-breaking of inter-caste love at the heart of the narrative. (Tickell, 2007, pp. 6-7).

Elizabeth Outka memorably states about this situation that: "The twins turn into lovers; Rahel echoes Ammu, Estha recalls Velutha. The incest itself - with its troubled blend of siblings and lovers - becomes a further sign of disrupted identity." (Outka, 2011, p. 46), providing us one more argument for the fact that the separation placed the twins under the sign

of trauma, with no possibility to recover their initial mutual identity.

Returning to the episode of Estha's departure, we might see that the traumatic event is created one more time by stimulating multiple senses, such as vision, touch or taste, combined with a constantly fragmented plot. The narrator opens this episode using the detailed description, focusing on Estha's inner feelings: "And a greenwavy, thickwatery, lumpy, seaweedy, floaty, bottomless bottomful feeling." (Roy, 1997, p. 158). In this case, we can clearly see the specific linguistic game of the child who is not a native English speaker, but who knows English well enough to play with the words and make everybody confused. In order to designate some objects, the kids usually name them in their own way, in an unconscious reenactment of the Creation, that suggests their constant need to create their own world, a place of safety and fantasy like "the House of History". The creation of new unrealistic words and images, such as "greenwavy", "thickwatery", "seaweedy", suggests that Estha experiences an indefinable feeling, symptomatic for the trauma he is living. Inside the train, where he becomes again "Estha Alone" (the expression has been introduced for the first time in the cinema episode), the setting seems to be a projection of the boy's "greenwavy" inner feeling, which powerfully comes out dominating the exterior:

Every First Class train thing was green. The sears green. The berths green. The floor green. The chains green. Darkgreen Lightgreen.

To Stop Train Pull Chain, it said in green.

Ot pots niart llup niahc, Estha thought in green. (Roy, 1997, p. 158).

The oxymoronic construction "Darkgreen Lightgreen" could refer to the exact situation in which Estha finds himself: alone, traumatized and forced to leave his family, while he shares the wagon with a happy family of three kids and their parents, who serve something sweet. Even if the mother pays attention to Estha and offers him sweets, he silently refuses, knowing that the taste would not only be different for him, but it will also be a bitter reminder of what he could have had, but he does not have anymore: his own family. In this case, Naomi Rokotnitz has an important point of view, that, applied to the present situation, might suggest that Estha's refusal of sweets is a symptom of his repulsion for the surrounding society: "(...) sociomoral disgust has been shown to intensify taste and smell reactions to gustatory and olfactory stimuli (...)". (Rokotnitz, 2017, p. 282). As a contrast to the sweet moment of eating that the family shares in the train, Estha holds his mother's hand "through the window bars" (Roy, 1997, p. 158), like a child imprisoned by the cruel fate. The power of traumatic emotions overwhelms Estha and he feels the need to regurgitate because of the emotions he was never prepared to live: "Ammu! Feeling vomity!" (Roy, 1997, p. 160). This feeling, associated with the image of Ammu's "try-not-to-cry mouth" (Roy, 1997, p. 158), with the "Darkgreen Lightgreen" (Roy, 1997, p. 158) train that leaves without ever coming back, provide an accurate image of Estha's departure trauma.

The narrative suggestively revives the other traumas which produced Estha's definitive *expulsion from the city* by repeating the same expressions that described Estha during other traumatic events in his life, like the molestation episode: "Little Elvis-the-Pelvis with a spoiled, special-outing puff. And beige and pointy shoes. He left his voice behind." (Roy, 1997, p.

160). This description shows Rahel's way of seeing Estha, because she gives him the appellative "Elvis-the-Pelvis" using a linguistic game and, furthermore, she sees him "with a spoiled, special-outing puff. And beige and pointy shoes.". As a consequence, Estha's description becomes almost a textual obsession, which has the role to shift the attention from Ammu to Rahel's attitude in the particular moment of the boy's departure. In this case, we bring to the attention Paola Carmagnani's words about the expression "Estha Alone", which, combined with other obsessive descriptions such as "skyblue", "Elvis puff" and the "beige and the pointy shoes", becomes an indicator of the twins' emotional status during some key-moments in the novel:

This expression belongs to a particular group of nominalised descriptions, which identify the children by their physical and emotional state at precise moments of the story and are eventually resumed, modified and expanded at other moments. (Carmagnani, 2022, p. 5).

As a consequence, other moments when we can identify the particular expression which we focus our attention on, "the beige and pointy shoes", are *the beginning of the novel*, when Ammu packs Estha's trunk right after the funeral, while the separation appears only as a vague suggestion: "And so Estha was Returned in a train with his tin trunk and his beige and pointy shoes rolled into his khaki holdall." (Roy, 1997, p. 16); *the meeting of Sophie Mol at the airport*: "Estha was wearing his beige and pointy shoes and his Elvis puff." (Roy, 1997, p. 18); *the first moment of "Estha Alone"*, when he is the only one who

needs to use the male bathroom: "She turned to wave across the slipperily marble floor at Estha Alone (with a comb), in his beige and pointy shoes." (Roy, 1997, p. 43); *the second moment of "Estha Alone"*, before the traumatic molestation: "He saw, with gummy eyes, Estha Alone in his beige and pointy shoes." (Roy, 1997, p. 47); *after the molestation*: «"Now finish your drink" he said, and affectionately squished a cheek of Estha's bottom. Tight plums in drainpipes. And beige and pointy shoes."» (Roy, 1997, p. 51); *before the departure*, when the text provides us a significant detail regarding the expression in cause: "His beige and pointy shoes (from where the Angry Feelings came)" (Roy, 1997, p. 116); and the last moment when we encounter the expression is *the actual departure*. With these details, the narrator confirms and announces from the beginning that all the traumatic events happen with a reason and that all of them converge to the climax of the text: the twins' separation. Consequently, the "beige and pointy shoes" of Estha, which appear in all the key-moments of the novel, could be considered an alternative image that is being introduced right in the middle of the traumatic event, giving the reader just an impression of the ordinary, because, in fact, the image amplifies the painful sensations by constantly reminding the status of the victim: a seven year-old infant, with innocent thoughts and with no fault in the world: "the nominalised description places Estha in a space of vulnerability emotionally perceived by the reader, announcing the trauma that the child is about to undergo." (Carmagnani, 2022, p. 6). Furthermore, the image of Estha in "beige and pointy" shoes becomes a metonymy for the boy, because it represents his new name when Rahel understands his trauma and borrows his identity, becoming "Rahel Alone":

Rahel Alone watched them walk down the hotel corridor like silent but substantial ghosts. Two big, one small, in beige and pointy shoes. The red carpet took away their feet sounds. Rahel stood in the hotel room doorway, full of sadness. (Roy, 1997, p. 57).

This new name suggests that the individual trauma which Estha lives during the molestation episode steals his own identity and he could not be Estha anymore, but only the boy with "beige and pointy" shoes, who tries to find his own refuge in a deep and unlimited silence, a symptomatic attitude for the violence he endured from the aggressive world of adults. And, according to Carmagnani, this feeling has a much more important purpose in the novel:

It is a political choice that identifies the narrative with the point of view of some specific characters, mainly the twin children who look at the adult world trying to understand it and will eventually be broken by its violence. (Carmagnani, 2022, p. 4).

That being said, both twins become the destination points of the adult world's violence, representing not only the poor situation of the middle-class people in the extremely conservative society of India, but also the general condition of the colonized world, which gets destroyed by its new aggressive "powerful owner", whose rules erode the local model of life and thinking.

In the episode of departure, right after this visual description of the "beige and pointy shoes", there is another sensation profoundly stimulated: the hearing, because the reader is able to hear Rahel's desperate scream, which suggests both physical and psychical pain during the separation from her twin, her other self and her significant other mind: "On the station platform Rahel doubled over and screamed and screamed. The train pulled out. The light pulled in." (Roy, 1997, p. 160). This separation seems, consequently, to be a kind of surgery which they are both forced to endure, a pain which makes a crack in the world's order. This event presents no other solution but the shocking reintegration in the end, when the twins meet each other as adults and make love, reaching their symbiosis again with the awareness of the impossible recovery: "(the) twins feel their sense-rich symbiosis is uncanny and unseemly, a transgressive blurring of boundaries." (Rokotnitz, 2017, p. 279). This final encounter, explained by Elizabeth Outka, advances the theory of the impossible psychical recovery for all Roy's characters:

In Roy's novel, the recovery is achieved only on the level of narrative, allowing one past moment to conclude the work and to suggest a continuous circling to that moment. The characters themselves do not recover in any sort of therapeutic way. The final transgressive sexual encounters may or may not have been political (...) but psychological recovery for the characters is decisively removed as a possibility. (Outka, 2011, p. 50).

In this case, Roy indirectly places the novel on the “no healing” shelf, with no other way of escaping the painful after-effects than an open end, which is meant to shift the reader’s attention from the characters to his or her own inner feelings after the traumatic journey of the text. In other words, if Roy cuts any recovery chance for the characters, she closes the novel with the essential Indian word “Naaley”, that creates a healing possibility to the reader after the book is closed.

As a conclusion, in this paper, we aimed to analyze two main narrative episodes of *The God of Small Things* with special focus on the key-images that depict some of the most traumatized characters in the novel, the twins Estha and Rahel, who seem to be the victims of the ultimate traumatic event which steals them any change to recover, the separation. We consider that one of the main purposes of the novel, through Elizabeth Outka’s memorable words, is to make the characters catch their own present:

The quest for all these characters is to get the present back, to have something happen, not just to have something that happened, but the past continues its relentless invasion. (Outka, 2011, p. 30).

These being said, our paper aimed to put together some of the most relevant images, thoughts and narrative episodes in order to discuss the main traumatic events that make the healing impossible, and determine the characters to live their present at any cost, any circumstance and any condition, with no past and just a slight possible future.

References

- Carmagnani, P. (2022). Trauma, Multimodal Mental Imagery and Intermediality in Arundhati Roy's *The God of Small Things*. *Il Tolomeo*, 24, 1-20. <http://doi.org/10.30687/Tol/2499-5975/2022/01/011>
- Deleuze, G. & Guattari, F. (1980). *Mille plateaux*. Les Éditions de Minuit.
- Outka, E. (2011). Trauma and Temporal Hybridity in Arundhati Roy's *The God of Small Things*. *Contemporary Literature*. 52, (1), 21-53. University of Wisconsin Press
- Rokotnitz, N. (2017). Goosebumps, Shivers, Visualization, and Embodied Resonance in the Reading Experience: *The God of Small Things*. *Poetics Today*. 38 (2), 273–293. Oxford, Worcester College. <https://doi.org/10.1215/03335372-3868603>
- Roy, A. (1997). *The God of Small Things*. Flamingo.
- Tickell, A. (2007). *Arundhati Roy's The God of Small Things*. The Taylor & Francis e-Library.

THE ROLE OF LANGUAGE IN BUILDING AND MAINTAINING PARASOCIAL RELATIONSHIPS THROUGH YOUTUBE – AN ANALYSIS OF JOHN GREEN’S *ON COMPANIONABLE SILENCE*¹

Maria LAZĂR

1 Decembrie 1918 University of Alba Iulia, Romania

Abstract

This paper’s aim is to highlight the role language plays in establishing any sort of relationship between individuals, with a focus on parasocial ones. The data for this analysis consists of the subtitles which accompany a YouTube video posted by John Green on the ‘vlogbrothers’ channel, titled “On Companionable Silence”. Connecting with people is the main objective of the text taken into account. Thus, it is strongly related to intentionally forming or strengthening a bond made between humans who never communicated face-to-face. In order to achieve my goal, I focused on investigating how we can build relationships through language.

Watching a video of this kind can be the first step towards forming a parasocial relationship, because the language used is meant to generate certain emotions and reactions in the public. Considering John Green’s experience as a writer, it becomes clear that his word choice and structure are planned. Creating a bond with the viewers ultimately helps him raise funds for various causes.

---

¹ Prezenta lucrare a fost elaborată în cadrul programului de licență *Limba și literatura română - Limba și literatura engleză*, anul universitar 2022-2023, sub îndrumarea Asist. univ. dr. Adina Botaș.

Keywords: Parasocial Relationships; YouTube Language; Companionable Silence.

Introduction

The concept of parasocial relationships was proposed in 1956 by Donald Horton and R. Richard Wohl and has been a topic of great interest for media researchers ever since (Liebers & Schramm, 2019).

I have chosen this topic because it is related to my interest in the means used by people to form deep connections with strangers via technology. I was impressed by how emotions were transmitted through *On companionable silence*. Thus, I became interested in breaking it down and studying its components and overall meaning.

1 Literature review

The advent of television and social media determined the development of so-called parasocial relationships. These are defined as “unilateral, intimate relationships that audience members develop with media characters and celebrities” (Bond, 2016, p. 656).

Language generates social relationships, an idea that is supported by James Paul Gee: “We use language to build and sustain relationships of all different kinds.” (Gee, 2014, p. 120). In this line of thinking, the analysis proposed by this paper is based on Gee’s approach to discourse analysis, applying several tools from *How to do Discourse Analysis* (Gee, 2014).

In developing this type of relationships, what matters the most is “realism”, understood by the viewer as the feeling that the connection between him and the celebrity is authentic and

not imaginary (Bond, 2016, p. 653). Frequent parasocial interactions play an important role as well (Bond, 2016, p. 657). Thus, “decreased uncertainty afforded by frequent interaction promotes liking, or interpersonal attraction” (Berger & Calabrese, 1975, as cited in Kurtin et al., 2018, p. 235). The same authors describe three types of interpersonal attraction: social, physical and task attractiveness, also stating that parasocial relationships are more common when it comes to social media (Kurtin et al., 2018, p. 236).

2 Method

I extracted this particular text from YouTube, as I was already familiar with it and because it impressed me. Since it is not lengthy, I took the whole written text into account, focusing less on its visual and auditory facets.

My work tackles the concept of parasocial relationships and how they can be formed in the context of social media in general and YouTube in particular. In my analysis, I approached the data into idea units, understood in James Paul Gee’s terms as:

Each small chunk in speech represents one [...] focus of the mind’s eye, and usually contains only one main piece of salient information. Such chunks [...] have sometimes been called ‘idea units’ (Gee, 2014, p. 134).

I also tackled the vocabulary used, focusing on etymology, while using the tool provided by James Paul Gee (Gee, 2014, p. 61). The Vocabulary Tool investigates “whether the communication uses a preponderance of Germanic words or of Latinate words.” Key words, defined as “significant word[s]

from a title or document used specifically as an index to content" (Merriam-Webster, n.d.). Additionally, I also looked at deictics, i.e. "words whose reference must be determined from the context" (Gee, 2014, p. 14), and semantic fields, which represent "set[s] of words with related meanings" (Oxford Learners Dictionaries, n.d.). I mainly used the Relationship Building Tool, but also The Figured Worlds Tool and The Making Strange Tool. Also, I considered context, an essential aspect in understanding the text. Context is described by the same author as "the physical setting in which the communication takes place and everything in it [...] including shared cultural knowledge" (Gee, 2011, p. 100).

3 Data analysis and Findings

The question I investigate is this: how is language related to forming and maintaining parasocial relationships?

Being a reflection upon life, the video submitted to analysis is deeply personal and its starting point is based on an actual memory of a walk.

As a key element in the analysis of discourse, in the case of the present paper, the context provides a better view on the potential impact of the video and displays necessary and sufficient criteria for the development of parasocial relationships. John Green, the influencer who made the video, has been doing this for a long time, since 2007. This aspect is important because establishing parasocial relationships "requires multiple interactions between the viewer/user and the YouTube personality" (Kurtin, O'Brien, Roy & Dam, 2018, p. 241). According to the same paper, interpersonal attraction contributes as well to this kind of relationship. Since social attractiveness refers to relating to someone and wanting to

befriend that person, it would come as no surprise if nerdfighters feel this way towards John Green. He has discussed personal topics in the earlier days of his YouTube career when he used the platform mainly as a means of communication with his brother, but also later on, bringing into attention sensitive topics such as mental illness. The countless interactions with his audience are part of what has been called “performative intimacy” (Bond, 2016, p. 658). While physical attractiveness is highly dependent on personal preference, viewers can also feel task attractiveness, meaning that for them, the youtuber seems trustworthy. Throughout the years, John Green built an ethos of reliability and credibility for himself. To exemplify, the building of hospitals in Sierra Leone as a result of the fundraisers in which he and his community was involved with Partners in Health, proved that the money his fans donate actually goes to a great cause and not to his own pockets.

In the video², there are two phrases used as greetings: “Good morning, Hank. It’s Tuesday” and “Hank, I’ll see you on Friday”, which are reminiscences of the early days of John and Hank’s YouTube careers and of the challenge they accepted in 2007. Sometimes it is clear that the video is not made for one another, but for their community, although these phrases are still used. A subscriber or a “nerdfighter”, as they like to call

---

² The video can be watched at the following URL: <https://www.youtube.com/watch?v=XgSLML7pqq0>. In 2018, when it was posted, John Green had built a long-lasting online community. At the time, fans were already used to John’s meditative nature and his tendency to reflect upon life during common daily activities. In this case, a walk in the woods led to thinking deeply about the importance of silence and friends. The video is about a profound and rather personal topic, which is a way to connect with fans all over the world. Since the video is about shared silence, there are very few instances when someone says something. Nevertheless, the use of subtitles allows communication through words.

their followers, would know that John mainly talks to him, not to Hank. This is what James Paul Gee (2014, p. 156) calls “figured worlds”, as it is assumed there is no need for explaining the greetings. Using the Making Strange Tool, one can notice that outsiders may have trouble understanding whether the video is for them or not.

I divided my script (see Appendix), into three distinct parts: negative feelings, positive feelings and addressing the audience.

In the first part of the corpus, a negative mindset is identified, being determined by the prospect of partaking in the walk through the woods. Words such as “wasn’t”, “cold”, “wet”, “soaked”, “worst”, “weren’t” and “anywhere” highlight the inhospitable and unpleasant setting. Regarding the sounds present in the text, the sigh before whispering “I guess we’re gonna do this” is significant, as even without the spoken words his anxiety would have been perfectly noticeable. Sighing is a form of nonverbal communication. The walk seems pointless at first, idea stressed by the continuous form of the verb to go, “going”, written in capital letters, along with the reference to walking in circles. Then, a change in his attitude occurs, modification signalled by the adversative conjunction “yet”, introducing a positive view of the surrounding.

Companionable silence, the topic taken into discussion by the video, is in itself an expression of deep intimacy. My opinion is that one can hardly be comfortable in the presence of someone else when they are not speaking to that person, unless they have already established a meaningful connection.

I think that in order to have an impact with this kind of video, pauses for thinking are essential. Since it is not verbal communication, what would orally be a certain lapse filled with

silence, in the video it is represented through the intervals between the written fragments. Longer pauses can be identified in key moments: the transition from negativity to positivity, the active engagement with the surroundings and the involvement of the viewers.

Making use of the punctuation and the amount of time the subtitles remained on screen, the YouTuber slides in a few significant “traps”. One of them occurs in the most important part of the video, immediately after the title is reiterated. He tricks us twice, as he puts periods before short pauses, but then continues to elaborate what was stated before: “But mostly we just walked in *companionable* silence. [added italics] (...) which I think might be the meaning of life. (...) to be alongside people you love, fording the streams and climbing the hill together”. While I incline to think that the word “*companionable*” was not intentionally written that way, it is also meaningful enough to dismiss the hypothesis of a typing error, retrieving the idea that silence is not welcome when one engages in an activity with close people. By using the Vocabulary Tool, we will notice that “companion”, a word of Latin roots, more formal than the Germanic “friends” is sketching the image of an acquaintance who is prone to feel uncomfortable while not talking. Therefore, the possibility that there may be a certain level of emotional “pain” associated with the situation arises.

The fact that the author used the word “together” in proximity with “people we love” is significant, as it implies that physical closure ignites and sustains positive feelings, such as care and love, mostly platonic. Thus, at the end of the video, when the text reads: “I recorded some companionable silence I’m hoping we can share”, followed by “Thanks for walking with me”, it is suggested that the viewers have been acknowledged

as essential members of the inner circle. This is different from the use of the word "friends" at the beginning of the text, where it represents a social group the public cannot identify with. The development of a parasocial relationship is encouraged by using the words "share" and "with me". All these words and constructions, namely "friends", "together", "people we love", "share" and "with me" can be put in the semantic field of togetherness or companionship, which is the theme of the text.

Even though the author revealed his wish to fully enjoy the walk and stop filming, he is giving the impression of doing the viewers a favour and share moments that have been captured apparently just for them, not because he wanted to. The "present" he is offering others nourishes the already created parasocial relationships. Visually, the focus put on the public is suggested by the images presented. Besides the natural environment, people are not to be seen, voices are not to be heard, giving the impression that the viewers are walking in front of the group, experiencing the very intimate companionable silence they are invited to feel. It is interesting to observe how the YouTuber creates affiliation with his viewers. From my perspective, by inviting them to participate in a mundane, but special activity, he is trying to erase the boundaries that exist between celebrities and fans, by showing a life away from the limelight, that people can relate to.

The text ends in a positive note, stressed by the excited "Yes!" uttered at this point.

For most part of the video, the viewers are passive observers. In a way, it seems as if the public is reading someone's personal diary. Nonetheless, the whole text feels like a confession. The "Thanks" following the shared companionable silence is an informal word, suggesting that the viewers are

close enough to be treated like friends. At this point, the viewers realise that they are not, in fact, intruding into someone else's life and thoughts.

It is easy to forget or deliberately ignore the fact that it is not a face-to-face relationship, as human minds are constructed that way: "the human brain processes mediated experiences in ways like direct lived experiences" (Kurtin et al. 2018, p. 236).

An aspect which makes this narrative very personal is the recurrence of two specific deictic: the first-person singular personal pronoun "I", which can be found in fourteen instances, along with the plural form of the same pronoun, "we", used six times, only one time inclusively, at the defining moment of the video, when the viewers are asked to join the companionable silence.

As in any other interaction, "discourse – needs to be controlled by intentions-of-actions as well as further-reaching goal to be attained by such discourse-of-action." (Van Dijk, 2008, p. 220). By constructing this text, the author clearly intended to transmit emotions and his goal is to create or sustain parasocial relationships through the idea of sharing intimacy (see Appendix).

Conclusions

Parasocial relationships are common in nowadays' society (Knowles, 2007, p. 3), as social media occupies a significant part of our lives. Using language in an appropriate way creates a specific kind of parasocial relationships and keeps them alive, along with the communities that were formed. Inappropriate usage of language may lead to fans "cancelling" the celebrities they once admired. Following this analysis, a sustainable claim would be that in forming parasocial relationships, a friendly,

mainly informal language enhances feelings of inclusion and the viewers are able to relate to the celebrity they are following. Through multiple interactions, people may develop parasocial relationships. For that, English speakers need to use more words with German roots. Thus, they can create figured worlds which make viewers feel that they belong to a community.

Appendix

The script

"Good morning, Hank. It's Tuesday.

[NEGATIVE FEELINGS]

Over the weekend, I took a walk in southern Indiana with some friends. I wasn't excited about the prospect of walking for six hours in the rain. [(sight) I guess we're gonna do this.] The trail we were on was called "Three Lakes," but it should have been called "72 Streams." I was cold and wet. The trail was all steep hills and soaked ground. Worst of all, we were walking in a huge circle. We weren't GOING anywhere. [...]

[POSITIVE FEELINGS]

And yet...

As we kept walking, I found myself unaccountable and extraordinarily happy. (...)

Chris said to me at one point "This is so much more sensational that it would be in good weather."

[inaudible speaking in the background] (...)

He meant it literally. Our senses were enlarged -- not just sight and touch and so on, but also balance.

[... -Really?]

The conditions and terrain weren't especially dangerous, but they did require caution and care. On the walk, I was reminded that nature is not something I visit, but something I'm always part of. (...)

We did talk -- about family and the trail, about how wet our feet were, even a bit about the meaning of life. (...)

But mostly we just walked in companionable (*sic!*) silence. (...) which I think might be the meaning of life. (...) to be alongside people you love, fording the streams and climbing the hill together. [...]

After a few miles, I stopped recording. I wanted to walk, not videotape walking. (...)

[ADDRESSING THE AUDIENCE]

But before that, I recorded some companionable silence I'm hoping we can share. [...]

Thanks for walking with me. Hank, I'll see you on Friday.

[... -Oh, yea! - Yeees!]"

Sabrina 2 years ago

The sharing of silence is one of the most intimate things I've experienced in life. Almost translates into video as well. Thanks for sharing!

REPLY

Corpus

On Companionable Silence, vlogbrothers - retrieved on 29.11.2021 from URL: <https://www.youtube.com/watch?v=XgSLML7pqq0>

References

Bond, B. J. (2016). Following your "friend": Social media and the strength of adolescents' parasocial relationships with media personae. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 19 (11), 656-660. Retrieved December 04, 2021, from: https://www.researchgate.net/publication/309088783_Following_Your_Friend_Social_Media_and_the_Strength_of_Adolescents'_Parasocial_Relationships_with_Media_Personae

Gee, J. P. (2011). *An introduction to discourse analysis: Theory and method*. Routledge.

Gee, J. P. (2014). *How to do Discourse Analysis: A toolkit*. Routledge.

Knowles, M. L. (2007). *The nature of parasocial relationships (Doctoral dissertation, Northwestern University)*. Retrieved January 17, 2022, from:

<https://www.proquest.com/openview/cba2d3a11250799d42f02d6ca92c4688/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750>

Kurtin, K. S., O'Brien, N., Roy, D., & Dam, L. (2018). The development of parasocial Relationships on YouTube. *The Journal of Social Media in Society*, 7(1), 233-252. Retrieved December 05, 2021, from:

<https://thejsms.org/index.php/JSMS/article/view/304/160>

Liebers, N., & Schramm, H. (2019). Parasocial interactions and relationships with media characters—an inventory of 60 years of research. *Communication Research Trends*, 38(2), 4-31. (PDF)

[Parasocial Interactions and Relationships with Media Characters – An Inventory of 60 Years of Research | Nicole Liebers and Holger Schramm - Academia.edu](#)

Merriam-Webster. (n.d.). Key word. In *Merriam-Webster.com dictionary*. Retrieved from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/key%20word>.

Oxford Learners Dictionaries. (n.d.) Semantic field. In *oxfordlearnersdictionaries.com*. Retrieved from <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/semantic-field>.

Van Dijk, T. A. (2008). *Discourse and context: A sociocognitive approach*. Cambridge University Press.

MONOGRAFIA SATULUI ARDELEAN DE LA ÎNCEPUTUL PRIMULUI RĂZBOI MONDIAL ÎN ROMANUL *VREMURI ȘI OAMENI. I (1914-1916)* DE ION AGÂRBICEANU ¹

Luciana-Daniela LAZEA

Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia, România

Abstract

The paper (which is part of a larger research, with the same theme) aims to bring back to attention a part of Agârbiceanu's less known work, the trilogy "Vremuri și oameni", which was published in the same year. Through this study, we will try to analyze the way in which Transylvanian society is reflected in prose since the beginning of the World War I, as well as to prove that this work of Agârbiceanu is also a family/chronic novel, from the series Duiliu Zamfirescu, Hortensia Papadat-Bengescu, Petru Dumitriu. Thus, the center of the present paper is the highlighting of the attitude of the Transylvanian society at the outbreak of the World War I, present in the first volume of the trilogy "Vremuri și oameni", the critical edition made by Ilie Rad.

In the case of Agârbiceanu we can observe that he carried his native village in his heart since childhood, but he also retained and rendered the less pleasant aspects of society – such as the war period. This paper is important from a philological and historical point of view because it exposes valuable information about the experiences of the author and his partial activity during the war, as well as the image of a Transylvanian society facing the refuge from the path of cannons.

---

¹ Coordonator: Conf. univ. dr. Georgeta Orian.

Acest articol a fost realizat cu susținerea bursei de performanță științifică acordată de Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia prin contractul nr. 881/14.12.2022.

We will find that Ion Agârbiceanu served in the second part of the war, having the position of military priest within the Ardeleni-Bucovineni Volunteer Corps. Because of this, his work has undergone changes, from fiction writer to political article writer, which has led to major influences in his writings. That is why his real experiences were rendered through the experiences of the hero, Vasile Scurtu.

The society of 1914-1916 is described in the tabs of this novel by the characters' experiences that express in turn the real experiences of the author, the main character, Vasile Scurtu, being considered an "alter-ego" of the writer. The purpose of this paper is to make a contribution to the knowledge of Ion Agârbiceanu's less visible work, especially on the memoirs of the World War I, as well as being a presentation of how Ion Agârbiceanu relates aspects of Transylvanian society and family dramas from the troubled times of the World War I.

Keywords: Ion Agârbiceanu; military priest; Transylvanian society; traditions; Orlat village; ethnographical elements; World War I.

Introducere

În literatura universală, una dintre temele abordate de scriitori este cea a caracterizării unui spațiu etno-cultural și creionării unei imagini a acestui loc, în vremurile de pace sau de restriște. Fiecare descriere scoate în evidență anumite aspecte ale acelei societăți: de la factorul etnografic, în care sunt incluse tradiții, obiceiuri și mitologie populară până la factorul uman, în care se regăsesc stereotipurile care compuneau respectiva societate rurală.

În literatura română, o parte a acestor scrieri se leagă de o perioadă tulbură din istoria universală, și anume de perioada Primului Război Mondial (1914-1918). Această conflagrație, care s-a extins pe mai multe continente, a rămas întipărită în mințile multor scriitori (care au participat activ la război), amintirile lor

fiind așternute în filele unor opere literare. Literatura română abundă de exemple de scriitori care au lăsat înscrise trăirile lor din vremurile tulburi ale Marelui Război.

În această categorie apare și Ion Agârbiceanu. Alături de alți autori precum Hortensia Papadat-Bengescu sau Camil Petrescu, Agârbiceanu a trăit ororile războiului și, mai târziu, a publicat opere dedicate acelei perioade și trăirilor sale din vremurile grele prin care societatea românească a trecut.

În prezenta lucrare, se dorește o expunere a vieții satului transilvănean din vremea zbuciumată a Primului Război Mondial, viață percepută prin ochii personajelor întruchipate de Ion Agârbiceanu în primul volum al romanului *Vremuri și oameni*.

1. Ion Agârbiceanu – preot militar

Din biografia sa reiese că Ion Agârbiceanu s-a născut la 19 septembrie 1882, în comuna Cenade, comitatul Târnava Mică. Studiile superioare le-a făcut la Universitatea din Budapesta, iar în 1906 a fost hirotonit preot în comuna Bucium Șasa, în Munții Apuseni. Din 1910 a fost mutat în comuna Orlat, comitatul Sibiu, fiind preot greco-catolic până în anul 1916 (Popescu, 1940, II: 100). Această primă parte a carierei se oglindește în operele lui Ion Agârbiceanu, în paginile unor romane precum *Arhanghelii* sau *Vremuri și oameni* (partea I), fiind prezentate locurile pitorești în care acesta a slujit ca preot.

Viața lui Agârbiceanu s-a schimbat în anul 1916 când, din cauza înfrângerii suferite de Armata Română în ofensiva pentru cucerirea Transilvaniei, a fost nevoit să se retragă în Vechiul Regat alături de soție și de cei patru copii. În toamna anului 1916, când era preot, s-a refugiat împreună cu familia la Râmnicu Vâlcea, alături de armata română, care se retrăgea din

Ardeal și care era considerată „armată dușmană”. De acolo au plecat la Roman și apoi în Rusia, îndurând unele lipsuri destul de dure. În timpul refugiului, a servit ca preot militar pentru soldații romano-catolici și greco-catolici din cadrul Corpului Voluntarilor Ardeleni și Bucovineni din Rusia (Popescu, 1940, I: 139). Dintr-un raport înaintat Serviciului Religios al Marelui Cartier General al Armatei Române, aflăm că Ion Agârbiceanu a servit drept confesor (duhovnic) în Regimentul I „Turda”, din serviciul căruia a ieșit la desființarea corpului de voluntari în martie 1918 (Nicolescu et al., 2000: 190). În decursul războiului, pe lângă activitatea ecleziastică, Ion Agârbiceanu a lucrat ca ziarist, colaborând cu publicațiile *Gazeta ostașului*, *Vestea nouă* și *România* (Agârbiceanu, 2017: 224).

După terminarea conflagrației a fost numit canonic la catedrala din Cluj, dar a îndeplinit și funcții în cadrul unor instituții culturale (membru corespondent al Academiei Române, membru corespondent în cadrul Comitetului Central al Astei și director al ziarelor *Patria*, *Revista Transilvania*, *Agru* și *Tribuna*). Pentru meritele sale a fost distins cu următoarele ordine și medalii: *Meritul Cultural*, *Ordinul „Ferdinand I”* în grad de cavaler, *Medalia Ferdinand I* și *Coroana României în grad de ofițer* (Popescu, 1940, II: 100).

Această „transformare” din scriitor în preot militar a avut repercusiuni în ceea ce privește scrierile literare ale lui Agârbiceanu. Numeroase articole din această perioadă au avut influențe politice și naționale.

2. Romanul *Vremuri și oameni* – prezentare generală

Manuscrisele inedite ale lui Agârbiceanu au fost păstrate nepublicate în vremea lor, urmând ca mai apoi să fie aduse în fața publicului de alți cărturari din prezent.

„Istoria didactică a literaturii române aproape că nu îl mai menționează pe prozatorul ardelean, plasându-l în cadrul obscur al scriitorilor de sertar doi al literaturii române, a sfârșitului de secol XIX, alături de Ioan Alexandru Brătescu-Voinești, Gala Galaction, Calistrat Hogaș, Duiliu Zamfirescu și alături de poeți ca George Coșbuc și Octavian Goga, minimalizându-i opera la extrema influență a poporanismului” (Măeruț, 2019: 26).

Primele două romane din ciclul *Vremuri și oameni* fac referire la perioada de dinainte de război, dar și din timpul acestuia, prezentând continuitate în acțiuni (volumul I – prima parte, numită *Acasă*, volumul II – partea a doua, numită *Pe drumuri [spre Râmnicu Vâlcea]*). Nu este destul de cunoscut faptul că acest volum a avut de suferit din cauza cenzurii din perioada publicării, deoarece erau romane istorice, memorialistice, nu perfect adecvate timpurilor de atunci. De asemenea, trilogia *Vremuri și oameni* poate fi considerată un roman-frescă, o cronică de familie de la început de secol XX, datorită informațiilor și descrierilor prezente în operă. Dumitru Micu, în *Prefața* primului volum, afirmă că „*Vremuri și oameni* e o carte scoasă direct din viață, din realitatea imediată” (Agârbiceanu, 2017: 223).

Scrierea integrează o experiență individuală în experiența istorică a națiunii, Dumitru Micu menționând că acest tip de carte

„se parcurge ca un volum de memorii. Ca un volum ce, rememorând evenimente și întâmplări, dezvăluie totodată starea de spirit a celor ce participă la istorie, sau doar o suferă, reface climate existențiale, reactualizează tensiunea

ideologică dintr-o anume ambianță” (Micu, în Agârbiceanu, 2017: 230).

În 2018, pentru revista *Răsunetul*, cu ocazia evenimentului editorial „Romanele lui Ion Agârbiceanu în ediție academică”, criticul Ion Buzași afirma că „romanele lui Agârbiceanu nu trebuie judecate excesiv din punctul de vedere al deficienței stilistice, ci pentru valoarea lor de frescă a epocii înfățișate” (Buzași, 2018). Prin modul în care societatea transilvăneană de la începutul secolului XX se reflectă în proză, acest volum poate fi interpretat drept roman/ cronică de familie, asemeni scrierilor lui Duiliu Zamfirescu, Hortensia Papadat-Bengescu sau Petru Dumitriu.

Editorii Mariana și Victor Iova au fost cei care s-au ocupat de marcarea cu „croșete” (paranteze drepte) a pasajelor eliminate, deși croșetele erau marca distinctivă a cenzurii, care fusese oficial desființată, în martie 1977. Aceste croșete au fost puse în comparație cu manuscrisele originale, păstrate la Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga” din Cluj-Napoca, ceea ce a dus la reintroducerea la locul cuvenit a fragmentelor eliminate de cenzură.

3. Realitățile unui sat grăniceresc

Acțiunea romanului este plasată într-o comună transilvăneană, aceasta având un aspect aparte față de alte zone ale teritoriului. Respectiva localitate este descrisă minuțios în filele romanului:

„Comuna era mare – un sat frumos numai cu case de piatră coperite cu țiglă –, la granița de sud-est a Transilvaniei, cu ulițele pietruite cu bolovani de râu, cu felinare cu gaz pe străzi, cu aproape trei sute de copii de

școală. Era un sat grăniceresc, militarizat din veacul al optsprezecelea și rămas așa până la desființarea regimentelor de graniță, în a doua jumătate a veacului următor” (Agârbiceanu, 2017: 243-244).

Deși nu se consemnează numele localității, se poate deduce că este vorba despre Orlat, locul unde scriitorul a slujit ca preot, înainte de declanșarea Marelui Război. Astfel, Orlat, la fel ca alte comune situate pe vechea graniță a Transilvaniei cu Regatul României, a fost organizată în secolul al XVIII-lea ca sediu pentru unul din regimentele de graniță ale Imperiului Habsburgic. De asemenea, are un aspect diferit din punctul de vedere al urbanismului și al trecutului istoric.

În anul 1762, sub domnia împărătesei Maria Tereza, s-au format regimente de graniță la frontiera cu Moldova și cu Țara Românească, acestea fiind constituite din români și secui. La Orlat era sediul Regimentului I de graniță românesc, care apăra granița de la Brașov și până la Orăștie (Bunea, 1941: 36). În continuarea descrierii, Agârbiceanu creionează o imagine a principalelor obiective din comună, în descrierile sale fiind prezentat „un sat frumos numai cu case de piatră coperite cu țiglă cu ulițele pietruite cu bolovani de râu, cu felinare cu gaz pe străzi”, iar pe aceste străzi au existat clădirea școlii și câteva cazărmi (folosite ca magazii militare), care au fost păzite de „o mână de soldați” (Agârbiceanu, 2017: 243-244). Astfel, sunt descrise cazărmile, școala cu „patru săli mari de cursuri” ce a fost construită odată cu cazărmile, devenind din „școală grănițarească” una comunală (Agârbiceanu, 2017: 243-244). Autorul insistă pe aceste aspecte ale localității deoarece este una specială din punct de vedere urbanistic. Zonele militarizate din Transilvania s-au emancipat înaintea altora, datorită politicii

de culturalizare care era susținută în școlile și bisericile din aceste zone (Maior, 2006: 81).

Dumitru Micu, în *Prefața* primului volum, ilustrează ideea că „tot ce se relatează este, probabil, *numai* realitate” (Micu, în Agârbiceanu, 2017: 224), mai ales pentru faptul că personajul principal, preotul Vasile Scurtu, apare într-un sat din zona sud-estică a graniței, la fel cum apare și preotul Ion Agârbiceanu în viața reală, în comuna Orlat. La fel ca scriitorul, în august 1916, preotul Vasile Scurtu trebuie să plece la Râmnicu Vâlcea din cauza retragerii armatei române și a ostașilor români eliberatori, apoi locuiește la Roman, și apoi se refugiază cu familia în Rusia. După această perioadă, Vasile Scurtu se întoarce și devine preot militar în corpul de voluntari ardeleni de lângă Hârău. Astfel, se poate spune că Agârbiceanu și-a transpus o parte din experiența sa în paginile acestui roman, și-a dezvăluit o parte din viața sa prin intermediul personajului principal. Totodată, „părintele Ion Agârbiceanu a îndurat alături cu ceilalți români toate greutățile și suferințele” (Popescu, 1940, II: 100).

În 1906, în ziarul *Unirea* au fost publicate note și impresii de călătorie, precum și articolele scrise despre anii neutralității României, primirea Armatei Române în Transilvania și retragerea acesteia, în fața ofensivei germane, refugiul la Râmnicu Vâlcea, apoi în Moldova și în Rusia, revenirea acasă. Toate aceste evenimente făcând parte din trilogia – „roman memorialist” – *Vremuri și oameni*. Cu toate acestea, au existat multe articole ce aparțineau realităților românești de după Marea Unire (Rad, 2019: 50-51).

4. Societatea ardelenescă

Vremuri și oameni I (1914-1916) face referire la perioada de dinainte de război, din comuna grănicerească Orlat. Prima

parte a romanului este intitulată sugestiv *Acasă*, aici fiind descrisă atent comuna și principalele figuri ale intelectualității rurale (notarul Danciu, doctorul Preda, învățătorii Leon Marele și Stoica, directorul Ion Giurca), precum și societatea ardeleană. Tot în incipit este ilustrată imaginea vieții de familie a preotului Vasile Scurtu (personaj principal în cele trei volume), acesta fiind prezentat în mijlocul celorlalți intelectuali ai satului.

Timpul refăcut în roman este cuprins între o zi a lunii mai 1914 și o zi din decembrie 1918, momente în care sunt dezbătute teme politice și chiar participări la unele evenimente majore, determinând o adevărată dramă de idei.

Personajele sunt interesate de știrile din viața politică, de felul în care țara urma să aibă tratative și de felul în care vor decurge lucrurile: „notarul Danciu, doctorul Preda, învățătorul Leon Marele și învățătorul Stoica au stat la masă discutând despre știrile din ziar”, apoi au trimis-o pe Veta pentru a-l chema pe directorul Ion Giurca la Binder pentru o veste mare: „eșuarea tratatelor cu Tisza” (Agârbiceanu, 2017: 246). Prin urmare, oamenii cu carte discută despre subiecte politice, așteptând să poată să se implice în acele evenimente. Ei sunt abonați la principalele periodice românești din Transilvania, iar unii și la gazete străine, fapt ce îi face să cunoască situația din țară și să abordeze problemele curente cu o competență deosebită, chiar specializată. Cei de aici se implică afectiv în toate activitățile politice, în schimb poporul de la țară nu se agită, își continuă activitățile obișnuite de zi cu zi, dorind, în liniște, unirea cu cei de aceeași limbă. În acest fel, se observă felul cum istoria pătrunde în viața elitelor ardeleni, care participă la marile evenimente istorice. Narațiunea debutează cu o știre, cea a eșuării tratatelor dintre o delegație a Partidului Național Român din Transilvania și premierul Tisza Istvan. Astfel,

se evidențiază felul în care discuțiile au un singur subiect, și anume problematica de ordin național a momentului istoric.

Societatea din anii 1914-1916 este descrisă în filele acestui roman prin trăirile personajelor care exprimă la rândul lor trăirile reale ale autorului, insuficient camuflerate naratologic, personajul principal, Vasile Scurtu, fiind considerat un „alter-ego” al scriitorului.

Intelectualii s-au întâlnit pentru a citi ziarele, în special ziarul *Românul*, și au discutat pe baza acestora, aflând despre posibila vizită a țarului și despre eșuarea tratativelor cu Tisza. Devine clar că între cele două neamuri nu va fi niciodată o înțelegere. Aceștia au sportat tratativele doar pentru faptul că se zvonea că acestea ar fi pornit din inițiativa regelui Carol al României. Chiar dacă întreaga elită a societății era abonată la ziarul *Românul*, „doctorul mai avea și *Gazeta Transilvaniei*. [...]. Preotul, doctorul și directorul aveau abonată și revista *Luceafărul*” (Agârbiceanu, 2017: 305).

Personajele sunt construite atent, pe lângă aspectele fizice apar și caracteristicile morale, spirituale. Astfel, preotul Vasile Scurtu este „din fire un om retras, tăcut”, și doar „în discuții, în polemici de ordin național, se aprindea flacăra” (Agârbiceanu, 2017:252), în timp ce tânăra sa preoteasă, Nastasia, pare mai neastâmpărată (Agârbiceanu, 2017:265).

În mod tradițional, participanții cei mai iscusiți și mai implicați ai satului sunt preotul, doctorul, notarul, primarul și dascălii. Această formulă a fost folosită și de Agârbiceanu prin caracterizarea personajelor sale cu funcții importante. Societatea pare compusă din două sfere: cea a bărbaților și cea a femeilor, ambele având discuții care mai de care mai fastuoase.

În societatea din care fac parte bărbații „nu lipseau niciodată subiectele de discuție” (Agârbiceanu, 2017: 262).

Doctorul „un om cult”, are maniere alese, fiind „un bun medic” (Agârbiceanu, 2017: 262), și de aceea „îi plăcea să vorbească, îi plăcea să discute politică” (Agârbiceanu, 2017: 263). Părintele mai în vârstă, Aron Vestemean apare ca „un preot voinic”, „om încă în putere”, „cel mai bun gospodar în satul său” (Agârbiceanu, 2017: 265). Vasile Stoica este „om harnic”, „un om mai flegmatic, dar cu capul vecinic treaz și chibzuit” (Agârbiceanu, 2017: 267). Agârbiceanu încearcă să redea societatea în grilă realistă, de aici pornește și înfățișarea personajelor sale. Astfel, pe notarul Danciu îl vede ca pe „un țăran voinic, îmbrăcat în haine nemțești”. Soția acestuia are un nume „neobicinuit”, Vilma, deși e neam de neam româncă. Dar fiind considerată „bunătatea întrupată”, „femeie prea mulțumită cu viața”, pentru că „radia parcă din ființa ei liniștea și pacea” (Agârbiceanu, 2017: 267). Societatea doamnelor din sat este formată din soțiile elitei - doamnele intelectualilor - sau femeile intelectuale independente. Și în acest caz, fiecare personaj este atent prezentat, în special din perspectivă relațională. Așa fiind, doamna Geni s-a împrietenit cu învățătoarea, iar doamna Ana Lupea (rămasă văduvă de tânără cu o copilă de patru ani) cu doamna Danciu, soția notarului (Agârbiceanu, 2017: 262). Acest palier al cărții poate fi citit astăzi și din unghiul studiilor de gen.

5. Relațiile româno-maghiare (Sarajevo și tricolorul de la Blaj)

Dintre toți intelectualii din sat, mai ales doctorul Preda, care are reședința în „această comună fruntașă”, aduce mereu vorba despre „mirosul de prav de pușcă, ce s-ar simți în Europa” (Agârbiceanu, 2017: 249). Acesta a fost bănuțit mereu că ar avea informații de la cumnatul său, om politic și membru în Comitetul executiv al Partidului (Agârbiceanu, 2017:249). În timp

ce societatea s-a îngrijorat și s-a gândit de multe ori la un război pe care l-ar putea pregăti Monarhia, Ion Giurca a fost mereu împotriva ungarilor (Agârbiceanu, 2017: 250).

Ziarul *Românul* amintește despre un eveniment ce avea loc în fiecare an: arborarea steagului tricolor pe piatra comemorativă din Câmpul Libertății de la Blaj, turnurile catedralei și Crucea lui Iancu – fapt ce a dus la nemulțumirea ungarilor (Agârbiceanu, 2017: 281). Același ziar publică un comunicat oficial al agenției telegrafice ungare despre un eveniment de la 3/15 mai, când patru elevi de la liceul din Blaj au arborat stindarde naționale, ceea ce a făcut ca aceștia să fie puși sub anchetă oficială, cerându-li-se și o explicație asupra cuvintelor „A sunat ora. Carpații se cutremură” (Agârbiceanu, 2017: 281). Ei au explicat că au înțeles „dezrobirea românilor ardeleni” (Agârbiceanu, 2017: 281). Acest lucru era unul obișnuit, pentru că aproape în fiecare an se arbora câte un steag tricolor pe Câmpia Libertății. Telegrafia ungară a făcut un adevărat scandal, exagerând cu acuzațiile asupra elevilor. Se observau relațiile tensionate, vocea narativă accentuând „că jandarmii, cari staționau în piață, în fața catedralei, în vremea anchetei, au fost huiduiți de clerici, cari umpluseră fereștile Seminarului dinspre piață” (Agârbiceanu, 2017: 281). Această acțiune a fost discutată de intelectualii satului, care au ajuns la părerea că acest lucru s-a făcut din dorința de a bulversa și mai tare situația, aducând fapte concrete pentru „a dovedi legitimarea eșuării tratatelor lui Tisza” (Agârbiceanu, 2017: 282).

Un alt moment istoric-cheie, surprins de Ion Agârbiceanu în acțiunea romanului său, este Atentatul de la Sarajevo, momentul declanșator al Marelui Război. Zilele treceau și războiul urma să apară, dar nimeni nu se angaja să ajute

românii din Transilvania. Pârgarul comunal Dumitru Albu s-a alăturat celorlalți adunați la Binder, venind cu vestea, aflată de la poștă (de la poștărița Weber) că sârbii l-au omorât la Sarajevo pe moștenitorul tronului (și pe nevasta lui). Nu le venea să creadă, tot satul vuia. Ungurii s-ar fi bucurat de o astfel de întâmplare. Notarul Danciu a dat telefon la pretură și la prefectură, acolo i s-a spus că oficial nu e nimic, doar zvonuri ce par a fi adevărate (Agârbiceanu, 2017: 294). Intelectualii s-au panicat din cauza celor auzite, așteptându-se începerea unui război cu „Sârbia și Rusia”, unde se adăuga și Franța (Agârbiceanu, 2017: 296).

Atitudinea națiunii maghiare în legătură cu asasinatul Arhiducelui Franz Ferdinand, și a soției sale Sofia Chotek, este creionată în filele romanului. Se știe că maghiarii l-au considerat pe Arhiduce un dușman al politicii budapestane, deoarece a fost un susținător al naționalităților din Imperiu, lucru care a pus în pericol dualismul austro-ungar.

În romanul *Vremuri și oameni I*, bucuria maghiarilor din localitatea grănicerească în care este plasată acțiunea romanului, la aflarea veștii că Arhiducele a fost asasinat, este reliefată prin atitudinea unor personaje de seamă ale comunei. Astfel, șeful jandarmeriei a fost fericit despre cele auzite, iar cei mai mulți s-au întâlnit și au dat mare petrecere, cu băuturi multe. Astfel că ungurii s-au bucurat, deci vestea despre atentatul moștenitorului a fost adevărată. Iar în aceeași seară a sosit și confirmarea știrii (Agârbiceanu, 2017: 301).

Intelectualii satului s-au „împrăștiat” fiecare pe unde a putut după declanșarea războiului. În acest sens, învățătorii Leon Marele și Stoica au primit ordine de concentrare, plecând de la școală. Directorul Giurca a fost dus la închisoare, în timp ce

notarul Danciu a fost dus într-un lagăr. Dar, în final, toți urmează să ajungă acasă de sărbători, în decembrie 1918.

6. Elementul etnografic

Cu toate că evenimentele ce aveau să urmeze nu erau favorabile, totuși autorul face o prezentare a unei lumi ce trăiește bucuria cântatului și a poeziei vieții, mai exact cultura populară a satului prin cântece vesele, cântecele naționale, dar folosește și doinele, toate regăsite la întrunirile de la localul Binder. Agârbiceanu folosește versuri în romane, de la cântece vesele și fericite, strigături, doine, la descântece și bocete, pentru a înfrumuseța firul poveștii, mai ales că pe toate acestea fie le-a auzit de-a lungul vieții, fie le-a creat el însuși.

Ospățul tipic ardelenesc, de la logodna istorică (care se făcuse în vremuri istorice), nu se putea fără cântece, astfel că toți aveau fie un cântec specific, fie o doină sau un cântec național. Spre exemplu, Leon Marele avea un cântec, cu refrenul: „Măi Marine, măi Marine măi!” (Agârbiceanu, 2017: 288-289). A încercat să-l cânte alături de colegul Stoica, dar aceștia nu aveau o voce care să sune bine, de aceea au trecut mai departe, lăsând pe alții să cânte.

Cântecele tradiționale îi erau cunoscute lui Agârbiceanu încă din copilăria sa de pe valea Secașelor, dar și din școlile de la Blaj ori din călătoriile sale (Popa, 2012: 13-15). De exemplu, momentele în care au cântat cele două verișoare, soțiile celor doi, romanța „Pe subt fereastră curge-un râu” (text de Maria Cunțan). Apoi, un alt exemplu de cântare populară apare la directorul Giurca după ce băuse câteva pahare. Acesta a început una din cântările sale preferate: „Din Siret și până-n Prut/
Murgul apă n-a băut,/ Iarbă verde n-a păscut./ Hai, hai-hai,
murgule hai!// Că de-a și păscut vreodată/ A păscut iarbă

uscată/ Și-a băut apă din baltă./ Hai, hai-hai, murgule hai!” (Agârbiceanu, 2017: 288-289). Chiar și în acest context, apropierea de un posibil război, autorul a pus în evidență sentimentul patriotic al personajelor, și implicit al său ca român. După cum se observă în roman, doamnei Giurca îi plăceau cântecele patriotice, imnurile: *Deșteaptă-te, române!*, *Pe-al nostru steag e scris unire*, *Veniți, viteji apărători ai țării*, fiind amintite o parte din versuri, în timp ce oamenii erau impresionați. Dar pe lângă tipurile de cântece vesele, apar și cele mai puțin joviale, și anume doinele.

„O teorie originală creează D. Caracostea, care este convins că doina a fost izvodită de femeile înstrăinate prin căsătorie, în timp ce-și legănau copiii, dar mai ales de cele ce slujeau la stăpâni. În felul acesta, dorul de cei de acasă și jalea unui trai greu se îmbină cu duioșia maternă în discrete elegii. Certă pare a fi doar periodizarea care consideră că primul strat folcloric ar fi fost constituit de genurile rituale și că doina, alcătuiind un al doilea strat, ar fi apărut ulterior. Compoziția liberă a textului literar, corespunzând melodiei libere, permite îmbinarea motivelor în cele mai neașteptate formule și improvizația. Lirismul ia forma unor reflecții cu caracter generalizator sau a unor dialoguri imaginare cu elemente din natură, considerate confidenți ideali” (Cireș, 2017: 253-254).

Astfel, în textul lui Agârbiceanu, preoteasa este cea care a cântat o doină de pe Secaș. În acest caz, se evidențiază faptul că diferă de la o regiune la alta, are puține sunete, formule melodice tipice, un ritm liber și nesimetric, formă liberă într-o mișcare lentă, versurile nefiind întotdeauna legate de melodie (Lajos, 2003: 130).

Concluzii

Prin urmare, această cronică de familie – tratată din perspectiva personală a autorului, și din cea istorică, prin prezentarea marilor evenimente care au tulburat țara – este constituită din mai multe povești ce au ca subiect comun societatea românească de dinaintea Primului Război Mondial. Antonio Patraș, menționat în articolul Irinei Petraș, a evidențiat faptul că această ediție realizată de Ilie Rad oferă o „posibilitate de a-l citi pe Agârbiceanu nu doar *sub specie aeternitatis*, în lumina nepieritoare a câtorva capodopere, ci și diacronic, pe linia evoluției sale imprevizibile de prozator” (Patraș în Irina Petraș, 2018). De asemenea, apariția acestui volum în anul Centenarului este un omagiu postum adus lui Ion Agârbiceanu, care a dorit din toată ființa sa realizarea Marii Uniri, în favoarea căreia a scris sute de articole. Romanul analizat reflectă cauza națională, atât de specifică literaturii ardelenе din această epocă.

Referințe

- Bunea, A. (1941). *Istoria regimentelor grănicerești*. Blaj: Tipografia Seminarului.
- Buzași, I. (2018), Eveniment editorial: Romanele lui Ion Agârbiceanu în ediție academică, în *Răsunetul*. Disponibil pe: <https://rasunetul.ro/eveniment-editorial-romanele-lui-ion-agarbiceanu-editie-academica>. Accesat la data de 26.01.2023.
- Cireș, L. (2017). În Simion, E. (coord). *Dicționarul general al literaturii române*. Vol. 3, D-G. București: Editura Muzeul Literaturii Române.
- Lajos, B. (2003). *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*. Cluj-Napoca: Editura Scientia.

- Măeruț, I. M. (2019). *Femeia și ipostazele feminității în proza scurtă a lui Ion Agârbiceanu*. În „Mișcarea literară”, Anul XVIII, Nr. 1 (69).
- Maior, L. (2006). *Habsburgi și români – De la loialitatea dinastică la identitatea națională*. București: Editura Enciclopedică.
- Micu, D. (1994). *Scurtă istorie a literaturii române: De la începuturi până la primul război mondial*. Editura Iriana.
- Micu, D. (2017), în *Prefața romanului Vremuri și oameni, I (1914-1916)*. București: Editura Fundația Națională pentru Știință și Artă.
- Petraș, I. (2018). *Ion Agârbiceanu într-o ediție de lux*. În „Viața Românească”, nr. 1-2/2018, disponibil pe: <https://www.viataromaneasca.eu/revista/2018/02/ion-agarbiceanu-intr-o-editie-de-lux/>. Accesat la data de 26.01.2023.
- Popa, M. (2012). *Ion Agârbiceanu poetul sau de la Alfius la Sevastian Voicu*. În „Revista Tribuna”, serie nouă, anul XI, 16-30 septembrie 2012.
- Popescu, G.N. (1940). *Preoțimea română și întregirea neamului. Volumul I: Chipuri, fapte, suferinți și pilde pentru viitor*. București: Tipografia „Vremea”.
- Popescu, G.N. (1940). *Preoțimea română și întregirea neamului. Volumul II: Temnițe și lagăre*. București: Tipografia „Vremea”.
- Rad, I. (2019). *Orice reeditare a unui scriitor înseamnă reînscierea lui pe orbita criticii literare și a interesului public, iar opera lui Agârbiceanu a beneficiat din plin de această șansă*. În „Mișcarea Literară”, Anul XVIII, nr. 1 (69).
- Simion, E. (coord) (2017). *Ion Agârbiceanu. Opere (Vol. VII).Romane*. București: Editura Fundația Națională pentru Știință și Artă.
- Ungureanu, C. (2019). *Ion Agârbiceanu – Alt început de secol*. În „Mișcarea literară”, Anul XVIII, nr. 1 (69).

HT TO U, ROFL : THE WRITTEN LANGUAGE OF SOCIAL MEDIA¹

Ioana-Raluca LĂZOREAN (PINTE)

1 Decembrie 1918 University of Alba Iulia, Romania

Abstract

Due to its remarkable boom in the last decade, social media has been subject to endless debate about whether it is good or harmful for us. Some proclaim it useful for easier connecting with people, sharing thoughts or promoting business, while others claim it is toxic for portraying a false reality built on filters, for all the fake news and cyberbullying it facilitates, to name a few.

Having always been passionate about languages, less so regarding social media hysteria, the one aspect that I find truly interesting about it is the very way people communicate on social platforms.

Not seldom have I found myself in the middle of a conversation and received an answer in the form of abbreviations or acronyms, like "HT2U, ROFL", having to search for disambiguation online to understand the intended meaning of "hat tip to you, rolling on the floor laughing". Alternatively, replies such as "UKM" to questions I had posed would also leave me perplexed. I could not tell whether it meant "you know me" or "you kidding me?" in that specific context.

Considering that language is "a system of conventional spoken, manual (signed), or written symbols by means of which human beings,

---

¹ Prezenta lucrare a fost elaborată în cadrul programului de licență *Limba și literatura română - Limba și literatura engleză*, anul universitar 2022-2023, sub îndrumarea Asist. univ. dr. Adina Botaș.

as members of a social group and participants in its culture, express themselves” (Encyclopaedia Britannica, n.d.), this paper shares a perspective on how language changes, how it evolves and is fascinatingly shaped by the hands of the younger generation, who are literally changing the traditional way of communicating.

Keywords: social media, language, abbreviations, acronyms.

Introduction

Every epoch, throughout time, has been marked by a memorable series of events and has been characterized by distinctive developments in various areas – literature, technology, medicine, art, and society. One of the main attributes of the present day, defining the period we live in, is the development of the Internet.

With it, an unbelievable amount of information is suddenly available to every person in the world once an internet connection is established. Furthermore, communication between people all over the world has never been easier, as we are now able to get instantly in contact with friends anywhere on the globe, with as little effort as a click.

Along with the evident benefits the Internet provides, there is also a long series of debates over controversial aspects of the Internet. One of the objects of the ongoing debates is social media. This paper will not focus on the utility or the impact social media has in our lives but on the impact, social media has in the aspect of communication in the written form.

1 Social Media

In an attempt to broadly introduce the term, “social media is a collective term for websites and applications that focus on

communication, community-based input, interaction, content sharing and collaboration” (Lutkevich, 2021).

With a worldwide estimated population of 8 billion people in 2022, approximately 5.25 billion people have access to the Internet. This means that 66.2% of the world’s population uses the Internet. Furthermore, in October 2022, there were 4.74 billion social media users worldwide, equating to 59.3% of the total global population (Broadband Search, 2022).

Facebook is not only the most visited social media platform in the world but the third most visited website worldwide, after Google and YouTube. In addition, 66% of monthly active Facebook users return to the platform daily (Statista, 2022).

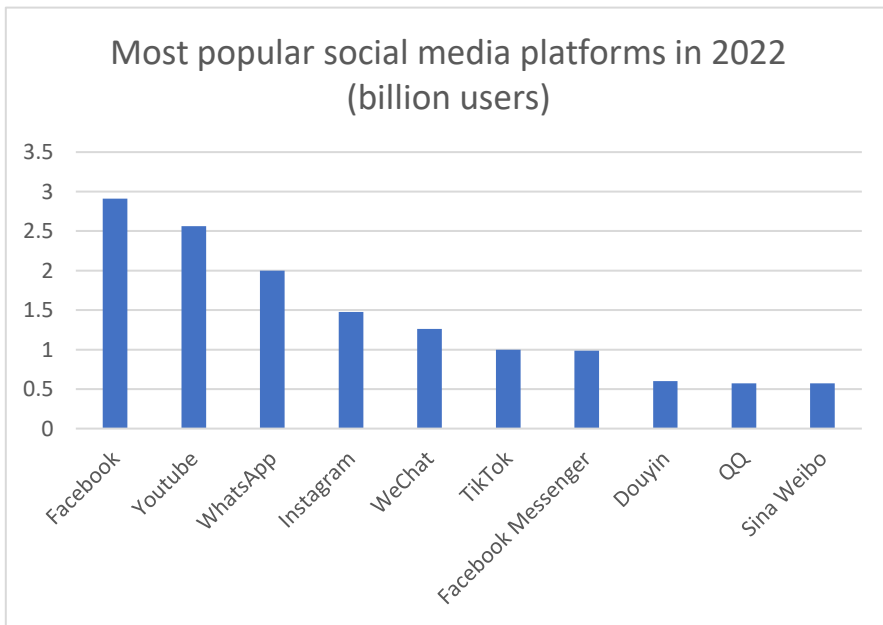

Figure 1: Top 10 most popular social media platforms in 2022 (billion users)

1.1 Social media in terms of communication

Before the Internet, people's interaction with the media consisted of newsletters, radio and television – all handled by professionals in the field of journalism, making use of well-established rules of grammar and syntax. By contrast, in October 2022, Facebook was the third most visited site on the web, preceded by YouTube and Google (Semrush, 2022). Two of the top three most visited sites are social platforms, whose content is almost entirely created by users of all ages and all levels of education. Social media content does not usually go through any kind of filter other than one of the sender's thoughts.

With the help of social media, people express their thoughts and opinions in chats and comment on posts, which have a different dynamic than reading a letter or an article. Bloggers use blogs to share their personal opinions on various subjects, addressing the reader directly. This interpersonal approach is most frequently enhanced by extra interaction in the form of comment sessions at the end of the blog posts. This kind of interaction shapes the way people address one another in writing, as the informal nature of the discussions distinguishes conversations on social media platforms. In addition, more than ever before, the written language is saturated with orality, leading to a more relaxed attitude toward grammar and punctuation.

1.2 Social media in terms of writing

Another trend quickly adopted by social media users is the use of abbreviations and acronyms in writing.

At first, abbreviations and acronyms were used for economic reasons: text messaging used to be expensive, and messages were even conditioned to a number of characters per message. With the use of abbreviations, users were able to send messages without exceeding the 160-character limit per message.

Example:

THX for ur help! TTYL (*21 characters*)

Traditionally, that would be:

Thanks for your help! Talk to you later! (*41 characters*)

As illustrated in the example above, using abbreviations allows a 20 characters reduction while expressing the same idea. The use of abbreviations and acronyms is not only justified by the time spent texting or reducing the effort of writing long phrases. For social media users, it quickly became obvious that an abbreviation can express more than a statement.

For example:

Boss: Anna, are you prepared for the business meeting?

Anna: Yes, I'm good!

or

Boss: Anna, are you prepared for the business meeting?

Anna: Yes, going FTW! (Going for the win!)

With the use of a single abbreviation, the response became heavier with meaning. The boss knows not only that his or her employee is well prepared but also gets a glimpse of how determined they feel toward achieving their goals and how confident they are about their success.

Some abbreviations and acronyms have become so popular and are so widely used that they have even been officially added to the Oxford English Dictionary or OED. Some examples might include LOL, which was included in the OED in 2011, TV or SARS, meaning severe acute respiratory syndrome, an acronym largely used during the Covid-19 pandemic. The OED is updating its content on a quarterly basis, and the updates are available to the public in their Updates to the OED section. (Oxford English Dictionary, n.d.)

2 Abbreviations and Acronyms

2.1 Abbreviations

An abbreviation is a shortened form or phrase used chiefly in writing to represent the complete form, such as [...] USMC for United States Marine Corps; an act or result of abbreviating; reduction in length, duration; abridgement. (theFreeDictionary, n.d.)

The Etymology of the word:

Middle English abbreviacion "contraction, shortening," borrowed from Anglo-French abbreviation, borrowed from Late Latin abbreviātiō-, abbreviātiō, from abbreviāre "to ABBREVIATE" + Latin -tiōn-, -tiō, suffix of action nouns (Merriam Webster, n.d.)

The first known use of abbreviations is dated in the 15th century in the meaning of abridgment. (Merriam-Webster, n.d.)

Examples:

USMC: United States Marine Corps

RSVP: "Répondez s'il vous plait". This abbreviation is borrowed from French and is commonly used as a request for

confirming attendance at a wedding or a party. In translation, it means “kindly asking for your answer”.

2.2 Acronyms

An acronym is a word formed by combining the initial letters of a multipart name, such as NATO from the North Atlantic Treaty Organization or by combining the initial letters or parts of a series of words, such as radar from radio detecting and ranging. The distinguishing feature of an acronym is that it is pronounced as if it were a single word in the manner of NATO and NASA. Acronyms are often distinguished from initialisms like FBI, whose individual letters are pronounced as separate syllables. (the Free Dictionary, n.d.)

The etymology of the word *acronym* is probably borrowed from the German word :

Akronym, Akronymon, from akr- ACR- + -onym, -onymon -ONYM (Merriam Webster, n.d.); a word formed from the first letters of a series of words, 1943, American English coinage from acro- + -onym “name” (abstracted from homonym; ultimately from PIE root *no-men- “name”) (Online Etymology Dictionary, n.d.).

where *acro-* is a word-forming element meaning “highest, topmost, at the extremities,” before vowels *acr-*, from Latinized form of Greek *akro-* “pertaining to an end, extreme,” from *akros* “at the end, at the top, outermost; consummate, excellent” (from PIE **akri-*, from root **ak-* “be sharp, rise (out) to a point, pierce”). (Online Etymology Dictionary)

As a result of its popularity, the acronym LOL was added to the Oxford English Dictionary in 2011.

The screenshot shows the OED entry for 'LOL, int. and n.2'. The title is in red. Below it, there are options for 'View as: Outline | Full entry' and 'Text size:'. The entry includes pronunciation for British and US English, forms from 1900s, frequency (*****), origin (formed within English), and etymology (initialism of 'laughing out loud'). It is marked as 'colloquial'. The first sense, 'A. int.', is defined as 'Originally and chiefly in the language of electronic communications: 'ha ha!'; used to draw attention to a joke or humorous statement, or to express amusement.' It lists several citations from 1989 to 2006. The second sense, 'B. n.²', is defined as 'An instance of the written interjection 'LOL'.' It lists citations from 1993 to 2009.

Figure 3: Caption from the OED web page for the entry "LOL", 2022

Interestingly, LOL is no longer merely used chiefly in writing but in oral speech as well. It is not uncommon to hear a reply in the form of "lol" to a humorous statement that occurs in spoken conversation.

Before expressing laughing out loud on the Internet, LOL had also been previously used in informal writings, such as cards and letters, but with the meaning of lots of love. However, the change of meaning, on account of its use on social media platforms, led to some ambiguity in communication among the new and old generations.

Furthermore, recent studies have shown that the meaning of LOL changed again. John McWorther, professor of linguistics, American studies and Western civilization at Columbia University pointed out that LOL has changed from indicating real laughter to "basic empathy between testers"

(McWorther, 2013). McWorther also observes that the abbreviation LOL, when used in written form, confers a casual tone to the conversation.

Lauren Collister, a writer at the Washington Post, compares it to a short laugh or what a nod would signal in a face-to-face conversation (Collister, 2015).

Example:

Hey, what did you think about the lecture?

LOL, I didn't understand a thing!

or

That was interesting to hear, wasn't it?

LOL, I can't believe he said that.

From a pragmatic point of view, in neither of these cases does LOL intend to transmit "laughing out loud".

2.2.2 Other Abbreviations and Acronyms

LOL is not the only abbreviation commonly used on the Internet. In fact, users have found that social media makes for an excellent playground to experiment with language. In what can only be described as a natural process, they have even created new words and expressions such as "Google it!" or "selfie", the latter meaning "taking a picture of yourself". They have even repurposed words and attributed new meanings to them. For example, "wall" or "troll" in Facebook terms have nothing to do with an upright structure of stonework or concrete or with a supernatural creature, respectively. Social media users continue to use and develop new acronyms and abbreviations and can even express emotions and feelings through emoticons, emojis and gifs.

Other examples of the most commonly used acronyms and abbreviations on the Internet include:

FB – Facebook

PM – Private Message

SEO – Search Engine Optimization

B2B – Business to Business

TOS – Terms of Service

SMM – Social Media Marketing

BRB – Be Right Back

FTW – For the Win

IDK – I don't Know

IRL – In real life

JK – Just Kidding

BTW – By the Way

FYI – For Your Information

AMA – Reddit users will recognize this acronym as celebrities most commonly use it in informal interviews on the social platform, during which they answer fans' questions. It stands for *Ask Me Anything*. (130 most important social media acronyms and slang you should know)

Abbreviations and acronyms have gained so much popularity, both in social media and scientific writing, that a problem arose regarding message clarity. Readers who need to become more familiar with the abbreviations or acronyms used in different contexts may find the message unclear or even unreadable.

In real life or IRL, this impediment is more frequently seen with older generations. In writing, it can be found in scientific papers, as medical or technical terms are not common knowledge.

It appears that the Internet is the one to offer the solution as well, as there are now websites, like www.abbreviations.com, that will allow us to check all the acronyms and abbreviations out there.

Example:

OK, GTG, TTYL!

Ok, got to go, talk to you later!

The message here is clear as long as we recognize the abbreviations: *Ok. I have got to go, but I will talk to you later!* If the abbreviations are not known to the reader, then they would only see a string of capital letters without being able to decode the message behind them.

Conclusions

With the use of abbreviations, sentences can be shortened, and messages are sent faster to the interlocutor. In addition, full messages can be delivered, and complete sentences can be formed using only abbreviations and acronyms.

OMG, that was so funny! HT2U, ROFL!

Oh my God, that was so funny! Hat tip to you, I am rolling on the floor laughing!

From a linguistic point of view, we are witnesses to the process of language evolution at a faster pace than ever. English is a living language, and it is in a constant process of evolving. Therefore, it is fascinating to see how the Internet, especially through the influence of social media, plays a cardinal role in the evolution of language.

If history has taught us anything that change is inevitable, it cannot be stopped. The undeniable presence of social media in our lives cannot be ignored, and we, too, just as language, would have to change and adapt in order to keep up with the new ways of communicating on the web and far beyond.

References

- Abbreviations. The Web's Largest Resource for Acronyms & Abbreviations. Retrieved December 14, 2022, from www.abbreviations.com
- American Heritage® Dictionary of the English Language, Fifth Edition. (2011). Retrieved December 14, 2022, from <https://www.thefreedictionary.com>
- Britannica. Retrieved December 14, 2022, from <https://www.britannica.com/topic/language>
- Broadband search (n.d.) *Key Internet Statistics to Know in 2022 (Including Mobile)*. Retrieved December 10, 2022, from <https://www.broadbandsearch.net/blog/internet-statistics>
- Collister, L. (2015, May 28). *The surprisingly long, unfunny history of LOL*. The Washington Post. <https://www.washingtonpost.com/news/the-intersect/wp/2015/05/28/the-surprisingly-long-and-unfunny-history-of-lol/>
- Dixon, S. (2022, July 26). *Social Media Statistics – active users; Global social networks ranked by number of users 2022*. Statista. <https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/>

International FidoNet Association Newsletter. (1989, May 8)
MO_ICONS_PLEASE, FidoNet Newsletter Archive, p. 10,
<http://www.textfiles.com/fidonet-on-the-internet/878889/fido0619.txt>

Lutkevich B. (2021, September). *What is social media?* TechTarget.
<https://www.techtarget.com/whatis/definition/social-media>

McWorther, J. (2013, April 30). *LOL isn't funny anymore*. CNN,
<http://edition.cnn.com/2013/04/30/opinion/mcwhorter-lol/>

Merriam-Webster.com Dictionary. Retrieved December 14, 2022 from
<https://www.merriam-webster.com/dictionary>

Online Etymology Dictionary. Retrieves March 19, 2023, from
<https://www.etymonline.com/>

Oxford English Dictionary. Retrieved March 19, 2023 from
www.oed.com

Semrush (2022, December 13). *Most visited websites by traffic in the world for all categories*. <https://www.semrush.com/website/top/>

Zimmer B. *About Ben Zimmer*. Retrieved December 14, 2022 from
<https://benzimmer.com/about/>

Zote, J. (2020, August 7), *130 most important social media acronyms and slang you should know*. Sprout Social, www.sproutsocial.com

A CORPUS-LINGUISTIC ANALYSIS OF EDUCATION IN THE BRITISH BROADSHEET *THE GUARDIAN*¹

Elena Adelina LEAHA

1 Decembrie 1918 University of Alba Iulia, Romania

Abstract

This paper aims to show how education is represented in the broadsheet The Guardian. To do that, I chose computer-assisted linguistic analysis (corpus linguistics), an approach that is increasingly used in the field of linguistics.

The structure of the paper consists of two parts. The first one contains the relevant literature review, the methodology, and the research already conducted on the topic of corpus linguistics and discourse analysis. Part two scrutinises almost 6200 words to demonstrate how such techniques can aid the analysis of frequency, collocations, and concordance in a discourse. LanCSBox and UAM Corpus Tool are the two tools I used in the corpus analysis. The newsworthiness of the articles in my corpus is also examined. I conducted keyword research using the two tools and used specific examples to show how the articles fulfilled the nine criteria that make news valuable: Timeliness, Consonance, Negativity, Impact, Proximity, Unexpectedness, Superlativeness, Personalisation, Eliteness.

---

¹ Prezenta lucrare a fost elaborată în cadrul cursului de *Lingvistica corpusului* din planul de învățământ al programului de masterat de cercetare *Limba, literatură și cultură engleză în context european*, anul universitar 2022-2023, sub îndrumarea Conf. univ. dr. Crina Herțeg.

This paper proves that the use of corpus linguistics is beneficial in the field of linguistic analysis, offering a whole series of answers to a variety of issues.

Keywords: education; corpus linguistics; new values.

Introduction

Paraphrasing Nelson Mandela, education is a weapon, the most powerful weapon that we, the people, can use to change the world. Education helps to create a better society; it is a staircase to humankind's expansion and advancement. The process of learning or acquiring knowledge, skills, attitudes, morals, beliefs, and habits is what is commonly referred to as education. The entire process of receiving and imparting education entails many steps. It consists of interactive activities including teaching, training, discussion, research, storytelling, and other similar ones. The teaching approach known as pedagogy allows for the creation of both formal and informal learning environments. Through educational institutions like preschools, primary schools, secondary schools, colleges, and universities, formal education is attained. Teachers, students, parents, and representatives of the state or civil society, are all active actors in what is called education. In other words, education involves a complex process, with many ramifications in society.

This article will focus on education and how education and educational as lemmas are perceived in the British newspaper *The Guardian*. I chose education as the subject of my article because I wanted to identify and analyse the different perspectives on education presented in the articles of the self-made corpus (actors, participants, funding).

To have the most up-to-date representation of the chosen field, I have selected 10 articles from *The Guardian* from September-November 2022 representing a corpus of 6158 words. The 10 selected articles are signed by five different journalists/authors, an Education editor, an Educational correspondent, a Political editor, a researcher, and an Emeritus professor. The diversity of authors offers, in my opinion, different perspectives on the studied field. The variety of subjects covered offers many viewpoints on British education: issues with the university system, underfunding of pre-university education, promoting an equitable education for all students, regardless of race or gender, and various forms of discrimination.

The paper used corpus linguistics methods. This approach, which was developed in the discipline of linguistics, involves statistical analysis of sizable corpora—collections of written or spoken data—to look into linguistic phenomena. It is based on the quantitative or qualitative analysis of a corpus of written texts or the transcription of spontaneous or largely spontaneous speech. Theoretical assumptions may be supported or contested by corpus linguistic approaches, which have the potential to have a significant impact on theory. They can also aid in clarifying previously described linguistic occurrences and suggest new research areas that were previously overlooked. Furthermore, the development of instructional tools is just one way that corpus linguistics is strongly tied to several domains of applied linguistics.

The lemma was the idea I used when analysing my corpus. The lemmatization of a wordlist or text appears to be clear, allowing any observer to grasp how the lemma connects to the initial group or string of words. Today, many software

programs aid in the linguistic analysis of the corpus, depending on the researcher's needs. A few examples of commercial software that linguistic researchers can use without charge are aConCorde, ANNIS, AntGram, CLAN, Coh-Metrix, CorpKit, DocuScope, UAM Corpus Tool, FinMeter, KWords, LancsBox, and Praaline.

In this study, I employed LancsBox, a new-generation software program created at Lancaster University for the analysis of language data and corpora. I chose this program because of its main characteristics: it can be used by linguists, language teachers, historians, sociologists, educators, and anyone else interested in language; it visualizes language data, and it can analyse data in any language. It also works with your data or existing corpora. Additionally, it works with all main operating systems and automatically annotates data for part of speech (Windows, Mac, Linux). The second software I used is The UAM CorpusTool, a state-of-the-art environment for the annotation of text corpora. It comprises a set of tools for the linguistic annotation of texts which can be done manually and semi-automatically. The application allows searching your texts for words or certain features, i.e., passive constructions, and provides statistical analysis of your data.

The use of the two above-mentioned tools also aided me in the DNVA (Discursive News Value Analysis Study) analysis: I recognized and examined the ways that language and other semiotic systems affect whether a certain occurrence is newsworthy. The nine values taken into account were: Timeliness, Consonance, Negativity, Impact, Proximity, Unexpectedness, Superlativeness, Personalisation, Eliteness. (Bednarek, 2016 : 30-31).

It is essential to note that this study did not attempt to provide a complete description of the phenomenon of education and the two lemmas: *education* and *educational*, as presented in *The Guardian*. Evaluating the cognitive, social, and discursive components using various technologies would take significantly more effort and a team. This essay specifically used two software and corpus linguistic methodologies for this purpose. Thus, the goal of this essay was to demonstrate how linguistic corpus approaches can be used to study media texts.

1 Literature Review

Communication and its analysis have become much easier in recent decades due to the evolution of technology. Digital methods are becoming increasingly important for text analysis in communication research. Digitization, including at the level of text analysis, is not within the reach of every researcher, because it involves not only relevant technical expertise, but also a capacity for multidisciplinary collaboration. Most of the time, digital methods have been difficult to adopt, precisely for these reasons. The emergence of computer-assisted linguistic analysis or corpus linguistics is an increasingly used approach in the field of linguistics due to the ease with which it can be handled. Hans Lindquist in his book *Corpus Linguistics and the Description of English* defines corpus linguistics as 'a methodology, comprising a large number of related methods which can be used by scholars of many different theoretical leanings'. (Lindquist, 2018:1)

In their article *Computer-assisted digital text analysis for journalism and communications research: Introducing corpus linguistic techniques that do not require programming*, professor Monika Bednarek and researcher Georgia Carr from the

Department of Linguistics at the University of Sydney in Australia, focus on the usage of corpus linguistics and how it may be used by academics, as well as its benefits and drawbacks.

First of all, the two researchers talk about the barrier to using digital methods. Most of these projects need either a team of researchers with adequate funding and institutional support, or a multi-skilled scholar well versed in both communication and digital methods. Consecrated scholars, at this moment, do not benefit from these complex skills, which is precisely why these digital methods are difficult to implement in the current linguistic analysis. Instead, the new method, corpus linguistics, is a complementary way that requires much fewer technical skills. Text analysis does not involve programming knowledge on the part of the researcher. (Bednarek and Carr, 2021: 132)

Another advantage would be the ability of the researcher to analyse a large set of data, from any field, without necessarily being an expert in it. In this article, researchers will analyse data related to health, without being experts in the field of health. Computer-assisted digital text analysis can be useful for a wide range of data, for all types of news and media. In other words, the researcher is not limited in any way; he/she can access any type of text, regardless of the field of activity. The much shorter time in data analysis is an advantage worth considering. If the researcher were to analyse hundreds of articles, i.e., tens of thousands of words 'manually', the time allocated would be much higher than if he uses this method, that of the corpus linguistics.

What is corpus linguistic? Researchers consider that within linguistics, corpus linguistics is a sub-discipline that uses

'developed software programs or interfaces to analyse patterns of language in electronic data collections' (Bednarek and Carr, 2021: 132). These programs include built-in statistical measurements and were created especially to provide answers to a variety of issues. Both quantitative and qualitative analyses are possible with them. In fact, it's possible that the power of 'corpus linguistics' comes from the way it combines automated, both 'manual' (computer-assisted) qualitative analysis and quantitative analysis.

The two widely used corpus language programs—WordSmith, which was designed in 1996, and AntConc, which was created in 2002—are mentioned in the aforementioned article. These and other corpus linguistic tools resemble other text analysis tools created outside of corpus linguistics, such as Voyant Tools, which was first made available in 2003. Typically, corpus language systems provide a number of related capabilities that are helpful for linguistic study. (Bednarek and Carr, 2021: 133)

The capacity to recognize word forms and their frequency inside and between texts in a data collection using a frequency list would be the primary function. Frequency lists can record lemmas, n-grams, or word forms. A 'word' that encompasses all of its various forms is known as a lemma, and it is frequently capitalized. The repeated grouping of n words is referred to as a "n-gram". To find words, lemmas, or n-grams that are exceptionally frequent or infrequent in one dataset compared to another, frequency lists can also be compared between two datasets (keywords analysis). Additionally, the algorithms enable the automatic recognition of word formations that frequently appear together during a predetermined time period (collocation analysis). They can tell,

for instance, which words are found five words to the left and right of a key word. As Bednarek and Carr (2021) highlight both keyness and collocation analyses employ built-in statistical metrics. (Bednarek and Carr, 2021: 133)

According to article, the most significant function of corpus linguistic programs is the concordancer, which enables computer-assisted close examination of every word form for qualitative analysis. Depending on the text to the left or right of the concordance line, the order of the concordance lines can be alphabetized. The user can access the entire text by clicking on the search phrase to see how the word is used throughout. Additionally, concordancers show the file name of the text where the search phrase appears, helps analyse the text's distribution or locating a specific group of texts for more in-depth research. Thus, it becomes possible to usefully combine quantitative and qualitative analysis, with concordance utilised to follow up for qualitative text analysis and frequency, keyness, or collocation analysis frequently serving as a beginning point. (Bednarek and Carr, 2021: 134)

Some corpus linguistic applications (including WordSmith, AntConc, and others) are autonomous; users can download and use them locally on their computers. The applications can then be used by researchers to investigate their datasets. Plain text (.txt), html, and xml are frequently supported file types. Alternate tools are web-based and let researchers submit their datasets.

Sources cited by the media can be interesting for researchers. Their analysis is another function of corpus linguistic software. Using the concordancer to look for all instances of single or double quotation marks and find all direct quotes is one option. This would give information on all sources

whose comments are quoted directly as opposed to being indirectly spoken about. Another choice also makes it possible to recognize indirect speech. (Bednarek and Carr, 2021: 137)

In conclusion, it can be said that using corpus linguistic software offers researchers several benefits. It can be used for automated quantitative and statistical research (frequency, keywords, collocation), as mentioned above, as well as for qualitative research (concordance analysis and access to full texts). It is also more time-efficient than fully manual analysis and allows for the analysis of both large and small datasets as well as the exporting of results to other applications.

As Bednarek and Carr (2021) highlight, corpus linguistics also has a disadvantage or, better said limitations. It initially requires a working knowledge of corpus linguistic software. Then, it needs some background in language analysis. Identifying content is dependent on word forms, which can be unclear (unless more sophisticated techniques are used). Additionally, it necessitates human interpretation and is vulnerable to subjectivity (analysis requires the development of coding schemes). It takes longer to complete than completely automated analysis. For truly "big data" analysis, adaption or modification may be necessary. Qualitative study of large datasets requires either a defined emphasis or down sampling (e.g., hand analysis of a random subset of concordance lines). (Bednarek and Carr, 2021: 146)

Corpus linguistic is not the only and the best method of linguistic analysis, but it is a method that can be successfully combined with other methods in what is called modern linguistic analysis.

Other significant aspects of linguistic analysis are the values discussed in the section that follows. In the article titled

Voices and values in the news: News media speak, news values, and attribution, Monika Bednarek lists nine values: timeliness, consonance, negativity, impact, proximity, unexpectedness, superlativeness, personalization, and eliteness. The importance of informal linguistic discourse has been stressed by others besides the researcher. Considering cognitive, social, and discursive factors, Van Dijk and Bell (1988), O'Neill et Harcup (2008), or Caple (2013) published their thoughts on the values of media discourses. When identifying the discourse's values in the case of the Australian researcher, language is the only factor taken into consideration.

The study of discursive news values analysis (DNVA) explores how language and other semiotic systems determine the newsworthiness of a given event. Bednarek offers an updated list of the linguistic tools that could be used to create these nine news values, with more in-depth versions previously published elsewhere (e.g. Bednarek and Caple, 2014), including:

1. Timeliness (relative to publication/broadcast): indications of newness or change (fresh, new, latest...); explicit time references (today, yesterday, now...); implicit time references (continues, on-going.....), verb tense and aspect (have been trying, is preparing, is about to...); references to seasonal.

2. Consonance ([stereo]typical): evaluations of expectedness (routine for, famed for...); similarity with past (yet another, markedly similar to, typical style, once again...); constructions of stereotypes.

3. Negativity (negative aspects): negative evaluative language (terrible, dangerous, slaughter...); reference to negative emotion and attitude (distracted, worried; condemn, criticise...); negative lexis (conflict, damage, death, crisis, abuse,

controversial, row...), other references to negative happenings (e.g. the breaching of socially approved behaviour/norms).

4. Impact (having significant effects or consequences): evaluations of significance (momentous, historic, crucial...); reference to real or hypothetical important or relevant consequences (note that will stun the world, leaving scenes of destruction)

5. Proximity (geographically/culturally near): explicit references to place or nationality near the target audience (an Australian...); references to the nation/community (the nation's capital...); inclusive first-person plural pronouns (our nation's leaders...).

6. Unexpectedness (unexpected aspects): evaluations of unexpectedness (different, astonishing, strange).

7. Superlativeness (of high intensity or large scope/scale): quantifiers (many, thousands...); intensifiers (sensational, dramatically, extreme...), including intensified lexis (epidemic, smashed.....) references to growth/escalation (growing, raised...), repetition (building after building...); some instances of metaphor/personification/simile (a tsunami of crime) ; comparison (biggest counter-terrorism raid, most shocking child abuse case...).

8. Personalisation (having a personal or 'human' face): references to 'ordinary' people, their emotions, and experiences.

9. Eliteness (of high status or fame): various status markers, including labels, recognised names, evaluations of importance, descriptions of achievement or current happenings/trends. ...). (Bednarek, 2016: 30-31)

Regarding the issue of these values, the researcher explains that studies must take context and application into account and shouldn't be utilized as a rigid checklist. Due

consideration must be given to the intended readership as well as any potential significance that the language resource may have when it is employed in the news story. Additionally, since the majority of earlier research concentrated on print news, additional resources for broadcast news bulletins may need to be added. Finally, the list only applies to typical news stories (rather than, say, business or sports news or letters to the editor, obituaries, and current affairs programs, etc.).

Taking the linguistic analysis further professor Monica Bednarek (2006) in the article *Sobbing, Screaming and Shouting? Reporting Expressions in the British Press*, highlights the importance of reporting expressions. Reporting expressions that are used to describe linguistic action, such as speaking or writing, listening or reading, or the thoughts of a third party, might be categorized as metapragmatic. They can be expressed linguistically as verbs, nouns, adjectives, adverbs, and prepositions, as is widely known. Metapragmatic reporting phrases can be used to communicate the writer's opinions about the veracity of what is reported since they can be more or less impartial, distant, or endorsing. In context, they can also convey a variety of additional judgments. This work focuses on the evaluative role of reporting expressions (or metapragmatic comments).

The meaning of reporting expressions varies significantly. Generally speaking, they fall into one of two categories:

1. Reporting expressions that pertain to linguistic activity (what sources say or said) and can be further classified into neutral or paralinguistic reporting expressions (mutter, shout). The author refers to the use of these expressions as linguistic reporting.

2. Reporting expressions that refer to mental activities (what sources think, feel, or experience) and that can be further broken down into several categories of mental activities. Writers can discuss the feelings (fear), information, beliefs (think that), expectations (expect), volition (desire), lengthier mental processes (imagine), or mental states of their sources. Bednarek refers to the utilization of these reporting terms as mental reporting. (Bednarek, 2006: 561-562)

Language reporting expressions inherently vary in how much they communicate the author's perspective when it comes to evaluation. According to the researcher mentioned above there are three broad categories of reporting expressions: '-those that are more or less non-evaluative: neutral institutionalised and discourse signalling linguistic reporting; - those that are more or less evaluative: paralinguistic and illocutionary linguistic reporting; - those that are interpretative: mental reporting.' (Bednarek, 2006: 562)

The contribution of Professor Monika Bednarek to the discourse analysis is crucial. She explores the facets of discourse, focusing on media texts in English and using computer-based analysis. All the three above-mentioned articles contain a number of essential elements of linguistic analysis, data that I used to analyse my own corpus and identify different perspectives on education.

2 Research Methodology

The corpus under review consists of ten articles totalling 6,158 words that were published in the online version of the British broadsheet *The Guardian* between September and November 2022. Although I employed the viewpoint of a single newspaper, I chose articles from a variety of authors to include in my

corpus. An Education Editor, an Educational Correspondent, a Political Editor, a Researcher, and an Emeritus Professor are among the five individuals who have signed the ten chosen articles. The variety of authors provides a variety of viewpoints on the subject under study. The wide range of topics covered presents a wide range of perspectives on British education, including problems with the university system, underfunding of pre-university education, promoting an equitable education for all students, regardless of race or gender, and different types of discrimination.

The detailed analysis of this corpus aims at finding answers to the question:

How is education represented in the broadsheet *The Guardian*?

In the current study, I used corpus linguistics method. This approach is based on the transcription of spontaneous or largely spontaneous speech or the quantitative or qualitative analysis of a corpus of written materials. Corpus linguistic techniques have the potential to significantly affect theory by either confirming or refuting theoretical hypotheses. They can also provide clarification for previously stated linguistic events and point up unexplored new study directions. Additionally, one way that corpus linguistics is closely related to several areas of applied linguistics is through the creation of educational tools.

In order to discover cognitive aspects, social aspects or discursive aspects of news values I examined my own corpus using LancsBox and the UAM Corpus Tool. LancsBox is a new generation corpus tool developed at Lancaster University, suitable for advanced corpus linguists, as well as for complete beginners. It can perform a simple search, but also more complex ones. This software's advantage is that it visualizes data

as collocation graphs, collocation networks, as well as distribution graphs that display frequency distributions within the corpus. LancsBox works with word lists and corpora in a variety of forms. By using the corpora tab, data may be imported and loaded into LancsBox. When you launch LancsBox, this tab opens automatically. There are two ways to load word lists and corpora: load corpora and download corpora and word lists that are distributed freely with LancsBox.

In the case of the study conducted by me, I uploaded my own corpus and used the software tools to extract different data. The LancsBox instruments are: KWIC, GraphColl, Whelk tool, Ngrams, Text. In my opinion, the most helpful tool for my research was: KWIC (Key word in context), concordance that allows searching for words, phrases, grammatical structures in texts and corpora; it generates a list of all instances of a search term in a corpus in the form of a concordance. Concordance lines give us very good insight how a particular word or phrase is used in a corpus. Concordances are an effective method for analysing corpora since they display all occurrences of a word or phrase in the corpus in a specific format. I also utilized GraphColl which generates lists of collocates and also visualizes collocates as well as GraphColl Whelk tool which allows users to see distribution of words in individual parts of the corpus, in individual texts. It provides information on the distribution of the search term among corpus files. Whelk has the same powerful search, sort and filter functionalities as KWIC tools. It is directly connected to the bottom panel; any update in the top panel is immediately reflected in the bottom panel.

The second software I used to analyse my corpus is UAM Corpus Tool. UAM Corpus Tool is developed by the computational linguist Mick O'Donnell who has also developed

the application Systemic Coder for text annotation. The application allows searching your texts for words or certain features, e.g. passive constructions and provides statistical analysis of your data. UAM focuses on manual as well as semi-automatic annotation. Some linguistic patterns, e.g. semantic or pragmatic features cannot be easily identified automatically. Furthermore, sufficient language resources necessary for appropriate automatic annotations are not available for numerous languages (O'Donnell, 2008).

3 Interpretation of the Results

The first stage of the analysis consisted of processing the corpus with the help of LancsBox. First of all, as LancsBox shows, my corpus comprises 6,141 tokens, 1,735 types and 1,527 lemmas. The lemma *education* occurs 82 times in the corpus. An aspect that worths mentioning is the fact that the lemma *education* occurs in my corpus with both capital and lowercase letters. The use of the capital letter E in writing the lemma *education* proves its importance. In this case, Education is part of a proper noun referring to a title or the name of an organization or institution: e.g. Education correspondent, secretary of the National Education Union, The Department for Education.

After I inserted the lemma *education* into KWIC, the following search outcome revealed: there are 82 occurrences.

I conducted a lexical analysis of the lemma *education* with the aid of the LancsBox program. The results below were noted at the structure level:

Examples	Structure
Education correspondent	Compound noun (general noun+ person noun)

education profession	Noun+ noun
education spending	Noun+ verb
National Education Union	Compound noun (proper name)
education funding	Noun+ verb
A Department for Education spokesperson	Multi-word units
education secretary	Noun+ noun (person noun)
Collaboration, creative vision and education	Binominal preceded by qualifying adjectives
Department for Education	Multi-word units
Education editor	Compound noun (general noun+person noun)
Higher education sector	Adjective+compound noun (noun+noun)
higher education institutions	Adjective+ noun+noun
students' education	Noun+ noun (person noun+ general noun, genitive)
higher education regulator	Noun+ noun adjective + compound noun (general noun + person noun)
Higher education	Adjective+ noun
former education secretary	Adjective+ Compound noun (general noun+ person noun)
shadow education secretary	Compound noun (general noun+ general noun+person noun)
new education toolkit	Adjective + Coumpound noun (general noun+general noun)
arts and education charity	Binominal
healthy relationships education	Adjective+ noun+noun
quality of education	Multi-word units
purpose of education	Multi-word units
the Education Policy Institute thinktank	Multi-word units (proper name + person noun)

education recovery	Noun+ noun
University College London Institute of Education	Multi-word units (proper name)
education courses	Noun+noun

Tabel 1: Lexical Analysis

The lemma *education* appears in the corpus in compound nouns, both proper and common nouns, as demonstrated by the table above. In most cases, the lemma *education* appears in the name of a school, organization, or person working in the educational sector, or in their job title or function.

GraphColl indicates the following aspects: in the case of lemma *education*, 15 collocations are registered. The definite article *the* has a frequency of 28, the preposition *of* appears 23 times, indicating possession, belonging. The preposition *in* has a frequency of 14, the same as the preposition *to*.

The following features are noticeable when I examined the verbs associated with the lemma *education*. The verbs from the financial or economic vocabulary are the ones that are predominant: the verbs *to finance*, *to spend*, and *to evaluate* are the most common, suggesting that the educational act is closely related in Great Britain to financing. All educational institutions, public or private, cited in the articles of the corpus, have verbal collocations that suggest financial and economic problems. For example: 'Department for Education report.. .', 'Department for Education assessed...', 'higher education institutions working hard to avoid redundancies', ...putting more money into education', ,education budgets could be cut'.

Regarding the lemma *educational*, LancsBox records the following results: In KWIC there are nine occurrences. Whelk also indicates nine occurrences of the lemma *educational*. The

adjective, *educational*, appears in three situations as a qualifying adjective that precedes nouns with a positive connotation: success, performance, achievement. In three other situations the lemma *educational* is found in the corpus in the following nominal collocation: *special educational needs*.

Another round of processing the corpus includes the UAM corpus tool. The tool provides statistical analysis of data and allows searching texts for certain terms or qualities, such as passive constructions. UAM concentrates on semi-automatic and manual annotation.

First of all, UAM provides information about the added corpus, as in the image below.

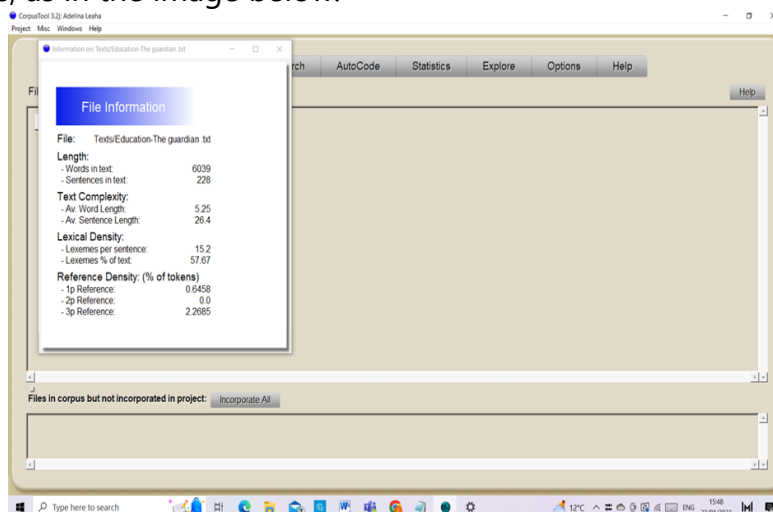

Image 1. File Information – UAM Corpus Tool

The UAM Corpus Tool delivers me information about the length of the corpus. It identifies 6,039 words and 228 sentences. Regarding Text Complexity, the tool records Av. Word Length - 5.25 and Av. Sentence Length- 26.4. UAM also identifies data about Lexical Density (Lexemes per sentence: 15.2; Lexemes %

of text: 57.67) and Reference Density-% of tokens (1p Reference: 0.6458; 2p Reference: 0.0; 3p Reference: 2.2685). I also found data about my corpus in the Statistics section of the software, as shown in the following images:

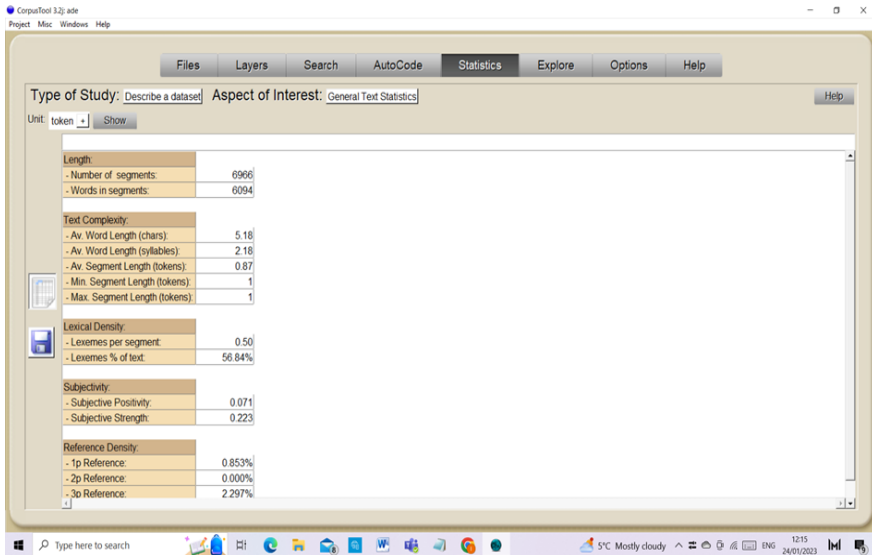

Image 2. Statistics- UAM Corpus Tool

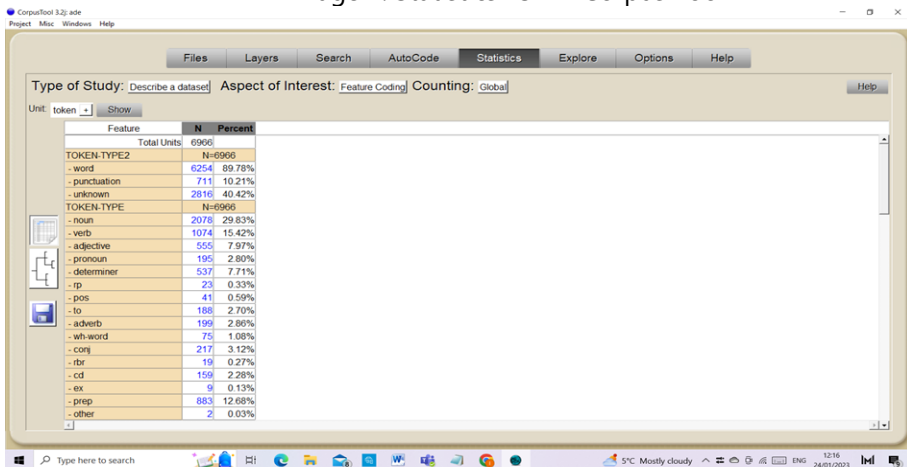

Image 3. Statistics – UAM Corpus Tool

In image number 3, the tool details the content of the corpus according to the parts of speech. As for the lemma *education*, at the level of frequency, UAM identifies 52 occurrences (0.81%) and 23 hits. *Educational* has nine hits. It also has a frequency of nine (0.14%).

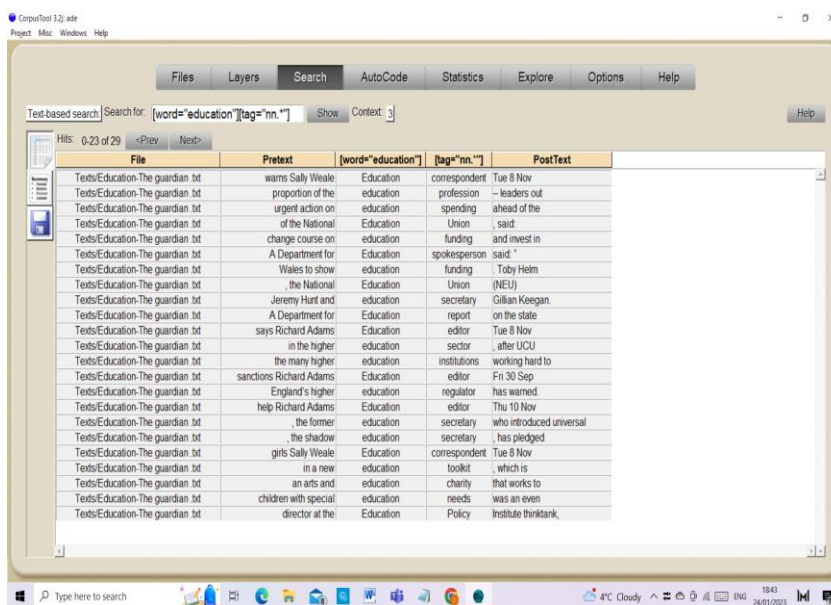

Image 4- Search-word –education-- UAM Corpus Tool

Due to the way in which the UAM Corpus Tool provides information, I was able to draw the following conclusions about the selected articles: the lemma *school* has the highest frequency, being the noun used 101 times, a not surprising aspect in a corpus on the topic of education. *School* is followed by lemmas *education* (52 times), *year* (39 times), *child* (33 times), *student* (31 times), *pupil* (30 times), and *university* (29 times). The most important actors of the educational act have the largest presence in the articles. As for the verbs present in the

corpus, the verb *to say* is present 59 times, followed by *to have* (58 times), *to cut* (26 times) and *need* (22 times).

The newsworthiness of the documents that make up the corpus was analysed in the section that follows, taking into account the Discursive News Value Analysis. The study of discursive news values analysis (DNVA) explores how language and other semiotic systems determine the newsworthiness of a given event. The nine new values that Bednarek talks about are: Timeliness, Consonance, Negativity, Impact, Proximity, Unexpectedness, Superlativeness, Personalisation, Eliteness. (Bednarek, 2016: 30-31). The objective of DNVA analysis is to see how verbal and visual texts (i.e., text and images) provide an answer to the question: 'How is this news?' I focused strictly on the written text and the results I obtained are the following:

Values	This paper: new values	Observations
Timeliness	- 'One of the largest surveys of school leaders in <i>recent</i> times.' (The Guardian, 8/11/2022); - 'As <i>recently</i> reported by <i>the Observer</i> ....' (The Guardian, 6/11/2022); - '... although the gap has narrowed in <i>recent</i> years.' (The Guardian, 14/11/2022); - 'On <i>current</i> plans to	Timeliness is illustrated by the following: indications of newness or change (new- 9 occurrences, recent(ly) - 3 occurrences, latest- 4 occurrences, current(ly)- 3 occurrences), explicit time references (today-3 times, now- 5 times), verb tense and aspect. The attached examples

	<p>rebuild...’ (The Guardian, 6/11/2022);</p> <p>- ,.....for a <i>new</i> child poverty strategy to tackle the worsening gap..’ (The Guardian, 20/10/2022);</p> <p>-,...action will escalate in the <i>new</i> year’;... expected to follow with strikes in the <i>new</i> year.’ (The Guardian, 08/11/2022);</p> <p>-‘The unions’ <i>latest</i> initiative comes ...’ (The Guardian, 06/11/2022);</p> <p>-‘.. in the <i>latest</i> instalment of the wave’ (The Guardian, 08/11/2022);</p> <p>-‘The <i>latest</i> reports about children’s performance..’ (The Guardian, 28/10/2022);</p> <p>-‘taking place across the UK <i>this</i> winter’ (The Guardian, 08/11/2022);</p> <p>-‘quality of education in England <i>today</i>’</p>	<p>prove that the articles from my corpus are up-to-date.</p>
--	---	---

	(The Guardian, 28/10/2022); - 'schools in England are drawing up plans' (The Guardian, 08/11/2022);	
Consonance	- 'yet another age of austerity' (The Guardian, 08/11/2022); - '...encouraging strike action directed at students <i>once again</i> ' (The Guardian, 08/11/2022);	I identified similarities with the past, an aspect exemplified in the attached extracts.
Negativity	- 'the <i>dangerous</i> state of many schools was one of the biggest concerns' (The Guardian, 06/11/2022); - 'to end <i>abuse</i> through healthy relationships education.' (The Guardian, 08/11/2022); - 'by the costs <i>crisis</i> that is affecting them as much as the families of the children they teach.' (The Guardian,	In my corpus I identified the following aspects that indicate negativity: negative evaluative language (dangerous- 3 occurrences), negative lexis (crisis, abuse), other references to negative happenings (catastrophic).

	<p>10/11/2022); -'education is truly in a <i>perilous state</i>' (The Guardian, 08/11/2022); -'deficits will force heads to make <i>'catastrophic' cuts</i>' (The Guardian, 08/11/2022);</p>	
Impact	<p>- <i>'crippling funding crisis'</i> (The Guardian, 08/11/2022); -'On current plans to rebuild 50 schools a year, <i>it will take over 440 years to repair and replace all schools. This is woefully inadequate</i>' (The Guardian, 06/11/2022);</p>	This value means that an event is having significant effects or consequences.
Proximity	<p>-'taking place across <i>the UK</i> this winter' (The Guardian, 08/11/2022); -'quality of education in <i>England</i> today' (The Guardian, 28/10/2022); -'The mayor of <i>London</i>, Sadiq Khan, has invested' (The</p>	I found explicit references to place or nationality near the target audience (UK occurs 9 times, England-15 times), references to the nation/community (British occurs 6 times and the nation's capital London

	<p>Guardian, 08/11/2022);</p> <ul style="list-style-type: none"> - 'white <i>British</i> students in <i>England</i>' (The Guardian, 14/11/2022); - 'invest in <i>our</i> futures.' (The Guardian, 08/11/2022); - 'The vast majority of <i>our</i> children come from the working poor.' (The Guardian, 10/11/2022); - 'to help teach <i>our</i> next generation... ' (The Guardian, 08/11/2022); 	<p>appears 13 times) inclusive first person plural pronouns.</p>
Superlativeness	<ul style="list-style-type: none"> - '<i>Many</i> people from the north of England' (The Guardian, 14/11/2022); - 'available to <i>all</i> secondary schools' (The Guardian, 08/11/2022); - '<i>thousands</i> schools in England <i>are drawing up</i> plans' (The Guardian, 08/11/2022); - '<i>extremely</i> concerning" for 	<p>I identified quantifiers (many- 14 times, all- 17 times, thousands- 5 times); intensifiers (extremely-1 time), including intensified lexis (epidemic-1 time), and comparison (biggest, smaller, the most generous, higher etc.)</p>

	<p>parents and teachers' (The Guardian, 28/10/2022);</p> <p>- 'we face an <i>epidemic</i> of violence against women' (The Guardian, 08/11/2022);</p> <p>- '<i>one of the biggest</i> concerns inside the department' (The Guardian, 06/11/2022);</p> <p>- 'confined to smaller groups of universities' (The Guardian, 08/11/2022);</p> <p>- 'pensions remain among <i>the most generous</i> in the private sector. Employer payments have risen to 21.6% of salary, which is far <i>higher than most other schemes.</i>' (The Guardian, 08/11/2022);</p>	
Unexpectedness	<p>- as <i>the first Black designer at Louis Vuitton</i>' (The Guardian, 07/11/2022);</p>	<p>There are also surprising aspects identified in the corpus: comparisons that indicate</p>

		unusuality.
Personification	<p>-'schools in England <i>are drawing up plans</i>' (The Guardian, 08/11/2022);</p> <p>-'<i>education is truly in a perilous state</i>' (The Guardian, 08/11/2022);</p> <p>-'<i>Schools have been on their knees for too long</i>' (The Guardian, 08/11/2022);</p>	<p>In the corpus I identified several personifications. Education and the actors involved in the educational act: schools, institutions, organizations acquire characteristics. There are references to 'ordinary' people, their emotions, and experiences.</p>
Eliteness	<p>-'Jonathan Gullis, <i>the schools minister for England</i>, said..' (The Guardian, 20/10/2022);</p> <p>-'<i>experts</i> said the figures meant there was an urgent need' (The Guardian, 20/10/2022);</p> <p>-'<i>Virgil Abloh "Post-Modern" scholarship fund</i>' (The Guardian, 07/11/2022);</p> <p>-'in the poll by the <i>National Association of Head Teachers (NAHT)</i>' (The</p>	<p>This value is represented in the corpus by various status markers, including labels, recognised names, evaluations of importance, and descriptions of achievement.</p>

	Guardian, 08/11/2022); - 'The mayor of London, Sadiq Khan, has invested' (The Guardian, 08/11/2022);	
--	--	--

Table 2 –New values

Conclusions

Education is an important instrument that gives people knowledge, skill, technique, and information as well as teaches them about their responsibilities to their families, society, and country. People are empowered by education. It is a crucial factor that affects how the modern world is shaped. To keep up with the advancements in this competitive environment, people require knowledge. The fact that education enhances individual lives and contributes to the smooth functioning of society is one of its most significant functions. Being a subject of general interest, education is found daily in the media. Education and all its aspects are discussed by journalists, education specialists, state representatives or civil society representatives.

The paper was intended to be an analysis of the way *education* is represented in the British newspaper *The Guardian*, from September-November 2022. My corpus consisting of 6158 words and representing 10 selected articles was analysed using corpus linguistic methods. From the software available to researchers, I chose LancsBox and UaM Corpus Tool and I analysed the two lemmas: *education* and *educational*, following frequency, collocations and concordance. In this paper, the newsworthiness of the articles in my corpus was also examined.

I conducted keyword research using the two tools and used specific examples to show how the articles fulfilled the nine criteria that make news valuable: Timeliness, Consonance, Negativity, Impact, Proximity, Unexpectedness, Superlativeness, Personalisation, Eliteness.

In conclusion, I can state that corpus linguistic methods are as useful as possible at the level of discourse analysis. Obviously my 6158-word corpus is not enough to capture the whole way *education* is represented in *The Guardian*. The analysis that the article focused on was a qualitative one, so it may be relevant for the study to make the analysis quantitative as well. If the analysis included a larger time span, it would be far more fascinating and pertinent to see the phenomenon's evolution over time. Furthermore, a complete understanding of software, including all the features accessible to scholars on the subject, would, in my opinion, add value to the analysis of the two lemmas.

References

- Bednarek, M., & Carr, G. (2021). Computer-assisted digital text analysis for journalism and communications research: Introducing corpus linguistic techniques that do not require programming. *Media International Australia*, 181(1), 131-151. <https://doi.org/10.1177/1329878X20947124>
- Bednarek, M. (2006). Sobbing, screaming and shouting? Reporting expressions in the British press. In C. Houswitschka, G. Knappe, & A. Müller (Eds). *Proceedings Anglistentag*, 2005 Bamberg. Trier: WVT: 561-572.

- Bednarek, M. (2016). Voices and values in the news: News media talk, news values and attribution. *Discourse, Context and Media*, 11, 27-37.
- Brezina, V., Timperley, M., & McEnery, A. (2018). #LancsBox v. 4.x. <http://corpora.lancs.ac.uk/lancsbox/download.php>
- Lindquist, H., & Levin, M. (2018). *Corpus Linguistics and the Description of English* (2nd ed.). Edinburgh University Press. <http://www.jstor.org/stable/10.3366/j.ctv7h0vxk>
- O'Donnell, M. (2008). *The UAM CorpusTool: Software for corpus annotation and exploration*. In Proceedings of the XXVI Congreso de AESLA (Vol. 3, p. 5). Spain: Almeria.

SYNTAGMES AUTOUR DES CONCEPTS DE *DROIT ET LIBERTÉ*¹, REPÉRÉS DANS LES TEXTES BILINGUES FRANCO-ROUMAINS DE LA CONSTITUTION ACTUELLE DE LA ROUMANIE

Roxana-Elena MARICA

Université « 1 Decembrie 1918 » d'Alba Iulia, Roumanie

Abstract

The bilingual text of the Constitution provides discerning readers the opportunity to observe the various ways in which correspondences and equivalences have been established, the differences between the mono-semantic notions that arise from one text to another. The departure-language vocabulary is frequently rendered ineffective in the face of rigorous terminology. These constitutional texts are also extremely useful from the perspective of translation. But also, in terms of general legal-administrative style characteristics. The translation of a constitutional text is an identical translation, without adaptation, without "loss of meaning," very different from literary translation, the translator having to face only terminological and morpho-syntactic problems.

The research of legal texts and legal linguistics has a shared background across the world. Language is an essential component of the legal discourse writing process. In this circumstance, we will examine some aspects based on French-Romanian terminological equivalences and the specificity of the language of constitutional text. Some attributes of legal discourse can be observed in syntagms

---

¹ Article coordonné par Lector dr. Aura-Celestina Cibian, Université « 1 Decembrie 1918 » d'Alba Iulia, Roumanie.

developed on the concepts of right and liberty, aspect which is the main object of our study.

Key-words: juridical language, constitutional texts, French-Romanian terminological correspondences, rights and liberties, syntagms.

Introduction

L'homme est par nature un être social qui a toujours ressenti le besoin de côtoyer les autres, d'appartenir à un groupe socio-humain. Aristote cherche à montrer strictement le caractère naturel de la société ; en d'autres termes, il cherche à montrer que la société est une réalité naturelle, qu'il est naturel pour une personne de vivre en société (apud Logacheva 2019). Le but de la nature humaine est de découvrir les possibilités d'accéder au vrai bonheur et peut être atteint par la vie en société. L'une des façons d'y parvenir est de prendre conscience de l'importance de la parole, de mettre à profit la capacité humaine de concrétiser sa pensée par le logos λόγος. En utilisant notre voix pour parler, nous pouvons non seulement communiquer et nous communiquer, mais également influencer les autres (*Ibidem*). Pour que les groupes humains puissent fonctionner le plus harmonieusement possible, efficacement et tenir compte des besoins des autres, un ensemble de règles de conduite généralement valides est nécessaire.

Chaque société - la société pouvant dans ce cas être associée au pays - a un ensemble de valeurs communes façonnées par les habitudes, la culture et les croyances du lieu, d'une importance décisive pour les individus. Le développement ascendant et pacifique d'un pays est le désir brûlant et justifié de chaque peuple. Les institutions qui assurent le bon fonctionnement de la communauté ont le devoir d'élaborer des

règles qui protègent les individus. Le gouvernement est l'organe de l'État chargé de l'établissement des lois et de leur application, jouant ainsi un rôle crucial pour un pays organisé et progressiste. L'objectif de tout système juridique est de fournir des solutions à des problèmes quotidiens plus ou moins imprévus.

La clé d'une nation équilibrée est un code de lois rigoureux et correct qui contient les droits et libertés des citoyens et qui établit les limites des comportements et les faits non acceptés. La primauté du droit est un principe juridique qui garantit l'égalité et la responsabilité de tous - individus, organisations, gouvernements. Tout le monde doit être traité de manière égale devant la loi et être tenu responsable. Aucun.e individu, organisation ou gouvernement n'est plus important.e qu'un.e autre ou au-dessus de la loi. Les lois existent pour assurer la sécurité des individus et des communautés, les protéger contre les dommages causés par d'autres personnes, organisations et gouvernements. Elles fournissent un cadre dans lequel les individus, les gouvernements et les organisations sont censés agir (Rosensteel Fleishman). Elles fournissent aussi à la société des lignes directrices, attirant l'attention sur les comportements acceptables et inacceptables, voire dangereux envers les personnes et les institutions. Les lois apportent de l'ordre dans notre société ; désobéir à la loi entraînera ou pourra entraîner une sanction.

La pandémie Co-Vid nous a tous rendus plus attentifs à la santé, à penser les choses, les situations, à nous-mêmes en termes de santé. De ce point de vue, le respect des lois est aussi l'une des modalités de préserver la santé. La santé, la paix et le bien-être des nations dépendent considérablement de la

mesure dans laquelle elles savent respecter l'État de droit. Le terrorisme c'est la négation du droit.

1. Précis terminologique : juridique / judiciaire

Juridique et *judiciaire*, deux notions qui renvoient à des sphères professionnelles différentes et qui sont souvent soit confondues, soit reliées à des définitions incomplètes / déformées. Ce sont des notions largement utilisées dans le domaine du droit, semblant avoir la même signification au premier abord. Donc, quelle est la différence de sens des deux termes et avec quelles connotations peuvent-ils être utilisés ? On utilise le terme *juridique* quand on veut exprimer ce qui est fait ou exercé devant la justice. En outre, si l'on se réfère à l'origine du mot, *juridique* vient du mot latin *juris* qui signifie *droit* et *dicere* signifiant *dire*. Ce terme contient donc tout ce qui est relatif au droit et à la loi. Par exemple, on dit : cette loi est juridique (la loi est faite grâce à des antécédents requis liés au droit), base juridique, études juridiques, statut, valeur juridique². L'autre terme, *judiciaire*, se réfère aux tribunaux et à d'autres instances, *judiciarius* en latin signifiant ce qui assure l'exécution de la loi, c'est-à-dire tout « ce qui renvoie à la justice, aux prospects, pratiques du droit et son administration » (Rasoahoby 2019) ; « qui se fait en justice, qui est ordonné par décision, par voie, par autorité de justice; qui a lieu, se produit au cours d'une action en justice »³.

Au-delà de la compréhension de la terminologie spécialisée, le discours juridique est aussi un acte linguistique et de traduction. L'importance de la langue dans le domaine du

---

² <https://www.cnrtl.fr/definition/juridique>

³ <https://www.cnrtl.fr/definition/judiciaire>

droit ne se résume pas uniquement à la définition des termes spécialisés. La langue est également le véhicule du savoir juridique, souvent par l'intermédiaire des médias. « *Nemo censetur legem ignorare / Nul n'est censé ignorer la loi* », mais comment faire pour sensibiliser le public destinataire à ce qu'elle prévoit ? Dans les pays où coexistent des ethnies différentes, des pays confrontés à des phénomènes bi, voire multilingues, la connaissance de la loi se fait souvent par sa traduction dans une autre / plusieurs langues. La traduction est une forme d'action. Or, agir sur les langues signifie pour Hagège « agir sur les cultures elles-mêmes » (apud Gémar 2011 : 9). Langue et culture font partie d'un tout inséparable. Le droit en est une preuve évidente. « Il incarne au plus haut point les faits culturels des gens » (*Ibidem*).

2. **Discours juridique et traduction**

La langue est donc, dans ce contexte, un élément essentiel du processus de rédaction et diffusion du discours juridique. Pour qu'une personne connaisse ses droits et obligations, elle doit détenir avant tout l'aptitude de comprendre le langage juridique ou la compétence de communiquer dans un milieu juridique.

Bien que les recherches dans le domaine juridique soient, par la nature même de la profession, l'apanage des juristes, celui-ci intéresse aussi les linguistes, par une étroite collaboration entre les deux savoirs. (Gémar 1990 : 719) Cependant, le niveau linguistique n'est qu'un des problèmes à surmonter. Les différences, le spécifique culturel de chaque peuple occupent un autre niveau. En se basant sur ses traditions et coutumes, chaque peuple a développé des techniques et amélioré les modes d'écriture de ses textes, notamment légaux.

(*Ibidem*) On constate une diversité de formes et de subtilités sémantico-référentielles à travers les cultures. De plus, à l'intérieur du même domaine, il y a des sous-domaines : le juriste ne parle pas toujours la même langue que l'avocat. Ni le *common lawyer* ne rédige de la même manière que son homologue *civiliste*⁴.

Ceci étant dit, il est évident que l'effort du traducteur soit double : celui de percevoir toutes les nuances de sens des concepts juridiques s'ajoute à celui de réexprimer le message d'une manière qui ne modifie pas le sens original. Le traducteur doit ensuite s'assurer que la loi qu'il traduit ne s'exprime pas au détriment du citoyen, du plaideur, de l'utilisateur et, en fin de compte, de la société dans son ensemble. (*Ibidem*) Des générations de traducteurs ont étudié les problèmes qui surviennent lors du transfert d'un message d'un texte (dit de départ) vers un autre (dit d'arrivée). « L'opération traduisante est passée du stade de l'artisanat à celui d'une réflexion scientifique alimentée par la traductologie naissante et dont l'activité de traduction est soutenue par les industries de la langue. Cette conjoncture a favorisé la naissance d'une jurilinguistique. » (*Ibidem*)

Les principes épistémologiques ont été et continuent d'être le fondement qui détermine les précisions

---

⁴ Jean-Claude Gémar nous donne, dans son article, l'exemple du Canada dont le jargon diffère partiellement de celui de France. Le syntagme canadien *avocat civiliste* correspond à l'*avocat en droit civil*. « Le terme *Common Law* ne se traduit pas, car il ne fait référence à aucun concept connu dans notre propre système de droit, qui appartient en effet à une famille différente, celle des droits romano-germaniques. Il va sans dire que le calque constituerait un contresens majeur, notre droit coutumier ou notre droit commun étant totalement distincts du concept de *Common Law*. Ce dernier peut se définir comme " l'ensemble des règles de droit en vigueur dans les pays de culture juridique anglo-saxonne". » (Richard, 2016)

terminologiques. Le domaine juridique a sa propre terminologie, tout comme la théorie de la traduction des textes juridiques a son propre métalangage. Des théoriciens de la traduction ont proposé, par exemple, de remplacer la notion d'*identité* par celle d'*équivalence*. Sauf que l'identité des certaines notions, vue comme égalité parfaite par les mathématiciens, est parfois presque impossible à atteindre lorsque l'on fait le passage d'un code linguistique à un autre (nous nous situons, avec ces aspects, dans l'aire de l'intraduisible). Le droit représente un système complexe d'organisation sociale qui établit ses propres règles d'interprétation des textes qu'il sécrète. D'après Jean-Claude Gémard (1987) :

... le système juridique est ainsi fait qu'il ne laisse à personne d'autre que des juristes, des juges pour la plupart, le droit de *dire le droit*, c'est-à-dire ici le soin de fixer le sens "officiel" à attribuer obligatoirement à un mot, un terme, une disposition (ou clause, selon le cas), un principe, voire à un texte entier, lorsque ce sens prête à diverses interprétations possibles par suite de circonstances particulières, dont le silence, l'obscurité, l'ambiguïté, l'imprécision, la maladresse, etc. Il s'ensuit qu'enseigner à traduire des textes juridiques revient, pour l'essentiel, à apprendre à *interpréter* – au sens fort de l'anglais *to construe* – correctement le sens d'un texte, non seulement à trouver le sens des mots, opération somme toute normale voire banale, et parfois fallacieuse, mais encore et surtout à retrouver le sens que l'auteur (législateur, juge, rédacteur en général...) a réellement voulu donner à son texte. Pour ce faire, le traducteur doit savoir lire, au sens plein du mot. En paraphrasant un traducteur célèbre, André Maurois,

nous postuleront ceci : écrire, bien écrire est difficile ; lire, bien lire, plus difficile encore.

Un autre besoin qui s'impose est celui de délimiter ou reconnaître les limites, presque imperceptibles parfois, entre plusieurs aires professionnelles, ainsi qu'entre diverses disciplines de langue. Il est essentiel de savoir délimiter la sphère juridique de la sphère sociale. On fait ainsi usage des notions / syntagmes tels que "juridique" ou "social", "au sein du droit" ou "en dehors du droit", "domaine externe" ou "domaine interne" au droit (*Ibidem*). Lorsqu'on parle de droit, on parle des formes du système de règles, des institutions et des pratiques qui imposent l'application de la loi. Il s'ensuit que les limites du système juridique sont assez fermement définies par les avis professionnels; tout ce qui dépasse ces limites est automatiquement relié à la "sociale", l'autre terme de la dichotomie. Quant aux disciplines de langue, nous pouvons donner l'exemple de la linguistique juridique. C'est l'étude de « tous les moyens linguistiques qu'utilise le droit », des termes et des énoncés qui font le droit ou qui servent le droit. L'objet d'étude du jurilinguiste sont : le vocabulaire et les discours des juristes. (Barraud, 2016 : 3)

En Roumanie, le syntagme *linguistique juridique* est attesté dans une étude de 1981, menée par Barbu Berceanu (apud Sferle : p.3), ancien conseiller adjoint du Conseil Législatif pendant la période de démarrage de la troisième phase de l'existence de l'institution, rétabli à la suite des dispositions de l'article 79 de la Constitution roumaine de 1991. Le vocabulaire juridique contient l'ensemble des termes qui ont une ou plusieurs significations. Par conséquent, le vocabulaire juridique roumain représente l'ensemble des termes de la langue

roumaine qui reçoivent une ou plusieurs significations et qui sont utilisés dans ce domaine. (Ciora & Popescu & Țândăreanu 2007 : 5)

3. Syntagmes construits autour des concepts de *droit* et *liberté*, repérés dans les textes constitutionnels roumains actuels

Le discours juridique se caractérise généralement par son ton neutre et objectif, surtout les textes législatifs lesquels constituent la « vitrine du droit ». Rappelons-en les trois caractéristiques de base énoncées par le théoricien et juge Louis Philippe Pigeon (apud Gémar 1990 : 724) dans sa célèbre plaquette : « la loi parle au présent (principe d'intemporalité de la loi), au masculin (principe fonctionnel de plus en plus contesté) et au singulier (ce principe ne vaut pas nécessairement pour d'autres langues que le français) ».

Mis en parallèle, les textes bilingues de la Constitution actuelle de la Roumanie (ceux du corpus où nous avons repéré nos exemples) font apparaître des correspondances franco-roumaines, intéressantes d'un point de vue sémantico-référentiel, ainsi que traductologique. Les caractéristiques de ce genre de textes ne sont pas à ignorer. En comparaison avec le texte publicitaire, par exemple, dont la visée principale est d'attirer l'attention et de persuader en vue de faire vendre en misant sur le côté pragmatique et/ou émotionnel des clients potentiels, le texte juridique ne cherche pas à déclencher une réaction émotive auprès du récepteur (bien que cela peut arriver), mais de lui transmettre le besoin de comprendre et respecter une série de prescriptions. Il est formulé de manière générale et impersonnelle car il s'adresse à tout le monde. Les textes constitutionnels bilingues faisant l'objet de notre étude

sont un exemple pratique très précieux au niveau des transpositions d'une langue à l'autre. Mais aussi au niveau des caractéristiques générales du style juridico-administratif. La traduction d'un texte constitutionnel est idéalement une traduction à l'identique, sans adaptation, sans "déperdition de sens", bien différente de la traduction littéraire, le traducteur pouvant se permettre de faire, au plus, des changements de forme, de catégorie grammaticale. (Goethe apud Cibian 2021 : 47)

*

*Droits et libertés*⁵

Un premier exemple de syntagme est « le droit à l'identité » et sa correspondance en roumain « dreptul la identitate ». Selon Marianne Lederer, théoricienne de la traduction, la correspondance est la relation qui s'établit entre les mots, les syntagmes des langues différentes, découlant du même sémantisme. (apud Cibian 2010 : 148) Un autre exemple, sur le mot liberté: « constituées à voie d'élections libres »

---

⁵ droit = *morale, philosophie*. Fondement des règles régissant les rapports des hommes en société et impliquant une répartition équitable des biens, des prérogatives et des libertés ; *droit naturel*. Ensemble des droits inscrits dans la nature de l'homme et, *p. ext.*, ensemble des règles morales et sociales qui en découlent ; *domaine jur.* Ensemble de règles à caractère contraignant, régissant le comportement et les rapports des hommes en société. (On dit aussi *droit positif*, *p. oppos.* à *droit naturel*; *droit objectif*, *p. oppos.* à *droit subjectif*) <https://www.cnrtl.fr/definition/droit>
liberté = État de celui, de ce qui n'est pas soumis à une ou des contrainte(s) externe(s) ; condition de celui qui n'appartient pas à un maître ; pouvoir que le citoyen a de faire ce qu'il veut, sous la protection des lois et dans les limites de celles-ci ; *liberté naturelle* [P. *oppos.* à *liberté civile*] pouvoir qu'a l'homme vivant à l'état de nature d'user comme bon lui semble de ses facultés. *En partic.* Pouvoir ou droit reconnu et garanti au(x) membre(s) d'une société dans un domaine particulier ; Degré d'indépendance que l'on juge normal et légitime pour le citoyen, le peuple, la nation et que l'on érige en valeur suprême, en idéal. <https://www.cnrtl.fr/definition/libert%C3%A9> Etc.

représente la correspondance en français de la variante « constituée prin alegeri libere » du roumain. Observés en parallèle, du point de vue morpho-sémantique, les deux syntagmes de l'exemple antérieur contiennent deux adjectifs et un nom au pluriel et, ce qui est le plus important, la même référence sémantique pour les trois notions; la seule différence consiste dans le choix du traducteur de faire correspondre à la préposition *prin* du roumain (un seul mot) une locution prépositive (trois mots, en français), *à voie de*. Ensuite, dans l'Article no.6 où l'on exprime le droit à l'identité, on trouve le groupe nominal « dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase » et sa correspondance en français « le droit de conserver, de développer et d'exprimer leur identité ethnique, culturelle, linguistique et religieuse ». On y retrouve trois noms au singulier (*păstrarea, dezvoltarea și exprimarea*) qui sont exprimés en français par des verbes à l'infinitif (conserver, développer et exprimer), mais il n'y a aucun écart sémantico-référentiel. On ne considérera pas, dans ce cas, que le traducteur s'est arrogé le droit à la créativité, à une réexpression conceptuelle libre, par rapport au texte de départ. En revanche, les quatre adjectifs roumains, au singulier, sont réexprimés par la même catégorie grammaticale, dans la variante française. « Nous parlons d'équivalences lorsque celles-ci s'établissent entre textes et non pas entre éléments linguistiques qui font l'objet de la traduction linguistique, respectivement de la traduction par correspondances » (*Ibidem*). Nonobstant, les deux ne s'excluent pas, bien au contraire : une équivalence réussie, la restitution fidèle du sens du texte source dépend de la liste des correspondances rigoureusement et correctement préétablies.

D'autres exemples de syntagmes simples et étendus, du type groupe nominal : « droits et libertés consacrés par d'autres lois » ; « le droit d'asile accordé par les conventions internationales » ; « en concordance avec la Déclaration universelle des droits de l'homme » ; « les droits fondamentaux de l'homme » ; « droits et libertés protégés par la justice » ; « la non-concordance entre les lois internes et les droits fondamentaux de l'homme » ; « le droit à la vie » ; « le droit à l'intégrité psychique et physique » ; « la liberté individuelle est inviolable » ; « les droits et les libertés d'autrui » ; « la mise en liberté de la personne mise en examen » ; « la mise en liberté provisoire » ; « la liberté de pensée et d'opinion » ; « la liberté de création de tout type » ; « le droit à l'éducation » ; « le droit à l'instruction » ; « la liberté du développement de la spiritualité » ; « le droit à la protection de la santé » ; « le droit à un environnement sain » / ro. « drepturi și libertăți consacrate prin alte legi » ; « dreptul de azil acordat prin convențiile internaționale » ; « în concordanță cu Declarația universală a drepturilor omului » ; « drepturile fundamentale ale omului » ; « drepturi și libertăți protejate de justiție » ; « neconcordanța dintre legile interne și drepturile fundamentale ale omului » ; « dreptul la viață » ; « dreptul la integritatea fizică și psihică » ; « libertatea individuală este inviolabilă » ; « drepturile și libertățile celui alt » ; « punerea în libertate a inculpatului » ; « punerea în libertate, provizorie » ; « libertatea de gândire și opinie » ; « libertatea de creație de orice tip » ; « dreptul la educație » ; « dreptul la învățătură » ; « dreptul la dezvoltarea spiritualității » ; « dreptul la protejarea sănătății » ; « dreptul la un mediu sănătos ».

Le préambule de la Constitution pose comme principe absolu, au-dessus de tous les autres, les droits inhérents à la

personne humaine : l'égalité, la liberté, la propriété, la sûreté et la résistance à l'oppression. D'autres, plus spécifiques, en découlent ; du principe d'égalité découlent, par exemple, le suffrage universel, l'égalité des sexes, l'égalité devant la loi, l'emploi, l'impôt, la justice, l'accès à la culture. La notion de liberté se particularise dans des syntagmes tels que la liberté de disposer de soi, la liberté de circulation mais aussi les libertés individuelles : la liberté de conscience et d'opinion, la liberté d'expression. Beaucoup de connotations juridiques ont été reprises par des philosophes, penseurs et écrivains qui ont exprimé leur point de vue sur la signification de la notion de liberté. Un de ces penseurs est Karl Marx⁵ qui affirmait « La liberté est l'expression française de l'unité de l'être humain, de la conscience générique et du rapport social et humain de l'homme avec l'homme. » Dans le même ordre d'idées, Jean Jacques Rousseau⁶ qui fut, l'est encore et sera un repère pour le monde du Droit, de la Justice, de la Politique, dit dans son livre *Du contrat social ou principes du droit politique* : « C'est la force et la liberté qui font les excellents hommes. La faiblesse et l'esclavage n'ont fait jamais que des méchants ».

Pour conclure, la clarté et la précision du langage juridique sont possibles en faisant l'utilisation la plus appropriée des termes et expressions, en tenant compte de leur importance actuelle, ainsi que du respect des exigences grammaticales et orthographiques, tout en assurant l'unité terminologique du

---

⁵ Karl Marx (1818 – 1883), philosophe allemand fameux pour ses théories du socialisme scientifique; « les réalités sociales doivent être étudiées scientifiquement». <https://citation-celebre.leparisien.fr/citations/35539>

⁶ Jean-Jacques Rousseau (1712 – 1778) un écrivain, philosophe et musicien genevois. <https://www.lesplusbellescitations.com/citation-jean-jacques-rousseau/cest-la-force-et-la-liberte-qui-font-les-ex-38742/>

style juridique. Le législateur doit formuler les textes des actes normatifs de manière à ce qu'ils soient compris par leurs destinataires. Les textes constitutionnels sont donc importants pour les citoyens et différents professionnels, tout comme pour les philologues, y compris les traducteurs.

Références bibliographiques

Barraud, B. (2016). La linguistique juridique. *La recherche juridique*, L'Harmattan, <https://hal-amu.archives-ouvertes.fr/hal-01367747/document> (manuscrit de l'auteur), consulté le 29 janv 2023

Cibian, A.-C. (2010). Equivalences terminologiques dans les textes règlementaires du XIXe siècle. *Annales Universitatis Apulensis. Series Philologica*, pp. 143-155.

Cibian, A.-C. (2020). *Introduction à la théorie et pratique de la traduction*, Alba Iulia : Seria Didactica, p.47.

Ciora, C., Popescu, S., & Țândăreanu, V. (2007). Probleme curente privind folosirea limbajului juridic *Buletin de informare legislativă*, no. 3 / 2007, pp. 3-11 <https://www.yumpu.com> consulté le 29 janvier 2023

Gémar, J.-C. (1987). La traduction juridique : art ou technique d'interprétation ? in *Revue générale de droit*, Volume 18, no. 2, pp. 495–514, <https://doi.org/10.7202/1058712ar> consulté le 26 nov 2022

Gémar, J.C. (1990). Les fondements du langage du droit comme langue de spécialité. Du sens et de la forme du texte juridique in *Révue générale de droit*, volume 21, no. 4, pp.717 – 738, DOI: <https://doi.org/10.7202/1058214ar> consulté le 26 novembre 2022

Gémar, J.-C. (2011). Aux sources de la jurilinguistique : texte juridique, langues et cultures in *Revue française de linguistique appliquée*, Vol. XVI, pp. 9-16 (variante pdf à télécharger),

doi:10.3917/rfla.161.0009 (option Télécharger) consulté le 26 novembre 2022

Logacheva, A. (2019, Juin 3). *L'homme est-il naturellement un être social ?* sur aufutur.fr : <https://aufutur.fr/revisions/philosophie/homme-etre-social/> consulté le 22 Janvier, 2023

Nonet, P., Selznick, P., & Kagan, R. A. (2001). *Law and Society in Transition: Toward Responsive Law* (éd. 1st). New York: Routledge. doi:<https://doi.org/10.4324/9780203787540>

Prisman, M. (2019, 4 Décembre). *Les rôles et les importances des lois dans la société.* sur avocats-juristes.fr: <https://www.avocats-juristes.fr/les-roles-et-les-importances-des-lois-dans-la-societe>, consulté le Janvier 8, 2023

Richard, I. (2016). Le Common Law est une femme... et quelle femme ! *Miranda*, Revue pluridisciplinaire du monde anglophone, 12/2016, <https://doi.org/10.4000/miranda.8686>, consulté le 14 février 2023

Rasoahoby, K. (2019, Décembre 2). *Juridique et judiciaire, une différence entre ces deux termes ?* sur [stileex](http://stileex.com): <https://stileex.xyz/juridique-judiciaire-difference/> consulté 7.01.2023

Sferle, A. (2005). *Limbajul juridic și limba comună*, Universitatea Tibiscus, Timoșoara și Paris III Sorbonne Nouvelle https://litere.uvt.ro/litereold/vechi/documente_pdf/aticole/uniterm/uniterm3_2005/asferle.pdf consulté le 7 janvier 2023

Why Do We Have Laws ? (s.a.) sur [rflaw](http://rflaw.com), site de la firme d'avocats Rosensteel and Fleishman: <https://www.rflaw.net/why-do-we-have-laws>, consulté le 21 Décembre 2022.

Rousseau, J.J. (1890). *Du contrat social*, Paris : Felix Alcan.

Site du corpus des textes bilingues :

http://www.parlament.ro/index_fr.html

<https://www.cdep.ro/pls/dic/site.page?id=372>

MUSIQUE ET TEMPORALITÉ DANS *TOUS LES MATINS DU MONDE* DE PASCAL QUIGNARD¹

Marian-Iulian NEAMȚIU

Université « Babeș-Bolyai » de Cluj-Napoca, Roumanie

Abstract

*In this paper we aim to analyse how the temporality of verbs can translate the idea of musicality, as presented in Quignard's vision. Focusing on the sequences that illustrate the song in the novel *Tous les matins du monde*, we will radiograph the strategies by which the temporal regimes of the verbal forms and their placement on the axis of the past, present and future actually mirror the author's aesthetic intentions. The analysis in question will be shaped, hence, from a stylistic perspective, following the expressive virtues of the verbal times and their ability to customize Pascal Quignard's writing.*

Keywords: temporality, music, literature, counterpoint, synthesis.

Le roman de Pascal Quignard entre dans la catégorie des textes qui permettent non seulement une lecture multiple, orientée vers les polyvalences culturelles et esthétiques du genre, mais aussi une réévaluation des forces expressives du langage, de son pouvoir latent de générer des images linguistiques (visuelles, auditives, dynamiques, etc.).

Focalisant son roman sur le thème de la genèse artistique, de la place de l'artiste dans le monde, mais aussi sur les finalités de l'art et de l'artiste, Pascal Quignard crée une

---

¹ Professeur coordonnateur : Lector. univ. dr. Iuliana-Anca MATEIU.

poétique de l'art en général et, en particulier, une poïétique (gr. *poiesis*) de son propre art, de son propre roman. Ainsi, en empruntant son matériel artistique de la culture musicale française du XVIIe siècle, le romancier propose au lecteur une double ouverture : l'une vers l'univers narratif des événements (l'histoire de Sainte-Colombe et de Marin Marais), l'autre, vers une synthèse artistique entre la littérature, la musique et le langage.

Dans cet article, nous nous proposons d'analyser comment le langage (en particulier la temporalité des verbes) et la musique créent cette synthèse quignardienne. Ainsi, à partir de certaines valeurs stylistiques de l'imparfait et du passé simple, ainsi que de certains éléments du langage musical propres à l'époque baroque, nous tenterons de montrer la relation étroite entre les deux types d'univers communicatifs, la façon dont ils s'entrelacent et fournissent une image intersignificative du roman *Tous les matins du monde*, une histoire de deuil et de solitude convertis en musique.

Resté veuf assez tôt, Monsieur de Sainte Colombe vit en reclus. Aussi le roman se construit-il comme une lamentation interrompue de temps à autre par quelque événement qui met en scène de nouveaux personnages (les filles de Sainte-Colombe, Marin Marais qui deviendra l'élève de Monsieur de Sainte-Colombe).

Dès le début, on remarque la profusion des verbes à l'imparfait utilisés dans la construction du récit, surtout par rapport aux verbes au passé simple. Cela nous a amené à chercher une explication à ce renversement de rôles, en observant les contextes où ils apparaissent, les effets de sens qu'ils produisent et qui nous semblent rappeler certaines caractéristiques de la musique baroque (musique que

composent et pratiquent Sainte-Colombe, ainsi que son disciple, Marin Marais).

1. Le baroque musical – délimitations terminologiques

Le style musical baroque, propre au XVIIe siècle, « ouvert, divers, mélangé, accumulatif, expansif et, surtout, théâtral » (Pernon, 2006 : 36), se caractérise par l'émergence des sentiments forts, parfois ostentatoires, représentés musicalement par diverses techniques, comme le contrepoint, la basse continue, la monodie.

Opposée à la polyphonie de la Renaissance (technique par laquelle une mélodie est structurée sur plusieurs voix, dans différents registres tonaux), la monodie baroque reconfigure la structure mélodique de la chanson en imposant un registre tonal unique (même s'il peut encore y avoir plusieurs voix, elles suivent le même registre).

Dans ce contexte, de la décadence de la polyphonie et de l'apparition de la monodie, la basse continue apparaît comme une solution pour assurer la continuité mélodique : « Il s'agissait de réaliser une basse harmonique, c'est-à-dire qui procédât par accords, pour accompagner le développement mélodique » (*Ibidem* : 108). Cette basse continue constituera l'une des lignes mélodiques du contrepoint, « procédé d'écriture musicale qui a pour principe la superposition, note contre note (*punctus contra punctus*), de lignes mélodiques différentes, entendues simultanément » (*Ibidem* : 125), créant, dans ces conditions, des effets de continuité et de discontinuité : « ...Phénomènes d'attente, de retard d'étirement ; de rappel, d'anticipation, de contraction ; relations d'antériorité, de postériorité, de simultanéité ; jeux de la mémoire (annonces,

réminiscences et retours) ; effets de vitesse, de surprise, de tempo » (Cornu, 2014 : 308-315 *apud* Accaoui, 2001 : 108).

Dès lors, on peut observer que la musique, « un art de temps » par excellence, est structurée autour de quelques caractéristiques communes avec la temporalité. Dans ce contexte, nous analyserons l'imparfait et le passé simple comme temps contrapunctiques, qui alternent tout au long du roman, générant des effets musicaux.

2. L'incipit sous le signe du contrepoint

Dès les premières lignes du texte, on observe la « cadence » des temps verbaux, l'incipit du roman s'ouvrant sous le signe du contrepoint, de la succession du passé simple (*mourut, ne se consola pas, composa*) et de l'imparfait (*laissait, aimait*), les deux « lignes mélodiques » qui composent le texte :

Au printemps de 1650, Madame de Sainte Colombe *mourut*. Elle *laissait* deux filles âgées de deux et six ans. Monsieur de Sainte Colombe *ne se consola pas* de la mort de son épouse. Il *l'aimait*. C'est à cette occasion qu'il *composa le Tombeau des Regrets*. (Quignard 1991 : 9)

Il faut noter, par conséquent, que chacun des deux temps appartient à un certain plan de l'énoncé : le passé simple s'intègre dans ce que H. Weinrich (Maingueneau 2000 : 59) appelle *le premier plan du récit*, les événements racontés au passé simple assurant le progrès de l'action (dans ce contexte, le narrateur ouvre l'histoire *ex-abrupto* avec des événements essentiels : la mort de la femme de Sainte-Colombe, sa souffrance et sa création la plus importante), tandis que l'imparfait crée le deuxième plan du récit, *l'arrière-plan*, dans

lequel les verbes créent une résonance du passé simple, mais aussi un cadre qui permet son développement. Ainsi, le verbe *laissait* présente la conséquence du premier (*mourut*), tandis que *aimait* fournit une explication pour l'état exprimé par *ne se consola pas* et le potentialise du fait qu'il implique « une certaine durée intérieure » (Imbs 1968 : 92), « le prolongement psychologique du fait principal situé au passé » (Ibidem : 94). L'imparfait représente un moment de relâche entre deux actions s'enchaînant logiquement comme une cause (*il ne se consola pas*) produisant une certaine conséquence (*il composa le Tombeau des regrets*).

Tous ces éléments constituent, dans leur intégralité, des modes et des techniques du fonctionnement de la chanson : « il y a une linéarité de la mélodie dans laquelle un événement antérieur entraîne un nouvel événement » (Cornu 2014 : 310) qui a assuré le déroulement temporel (d'autant que la musique est un art du mouvement dans le temps). Cette linéarité présente des moments plus ou moins élevés, « la mélodie se réalisant dans un rythme donné » (*Ibidem*), qui sont faits dans les notes « d'élan » et « de repos » (*Ibidem*), le passé simple assurant le mouvement vital (vers la mort, la consolation et la création), tandis que l'imparfait propose une pause, un regard sur des faits objectifs (*elle laissait*) aussi bien que sur des faits subjectifs, sur la vie intérieure du personnage (*il l'aimait*). Ainsi, les deux lignes qui forment le contrepoint, « la superposition de lignes mélodiques distinctes et interdépendantes » (*Ibidem apud Montalembert 2001 : 534*), constituent effectivement une synthèse hégélienne (du monde extérieur et intérieur) qui trouve sa solution dans la création de la composition.

3. L'imparfait comme basse continue

Utilisé seul, l'imparfait donne au texte cette impression de basse continue, l'une des lignes mélodiques du contrepoint, assurant une note grave qui se perpétue tout au long du texte :

Il *vivait* avec ses deux filles dans une maison qui *avait* un jardin qui *donnait* sur la Bièvre. Le jardin *était étroit et clos* jusqu'à la rivière. Il y *avait* des saules sur la rive et une barque dans laquelle Sainte Colombe *allait* s'asseoir le soir quand le temps *était agréable*. (Quignard, *Ibidem*).

Dans le cas des verbes à l'imparfait, le ton grave, qui marque la continuité et la monotonie, est donné par la terminaison *-ait* qui confère au texte une musicalité accentuée. Pascal Quignard même enregistre cette valeur mélodique de l'imparfait, qui présente une rime intérieure : « Il était... Il allait... Il aimait... Il voulait... Il n'y a plus qu'à remplir. L'usage du passé est le roman même. La rime intérieure en ait, en lait est la rime magique du perdu dès l'instant où il fait retour. Tous les verbes sont augmentés d'un suffixe identique qui les rassemble dans ce son. » (Messenger 2017 *apud* Quignard 2002 : 118-119). Ainsi, ce son répétitif (obsessif) donne au texte une ligne mélodique constante.

Par son aspect imperfectif indiquant des actions non accomplies, les verbes à l'imparfait suspendent la temporalité, plaçant l'action (dans notre cas) dans un système sans autre référence temporelle.

Dans le passage cité, les verbes utilisés à l'imparfait (l'imparfait descriptif) créent le cadre de l'action du roman, plus précisément, il présente le jardin de Sainte-Colombe, le *topos* central de l'action. Ce n'est pas par hasard que l'imparfait crée ce cadre : le jardin, un *lieu commun* de la littérature baroque, a

pour but principal l'accentuation du passage du temps « L'époque baroque invente un jardin qui sera comme une évocation symbolique du temps (...) où les plantes symbolisent les âges (...) les pièces d'eau (...) livrent bataille à la vieillesse » (Fiaschi-Dubois 2001 : 45).

D'autre part, les anaphores nominales (fidèle : *avait un jardin... le jardin était* et associative méronymique : *jusqu'à la rivière... sur la rive...*) (Elvira Oroian *apud* Mateiu 2002 : 122) qui accompagnent les verbes contribuent à la création de cet effet de continuité, de prolongation d'une situation qui deviendra... un mode de vie.

4. Le passé simple et la vitalité des actions

Le passé simple, en tant que temps de narration, exprime des actions ponctuelles qui s'enchaînent logiquement et chronologiquement et qui assurent la progression et un rythme cadencé du récit.

Monsieur de Sainte Colombe *entrouvrit* le cahier de musique en maroquin [...] Monsieur Marais *approcha* la chandelle du livre de musique. Ils *regardèrent, refermèrent* le livre, *s'assirent, s'accordèrent*. Monsieur de Sainte Colombe *compta* la mesure vide et ils *posèrent* leurs doigts. C'est ainsi qu'ils *jouèrent* les Pleurs [...] ils *s'adressèrent* en même temps un sourire. Ce n'est qu'à l'aube que Monsieur Marais *s'en retourna* à Versailles. (Quignard 1991 : 116-117)

Dans le fragment cité on peut observer la chaîne de verbes utilisés au passé simple (*entrouvrit, regardèrent, renfermèrent, etc.*), ayant comme effet principal la création d'une musicalité dynamique, d'une mélodie « toujours en devenir » (Fiaschi-Dubois 2001 : 54), suggérant « les humeurs et

les mouvements de l'âme en un temps qui se veut flexible et instable, un temps dominé par le drame, irrégulier et mouvant, un temps de contraste, en rupture, un temps de l'instant caractérisé par des dissonances » (*Ibidem* : 62). Les verbes traduisent, ainsi, des états intérieurs forts qui, dans le fragment cité, sont étroitement liés à l'idée de concert. Les formes verbales au passé simple viennent, donc, configurer les événements dynamiques sur le fond linéaire de l'imparfait, correspondant, en langage musical baroque, à ces figures mélodiques d'accélération qui complètent la basse continue.

Conclusions

En conclusion, l'écriture de Pascal Quignard révèle des valences latentes de l'expressivité du langage, c'est-à-dire son lien avec la musique, créant des images intersignificatives, dans lesquelles les deux univers linguistiques communiquent des idées, des concepts entre eux. Ce qui est fascinant dans le roman *Tous les matins du monde* réside non seulement dans le thème et dans l'histoire elle-même, mais surtout dans la façon dont la forme du texte parvient à refléter fidèlement le contenu diégétique, les connotations culturelles et l'évolution de l'action étant soigneusement rendues par le recours à certains temps verbaux et par la manière dont ces temps se rapportent les uns aux autres dans le texte.

Références bibliographiques

Abromont C., Montalembert E. (2001). *Guide de la théorie de la musique*, Paris : Fayard/Henri Lemoine.

Accaoui, Ch. (2001). *Le temps musical*, Paris : Desclée de Brouwer.

- Fiaschi-Dubois, A. (2001). « Temps et temps musical en France dans la deuxième moitié du XVIIe siècle : les histoires sacrées de Marc-Antoine Charpentier » / 'Time and tempo in the second half of the 17th century : The sacred histories of Marc-Antoine Charpentier', *Littératures classiques*, n° 43, pp. 51-73.
- Imbs, P. (1968). *L'emploi des temps verbaux en français moderne / Use of tenses in modern French*, Paris : Librairie C. Klincksieck.
- Maingueneau, D. (2000). *Éléments de linguistique pour le texte littéraire / Linguistic elements in literary texts*, Paris : Nathan.
- Mateiu, I.-A. (2022). *Grammaire du français : théorie et exercices corrigés*, Cluj-Napoca : Casa Cărții de Știință.
- Messenger, M. (2017). « La grammaire sur le bout de la langue. Pascal Quignard : Un lettré à la lettre » / 'Grammar on the tip of the tongue. Pascal Quignard : un lettré à la lettre', dans *Revue Silène. Centre de recherches en littérature et poétique comparées* de Paris Ouest-Nanterre-La Défense.
- Pernon, G. (2007). *Dictionnaire de la musique / Music dictionary*, Quintin, Édition Jean-Paul Gisserot.
- Quignard, P. (1991). *Tous les matins du monde/All the World's Mornings*, Paris: Gallimard.

DE LA IMPOLITEȚE LA TABU LINGVISTIC

Alina NECULACHI

Universitatea din București, România

Abstract

This paper aims to present the connections between the use of the discourtesy strategies and the linguistic taboo (notably, dysphemisms), in comparison with the use of the politeness strategies and the euphemisms. The paper will also give examples of both types of communication, courteous versus impolite, showing how the linguistic taboo is based on discourtesy.

Keywords: discourtesy strategies; taboo; dysphemism; euphemisms; impoliteness.

Cultura și societatea sunt marcate de stereotipuri, de tabuuri, de norme. Uneori, se creează prăpăstii între grupuri sau între generații ori între etnii, din cauza diferențelor de mentalitate, din cauza vârstei și a nivelului de educație. Cei din zonele defavorizate, (în)depărtați/ departe de centru, se simt marginali(zați) și consideră că moștenirea lor spirituală, artistică, lingvistică și culturală este periferică, viciată și tabuizată, incomparabilă și neasemuilă culturii înalte a centrului.

Globalizarea oferă noi oportunități: marile schimburi de idei, accesul rapid la informație, integrare. Dumitru Zaiț consideră că globalizarea

„este, în fond, manifestarea etnocentrismului în sensul conservării culturii și civilizației (...) prin extensie,

expansiune, dominație, impunere, recunoaștere sau asumare. (...) Globalizarea s-a impus mai degrabă ca o realitate și mai puțin ca un concept. (...) În sensul limbajului curent, globalizarea ar fi integrarea civilizațiilor la nivel planetar.” (Zaiț, 2001: 1-5)

Etnocentrismul și globalizarea devin astfel termeni complementari, etnocentrismul fiind, *in nuce*, prima treaptă a globalizării, prin conștientizarea, conservarea și valorificarea simbolisticii și regulilor unei culturi.

Uneori, modelele ajung să devină tipare; acestea tind să devină singura realitate acceptată, inoculând idei standardizate în rândul populațiilor. Stereotipurile pot jigni, pot tabuiza, pot discrimina, fiind, în definitiv, niște limitări, niște etichete puse unor persoane sau unor popoare, uneori în funcție de epoca istorică sau pe baza unor evenimente din istoria țării respective sau din cauza unor trăsături dominante. De exemplu, un foarte cunoscut stereotip de gen susține că femeile sunt emotive, în timp ce bărbații sunt puternici.

Există o tendință (la nivel individual, nu de grup) care consideră că stereotipurile sunt amenințătoare deoarece majoritatea stereotipurilor sunt negative și nefondate:

„atunci când indivizii sunt nevoiți să se implice într-o situație relevantă pentru stereotip, ei se confruntă cu două tipuri de dificultăți: (1) performanța lor tinde să fie considerată o dovadă pentru nivelul întregului grup, și nu doar pentru abilitatea personală; (2) situația în sine aduce în prim-plan stereotipul, împiedicând persoana să funcționeze la potențial maxim.” (Dudău, 2018: 56).

Tabuurile sunt, în definitiv, interdicții în spiritul comunității, care se referă la diverse aspecte: spațiu, epocă, religie, politică, precepte morale și de conduită, superstiții, ritualuri, statut, sex, gen, corp, nuditate, familie, meserie, limbaj. Practic, societatea a construit îngrădiri și a pus interdicții în privința multor domenii, credințe și activități. Eugen Coșeriu afirmă că

„tabuul lingvistic reprezintă însă doar un aspect al fenomenului mai amplu numit interdicția de vocabular, care se datorează nu numai unor superstiții, ci și unor rațiuni de natură emotivă sau socială, unor rațiuni de educație, politețe, bune maniere, decență, amabilitate etc.” (Coșeriu, 2009: 190)

Importanța politeții a devenit recent o preocupare a lingvisticii, astfel recent s-a afirmat pragmatica politeții. Conștientizarea necesității studierii derivă din importanța pe care politețea o are în relațiile umane, fie că vorbim de cele private, fie că este vorba de cele aflate în relația publicului larg. Politețea poate fi întrevăzută din atitudine, din formulele de adresare, din selectarea unor cuvinte potrivite contextului. În relațiile diplomatice, se urmărește obținerea credibilității, convingerea audienței, oferirea unor informații valide și relevante.

„Desigur că, indiferent de modul cum este concepută, politețea implică alegerea lingvistică, în urma evaluării unor parametri de ordin social. În viziunea tradițională însă, asemenea evaluări conduc numai la determinarea clasei de forme acceptabile în raport cu sistemul de convenții funcțional într-o comunitate. Altfel spus,

alegerea lingvistică nu este motivată individual, ci presupune numai alternarea, în funcție de situație, a unor forme și structuri stereotipe, impuse de norme socio-culturale. Din perspectivă pragmatică, alegerea este mai diversificată, fiind motivată atât prin acceptarea unor convenții, cât și prin intenții sau capacități individuale.” (Ionescu-Ruxăndoiu, 2020: 121)

Teoriile politetiei pornesc de la teoriile lui Erving Goffman, care își imaginase viața ca un spectacol („*dramaturgie socială*”), iar pe participanți, niște actori [„*actori sociali* care desfășoară (...) un număr impresionant de *ritualuri* ce structurează normele sociale și întreaga activitate a indivizilor”, remarcă cercetătorul din cadrul Academiei Române, Florin-Teodor Olariu (Olariu, 2011)]. Acești actori sociali au diverse roluri în cadrul comunității, roluri care le permit identificarea unui rol la nivel individual, prin interiorizare. Goffman vorbește astfel de imaginea propriului eu, numit „față”, care trebuie „menajată” în context social, pentru că în urma interacțiunii cu alte persoane, individul își poate „salva” sau „pierde” fața (atunci când survine o amenințare externă – *Face Threatening Act* și *Face-Flattering Act*, când persoana primește complimente și aprobarea colectivului). Fiecare individ alege în mod conștient cum vrea să se descopere lumii, ce imagine vrea să își creeze în raport cu ceilalți. Fața negativă rezidă în dorința de a trăi nestingherit, de a lua propriile decizii în viață și de a gândi liber. Fața pozitivă se referă la dorința de validare, de aprobare a acțiunilor personale; în acest mod, se menține imaginea favorabilă a individului pe parcursul interacțiunii.

Mark V. Redmond, profesor la Universitatea de Stat din Iowa, a studiat importanța teoriilor lui Goffman și cum s-au raportat ulterior alți specialiști la conceptele sale (Redmond,

2015). Astfel, îi menționăm pe sociolingviștii Penelope Brown și Stephen Levinson, care pornesc de la teoriile lui Goffman pentru a explica viziunea indivizilor asupra politeții. Aceștia consideră că „fața” aleasă de o persoană depinde de context, de societate, de ceilalți participanți la dialog etc. De asemenea, indivizii au nevoie ca „fața” să le fie validată de ceilalți („facework”). Există numeroase strategii care „amenință” fața cuiva: glumele, discreția, dezamăgirile, explicațiile, aprobarea, solidaritatea, tactul etc. Dar există și mijloace prin care se pot contracara aceste amenințări: acceptarea, corectarea, ignorarea, dezaprobarea, diminuarea, compensarea etc. (Redmond, 2015)

Jonathan Culpeper (profesor la Universitatea din Lancaster) studiază politețea și impolitețea (*Politeness and Impoliteness*). Asemenea altor cercetători, ilustrează multiculturalitatea manifestărilor de (im)politețe, fiecare popor având propriile cutume (Culpeper, 2011). Astfel, întrebarea „Ce este politețea?” va da naștere unei sumedenii de răspunsuri. Contextul social și cultural impune, astfel, viziunea asupra politeții. Politețea este un concept multifacțat, remarcându-se multiple manifestări ale sale. Politețea la o cină de familie se manifestă diferit în comparație cu situația unei cine formale.

Lucrarea lui Jonathan Culpeper (2011) își propune să facă un excurs în teoriile pragmatice clasice. Astfel, autorul o menționează pe Robin Lakoff, care în 1973 a afirmat că există două reguli ale competenței, în termeni pragmatici: a fi clar și a fi politicos. Grice fusese cel care „gândise” principiul cooperativ/cooperării, care subsumează patru maxime (cantitate, calitate, manieră și relevanță). Leech formulează „principiul politeții”, identificând o serie de maxime, bazate pe tact, generozitate, aprobare, modestie, acord și simpatie. Primele trei maxime se suprapun viziunii lui Brown și Levinson despre politețe, care

împrumută și din conceptul lui Goffman despre „față”, considerând că unele acțiuni/ propuneri/ dialoguri pot acționa negativ asupra stării de bine a unui individ; se surprinde politețea la nivelul acțional. Locutorul se poate folosi fie de politețea pozitivă (colaborare, familiaritate, aprobare față de interlocutor), fie de politețea negativă (locutorul este rezervat și afișează respect față de participanții la dialog). Watts și Locher au o altă viziune, preferând o abordare relaționară (care consideră că discursul nu e primordial, în timp ce cogniția prevalează, astfel încât (im)politețea nu se întrevede în anumite tipuri de limbaj, ci în felul în care comunicarea este percepută de interlocutor).

Pe de altă parte, impolitețea e privită ca „politețe absentă” sau ca „opusul politeții”: Culpeper ne invită să analizăm dacă impolitețea trebuie analizată prin aceleași mijloace ca politețea, fiind totuși concepte total diferite, chiar dacă sunt complementare. Politețea se referă la considerația față de ceilalți, pe când impolitețea se referă la furie, impunerea puterii, abuzul de putere, lipsa de respect, elemente de tabu lingvistic, lexical, difemisme.

Leo Hickey și Miranda Stewart, doi apreciați lingviști, își propun în lucrarea *Politeness in Europe* să ofere o perspectivă asupra practicilor de politețe în 22 de țări din Europa, punând în discuție dezbateri teoretice bazate pe pragmatica interacțiunilor umane. Aceștia demonstrează că politețea e un concept problematic. Teoriile despre politețe în diverse spații culturale sunt explicate, alături de contextul în care acestea s-au născut. Politețea, în sens „clasic”, presupune folosirea unor termeni de adresare potriviți, care să îl onoreze pe interlocutor, dar și o conduită aleasă. Formele de pronumele personale sau de politețe variază în funcție de context, de relația participanților la

dialog. Autorii arată că în unele țări, politețea pozitivă coexistă cu politețea negativă. De exemplu, în Austria se remarcă păstrarea normei, dar și o deschidere spre inovație în privința modului de adresare cu interlocutorul. În Polonia, pe de altă parte, se preferă o „transparentizare” a modurilor de adresare care vizează respectul, prin formele gramaticale. În Norvegia, se preferă parcimonia în privința mărcilor politeții deoarece aceste „broderii lingvistice” sunt considerate contraproductive.

Volumul sugerează și că politețea, în Europa, în mod generalizat, se bazează pe două tradiții: prima înclină spre respectul convențional, etichetă și bune maniere; a doua urmărește folosirea strategică a limbajului în diverse acțiuni interumane. Autorii caracterizează și etosul, mentalitățile și stereotipurile „practicate” de anumite popoare. (Guillén Nieto n.d.).

Daniela Gîfu scrie studiul *Pragmatics of Discursive Politeness* pornind de la premisa că „dobândirea credibilității impune un continuu proces de revizuire subsumat politeții discursive.”. Politețea a devenit un subiect explorat epistemic, raportat la interacțiunea dintre indivizi. Autoarea analizează punțile create între ideologie și politețe, cea din urmă fiind utilizată „ca o strategie” în contexte sociale prin mărci verbale, pentru a diminua posibilitatea unei neînțelegeri sau a pericolului. Politețea este o coordonată „periferică” deoarece nu este mereu eficace atunci când se urmărește schimbul de informație. Daniela Gîfu constată că fața pozitivă sau fața negativă (în funcție de situație) a auditoriului este prejudiciată prin discursurile unui orator din sfera politicului. Demarcația trebuie să fie clară, alegându-se fie strategiile politeții pozitive (care ilustrează apropierea dintre emițător și receptor, cooperarea vorbitorilor), fie ale politeții negative (care impune

frontiere între participanți). Concluziile studiului aduc în atenție prevalența politeții negative în cazul discursurilor electorale/ politice, în timp ce se dorește și implicarea interlocutorului.

Rosina Márquez Reiter și María Elena Placencia (profesori universitari și lingviști) remarcă în lucrarea *Examining Linguistic Politeness Phenomena* că politețea este strâns legată de cultivarea manierelor și este asociată cu respectarea reciprocă a obligațiilor; politețea este o formă de interacțiune socială; „a fi politicos” se bazează pe standarde sociale create de membrii unei comunități. Fiecare comunitate poate dezvolta astfel propriul set de reguli de politețe, explicate în manuale de etichetă (Márquez Reiter, Placencia, 2005).

Specialiștii Denis Jamet și Manuel Jobert (2010) consideră că, inițial, se prefera studierea politeții prin mijloace lingvistice; recent, însă, se urmărește și studierea paradigmei impoliteții, punându-și întrebarea dacă studiul impoliteții va lua locul studiului politeții sau dacă această „tendință” doar urmărește să compenseze neglijarea anterioară a acestei „ramuri”. Impolitețea directă constă în atacuri la adresa unei persoane; impolitețea pozitivă constă în atribuirea unor porecle sau în ignorarea celor spuse de interlocutor.

În Introducerea la *Aspects of Linguistic Impoliteness*, aceiași Denis Jamet și Manuel Jobert (2013) afirmă că dihotomia pozitiv/ negativ (în cazul conceptului de politețe) vizează atât discursul, cât și lexiconul. Dihotomia politețe/ impolitețe este încă o mărturie a dualității ființei umane, prinsă între armonie și disconfort. Se încearcă, de asemenea, distingerea între (im)politețea lingvistică și (im)politețea socială.

Jonathan Culpeper (2013) mărturisește că uneori interesele sale științifice șochează publicul, care privește impolitețea ca fiind un aspect marginal al comportamentului

social și lingvistic, prea simplist pentru a fi pus sub lupele analizelor. Studiul său *Impoliteness: Questions and Answers*, inclus în volumul *Aspects of Linguistic Impoliteness*, oferă o nouă viziune asupra conceptului de impolitețe, insuficient discutat, dezbătut și teoretizat. Culpeper constată că prin analizarea unor discursuri care „valorifică” impolitețea lingvistică, reies trăsături de comportament ale emițătorului, al cărui comportament devine dezagreabil în raport cu normele sociale, iar persoana primește „eticheta”, atributul de „nepoliticoasă”. Desigur, autorul atrage atenția că în unele cazuri, aceste etichete sunt puse greșit, fiindcă interlocutorii nu au înțeles intenția emițătorului, care poate urmări doar să facă o glumă (este cunoscut faptul că umorul este interpretat diferit de fiecare persoană – cu mențiunea că glumele sexiste sau care jenează anumite persoane nu sunt de apreciat). În acest caz, este și vina emițătorului pentru că nu a intuit că gluma sa va ofensa.

Culpeper (2013) opinează că impolitețea reprezintă o atitudine negativă față de un anumit comportament, într-un context specific, fiind susținută de așteptările și credințele unei persoane sau ale unui grup în privința organizării sociale. Acest tip de comportament are, de cele mai multe ori, consecințe la nivel emoțional pentru cel puțin unul dintre participanții la dialog, aducând ofensă, fiind considerat depreciativ. „Situational behaviours are viewed negatively – considered *impolite* – when they conflict with how one expects them to be, how one wants them to be and/or how one thinks they ought to be.” (Culpeper 2013: 5). Cel mai adesea, etichetele puse sunt de *impolitețe* și *grosolănie*. Interdisciplinar cu sociologia și psihologia, se poate vorbi despre sintagmele de *agresiune verbală* și *abuz verbal*. Chiar și fără folosirea unor imprecății sau apelative nepotrivite, se poate totuși ajunge la impolitețe din cauza implicaturilor

generate într-un context specific (exemplul oferit de Culpeper (2013: 9) este sugestia adresată unui domn de către un alt domn de a pleca, la venirea unui cunoscut; domnul nu a folosit cuvinte tabuizate, însă gestul său a fost considerat lipsit de politețe).

Eufemismele și disfemismele se bucură de o utilizare la scară largă, având multiple cauze, scopuri și efecte. Pe lângă acestea, există ortofemismele, neutre din punct de vedere al conceptualizării realității, marcă a apoliteții (situații firești din viață care necesită o exprimare transparentă; de exemplu, expunerea unei probleme la o vizită medicală). Cacofemismul este folosit pentru a diminua valoarea; este un procedeu prin care cuvinte triviale, foarte cunoscute vorbitorilor, depreciază valoarea unei ființe sau a unui obiect. De exemplu, folosirea cuvântului „țâță” în contextul imaginat de Lavinia Seiciuc, în care un medic îi spune pacientei că „a mai avut noduli la țâțe” (Seiciuc, 2011: 37).

Disfemismele amplifică forța ofensatoare a elementului tabuizat.

„Disfemismul se leagă de eliberarea emoțională, agresiune, lipsa controlului, intoleranță – efectul agreabil al unui expletiv folosit pentru a descătușa furia reprimată împotriva unei persoane sau pentru a insulta și răni pe cineva dezvăluie latura animalică a ființei umane, latura pe care eufemismul de atâtea ori se străduiește s-o ascundă”, afirmă Burrige (2004: 83).

Alofemismele au caracter relativ, reprezentând cele trei tipuri de poziționări față de o realitate (de la eufemism la ortofemism, ajungând la disfemism). De exemplu, pentru

organele sexuale: „jos” (eufemism), „vagin” (ortofemism), „pizdă” (disfemism).⁹

Roxana Pașca consideră că disfemismul îmbracă forme lexicale vulgare, neconforme cu standardele sociale și culturale. În anumite contexte discursive, îndeplinește funcții inter- și intra- individuale. Lingvistica include în rândul disfemismelor „imprecația laică”, „imprecația religioasă – blasfemia și blestemul, insulta și obscenitățile.” (Pașca, 2018: 126)

Dincolo de procedeele lexicale prin care se formează disfemismele (derivare cu sufix augmentativ – *curvoiu*; derivare cu sufix diminutival – *pișuleț*; derivare cu sufix de agent – *căcăcist*, *căcănar*, *futangist*, *găozar*; derivare cu alte sufixe – *stupidism*, *suckăreală*, *fuckăreală*, *căcălău*, *futing* etc.; compunere prin subordonare – *futincurist*; compunere prin coordonare/ parataxă – *căcatul-șef*; compunere prin abreviere – *instifut*; compunere cu prefixoide – *pseudomaimuță*, *mononeuronal*; compunere cu sufixoide – *penisoid*, *cacofil*, *mirosocid*), amintim resursele stilistice: hiperbolă („De ar curge cu pulă pă Dunăre, mă-ta ar ține curu’ ca baraj.”); oximoron („Puți a căcat cu miere.”), metaforă („Ești un porc/ o vacă proastă/ oaie bleagă!”), comparație („Ai pula galbenă ca berea.”), epitet („Era un bețiv ordinar.”), enumerație („Îi un handicapat și un bou și un nenormal și un împutit și un spălăcit și un bețiv și un prost.”), metonimia parte pentru întreg („Ești o pizdă nespălată!”), antifraza („e deșteaptă... nu e chiar atât de proastă precum o prezintă unii”) etc. (Pașca, 2018: 130-134).

Eufemismele creează un raport analogic între ceea ce se comunică (termenii folosiți) și realitatea invocată în contextul

---

⁹ Exemplele sunt preluate din Pașca 2018: 124-125.

respectiv. Eufemismele pot fi echivoce în situațiile în care interlocutorul nu decodează corect mesajul vorbitorului.

Eufemismele se bucură de mai multe clasificări. Stephen Ullmann (1962) stabilește că există eufemisme specifice unei anumite epoci istorice și unui anumit spațiu geografic. Roberta Rada (2001: 87) a observat că există „eufemisme uzuale” și „eufemisme ad-hoc (sau ocazionale)”. Oxana Chira (n.d.: 757-758) oferă exemple relevante pentru această clasificare: *în etate* pentru *bătrân*, *donjuan* pentru *seducător* (eufemisme stabile/lingviale); „a aplica sistemul două degete” pentru *a vomita*, „merg să mă relaxez puțin” pentru *a merge la toaletă* (eufemisme ocazionale/efemere). Eufemismele uzuale sunt cuvinte/ sintagme cunoscute de vorbitori și sunt incluse în dicționare. Eufemismele ocazionale sunt folosite în anumite contexte, în anumite situații, fără a se înregistra în dicționare și fără a fi recurente. Luchtenberg (1985: 368-370) descoperă dihotomia „eufemisme atenuante” (aspectul tabuizat este atenuat prin înlocuirea cu alt aspect) versus „eufemisme de dezinformare/ manipulare” (nu menajează sentimentele interlocutorului). Wanzeck (2010: 82-83) consideră că putem vorbi despre „eufemisme convenționale” (care se referă la cuvinte tabuizate, având la bază interdicții religioase sau superstiții) și „eufemisme motivate pragmatic” (când sunt ascunse adevăruri neplăcute). De exemplu, *Lucifer*, *Nichipercea*, *Michiduță* sunt eufemisme convenționale, folosite pentru a substitui noțiunea de *drac*, iar *dantură mobilă*, *dantură falsă* sunt eufemisme motivate pragmatic care au sensul de *proteză* (Chira, 2016a: 42-44).

Oxana Chira (2016b) studiază procedeele de formare a eufemismului: derivare cu sufix (*fanache*, *jidancă*, *pilangiu*, *drogangiu*, *căpșunar*, *turnător*, *babardeală*, *săpuneală*,

benchetuială, drojdier, bucătică, vedetuță), derivare cu prefix (*defavorizat, dezinforma, indecent, neortodox*), compunere prin abreviere (*BTS – boli cu transmitere sexuală, TBC – tuberculoză*), conversiune (*suplinitor* pentru *amant*, *dungat* pentru *deținut*, *tralala* pentru *smintit*), deraieri lexicale (*a defecta* pentru *a dezerta*), calambur (*nume rar* pentru *numerar*), contaminare (*țuicomicină < țuică + ampicilină*, cu sensul de *alcool*), afereză (*șto* pentru *mișto*), anagramă (*Amor < Roma, That great < Margaret Thatcher*), sincopă (*te iubi < te iubesc, te vr < te vreau*), metaforizare (*a avea la bord* pentru *a consuma alcool*), comparație (*E ca și Casa Poporului. = e gras/ă*), metonimie (*răcoare* pentru *închisoare*), împrumut lexical (*sponsor*). Xenismele sunt cuvinte preluate din alte limbi, prin care se urmărește modernizarea vocabularului; unele pot fi considerate eufemisme, de exemplu *gay, safer sex* etc.

În concluzie, alofismele – eufemismele, ortofemismele, disfemismele – arată poziționarea față de o realitate lingvistică. Ortofemismele au caracter neutru, eufemismele maschează, înfrumusețează un aspect, în timp ce disfemismele sunt formele vulgare, care ar trebui evitate în societate. Atât eufemismele, cât și disfemismele se bucură de o sumedenie de procedee de formare. Politețea și impolitețea se înrudesc cu tabuizarea, cu eufemizarea și cu disfemismele. Politețea va urmări întotdeauna eufemizarea, formularea cât mai prietenoasă și lipsită de jignire, în timp ce impolitețea se va remarca prin formulări tabuizate, prin ofense și alegerea unor cuvinte care exprimă „pe șleau” intențiile, gândurile și sentimentele vorbitorului. Respectul și politețea se manifestă și prin felul în care locutorul înțelege atitudinea participanților la dialog, astfel eufemizarea poate reprezenta tot o formă de politețe.

Referințe:

Burridge, K. (2004). *Blooming English*. Cambridge: Cambridge University Press

Pașca, R. (2018). Disfemismul ca proces lexical. In *Buletin științific*. Fascicula Filologie. Seria A. XXVII. 124. Disponibil pe <https://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A29098/pdf>.

Chira, O. (2016a). Taboo Euphemisms vs. Regular Euphemisms. În *Multicultural Representations. Literature and Discourse as Forms of Dialogue*. Târgu Mureș: Arhipeleag XXI Press. Disponibil pe <https://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/V4343/pdf>.

Chira, O. (2016b). *Eufemismele în limbajul actual: particularități structurale, semantice și de utilizare. Teză de doctor în filologie*. Bălți. Disponibil pe http://www.cnaa.md/files/theses/2016/50180/oxana_chira_thesis.pdf.

Chira, O. (n.d.). Stable Euphemisms vs. Occasional Euphemisms. In *Globalization and National Identity. Studies on the Strategies of Intercultural Dialogue*. Târgu Mureș: Arhipeleag XXI Press. Disponibil pe <https://old.upm.ro/gidni3/GIDNI-03/Lds/Lds%2003%2066.pdf>.

Coșeriu, E. (2009). *Omul și limbajul său*. Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”

Culpeper, J. (2011). *Politeness and Impoliteness*. Disponibil pe https://www.researchgate.net/publication/284700350_Politeness_and_impoliteness.

Culpeper, J. (2012). *Impoliteness: Questions and Answers*. În Jamet D. & Jobert, M. (2013). *Aspects of Linguistic Impoliteness*. Cambridge: Cambridge Scholars Publishing.

Dudău, P. (2018). Profeția autoîmplinită, stereotipurile, prejudecățile și discriminarea – factori cheie în dezvoltarea personală și a comunității. În *Revista de psihologie*. 64. Nr. 1. București. Disponibil pe

<https://www.researchgate.net/publication/323655902> Profetia autoimplinita stereotipurile_prejudicatele_si_discriminarea_Factori_cheie_in_dezvoltarea_personala_si_a_comunitatii_Selffulfilling_prophecy_stereoty pes_prejudice_and_discrimination_-_Key_f.

Gîfu, D. (n.d.). *Pragmatics of Discursive Politeness*. Disponibil pe <https://www.researchgate.net/publication/281936822> PRAGMATICS OF DISCURSIVE POLITENESS.

Guillén Nieto, V. (n.d.). *Leo Hickey and Miranda Stewart (eds.) (2005): Politeness in Europe*. Disponibil pe https://rua.ua.es/dspace/bitstream/10045/58613/1/RAEI_19_23-3.pdf.

Ionescu-Ruxăndoiu, L. (2020). *De la sociolingvistică la pragmatică și analiza discursului*. București: Editura Universității din București.

Jamet D. & Jobert M. (2010). *Do you wanna talk about impoliteness? How rude!* Disponibil pe <https://www.researchgate.net/publication/345293294> Do you wanna talk about impoliteness How rude Introduction.

Jamet D. & Jobert M. (2013). *Aspects of Linguistic Impoliteness*. Cambridge: Cambridge Scholars Publishing.

Luchtenberg, S. (1985). *Euphemismen in heutigen Deutsch. Inauguraldissertation zur Erlangung der Doktorwürde der Philosophischen Fakultät der Rheinischen Friedrich-Wilhelms-Universität*. În Chira, O. (2016a). Taboo Euphemisms vs. Regular Euphemisms. În *Multicultural Representations. Literature and Discourse as Forms of Dialogue*. Târgu Mureș: Arhipieleag XXI Press. 41-42. Disponibil pe <https://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/V4343/pdf>.

Márquez Reiter, R.; Placencia, M. (2005). *Examining Linguistic Politeness Phenomena*. Disponibil pe

https://link.springer.com/chapter/10.1057/9780230505018_4?noAccess=true.

Olariu, F. (2011). *Erving Goffman sau despre valențele scenic-ritualice ale interacțiunilor verbale cotidiene. Studiu de caz*. Disponibil pe <http://bslr.ubm.ro/files/2011/06.BSLR-XX-Olariu.pdf>.

Rada, R. (2001). *Tabus und Euphemismen in der deutschen Gegenwartssprache*. Budapesta: Editura Akadémiai Kiadó.

Redmond, M. (2015). Face and Politeness Theories. In *English Technical Reports and White Papers*. Iowa State University. Disponibil pe <https://core.ac.uk/download/pdf/128976018.pdf>.

Seiciuc, L. (2011). *Un alt fel de a nu spune: eufemism și disfemism în limbile române*. Suceava: Editura Universității „Ștefan cel Mare”.

Ullmann, S. (1962). *Semantics: an Introduction to the Science of Meaning*. Oxford: Basil Blackwell.

Wanzeck, C. (2010). *Lexikologie: Beschreibung von Wort und Wortschatz im Deutschen*. UTB: Vanderhoeck & Ruprecht. Disponibil pe <https://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/V4343/pdf>.

Zait, D. (2001). Globalizare și etnocentrism. În *Management intercultural*. vol. III. Nr. 4. Disponibil pe https://seaopenresearch.eu/Journals/articles/MI_4_1.pdf.

A CORPUS-BASED ANALYSIS OF THE LEMMA "GLOBAL WARMING" IN DAILY MAIL¹

Alexandru-Bogdan PÂRLIȚEANU

1 Decembrie 1918 University of Alba Iulia, Romania

Abstract

This paper analyses the lemma "global warming" in six articles retrieved from the online publication Daily Mail. To get relevant results, I opted for a corpus-based approach and I used software such as LancsBox, AntConc, and UAMCorpusTool6. With the help of the software, I found information on how the lemma collocates, the number of times it occurs in the corpus. While elaborating on this paper, I also used online dictionaries such as Cambridge online dictionary and Oxford online dictionaries, which were extremely helpful while trying to analyze the lemma 'global warming'. This paper also provides a brief semantic analysis of the lemma analysed, splitting the word into two and interpreting the meaning of the word as used in specific constructions as in the articles from the corpus.

Keywords: global warming; lemma; corpus; LancsBox; AntConc; UAMCorpusTool6.

---

¹ Prezenta lucrare a fost elaborată în cadrul cursului de *Lingvistica corpusului* din planul de învățământ al programului de masterat de cercetare *Limă, literatură și cultură engleză în context european*, anul universitar 2022-2023, sub îndrumarea Conf. univ. dr. Crina Herțeg.

Introduction

As the temperatures on our planet rise yearly to an alarming degree, it is customary to see linguistic structures such as *global warming* being a trending topic in the media and our daily life. This paper approaches a corpus analysis of the lemma *global warming* in different articles from the broadsheet Daily Mail.

The main factor which motivated me to conduct this research was my curiosity about the lemma *global warming*, its collocates, the contexts it occurs in. I chose this lemma because I thought it would be more than interesting to analyze a term that has such visibility in the media and can generate a lot of results.

Another reason why I chose to elaborate on this paper was my interest in how words relate to one another in specific texts and how we can arrive to different conclusions on the basis of analysing words and of interpreting the information we gathered.

As mentioned in the previous paragraph, gathering information is a pivotal part of elaborating a study such as this one. The primary tool used to proceed with the process of enquiring information was the software LancsBox. It is specialized in corpora analysis and it provides a lot of information about the lemma chosen to be analyzed.

My corpus contains six articles from the British news publication Daily Mail and the articles under investigation were written between 2020 and 2022. It has to be mentioned that finding articles containing the lemma *global warming* wasn't a simple task; many articles which tackle the subject of *global warming* do not encompass many frequencies of the lemma.

The main point of this article is to give a clear, objective interpretation of the lemma analysed, to understand where the

lemma synchronizes in specific contexts, which are those contexts, and what are the most frequent collocations. Another aim of this paper is to further interpret the pieces of information provided by the corpus analysis to develop the area of study of the phenomenon under analysis.

1 Literature Review

Bednarek and Carr from The University of Sydney, Australia, wrote a piece of work that has tremendous value in this field. Their article titled "Computer-assisted digital text analysis for journalism and communications research: Introducing corpus linguistic techniques that do not require programming" points out the importance of digital methods while analyzing text and, in general, for communication analysis. As Bednarek and Carr highlight "Digital methods are becoming more and more critical for text analysis in communications research". (Bednarek, & Carr 2020: 31)

This article speaks about the shortcomings of techniques used when researching in this field and gives a new perspective on the investigation, which can speed up the process of developing new ideas and gathering information. The above-mentioned method is known as corpus analysis, and the uses and benefits of this particular method are well described in the paper.

"However, many computational methods require either relevant technical expertise or multi-disciplinary collaboration, which has impeded their uptake. This article introduces an alternative: computer-assisted linguistic analysis." (Bednarek, & Carr 2020:131)

This research is beneficial for my paper because it explains how the entire process of corpus analysis works and develops ideas about the advantages and limitations of this research method. "We conclude with an evaluation of the key advantages and limitations of corpus linguistic analysis." (Bednarek, & Carr 2020: 131)

One of the research methods used in the elaboration of this paper is discourse analysis. The study 'Voices and values in the news: News media talk, news values and attribution' by Monika Bednarek was constructive for the further progression of this paper. The article focuses on discourse analysis in the investigation of news media in relation to nine important news values. As Bednarek (2016) highlights:

"This paper explores how discourse analysis can be used to investigate the construction of news-worthiness in news media talk via the establishment of nine news values: Timeliness, Consonance, Negativity, Impact, Proximity, Unexpectedness, Superlativeness, Personalisation and Eliteness." (Bednarek, 2016: 27)

Bednarek (2016) also mentions the purpose of the research:

This study compares linguistics approaches to different contemporary constructs, such as news values, while discussing cognitive, social, material, and discursive aspects of news values. (Bednarek, 2016: 27)

The final point of this paper states that when together, news values analysis and attribution analysis can provide us with vital information on the art of journalism:

"The paper argues that bringing together news values analysis and attribution analysis can provide detailed insights into journalistic practice." (Bednarek, 2016: 27)

As Bednarek (2006) wrote about reporting expressions, an essential idea in the elaboration of my paper. The study is entitled "Sobbing, Screaming and Shouting? Reporting Expressions in the British Press" and discusses the existence and importance of reporting expressions. The linking between reporting expressions and metapragmatics is a significant and helpful point made in this article, stating the importance of the words used and the importance of context when we relate to an expression. As Bednarek (2006) highlights:

"While their evaluative potential depends on the meanings they express, their evaluative force depends crucially on the context in which they occur. This makes a detailed qualitative pragmatic-stylistic analysis absolutely necessary when dealing with evaluation." (Bednarek, 2006: 571)

This article also provides quantitative research, which is essential in figuring out how exactly reporting expressions work: "a quantitative approach nevertheless results in interesting findings, even if it somewhat obscures the complexity of

evaluation." (Bednarek, 2006: 571) The quantitative analysis also highlights the differences in reporting expressions in various media environments, stating that the differences between tabloids and broadsheets are not as significant as expected when referring to this linguistic concept.

"As suggested by the quantitative analyses undertaken in this paper, some of our preconceptions concerning the popular press may have to be modified, in that the differences between the tabloids and the broadsheets are not as large as to be expected." (Bednarek, 2006, p. 571)

2 Research Methodology

2.1 Research methods

The primary research method used to develop this research is Corpus analysis. Corpus linguistics has the advantage of enabling both qualitative and quantitative analysis. I applied this method to see how the lemma coexists in different sentences or phrases with other words. By carrying out a corpus-based analysis, I could also take a more systematic approach to language, getting information about the lemma while following this research pattern while discussing the phrase.

Another theory embedded in my investigation was discourse analysis. With the help of this theory, I analyzed different structures in the text to understand better and interpret the proximity of the terms around the lemma, exploring how the language behind a specific word or phrase works.

I also conducted a semantic study, I analyzed the lemma, separating both words and stating the meaning of the expression from the corpus.

2.2 Research tools

LancsBox – I used LancsBox as the primary research tool while working on this paper. LancsBox is a new software package developed at Lancaster University for analyzing language data and corpora. (from <http://corpora.lancs.ac.uk/lancsbox/>). The software provided me with valuable information about the lemma, making understanding easier because it offered a more statistical perspective.

I used UAMCorpusTool as the second main research tool while elaborating on this study. Michael James O'Donnell (2008) designed the software, making the analysis process much more manageable. According to O'Donnell (2008):

"The software allows the user to annotate a corpus of text files at a number of linguistic layers, which are defined by the user" (O'Donnell, 2008: 1473)

I also used AntConc, a software which is used to analyze corpus, created by Laurence Anthony; this software proved helpful in finding new information about the lemma. Much like LancsBox, it offered various ideas about how the lemma collocates while also providing a more statistical approach.

I also used online dictionaries such as Cambridge online dictionary and online Oxford dictionary as research tools to define better and understand the lemma.

These research tools helped me understand the term and offered a far better perspective.

3 Data Analysis and Interpretation of the Results

As this research is corpus-based, software such as LancsBox, AntConc and UAMCorpusTool were extremely helpful in making further progress when interpreting and defining how exactly the lemma *global warming* appeared in my corpus. I will attach my findings in a written format and insert specific print screens and graphics to point out my ideas better.

Regarding the semantic aspect, the lemma *global warming* needs to be adequately investigated. To do this, both words representing the lemma will be analyzed below using reliable online dictionaries.

The Cambridge dictionary defines the word "global" as something which is "relating to the whole world" (Cambridge University Press, n.d.), when referring to the words strictly as an adjective about the world around us. This dictionary defines the words as "considering or relating to all parts of a situation or subject" (Cambridge University Press, n.d.)

The Cambridge dictionary defines the word "warming" as something "having or producing a comfortably high temperature, although not hot (Cambridge University Press, n.d.). In the context of this expression, the word "warming" refers to the adversity our planet suffers because of the of temperature all over the world.

My corpus, which stands at 7275 words, is from six articles published in Daily Mail and has 7216 tokens, 1844 types, and 1677 lemmas.

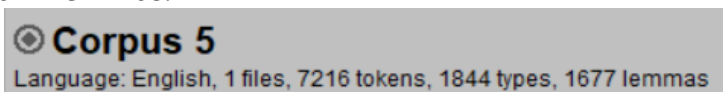

Image 1.

The lemma *global warming* has a frequency of 16 times in the corpus, with a relative frequency per 10000 of 22.172949. The processing of the lemma *global warming* with the help of LancsBox indicates that it collocates five times in the corpus. The lemma collocates mostly when around prepositions, being positioned left to the preposition "to" with a frequency of 9, positioned left to the preposition "of" with a frequency of 8, and positioned left to the preposition "with" with also a frequency of 8. The lemma also collocates with the definite article "the", with a frequency of 8, and the verb "is", with a frequency of 5.

global warming

Freq: 16 - Collocates: 5

Index	Status	Position	Collocate	▼ Stat	Freq (coll.)	Freq (corpus)
1	c	L	to	9.0	9	240
2	c	L	of	8.0	8	207
3	c	L	the	8.0	8	414
4	c	L	with	8.0	8	35
5	c	R	is	5.0	5	65

Image 2.

The printscreen below was retrieved from LancsBox and it shows all the instances the lemma appeared in the corpus

Search global warming		Occurrences 16 (22.17)	Texts 1	▼ Corpus Corpus 6	▼ Context 7	▼ Display Text
Index	File	Left	Node	Right		
1	corpus global	more intense with any additional increase of	global warming	More than 24,000 heat-related deaths were recorded		
2	corpus global	droughts will continue to increase with additional	global warming	in line with reported climate models. Connik		
3	corpus global	on what is looming ahead. With further	global warming	we can expect stronger and more frequent		
4	corpus global	More than 99.9% of studies agree that	global warming	is mainly caused by humans. By RYAN		
5	corpus global	bed any debate over human-caused climate change	Global warming	is our fault, according to a new		
6	corpus global	seems the more ambitious goal of restricting	global warming	to 1.5°C (2.7°F) may be more important		
7	corpus global	is one of the biggest contributors to	global warming	After the gas is released into the		
8	corpus global	us to look at how much future	global warming	can be avoided by our actions and		
9	corpus global	other planet-warming pollutants. In the fight against	global warming	the importance of slashing our carbon dioxide		
10	corpus global	seems the more ambitious goal of restricting	global warming	to 1.5°C (2.7°F) may be more important		
11	corpus global	more intense with any additional increase of	global warming	More than 24,000 heat-related deaths were recorded		
12	corpus global	droughts will continue to increase with additional	global warming	in line with reported climate models. Connik		
13	corpus global	on what is looming ahead. With further	global warming	we can expect stronger and more frequent		
14	corpus global	and generates greenhouse gases. Animal agriculture contributes to	global warming	because of the methane, nitrous oxide and		
15	corpus global	today. The residence is home to the	Global Warming	Policy Foundation and other fossil fuel lobby		
16	corpus global	Tufon Street in Westminster, home to the	Global Warming	Policy Foundation (GWPF) and other fossil fuel		

Image 3.

Another software that was helpful for my research was UAM, which enabled me to further my analysis.

The processing of the corpus with the help of UAM reveals the fact that the corpus had a total of 2,928 segments with 35,408 tokens in segments. Regarding text complexity, the average word length was 4.97, while the average segment length was 10.79. The corpus has 6.22 lexemes per segment, and the lexemes % of is 57.6. As the articles weren't written to be academic papers, the academic word use was at 6.94% with an academic rareness of 4.172.

Length	
Number of segments	2928
Tokens in segments	35408
Words in segments	31594
Text Complexity	
Av. Word Length	4.97
Av. Segment Length	10.79
Min. Segment Length	1
Max. Segment Length	264
Lexical Density	
Lexemes per segment	6.22
Lexemes % of text	57.6
Subjectivity	
Subjective Positivity	-0.12
Subjective Strength	0.257
Academicness	
Academic Word Use	6.94%
Academic Rareness	4.172
Reference Density	
1p Reference	0.96%
2p Reference	0.29%
3p Reference	1.83%

Image 4.

With the help of AntConc, another software used to analyze my corpus, I managed to find out that the lemma also collocates with "addition", at a frequency of 40, the preposition "with", at a frequency of 370, and the word "ambitious, at a frequency of 30. The processing of the corpus with the three software tools reveals novel data regarding the lemma under analysis. Also, each tool adds new strata of data to the analysis.

Conclusions

Reaching the conclusion stage of this paper, I will now mention the exact findings of the article and how the entire research process was approached. I will also give my final thoughts on what this paper managed to do and what resolutions can appear with the help of this study. The lemma which was analyzed in this paper was *global warming*. It needs to be mentioned that there weren't a lot of articles with this term used frequently in the publication. Because of this, the research process was more challenging and at the same time it enabled me to analyze certain instances better. All three software tools used for research were helpful, offering important information about the lemma and making it simpler to understand how the words work together and how exactly those constructs fit into sentences. I concluded that the lemma *global warming* collocates mostly with prepositions. The expression also has a deeper meaning when the terms are combined, representing the well-known climate change problem which is very widely debated and discussed in the media nowadays. In the future I intend to continue corpus-based analysis and to further develop my investigation using larger corpora.

In conclusion, I believe corpus analysis is a beneficial method which helps linguists and researchers to better understand words in context and better analyse their meanings. In addition to enable multiple analyses, corpora and corpus tools also bring into discussion the issue of statistics.

References:

Anthony, L. (2022). AntConc (Version 4.2.0) [Computer Software]. Tokyo, Japan: Waseda University. Available from <https://www.laurenceanthony.net/software>

- Bednarek, M. (2006). Sobbing, Screaming and Shouting? Reporting expressions in the British Press. In C. Houswitschka, G. Knappe, & A. Muller (Eds.), *Proceedings Anglistentag 2005* (pp. 561-572). Bamberg. Trier WVT.
- Bednarek, M. (2016). Voices and values in the news: News media talk, news values and attribution. *Discourse, Context & Media*, 11, 27-27. <https://doi.org/10.1016/j.dcm.2015.11.004>
- Bednarek, M., & Carr, G. (2020). Computer-assisted digital text analysis for journalism and communications research: Introducing corpus linguistic techniques that do not require programming. *Media International Australia*, 181(1), 131-151. Doi: <https://doi.org/10.1177/1329878X20947124>
- Brezina, V., Timperley, M., & McEnergy, A. (2018). #LancsBox v. 4.x. <http://corpora.lancs.ac.uk/lancsbox/download.php>
- Chi, L. (2019, July 10). How language and climate connect. Published in JSTOR Daily. Retrived 23th of January from <https://daily.jstor.org/how-language-and-climate-connect/>
- Cambridge University Press. (n.d.). global. In Cambridge dictionary. Retrieved January 21, 2023.
- Cambridge University Press. (n.d.). warming. In Cambridge dictionary. Retrieved January 21, 2023.
- Grundmann, R., & Krishnamurthy, R. (2010). The discourse of climate change: A corpus-based approach. *Critical Approaches to Discourse Analysis across Disciplines*, 4(2), 125-146.
- O'Donnell, M. (2008). The UAM CorpusTool: Software for corpus annotation and exploration. *Proceedings of the XXVI Congreso de AESLA* (pp. 3-5). Almeria, Spain.

CUVINTE DIALECTALE ȘI POPULARE DIN ȚINUTURILE ALBEI¹

Alexandra-Maria PLEȘA

Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj Napoca, România

Abstract

The goal of this paper is to provide an investigation of a collection of dialectal words from various regions of Alba County, selected from an anthology of folklore texts from the 19th century. Its purpose is to achieve an analysis of these words from an etymological point of view.

The present paper is concerned with the origin of the selected words and is looking to prove whether they are Latin words, words that are part of the Daco-Thracian substratum, respectively part of the superstratum, or borrowings. Moreover, considering the number of dialectal words identified, a quantitative analysis is also required, in order to emphasize the parts of speech which are more frequently used by the speakers and why. The pieces of information gathered in the present study allow an examination of the particularities of each part of speech identified in the corpus (e.g., abstract vs. concrete). In addition, based on the meaning of each word examined, the study aims to present a grouping of the selected words into semantic fields, which is essential in the context of an investigation like the present one, as it highlights a set of judgments regarding not only the origin of these words but also their usage by speakers of Romanian language from the 19th century.

Keywords: Romanian language; vocabulary; dialectal words; Alba county; anthology of folklore; texts.

---

¹ Coordonator: Prof. univ. dr. habil. Adrian CHIRCU.

Se cuvine ca, pentru început, să aducem în atenția cititorilor câteva clarificări cu privire la subiectul anunțat în titlul lucrării, mai precis câteva lămuriri referitoare la terminologia propusă.

Sintagma „cuvinte dialectale” se referă, cu siguranță, „la acele cuvinte cu o arie de circulație relativ limitată, caracteristice unei/unor anumite arii lingvistice” (Chircu, 2021: 291). Sintagma „cuvinte populare” vizează faptele de limbă cu un caracter (aproape) general în ceea ce privește răspândirea, particularitatea acestora constând tocmai în faptul că ele redau cuvinte mai puțin întrebuițate în limba literară limbii române literare – „«popular» implicând lipsa de referire la sau de coincidență cu norma academică prescriptivă” (Rusu, 1984:135).

Județul Alba se individualizează, adesea, prin bogăția culturală, geografică, folclorică și, mai ales, lingvistică. Localizate în Transilvania, ținuturile Albei se remarcă, astfel, prin bogăția și diversitatea dialectală.

În perspectivă lingvistică – mai precis, prin graiurile care se vorbesc pe întreaga sa întindere –, Transilvania se individualizează în raport cu celelalte regiuni, cu atât mai mult cu cât „condițiile istorice și geografice au influențat în multiple sensuri evoluția vieții materiale și spirituale a populației românești transilvănene” (Rusu, 1984: 356).

Lingviștii români au observat, de-a lungul timpului, că evoluția aparte a acestei provincii determină o serie de caracteristici ale graiurilor din Transilvania, greu reperabile în celelalte arii dialectale. Dintre acestea, sunt, deseori, invocate:

„păstrarea a o seamă de arhaisme la nivelul tuturor compartimentelor limbii, pătrunderea unor elemente, mai

ales lexicale, din limbile maghiară și germană (și din dialectele acestora), caracterul neunitar al graiurilor din diverse părți ale Transilvaniei, precum și asemănările lingvistice dintre graiurile din sudul și estul provinciei și graiurile din zonele învecinate de peste munți” (Rusu, 1984: 356).

Corpusul acestei lucrări este reprezentat de culegerea de texte a lui Ioan Micu Moldovan, *Folclor din Transilvania* (1863-1878), volumele I (*Povești, colinde și balade*) și II. *Antologia de folclor*, gândită și elaborată, în secolul al XIX-lea, de profesorul Ioan Micu Moldovan din Blaj, este o veritabilă și inepuizabilă sursă de material folcloric și lingvistic. Culegerea de texte folclorice constituie, de altfel, o lucrare relativ recentă, neexploatăată încă la adevăratul său potențial, date fiind cele câteva decenii în care textele culese de elevii profesorului blăjean au stat în manuscris, așteptând ca, într-o zi, să vadă lumina tiparului.

Prefața la primul volum este întocmită de renumitul folclorist Ovidiu Bârlea, care prezintă amănunțit ceea ce am putea numi geneza acestei antologii de folclor și caută să explice, totodată, rolul hotărâtor al dascălului din Blaj în ceea ce privește instruirea și formarea elevilor săi, pe de o parte, și perspectiva acestuia privind starea și evoluția literaturii române, precum și a limbii române de la acea vreme, pe de altă parte. Așadar, numai cuvinte de laudă la adresa „canonicului blăjean”, care, în viziunea lui Ovidiu Bârlea, „este promotorul celei mai însemnate colecții de [literatură] populară din Transilvania” (Bârlea, 2014: 5).

Ovidiu Bârlea observă, de asemenea, în cele câteva pagini, „valoarea deosebită a culegerii lui Ioan Micu Moldovan”,

astfel încât „cititorul simte o adevărată bucurie parcurgând bucățile încântătoare prin frăgezimea lor rustică, nevoalată” (Bârlea, 2014: 8). Este important să reținem, în acest sens, că „firul călăuzitor” l-a reprezentat „notarea fidelă și exactă a textului folcloric”, întrucât finalitatea acestui proces de cercetare a constat tocmai în „respectarea formei autentice a producțiilor folclorice” (Bârlea, 2014: 16). S-a mizat, așadar, pe redarea limbii întocmai, cu atât mai mult cu cât

„coloritul dialectal înviorează narațiunile și contribuie la estomparea uscăciunii stilului cărturăresc al epocii. Alternarea frânturilor de grai țărănesc cu relatarea de tip academic generează și un fel de atracție sui-generis, încât cititorul parcurge paginile cu vădită curiozitate” (Bârlea, 2014: 20).

Proveniența textelor folclorice din antologie este redată, la rândul său, în prefața volumului. Aflăm, astfel, că

„piesele provin din teritoriul de unde se recrutau elevii din Blaj în a doua jumătate a secolului trecut. *Cea mai mare parte e culeasă din zona Târnavelor și bazinul Mureșului mijlociu, primând județul Alba, urmat apoi de județele Mureș și Bistrița-Năsăud. Adaosul din celelalte județe transilvănene este cu totul modest*” (s.n.) (Bârlea, 2014: 6).

Cu privire la cercetarea propriu-zisă, precizăm că inventarul cuvintelor dialectale și populare s-a dovedit a fi unul bogat. Multe dintre cuvintele identificate, însă, se caracterizează printr-o arie de difuzare mult mai largă, astfel că am restrâns cercetarea la un număr redus de cuvinte, caracteristice, în linii mari, ținuturilor Albei.

În ceea ce privește informațiile de natură lexicală, am apelat, întâi de toate, la lucrări lexicografice fundamentale, precum: MDA (*Micul dicționar academic*), DLR (*Dicționarul limbii române*), DELR (*Dicționarul etimologic al limbii române*) (Literale A-C), DER (Al. Ciorănescu, *Dicționarul etimologic al limbii române*).

Ilustrând, astfel, cadrul istoric și cultural, precum și motivațiile ce au determinat nașterea acestei antologii de folclor, precizăm că faptele de limbă reperate în corpusul nostru, *Folclor din Transilvania*, volumele I și II (în continuare FDT I, respectiv FDT II), vor fi analizate în ordine alfabetică, întrucât criteriul alfabetic facilitează identificarea rapidă a cuvintelor, oferind, totodată, mai multă claritate privind analiza propriu-zisă. Discuțiile, la rândul lor, vor viza aspecte de ordin lexical și, mai ales, etimologic, după cum urmează:

agru – Dară, fiindcă tatăl său era un om sărac, n-a avut oi și **agru** ca să aibă lână și cânepă, FDT I, p. 193; *agru* „țarină, ogor, arătură, holdă, câmp; ținut”, DLR, s.v., DER, s.v. (Păstrat în Trans. După ce a dispărut din uzul general, a fost reînviat de neol. identic, reprezentat de numeroase forme der. și compuse: *agrar, agricol, agricultură, agronomie* etc) (Reg.) „ogor”, MDA, s.v. „ogor; strat de pământ” < lat. *ager, agrum*

arină – Aceasta se repețește de trei ori și, când se recitează, cu mâinile se mestecă încontinuu cele șapte ingrediente în **arină**, FDT II, p. 353; *arină* (Înv.) „nisip”, DLR, s.v., DER, s.v., MDA, s.v. „nisip; nisipul fin al râurilor; nisip cu pietre” < lat. *arena*

arnic – Am avut un bădiuc drag / Și departe l-am mânat, / Tocma-n târg la Țaligrad; / Ca în târg să târguiască / **Arnici** și mătasă neagră, FDT I, p. 428; *arnic* „bumbac răsucit într-un singur fir (spre deosebire de ațică, care e în două fire) și

totdeauna colorat (spre deosebire de bumbac, care e alb); se întrebuințează la cusutul florilor de pe cămeși etc.", DLR, s.v., DELR, s.v. (Pop.) „bumbac răsucit într-un singur fir, întrebuințat la cusutul înfloriturilor, pe cămăși, ștergare etc.", DER, s.v. „pânză de bumbac colorată” – Etimologie necunoscută: lat. *arnicus (< *arna* = *agna*)

baltac – Nu te teme, fata mea, / Că el de s-o mânia, / Eu iar m-oi înfuria, Cu **baltacu** l-oi lovi, / Cu pământ l-oi coperi", FDT II, p. 30; *baltag* (Maram., Mold., Buc.) (Înv.) „o armă care constă dintr-o securice cu unul sau cu două tăișe pusă în vârful unei coade mai lungi, de lemn tare", DLR, s.v., DELR, s.v. „topor cu coadă lungă", DER, s.v. „topor cu coadă lungă, armă” < tc. *baltak* / *balta*

batăr – Să bolesc și eu cu tine, / **Batăr** într-un an de zile, FDT I, p. 438; Vini', mândră, de mă petreci, / **Batăr**, mândră, pân' la Beci, FDT II, p. 190; D-apoi, vină de-mi arată **batăr** unde-i îngropat?, FDT I, p. 197; *batăr* (Cuvânt întrebuințat la Românii din Transilvania, Ungaria și din Moldova, mai rar pe aiurea) I. Conj. „deși, cu toate că, măcar că", II. Adv. „măcar, barem, cel puțin, încai, încalte, chiar", DLR, s.v., DELR, s.v. (Trans., Mold.) (conj., adv.) „cu toate că, măcar (că)", MDA, s.v. 1. Conj. „deși", 2. Adv. „în zadar", 3. Adv. „măcar” < magh. *bátor*

bobotită – Pieri bubă **bobotită!**, FDT II, p. 331; Bubă **bobotită**, FDT II, p. 335; *bobotit(ă)* (Reg.) (D. o bubă sau rană) „inflat(ă); umflat(ă)", MDA, s.v. < *boboti* (a)

boboti (a) – Tu, bubă, nu **boboti!**, FDT II, p. 332; *boboti* (Despre o bubă) „a se inflama, a se umfla (când e să spargă)", DLR, s.v., MDA, s.v. (Reg.) (D. răni) „a se inflama” < sl. sârb. *bobotati*, bg. *boboti*

boreasă – Toți voinicii trag pre-acasă, / La copii și la **boreasă**, FDT II, p. 230; *boreasă* (Trans., Mold.) „femeie

(măritată), nevastă”, DLR, s.v., MDA, s.v. (Reg.) „nevastă, văduvă”, DER, s.v. (Trans.) „soție, nevastă” – Etimologie: *boiereasă* < *boier* + *-easă*

bute – Într-un târziu, iară iese zmeul, umflat ca o **bute** și, încă tot mai tare umflându-se, se ridică până în înaltul cerului..., FDT I, p. 55; Jupâne vornice de loc, / Pre când vom înturna, / Să fii gata cu **buți** de vin, FDT II, p. 257; *bute* (Dog.) „vas mare de lemn pentru conservarea lichidelor (mai ales a vinului), mai larg la mijloc decât la capete, alcătuit din doage (de stejar) prinse în cercuri de lemn sau de fier, închis la capete cu două funduri de lemn”, DLR, s.v., DELR, s.v. (Pop.) „vas de lemn”, DER, s.v. „butoi”, MDA, s.v. „butoi; conținutul unui butoi” < lat. *buttis*, -em

căpățână – a mânat pre mănatorul cailor de au dus la pasăre o **căpățână** de zahăr, FDT I, p. 97; *căpățână* (Partea bulbucată a unui obiect: ~ de zahăr) „bucată mare de zahăr, de formă conică, pusă în comerț”, DLR, s.v., MDA, s.v., DER, s.v. < lat. **capitina*, -am

căpeneag – Vină, mândră,-n deal la cruce, / De vezi Neamțu cum mă duce, / În nădragi și-n **căpeneag**, / Cum i-i neamțului mai drag, FDT II, p. 126; *căpeneag* (Trans., Ban., Ungaria) „manta”, DLR, s.v., DELR, s.v. (Trans., Ban., Buc.,) „manta, haină lungă care acoperă tot corpul”, DER, s.v. „haină lungă și largă, pelerină”, MDA, s.v. (Trans., Banat) „manta; manta militară” < magh. *köpönyeg* / *köpenyeg*, tc. *kepenek*

cătănie – După el carte-o venit, / Carte de la-împărăție, / Să plece la **cătănie**, FDT I, p. 468; Munte, munte-n piatră seacă, / Lasă [feciorii] să treacă, / Să scape de **cătănie** / Să treacă la ciobănie, FDT II, p. 82; *cătănie* „serviciu militar, starea de soldat, timpul cât servește cineva în oștire; oștire, miliție, armată”, DLR, s.v., DELR, s.v. „serviciu militar, stare, condiție de soldat”, DER,

s.v. (Reg.) „serviciu militar”, MDA, s.v. „serviciu militar, militărie” < *cătană* + *-ie* (*cătană* < magh. *Katona*)

ceacău – Vai, mă doare capu rău / De glugă și de **ceacău**, FDT II, p. 152; *ceacău* (Trans.) „chipiu milităresc purtat de soldații austrieci”, DER, s.v., DLR, s.v., MDA, s.v. (Mil.) „un fel de chipiu de paradă, cu cozoroc tare, purtat de soldații austrieci” < magh. *csákó*, ger. *Tschako*

celed – s-au supărat ceilalți **celezi** și s-au sfătuit să-l pârască înaintea împăratului, FDT I, p. 152; *celed* (Trans., Oaș) „copiii și servitorii dintr-o casă; copil mic”, DLR, s.v., DELR, s.v., MDA, s.v. < magh. *cseléd*

cociș – Și îndată poruncește la **cocișiu** să prindă caii, FDT I, p. 53; și-l sfătui ca să meargă la cutare împărat și să se bage **cociș** la cai, FDT I, p. 152; tu te-ai băga la mine **cocișiu**?, FDT I, p. 121; *cociș* „cel care mână caii la trăsură, vizitiu”, DLR, s.v., MDA, s.v. (Trans.) „vizitiu, birjar”, DER, s.v. < magh. *kocsis*

creițar² – Te-i răscumpăra / Cu nouă **creițari**, FDT II, p. 326; *creițar* „mică monedă de aramă pe vremea stăpânirii austriece, având la origine imprimată o cruce pe față, valorând a suta parte dintr-un fiorin”, DLR, s.v., MDA, s.v. (Trans., Buc.) „monedă mică de argint, mai târziu de aramă, care a circulat în sudul Germaniei, în Austro-Ungaria, în Transilvania și în Bucovina până la sfârșitul sec. al XIX-lea, valorând a suta parte dintr-un florin”, DER, s.v. (Trans., Bucov.) „monedă de o centimă dintr-un florin austriac; bani” < ger. austr. *Kreuzer*, magh. *krajcár*

---

² Într-un studiu publicat în „Annales Universitatis Apulensis. Series Philologica”, anul 22, nr. 1, Alba Iulia, 2021, intitulat *Nume de monede umblătoare în însemnări de pe vechi cărți din ținuturile Hunedoarei*, Adrian Chircu observă că această monedă, *creițarul*, „reprezentând «o centimă de florin»” a circulat „cum e și firesc, concomitent cu aceștia, în veacurile al XVIII-lea și al XIX-lea”. Termenul, cunoscut, cu precădere, în arealul transilvănean și în Bucovina, „este înregistrat în culegeri de folclor, fiind azi considerat un regionalism” (Chircu, 2022: 82).

crucer³ – Atunci le dădu și lor câte un **cruceriu** și se duseră să-i dea, FDT I, p. 192; Ciumelu, ciumelu, / Mă dusei la târg / Și de un **cruceri** cumpărai, / Mâncai, beui, / Și în cap cumănac, FDT II, p. 387; Ciumeli, ciumeli, / De un **cruceri** cumpărai / Și toată casa o-am umplut, FDT II, p. 387; *crucer* = **creițar**, DLR, s.v., DER, s.v. „centimă dintr-un florin austriac; monedă” – Etimologie: cf. *creițar*

descântătură – **Descântătură** de roșăța care se face pre cerul gurei sau pre limbă, FDT II, p. 361; *descântătură* (Înv. și pop.) „descântec” („faptul de a descânta; formulă magică (în versuri) însoțită de gesturi rituale, folosită de cei care descântă”), DLR, s.v., DER, s.v. „vrajă, farmec” < *descânta* + *-ătură* (a *descânta* < *discantare)

făgădău – La **făgădău**, sub pădure, / Bea Ioan pe iepe sure, FDT II, p. 220; La **făgădăul** din luncă, / Beau voinicii și se culcă; / La **făgădăul** de piatră, / Beau voinicii și se îmbată, FDT II, p. 226; *făgădău* (Trans., Mold.) „o cârciumă situată de obicei pe drumul de țară, în care drumeții pot găsi adăpost; cârciumă, birt, ospătărie”, DLR, s.v., DER, s.v. (Trans., Maram.) „cârciumă” < magh. *fogadó*

ferdelă – să-i semene pre tot anul câte zece **ferdele** de cânepă, FDT I, p. 193; *ferdelă* „măsură de capacitate pentru cereale, conținând 20 de litri sau 16 cofe, ceea ce corespundea la ¼ de găleată; p ext. conținutul ei”, DLR, s.v., MDA, s.v. (Reg.) „măsură de capacitate pentru cereale egală cu cca. 20 kilograme” < ger. săs. *fyrdel*

froaie – **Froaia** mână slujnicele cu mațele la Mureș, să le spele și le spune că, numai un dărab dacă or pierde, e vai de

---

³ „Strâns legat etimologic și semantic de *creițar* este *crucerul* «creițar, monedă care avea imprimat semnul crucii» (germ. *Kreuzer*, DELR, s.v.)”, monedă care „a circulat, în general, la finele secolului al XIX-lea (Chircu, 2022: 82).

capul lor și n-au la ce veni acasă, FDT I, p. 167; *frâuă* (Trans.) „săsoaică (măritată); femeie măritată”, MDA, s.v., DLR, s.v. < ger. *Frau*

gâlc – **Gâlcile** se sparse / Și se întoarse!, FDT II, p. 350; *gâlcă* (De obicei la plural) „umflătură sub piele; boală de gât, manifestându-se prin inflamarea ghindurilor (la oameni), amigdalită”, DLR, s.v., MDA, s.v. (Pop.) „umflătură sub piele; inflamare a ganglionilor de la gât sau a amigdalelor” < sl. *galka*

groșiță⁴ – Așa au aruncat pre sat și-i deteră tot omul câte o **groșiță** și, fiindcă satul era mare, căpătă o miertă de **groșițe**, FDT I, p. 196; *groșiță* „monedă mică de argint, având în diferite timpuri diverse valori, DLR, s.v., MDA, s.v. „monedă străină de argint, care a circulat și în țările române; monedă poloneză de aramă, care a circulat și în țările române” < *groș* + *-iță*

hubiți – Dară neamtu ce lucra? / Cu raclete și cu **hubiți** da / Și tot pământu-l răsturna, FDT II, p. 72; *haubiță* (Mil., înv.) „tun cu țeava scurtă și cu calibru mare, destinat a arunca bombele la mari înălțimi”, MDA, s.v., DLR, s.v. < pol. *haubice*

---

⁴ Adrian Chircu încadrează, în lista întocmită, *groșul* (< ger. *Groschen*, pol. *grosz*), o monedă cu care se făceau plăți în spațiul hunedorean, „care circula de mult timp în Moldova și în Ardeal” (Chircu, 2022: 84). Autorul precizează că, deși numărul ocurențelor acestei monede este redus în corpul investigativ, contextele în care apare sunt demne de relevat. Parcurgând studiul menționat, aflăm, de asemenea, că „legată semantic și etimologic de *groș* este și *groșița* (*groșițul*), care era folosit cu precădere în Ardeal, în special în veacul al XVIII-lea. Acest nume de monedă a fost creat pe tărâm românesc prin derivare cu sufix diminutival (*groș* + *-iță/-iț*), desemnându-se, prin aceasta, «o monedă de argint emisă în Austria sau una de aramă, bătută în Polonia». Valoarea sa nu era mare, de aceea nici menționarea sa în notele de pe filele cărților privitoare la comercializarea cărților ori a altor obiecte sau bucate nu este frecventă.” (Chircu, 2022: 84). Având în vedere aceste precizări cu privire la circulația *groșiței* în arealul transilvănean, putem justifica numărul redus (doar două ocurențe) al contextelor în care această monedă apare în textele din ținuturile Albei, aflate în atenția noastră în actuala cercetare.

încătrău – A venit înapoi și, a întrebat pre pui că **încătrău** s-a dus, FDT I, p. 94; Mă duc, că n-am **încătrău**, / Că de nu, voi păți rău; / Că, de n-om sări cu toții, / Vor veni turcii ca hoții..., FDT II, p. 89-90; *încotro* „unde, în ce direcție”, DER, s.v., DLR, s.v. < *contra ubi*, cu *în-* relativ târziu

îndărăpt – El singur s-a socotit / Că pre el l-a otrăvit / Și **îndărăpt** că s-a-ntornat, FDT I, p. 421; Măi, Tomo, câne cu față, / 'Ntoarnă-**îndărăpt**, de mă-nvață, / Dac-acasă eu m-oi duce, Cătră Voinea ce-oi ști zice?, FDT I, p. 462; *îndărăt* (Trans., Mold.) „în spate, în urmă”, DER, s.v., DLR, s.v. < lat. *de retro*, cu *în-* posterior, ca la alte adverbe

junc – Ce ți-i ție, Petre dragă, / O doar **juncii** i-ai pierdut, / O' bucatele-ai gătat, / Ori opincile le-ai rupt?, FDT I, p. 425; Trageți, boi, trageți voi **junci**, / Că nu trageți la butuci, FDT II, p. 315; *junc* „taur sau bou tânăr, nepus la jug, de la 2 la 3 ani”, DLR, s.v., MDA, s.v. < lat. *juvencus*, -um

moroi – Când a fost în mijloc de cale, / l-a ieșit spre întâmpinare, / Nouă **moroi**, / Nouă strigoii, FDT II, p. 345; Mă întâlnii / Și mă lovii / De nouăzeci și nouă / **Moroi** și *Moroaie* / Pocitori și Pocitoare, FDT II, p. 365; *moroi* „stafie, strigoii, despre care se crede că ar proveni dintr-un copil mort nebotezat, ucis sau înmormântat de viu sau dintr-un mort neputrezit căruia nu i s-a făcut slujba religioasă; duh rău care ar suga sângele și laptele vitelor sau care ar speria copiii; (regional) moromeț, mortăciune”, DLR, s.v., MDA, s.v. „duh rău despre care s-ar crede că ar suga sângele și laptele vitelor sau că ar speria copiii” < vsl. *mora*

ocol – Și rămân boii-njugați / Și părinții supărați; / Și rămân boii-n **ocol**, / Cășile pline de dor, FDT II, p. 84; *ocol* „loc îngrădit, țarc de vite”, DER, s.v. < sl. *okolu* „cerc”, din *kola* „roată”

panganet – Și, în loc de șasă boi, / *Pătrântașul* dinapoi, / Și, în locul sbiciului, / Teaca **panganetului**, FDT II, p. 113; *panganet* (Înv., Trans.) „baionetă”, DLR, s.v., MDA, s.v. < magh. *panganet*

paparadă – El îi răspunse că ar mânca **paparadă**, și nu are nici un ou, FDT I, p. 196, Bine, bine, jupâne vornice de casă, / Cu barba nerasă, / Cu mustățile îmburate, / De **paparadă** încărcate”, FDT II, p. 255; *păpăradă* (Reg.) „omletă”, DLR, s.v., MDA, s.v. (Banat, Trans.) „jumări de ouă” < *papară* (< bg. *popara*)

patrontaș – Numai pușcă de n-ar fi; / Pușca și oțelele / Alea-mi mîncă zilele; / **Pătrântașu** mijlocul / Și vetzelu tot trupul, FDT II, p. 149; *patrontaș* (Pop.) „cartușieră”, DLR, s.v., MDA, s.v. < ger. *Patrontasche*

prinsoare – Sărmane, mîndrele mele, / Adunați-vă tustrele / Și țineți vreo sărbătoare, / Să mai scap de la **prinsoare**, FDT II, p. 94; *prinsoare* (Înv. și pop.) „(stare de) captivitate; temniță, închisoare, pușcărie”, DLR, s.v., DER, s.v. (Înv.) „carceră, închisoare” < *prins* + *-oare* (*a prinde* < lat. *prehendere*)

rozol – Intră tu, Vălene,-n casă, / Că cofeiu-i gata-n masă / Și **rozoșu** în fereastră!, FDT I, p. 420; *rozol* „rachiu roșu, îndulcit cu zahăr sau miere”, MDA, s.v. < ngr. *ροδόλι*, ger. *Rosalia*, magh. *rozsolls*

sgârți – Din **sgârțiul** nasului, / Din măduva oaselor!, FDT II, p. 358; *sgârți* (*sgârți*) „cartilaj; extremitate cartilaginoasă”, DER, s.v. < *sgârți* (*a*) (< sl. *sugruciti*)

slobozi (a) – A **slobozit**-o într-o pădure și sărea de pre un arbore pre altul, FDT I, p. 180; Domnule *solgăbirău*, / **Slobozi** ibovnicul meu, / Că n-am făcut niciun rău!, FDT I, p. 426; Codrule, cu frunza lungă, / **Slobozi**-mi un pic de umbră, FDT II,

p. 235; a *slobozi* „a elibera; a lăsa să plece; a da voie să se depărteze; a lăsa în libertate”, DLR, s.v., DER, s.v. „a elibera, a pune în libertate; a dezlega, a lăsa” < *slobod* (< sl. *svobodu*, prin intermediul bg. slov. *sloboden*, sb. *slobodan*)

solgăbirău – Domnule **solgăbirău**, *sloboade*-mi drăguțul meu!, FDT I, p. 425; *solgăbirău* (Înv.) (Trans., Ban.) „funcționar cu diverse atribuții în fosta administrație austro-ungară (corespunzând, aproximativ, pretorului sau prim-pretorului de mai târziu)”, DLR, s.v., MDA, s.v. < magh. *szolgabíró*

stâlpăre – Am un copaciu / Cu douăsprezece **stâlpări**, / Tot în patru crengi, / În toată creanga un cuib, / În tot cuibul șapte ouă, / În tot oul / Douăzeci și patru / Gălbenușuri, FDT II, p. 382; *stâlpăre* „ramură verde înfrunzită”, DLR, s.v., MDA, s.v. – Etimologie necunoscută (cf *stâlp* „ram”)

straiță – Ce mi-ați băgat în **straiță!**, FDT I, p. 155; Săraci voinicași frumoși, / Cum stați în loagăra scoși! / Pe din sus de Sulferin, / Unde-i locul cel de chin; / Cu puștile-n piramidă, / Cu **straițele** făr’ de pită, FDT II, p. 68; *traistă* „sac cu baiere, care se duce pe umeri”, DER, s.v. – Etimologie necunoscută

sudui (a) – Mi-o trămis bădițu carte, / Bădiț’ din țara departe. / De carte i-oi mulțumi, / Pe poștariu l-oi **sudui**, / Că Nu știu cum o scris-o rău / De n-o scris numele meu, FDT II, p. 137; *a sudui* (Pop.) „a înjura, a insulta”, DLR, s.v., MDA, s.v. < magh. *szidni*

șilboc – De-ar ploua ploaie cu foc / El coată să ție **șilboc**; / De-ar ploua ploaie cu sânge, / Cătana merge și plânge, FDT II, p. 139-140; *șilboc* „santinelă; serviciu de pază al santinelei” (În expr.) **A sta (la sau în)** ~ sau **a fi de** ~ „a sta de santinelă”, DLR, s.v., MDA, s.v. (Reg.) „santinelă” < magh. *silbok*, srb. *šilbok*

tină – Unde, Codreo, mi-ai vărat, / D-așa rău că ți-a îmblat? / Ți-i chemeșă ca **tina** / Și fața ca hârtia, FDT I, p. 412;

tină (Trans., Mold.) (Reg.) „noroi, pământ, lut”, MDA, s.v. < vsl. *tina*

veghețoriu – Strigă **veghețoriu** din vie: / Ho, ho, ho, lele Mărie!, FDT I, p. 414; *veghețor* „care veghează”⁵, DER, s.v. < *veghea* (*a*) (< lat. *vigilare*)

Analiza corpusului relevă o serie de particularități de ordin lexical și etimologic deosebit de interesante. Faptele de limbă discutate confirmă, printre altele, câteva aspecte privitoare la graiurile din Transilvania, invocate, de altfel, în incipitul acestei lucrări. Pe de o parte, este vorba despre păstrarea unor sensuri arhaice, învechite (*haubiță, panganet, prinsoare, solgăbirău*). Pe de altă parte, însă, se remarcă pătrunderea și perpetuarea unor elemente lexicale de origine maghiară și germană, ce conferă diversitate graiurilor din arealul transilvănean.

Întrucât ne preocupă, cu precădere, palierul etimologic, notăm, în continuare, câteva chestiuni observate cu privire la exemplele reperate. Așa cum am anticipat, întâlnim un număr semnificativ de împrumuturi lexicale. Predomină, în special, împrumuturile din limbile maghiară și germană, însă, sporadic, întâlnim și împrumuturi din turcă ori din limbile slave (bulgară, sârbă, poloneză). Acestea din urmă au o circulație restrânsă în Transilvania, respectiv în ținuturile Albei. Ceea ce le deosebește de împrumuturile din maghiară ori germană constă tocmai în aria de difuzare mai largă a lor. Sunt cuvinte pe care le putem întâlni și în celelalte provincii românești, unde ocurențele lor sunt, poate, mult mai firești decât în Transilvania (*baltag*).

---

⁵ Vezi și *supraveghețor* „persoană care supraveghează, inspector < *supraveghea* (*a*).

În acest context, se cuvine să discutăm separat chestiunea împrumuturilor din maghiară și germană, care sunt reprezentative pentru adstratul limbii române.

Într-un studiu recent, Bogdan Harhătă revine asupra chestiunii împrumuturilor în limba română, valorificând, astfel, adstraturile maghiar și german. Din „triada tipologiilor majore de interferență lingvistică” (substrat, superstrat și adstrat), se desprinde adstratul, astfel că,

„spre deosebire de perechea *substrat-superstrat*, care denotă procese finite, ce au ca rezultat supraviețuirea unei singure limbi, *adstratul* se caracterizează însă prin mobilitate și continuitate: el descrie influențele pe care două limbi coexistente într-un mediu (fie el un teritoriu propriu-zis sau un spațiu cultural) le exercită una asupra celeilalte, fără ca acestea să ducă la dispariția vreuneia din ele” (Harhătă, 2020: 89).

Autorul subliniază că „fenomenele de interferență între limbi au loc în condițiile contactului între civilizații/popoare/grupuri de vorbitori ai unor limbi diferite în cadrul unui ansamblu social” (Harhătă, 2020: 90). Pentru a ilustra particularitățile prin care se deosebesc adstratul maghiar și german de celelalte influențe adstratice din limba română, Bogdan Harhătă preia, în studiul său, conceptul de „zonă de contact” – un concept introdus în studiile de lingvistică mai recente, ce permite justificarea acestei întâlniri dintre popoare. Zona de contact se prezintă, astfel, drept un „spațiu social în care grupuri de oameni anterior separate geografic și/sau istoric intră în contact și stabilesc relații durabile ce implică, de obicei, condiții de subordonare, inegalitate socială și conflict iremediabil” (Harhătă, 2020: 90).

Așadar, în ceea ce privește adstraturile maghiar și german, autorul observă că zonele de contact care le determină „sunt strâns legate între ele și se află adesea în relație de interdependență” (Harhătă, 2020: 90). Această observație relevă, de asemenea, deosebirile dintre cele două, deosebiri nu doar de natură temporală și geografică, ci și privitoare la tipul de contact (de natură politico-administrativă, economică, socială și culturală), pe care românii l-au avut, de-a lungul timpului, cu populația maghiară, respectiv cu cea germană. Deosebirile ilustrează faptul că,

„față de populațiile vorbitoare de maghiară, care se prezintă ca un bloc relativ uniform geografic, cultural și lingvistic, prezența istorică a germanilor în spațiul românesc se caracterizează printr-o accentuată fărâmițare” (Harhătă, 2020: 91).

Astfel, cele două adstraturi, maghiar și german, „surprind prin firescul lor”, subliniază Bogdan Harhătă, întrucât, „la nivelul lexicului ele conțau din cuvinte pe care azi le folosim frecvent fără să trezească în conștiința vorbitorului sentimentul originii străine” (Harhătă, 2020: 108). Or, bogăția împrumuturilor din limbile maghiară și germană evidențiază încă o dată coexistența în același areal geografic (Transilvania) a românilor cu maghiarii, respectiv cu populațiile de origine germană.

La aceste împrumuturi se adaugă, desigur, cuvintele moștenite din limba latină, care au, însă, o arie de difuzare largă, în întreg teritoriul românesc, astfel că ele sunt cunoscute de majoritatea vorbitorilor. Dintre exemplele reperate, menționăm cuvinte precum: *agru*, *arină*, *bute*, *junc* etc., a căror circulație se limitează la spațiul transilvănean.

Menționăm, de asemenea, creațiile interne, „mai precis derivatele cu sufixe (mai rar prefixe), care confirmă faptul că limba română este derivativă prin excelență” (Chircu, 2021: 299). În ceea ce privește inventarul nostru, numărul derivatelor nu este unul tocmai redus, astfel că aceste creații pe teren românesc sunt demne de relevat (*bobotită, descântătură, groșiță, prinsoare, a slobozi*).

Cu privire la distincția dintre abstract și concret, judecând după exemplele reperate, observăm cu ușurință că, aproape în integralitate, termenii analizați denotă lucruri ori fenomene concrete din realitatea de zi cu zi. Sunt, așadar, termeni din cotidian, ce permit definirea universului material al vorbitorului de limbă română din secolul al XIX-lea.

Întocmirea unor câmpuri semantice pe baza cuvintelor selectate din corpus prezintă întrucâtva dificultăți. Ele sunt, în linii mari, cuvinte obișnuite, folosite în viața de fiecare zi. Desigur, privite individual, unele dintre ele surprind, într-adevăr, prin aceea că sunt cuvinte mai puțin uzuale, cum ar fi *ceacău, panganet, patrontaș, șilboc* ș.a.m.d., care se încadrează în registrul militar, după cum, de altfel, observă și redactorii dicționarelor consultate. Cu toate acestea, în perioada din care provin textele ce alcătuiesc corpusul nostru, astfel de cuvinte coexistau cu altele, denumind elemente familiare, din realitatea vorbitorului (*bobotită, bute, căpățână, straiță, tină* etc.).

Așadar, textele ce alcătuiesc antologia de folclor a lui Ioan Micu Moldovan s-au dovedit a fi extrem de productive și bogate în fapte de limbă. Desigur, așa cum am anticipat încă din titlu, cercetarea noastră s-a limitat la ținuturile Albei, astfel că multe dintre textele înregistrate, provenind din alte județene transilvănene, stau încă neatrinse. Dincolo de aspectele de ordin istoric ori cultural, ce au facilitat înțelegerea perioadei din care

provin textele, se remarcă aspectele de ordin lingvistic, ce stau mărturie limbii vorbite de românii din Transilvania în secolul al XIX-lea. Bogăția lexicală a acestor texte, precum și amănuntele ce se ascund în spatele fiecărui cuvânt, invită cititorul din timpurile noastre la un popas în trecutul românilor, merit să reflecte timpuri vechi, oameni de demult, obiceiuri ori practici aproape uitate, dar, mai presus, fapte de limbă, surprinse în toată evoluția lor – cu alte cuvinte, limba română surprinsă în devenirea sa.

Referințe:

a) *corpus*

FDT I (2014). Ioan Micu Moldovan, *Folclor din Transilvania (1862-1878)*. Vol. I (*Povești, colinde și balade*). Cluj-Napoca: Editura MEGA.

FDT II (2015). Ioan Micu Moldovan, *Folclor din Transilvania (1862-1878)*. Vol. II. Cluj-Napoca, Editura MEGA.

b) *tratate, studii și articole*

CHIRCU, A. (2021). *Vechi vorbe dialectale printre cuvinte mărturisitoare din ținuturile Hunedoarei*. În „*Annales Universitatis Apulensis. Series Philologica*”. Anul 22. 1. 291-300.

CHIRCU, A. (2022). *Nume de monede umblătoare în însemnări de pe vechi cărți din ținuturile Hunedoarei*. În Ana Voica Bojar, Hans Peter Bojar, Ion Victor Velculescu (coord.), *Cătălina Velculescu. O viață dedicată manuscriselor*. Cluj-Napoca: Editura Școala Ardeleană.

HARHĂȚĂ, B. (2020). *Adstraturile maghiar și german în limba română*. În Elena Platon (coord.). *Enciclopedia imaginariilor din România*. Iași: Editura Polirom.

RUSU, V. (coord.). (1984). *Tratat de dialectologie românească*. Craiova: Editura Scrisul Românesc.

c) *dicționare*

DELR (2012-2018). Marius Sala, Andrei Avram (dir.). *Dicționarul etimologic al limbii române*, vol. I (A-B)-II/1 (Ca-Cizmă). București: Editura Academiei Române.

DER (2007). Alexandru Ciorănescu, *Dicționarul etimologic al limbii române*. București: Editura Saeculum I.O.

DLR (2010). Marius Sala, Gheorghe Mihăilă, Monica Busuioc (dir.), *Dicționarul limbii române*, ediție anastatică, vol. I-XIX. București: Editura Academiei Române.

MDA (2001-2003). Ion Coteanu, Marius Sala, Ion Dănăilă (coord.), *Micul dicționar academic*, vol. I-IV. București: Editura Univers Enciclopedic.

FARMECUL „SPĂRGĂTORULUI DE NUCI”¹

Andreea-Daniela POPESCU

Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia, România

Abstract

The paper will make a comparative analysis between the original text of ETA Hoffmann the story of the Nutcracker with the Nutcracker cartoons. The Prince and Tom and Jerry. The story of the Nutcracker. The analysis begins by familiarizing the story of the Nutcracker and then making the comparison easy. We discover the differences between the original text and the films, we systematize the symbols used by the author to make the text-symbol correlation, the reason behind them, and last but not least the critical disclosure on society interpreted through a story intended for children, but with an important impact on the human and social condition.

Keywords: comparison; nutcracker; cartoon; symbols; society.

Introducere

Povestea *Spărgătorul de nuci* scrisă de Ernst Theodor Amadeus Hoffmann, publicată în anul 1816 este una dintre cele mai cunoscute și adaptate povești din istoria literaturii universale. Tradusă și adaptată de Alexandru Dumas, sub titlul *Histoire d'un cassenoisette*, povestea lui Hoffmann îi va inspira pe mulți artiști. De pildă, Pyotr Ilyich Tchaikovsky realizând muzica și scenariul celebrului balet *Spărgătorul de nuci*, va da șansa ca spectacolul realizat în anul 1892 să fie jucat pe

---

¹ Coordonator: Conf. univ. dr. Gabriela Chiciudean.

milioane de scene din întreaga lume. Pe lângă balet mai întâlnim adaptări ale basmului în teatrul radiofonic, la noi fiind mai cunoscut scenariul Silviei Cherim, în baletul pe gheață, în teatru, în desenul animat – o adaptare destul de fidelă fiind în acest caz cea realizată de regizorul Paul Shibli, în anul 1990 – în film, caz în care regizorii Lasse Hallstrom și Joe Johnston reprezintă o continuare a poveștii originale, prin ecranizarea din anul 2018, *Spărgătorul de nuci și cele patru tărâmurii*.

În lucrarea de față doresc să realizez o comparația dintre textul original a lui E.T.A. Hoffmann și desenele animate *Spărgătorul de nuci. Prințul*, în regia lui Paul Shibli, și deja faimosul desen animat *Tom și Jerry. Povestea Spărgătorului de Nuci* produs de Spike Brandt Tony Cervone. Considerăm că a doua variantă la care ne-am oprit poate fi o prima interacțiune a copiilor cu povestea clasică și care ajută ca acest basm, împreună cu muzica, să fie cunoscut și recunoscut de toată lumea.

E.T.A. Hoffmann a scris povestea pentru copii unor prieteni buni, Maria și Fritz Hitz, cărora le istorisea povești care mai de care mai inovative. Pe cei doi frați îi și face personaje în *Spărgătorul de nuci*. E.T.A. Hoffmann a fost compozitor, pictor și scriitor, iar datorită abilităților sale de a cerea lumi fantastice, a reușit să realizeze acest basm care îmbină realitatea cu imaginarul. După apariția faimoasei povești, Friedrich Wilhelm Fuchtner a confecționat o păpușă din lemn, reușind să urmeze cu exactitate descrierea, iar mai apoi, cu anii păpușa s-a produs în masă. Ulterior, Jacob Grimm a consemnat în cartea lui, intitulată *Mitologia germană*, rolul jucăriei din lemn, astfel Spărgătorul de nuci neavând doar întrebuintărea clasică de a sparge nuci, ci simbolizează putere și autoritate, aducând fericire și noroc. Cea mai importantă caracteristică a păpușii sunt

dinții înfricoșători care îndepărtează spiritele rele și nu le permite intrarea în spațiul propriu, în casă.

Despre povestea lui E.T.A. Hoffmann

Ni se pare firesc să ne pornim analiza de la basmul lui Hoffmann, a cărui acțiune se petrece în casa familiei Stahlbaum, când părinții pregăteau bradul de Crăciun și cadourile pentru copiii Maria și Fritz. După ce și-au primit darurile și au văzut ce minunății le-a adus nașul Drosselmeier, Maria a observat sub brad o jucărie neobișnuită din lemn. Află de la tatăl ei că era un spărgător de nuci și începu să-l folosească alegând nuci micuțe. Fritz, în schimb, îl forțează atât de tare încât îi cad doi dințișori de lemn. Maria îl îngrijește și îi cere voie mamei să o mai lase puțin lângă vitrina cu jucării.

În momentul în care se pregătește să meargă în camera ei, bufnița de pe ceas se transformă în nașul Drosselmeier, iar în sufragerie apar mulți șoareci, în frunte cu regele lor care avea șapte capete. Atunci Spărgătorul de nuci, împreună cu celelalte jucării prind viață și încep o luptă aprigă. Maria, speriată, vrea să îl ajute pe Spărgător, care era încolțit de Regele Șoarece, aruncând cu papucul. Aceasta lovește cu cotul în vitrina jucăriilor și leșină.

Dimineața se trezește în patul ei, bandajată, și când încearcă să povestească ce s-a întâmplat în acea noapte nimeni nu o crede. Nașul Drosselmeier vine cu Spărgătorul de nuci pe care l-a reparat și începe să îi povestească istoria acestei jucării speciale.

Demult, într-un regat, se afla prințesa Pirlipat, una dintre cele mai frumoase domnițe, dar care se afla sub o pază strașnică, deoarece Regina Șoarecilor i-a amenințat de părinții ei că se va răzbuna pentru omorârea întregii sale familii șoricești.

La curte trăia în acea vreme ceasornicarul și alchimistul Christian Elias Drosselmeier care, la porunca împăratului, reușise să scape de familia reginei Mauserinks. După un timp, din cauza neatenției paznicilor, prințesa a fost transformată într-o ființă îngrozitoare. Împăratul văzând asta, i-a ordonat lui Drosselmeier să găsească o soluție: Acesta a cerut ajutorul astrologului și știind că prințesei îi plac nucile, au găsit salvarea în Nuca Krakatuk. Horoscopul le dezvăluie că nuca trebuia spartă de un tânăr care nu s-a bărbierit niciodată și nu a purtat vreodată cizme, iar după ce prințesa mănâncă miezul, tânărul trebuia să facă șapte pași de-a-ndăratelea, fără să se împiedice, și abia atunci să deschidă ochii, pentru a rupe blestemul.

Cei doi, astrologul și Drosselmeier au pornit la drum să caute nuca, dar mulți ani nu au reușit să o găsească, până într-o zi când au mers la vărul ceasornicarului, Cristoph Zaharias Drosselmeier care avea o Nucă Krakatuk. Pe lângă aceasta, ei află că fiul vărului nu se bărbierise niciodată și că nu purtase cizme. Horoscopul băiatului indică și el că acesta era alesul. Acesta sparge nuca, Pirlipat înghite miezul și devine iar frumoasă, dar în momentul în care tânărul se retrăgea conform cerințelor, Madame Mauserinks îl împiedică. Băiatul este transformat într-un spărgător de nuci, iar Regina Șoarecilor moare, însă amenință că fiul ei, care are șapte capete, se va răzbuna. După transformare, Spărgătorul nu găsește nici un pic de milă la prințesa Pirlipat, iar Drosselmeier, nepotul său și astrologul sunt alungați din regat.

După ce Maria aude toată povestea, socotește că Spărgătorul de nuci din vitrină este chiar nepotul nașului Drosselmeier. Regele Șoarece vine trei nopți la rând la Maria și o amenință să îi dea tot ce are, altfel îi va face rău Spărgătorului de nuci. Fetița speriată începe să vorbească cu Spărgătorul care

o sfătuiește să îi găsească o sabie cu care să lupte cu șoarecele. Maria merge la fratele ei Fritz și îi cere o spadă de la husarii săi, iar în noaptea aceea Spărgătorul îl învinge pe Regele Șoarecilor. Ca însemn al victoriei, eroul îi aduce Mariei cele șapte coroane ale șoarecelui.

Spărgătorul de nuci o invită pe Maria să meargă cu el în Tărâmul Dulciurilor, iar ea acceptă. Împreună trec prin Pădurea Crăciunului, văd Râul Portocalelor și Fluviul Lămâilor, și ajung la capitala aceluia loc minunat unde Maria observă Spărgătorul de nuci era un prinț îndrăgit. Petrecând ceva timp acolo, observă că totul din jur se încetează și se trezește în patul ei alături de mama sa care încerca să o trezească. Fata începe să povestească, dar din nou nimeni nu o crede și se dă bătută în a încerca să mai spună cuiva ce a trăit.

Într-una din zile, când Maria se juca în salon, vine în vizită nepotul nașului Drosselmeier, iar Spărgătorul dispare din vitrină. Stând tot mai mult cu băiatul, observă la el anumite trăsături pe care le avea Spărgătorul, iar când cei doi au rămas singuri îi mărturisește că el este păpușa și o roagă să meargă împreună în împărăție, să îi fie regină, iar Maria acceptă.

Textul original/ filmul de desene animate

Comparând textul lui E.T.A. Hoffmann cu filmele de desene animate amintite, am descoperit multe asemănări, dar și deosebiri. Una din cele mai importante deosebiri apare în cazul numelui personajului principal, în carte fiind Maria, iar în ecranizare Clara, dar în ambele variante este mezină a familiei. În desenul animat *Tom și Jerry* personajul principal este Jerry care îl interpretează pe Spărgătorul de nuci ca balerin, pe scenă.

În carte mai sunt regăsite tradiții germane din contemporaneitatea autorului, însă cu timpul, înțelesul lor inițial

a fost pierdut. De exemplu, era obiceiul ca în timpul împodobirii bradului de Crăciun, copii să fie ținuți într-o cameră. În filmul de animație copiii vin din oraș, unde au împărțit cadouri, și intră direct în camera în care se afla bradul împodobit. O altă diferență o regăsim în relatarea poveștii Spărgătorului, pentru că în carte Maria află ce i s-a întâmplat păpușii, după războiul cu Regele Șoarecilor, de la nașul Drosselmeier, în timp ce Clara află povestea acestuia la petrecerea organizată de Crăciun, fiind deja pregătită în momentul luptei la care asistă.

În viziunea autorului, ETA Hoffmann, personajele sunt construite într-o altă manieră, cu mai multe detalii, iar unele dintre ele având o notă înfricoșătoare, precum regele Șoarecilor. În text ultimul fiu al reginei Șoarecilor este descris ca având șapte capete, iar în desenul animat este realizat minimalist, cu un singur cap și este singurul fiu al reginei. Creatorii animației într-adevăr au realizat o variantă mult mai accesibilă din punct de vedere vizual pentru copii, deoarece în carte regele este văzut ca un spirit rău, o monstruozitate crudă care ajunge să o amenințe pe Maria. Spărgătorul de nuci apare în viața fetiței și dorește să o apere, pentru bunătatea ei. În textul literar, regele Șoarece face trei vizite constante în camera fetei și o amenință că îl va ucide pe Spărgător. Maria, fiind o fetiță mică și inocentă, nu își poate controla emoțiile, nu știe să se apere singură sau să apeleze la un adult, aceasta și pentru că nu era crezută de nimeni. În desenul animat regele Șoarecilor vine o singură dată în camera Clarei, iar aceasta se dovedește mult mai curajoasă și îl înfruntă.

În desenul animat *Tom și Jerry*, o animație cu faimoasele personaje pentru copii, motanul Tom și șoricelul Jerry, oferă un ton jucăuș poveștii, respectând ideea centrală, însă, din start aici se observă o inversare a rolurilor, personajul principal fiind chiar

șoricelul Jerry, care joacă rolul Spărgătorului în baletul prezentat. Tom este personajul negativ, care aduce toate necazurile în împărăția șoricelului. În textul lui Hoffmann și în desenul realizate de regizorul Paul Shibli, Spărgătorul, cu ajutorul Mariei sau al Clarei, salvează împărăția dulciurilor, respectiv a păpușilor. Jerry, în schimb, este trimis departe de împărăția sa și împreună cu prietenii săi reușește să se întoarcă în regat, pentru revendicare și pentru salvarea prințesei balerină. În carte apare nașul Drosselmeier care reușește să îndrume într-un mod propriu fiecare personaj, iar Spărgătorul îi este nepot, dar în acest desen animat Creatorul este comparat cu Moș Crăciun, cel care face toate jucăriile, care le repară, fiind cel care îl sfătuiește pe Jerry să-și recupereze regatul până în zori.

Simbolurile în concordanță cu textul și ecranizările

Textul lui E.T.A. Hoffmann conține simboluri atent alese de către autor pentru a se realiza conexiuni strânse între semnificațiile acestora cu acțiunea realizată de personajele îndrăgite. În centrul atenției, fiind vorba și de un simbol semnificativ al Crăciunului, este bradul. Împodobirea bradului este o tradiție originală din Germania și arborele este

„Considerat pomul vieții /.../ are funcții în ritualele legate de toate cele trei evenimente ale vieții: naștere, nuntă și moarte. Însuși cuvântul care definește acest copac pare să fie foarte vechi, moștenit în fondul prelatin. Bradul apare în literatura populară, în special, pentru metamorfozarea fălniciei și a vitalității.” (Ruști 2002: 58).

Majoritatea întâmplărilor se petrec în camera unde se afla bradul de unde putem face și următoarele legături: nașterea sau reînvierea Spărgătorului de nuci, moartea asociată cu

înfrângerea regelui Șoarecilor de către Spărgător, iar ideea de nuntă apare în cazul cuplului Maria – Spărgătorul de nuci, sau Clara - Hans, nepotul lui Drosselmeier.

Un alt simbol important regăsit în operă este ceasul asociat cu timpul ce „este adesea simbolizat de rozasă și de roată, cu mișcarea lor de învârtire, de cele douăsprezece semne ale Zodiacului care descriu ciclul vieții și în general de toate figurile circulare.” (Chevalier & Gheerbrant 1993: 356). Timpul în poveste, în basmul nucii cu coajă tare și în desenele animate, este foarte prețios, mereu existând termenul limită în care trebuie rezolvate sarcinile impuse. Avem situația din Tom și Jerry în care șoricelul trebuie să-și recupereze regatul până la răsăritul soarelui, precis, până la începerea unei zile noi, astfel soarele fiind un element rotund, reprezentând un ciclu, începutul unei zile noi. Sau, în basm avem colaborarea dintre ceasornicarul Drosselmeier și astrologul curții, în încercarea de a găsi o soluție pentru vindecarea prințesei Pirlipat, urmărind horoscopul.

Bufnița, ca simbol, reprezintă înțelepciunea, dar „pentru că îi este cu neputință să înfrunte lumina zilei, bufnița este simbolul tristeții, întunericii, singurătății și melancoliei” (Chevalier & Gheerbrant 1993: 2014). În carte, nașul Drosselmeier, în timpul luptei dintre Spărgător și regele șoarece, cocoțat pe pendul, pare a se metamorfoza într-o bufniță, idee care în animație, datorită imaginației regizorului, este mult mai clar ilustrată, ceasul însuși fiind transformat într-o bufniță cu chipul lui Drosselmeier. Bufnița, în mitologia indiană, este un simbol al morții, iar îmbinarea celor două simboluri, timpul și bufnița, întruchipate de Drosselmeier ne vestesc venirea morții, încheierea și începerea unei noi povești, mai precis între Maria și Spărgător. Prevestirea unei morți poate fi asociată cu transformarea nepotului în Spărgătorul de nuci, însă prin

intervenția Mariei sau a Clarei, soarta acestuia se schimbă, cel care a primit sfârșitul prin moarte fiind regele șoarecilor.

Șoarecele, alt simbol, semnifică în iudaism ipocrizie, iar în creștinism reprezintă distrugere. Regele șoarecilor reușește în ambele adaptări să distrugă armonia și bucuria Mariei și a Clarei în Ajunul Crăciunului prin amenințările lor repetate, iar regina șoarecilor demonstrează ipocrizie prin actele ei de înșelătorie. Din cauza lui madame Mauserinks prințesa Pirlipat a fost transformată într-o ființă îngrozitoare, singura soluție pentru salvarea ei fiind aceea ca prințesa să mănânce miezul nucii Krakatuk. Nuca, la romani, reprezintă un simbol al fertilității, de aceea regele a promis să îi fata de soție celui ce sparge nuca. Există o superstiție occidentală în care se spune că cine mănâncă nuci fără miere de Crăciun, dinții i se vor sparge, în această situație regăsindu-se tinerii care au venit să își încerce norocul în spargerea nucii, care, nefiind predestinați, își spărgeau dinții.

Elemente sociale și psihologice regăsite în text și ecranizări

Povestea Spărgătorului de nuci a fost prezentată mereu ca o poveste pentru copii, doar că, stând și analizând am descoperit elemente psihologice și sociale care nu ar trebui ignorate.

Un prim aspect este legat de vârsta Mariei, o fetiță care are abia 7 ani împliniți, dar care în textul lui Hoffmann este înzestrată cu o minte specială și cu acțiuni mature, care nu se pot raporta cu vârsta pe care o are. Revenind la ideea că autorul le relatează povești copiilor bunilor săi prieteni, Maria și Fritz, observăm că pentru Maria are o mai mare admirație ea fiind eroina principală. M-am întrebat de ce ea și nu băiatul este

eroul principal. Probabil că din cauză că anumite „abuzuri” subtile pe care le suferă copila pot fi mai ușor trecute cu vederea, fără a fi înțelese. De pildă, după ce Maria se rănește, mama pare mai îngrijorată de starea covorului pătat cu sânge, reproșul ei fiind considerat traumatizant la anumite vârste. Sau, neîncrederea manifestată de adulți față de povestea fetei cu șoarecii. Întreaga familie o ignora sau încearcă să o convingă că a fost un vis. Singurul care o crede și îi oferă o anume siguranță este Drosselmeier, el fiind cel care îi povestește istoria păpușii.

Când Maria acceptă cu foarte mare ușurință oferta Spărgătorului de a merge cu el în împărăția dulciurilor, putem spune că ea nu simte nici un regret că își părăsește familia, din contră, pentru fată este un prilej de a se salva. În desenul animat, când Clarei i se propune să rămână în Ținutul Păpușilor, aceasta refuză, deoarece pune pe primul loc familia și pasiunea ei pentru balet, pentru că nu își poate vedea viața fără persoanele importante din jurul ei. Personajul care a ajutat-o în pe Maria să-și părăsească familia este nașul Drosselmeier care, în mod indirect, a tras toate sforile pentru ca fetița să rupă blestemul ca mai apoi să fie răsplătită. Personajul Drosselmeier în carte și în ecranizare își ia cu multă seriozitate angajamentul de naș sau unchi, fiind un ocrotitor al Mariei, ghidând-o și ajutând-o oriunde merge.

Urmărind evenimentele petrecute în perioada în care opera a fost scrisă, bătălia de la Waterloo din 1815 este reprezentată cu certitudine prin cuvintele expuse de autor, dar și printr-o simplă ecranizare pentru copii, în Tom și Jerry. Bătălia de la Waterloo a fost susținută de către armata franceză condusă de Napoleon și armata anglo-aliatilor și prusacilor, condusă de ducele de Wellington. În carte și în desenele animate se ilustrează două bătălii, prima în care jucăriile se

retrag din luptă exact ca soldații armatei anglo-aliților în bătălia de la 16 iunie 1815, fapt ce conduce la victoria armatei franceze, iar a doua este aceea în care Spărgătorul de nuci iese învingător. Din punct de vedere istoric, a fi vorba de înfrângerea lui Napoleon de către Ducele de Wellington. În desenul animat cu faimoasele animăluțe, îmbrăcămintea eroilor este specifică perioadei 1800 și se distinge clar reprezentarea lui Napoleon și a Ducelui. Tom, în momentul plecării la vânătoare, este îmbrăcat într-o haină neagră, exact ca Napoleon, conducătorul armatei franceze, iar șoricelul, încă de la început, are haina roșie precum Spărgătorul de nuci și Ducele de Wellington, care în multe poze istorice este ilustrat în haine roșii.

Concluzie

Căutând fidelitatea filmelor de desene animate, *Spărgătorul de Nuci*, *Prințul și Tom și Jerry* față de textul sursă, *Spărgătorul de nuci*, sau diferențele evidente, am descoperit o serie de invarianți și varianți care, în mod special, m-au ajutat ulterior la demonstrarea semnificațiilor numeroaselor simboluri existente. Însemnele textului au creat într-un mod atractiv și misterios farmecul poveștii, iar în explicațiile aduse de critica literară am descoperit o serie de aspecte istorice, din perioada scrierii poveștii, cum ar fi, de exemplu, motivele pentru care s-a dorit crearea și publicarea sa, alături de unele aspecte familiale și sociale. Toate au contribuit la crearea farmecului *Spărgătorului de nuci*.

Referințe:

Hoffmann, E.T.A. (2013). *Spărgătorul de nuci*. București: Regis Press Distribution

- Ruști, D. (2002). *Dicționar de teme și simboluri în literatura română*. București: Univers Enciclopedic
- Chevalier, J. & Gheerbrant A. (1993). *Dicționar de simboluri vol. I-III*, București; Artemis
- Dumitru, S. (2018). *Bradul de Crăciun: origini și semnificații*. Disponibil pe: <https://editiadedimineata.ro/bradul-de-craciun-origini-si-semnificatii/> accesat la data de 10.12.2022.
- Uniti Schimbam (2020). *Bătălia de la Waterloo (18 iunie 1815)*. În „File de Istorie, Școala de Toamnă”. Disponibil pe: [Bătălia de la Waterloo \(18 iunie 1815\) \(unitischimbam.ro\)](https://unitischimbam.ro/batalia-de-la-waterloo-18-iunie-1815): accesat la 10.12.2022.
- Cartim. (2010). *Simbolistica la animalele sălbatice*. Disponibil pe: [Animalele ca simbol - Cartim Blog](https://www.cartim.ro/animalele-ca-simbol) accesat la data de 9.12.2022
- Tom and Jerry: A Nutcracker Tale Movie*. (2022). Disponibil pe: [Tom and Jerry: A Nutcracker Tale Movie - Bilibili](https://www.bilibili.com/video/BV1114y1g7t1) accesat la 8.12.2022.
- Popescu, D. (2013). *Nucile în superstiții, legende, simboluri*. Disponibil pe: [Nucile in superstitii, legende, simboluri - diane.ro](https://diane.ro/nucile-in-superstitii-legende-simboluri) accesat la 30.01.2023.

CRUCIADA COPILOR. ALEGE ! IDEEA DE MAMĂ SAU CEA DE CĂLUGĂR ?

Lucian Alexandru RADU

Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, România

Abstract

Critical opinions, more often than not, "saw ideas" and symbols through which these ideas are expressed in Blaga's theater. But it is important now to note that these ideas are presented in his plays, usually, in a conflicting situation, in a confrontation of ideas, the character being made to judge and choose, often, between ideas with contrary urges, thus being placed, due to the seriousness of the approach, in a tragic situation, especially when he does not clearly understand the conflicting ideas, allowing himself to be dominated by symbols that are lost in the absence of clearly specified meanings, being left to float in the undefined anguish of the abstract (often dogmatic-traditional, apparently irrational) that irritates him without knowing exactly why...

Judging the mythical meaning of Christianity in relation to the criterion related to the strengthening or weakening of the vital impulse, we could find that it has... "vitality" problems, as we can also see in the Children's Crusade, because within the ideational interior of Christianity there are in conflict, to be resolved, at least two major ideas: the idea of mother (natalist) and that of monk (anti-natalist, through the vow of chastity associated with this idea).

Located in an adolescent space, relatively confused, situated between Eros and Thanatos, Christianity itself invites us, it seems, to make a "last judgment" by which to choose whether this world deserves to continue as it is (corrupted, infernal, sinful, etc.) or to be destroyed by a Revelation (like that associated, usually, with the Apocalypse).

Keywords: Ideas; Conflict; Crusade; Choice; Mother; Monk.

Lucian Blaga, *Paradis în destrămare*:
„Noaptea îngerii goi / zgribulind se culcă în fân:
vai mie, vai ție, / păianjeni mulți au umplut apa vie,
odată vor putrezi și îngerii sub glie.”

1. Tragicul. Confruntarea ideilor

„Om de idei, d-l Lucian Blaga își **alimentează creațiunea sa cu idei** (s.n.).” (Vianu, 1979: 80)

Opiniile critice, mai mereu, „au văzut idei” și simboluri prin care se exprimă aceste idei în teatrul lui Lucian Blaga. Dar e important acum să constatăm că aceste idei sunt prezentate în piesele lui, de obicei, într-o situație conflictuală, într-o confruntare a ideilor, omul-personaj fiind pus să judece și să aleagă, adeseori, între idei cu îndemnuri contrare, pus astfel fiind, datorită seriozității abordării, într-o situație tragică, mai ales atunci când nu înțelege clar ideile aflate în conflict, lăsându-se dominat de simboluri ce se pierd în lipsă de sensuri clar precizate, lăsate fiind să plutească în nedefinitul angoasant al generalului abstract (adesea dogmatic-tradițional, prejudecat) ce te irită fără să știi exact de ce...

„Tragicul se naște când se produce o înfruntare între concepțiile cosmice și sacre ale unei comunități, pe de o parte, și conștiința individuală, pe de altă parte, și când **atât revolta, cât și ordinea au îndreptățire și forță** (s.n.), iar opoziția lor se exprimă într-o contestație de **supremă tensiune**.” (Paleologu, 1981: 195).

Tensiunea aceasta de care ne vorbește Alexandru Paleologu e, adeseori, artificială, mai ales atunci când e sesizată doar latura ei exterioară, abstractă, filosofică (de exemplu,

tensiunea dintre idea abstractă de creație și aceea de sacrificiu, jertfă, în genere, necesară activității creatoare).

Dar și când tensiunea e reală, clară, concretă, prin înțelegerea opoziției dintre două idei practice, majore, ce se exclud reciproc, tot e greu de ales, dat fiind tragismul posibil a fi generat de conflictul lor (de exemplu, precum am sugerat ca fiind o cheie majoră de interpretare a *Meșterului Manole* (vezi Radu, 2022: 75-96), avem alegerea de a da viață cuiva prin moartea altcuiva, mai precis, există o opoziție reală între ideea de a crea un copil în această lume și aceea a posibilității jertfirii mamei lui la naștere prin complicațiile ce ar putea să apară atunci...).

Comicul revelează prostia, ignoranța, ipocrizia, confuzia legată de un act prin expunerea lui facilă în fața unei situații ce scoate adevărul la iveală prin râs... Tragicul presupune riscuri și acțiuni cu consecințe mult mai grave decât plânsul (adeseori, se sfârșește cu moartea unor personaje...). O cultură avansată are nevoie de ambele perspective – ne spune Alexandru Paleologu:

*„Cu geniul comic al lui Caragiale și cu **geniul tragic** (s.n.) al dramaturgiei lui Blaga, literatura românească realizează la modul cel mai înalt această polaritate pe care o prezintă totdeauna o cultură ce atinge treapta clasică.”* (Paleologu, 1981: 194-195).

Pozitivul și negativul, plusuri și minusuri, plăceri și dureri... se află prezente, sub aspectul comic, respectiv tragic, în fundamentele dramatice ale piesei de teatru pe care noi o numim viață pe acest tărâm al râsului și al plânsului, deopotrivă, iar rolul dramaturgiei e să expună spectatorul conflictului

conștient și, mai ales, inconștient existent între două idei majore aflate în opoziție (cum ar fi *ideea de Mamă* și *aceea de Călugăr*).

*„Dar personajele ce reprezintă adevărata și obscura lui simpatie sunt două: Teodul, nu ca cleric creștin și poate sfânt, ci ca ființă demonică de o misterioasă și ambiguă putere (nu se știe, și parcă **nici el n-ar ști dacă e un emisar al binelui sau al răului** (s.n.), dacă e inspirat de spiritul sfânt sau de satana), și Ioana zănată, iasmă a pădurilor, sălbătică, mamă a unui pui de lup, cea care-l ucide pe Teodul [...] redusă la principiul elementar, iarăși „htonice”, al **instinctului matern**. Aceste **două creaturi demonice** sunt adevărații protagoniști ai dramei.”* (Paleologu, 1981: 208).

Dumnezeirea, divinitatea (calitatea de zeu) având ca atribut principal capacitatea de a crea (binele și răul), de multe ori, omul, aflat în postura aceasta de (posibil) creator, de mic dumnezeu pe acest pământ, se află și în postura de a se revolta împotriva pornirilor sale creatoare (de exemplu, nataliste), sesizând (în acord cu stoicismul sau cu buddismul, de exemplu) multa suferință pe care o poate genera și, mai ales, o poate întreține aparent pentru veșnicie, refacerea neamului spre reluarea aceluiași păcate și greșeli ce-s fără leac, se pare, în ființa lui.

*„Vorbind despre **Concepția literaturii în gândirea indiană**, Mircea Eliade arăta că «textele indiene repetă până la sațietate că pricina «robiei» sufletului și deci izvorul suferințelor fără de sfârșit care fac din condiția umană o permanentă dramă – este solidarizarea omului cu*

Cosmosul, **participarea lui activă sau pasivă, voluntară sau involuntară la Creație** (s.n.)»." (Sasu, 1984: 278).

Lucian Blaga, în scrisoarea trimisă din Sebeș Corneliei (alintată Gaargi), datată 12 II 1917, exprimându-și aprecierea pentru caracterul organic al culturii indice, subliniază credința lui în divinitatea omului:

*„Mea Gaargi, / Ți-am dat numele unei principese indice. Dacă până acum n-ai citit **Filozofia indică** ce ți-am trimis-o, – atunci fă-o de dragul meu – Gaargi. [...] Vei vedea cât de organic sunt legate filozofia și religia pe marginea Gangelui. Avem încă multe să învățăm de la ei: umanitatea și noblețea. Noi jidoviții amenințați cu chinurile iadului. Gaargi – ai puținică răbdare și citește. Vei vedea că **Tu ești zeu, că eu sunt zeu** (s.n.) și că dragostea zeilor e mare.”* (Blaga, 1989: 94-95).

Da, desigur, omul e un zeu creator pe acest tărâm, un zeu ce se răscoală uneori împotriva dumnezeirii sale.

„Orice acțiune tragică e în definitiv o atare rebeliune împotriva dumnezeirii” (Paleologu, 1981: 207).

Să nu uităm totuși că, mai înainte de a se manifesta în exterior, în societate, tragedia, alegerea greșită, tragică... se desfășoară în interior, în mintea și inima judecătorului aflat sub sfatul vocii conștiinței... și apare ca urmare a unui conflict „juridic” între înger și demon, între apărător și avocatul diavolului, între argumentele aduse pentru a face, respectiv pentru a nu face ceva anume (de exemplu, un act de creație dumnezeiască reală cum este cel de a concepe, de a întreține o sarcină și de a naște un copil în această lume ce nu e chiar deloc un paradis după părerea celor mai mulți oameni).

2. La 12 ani în anul 12 12

„Bazat pe un studiu istoric serios, cum este acela al lui Silviu Dragomir din 1924, Blaga preferă o abordare **poetică și legendară** (s.n.) uneia verosimile istoric.” (Manolescu, 2008: 683).

Radu, personajul central al *Cruciadei copiilor*, are 12 ani, ni se spune. Acțiunea se desfășoară în anul (ce coincidență profund semnificativă) **1212**... Având în vedere că inspirația piesei vine de la o „cruciadă” a copiilor ce chiar a avut loc în anul 1212, e bine să medităm mai atent la cifra 12, ca punct de plecare al interpretării ce o vom sugera mai departe, fiindcă are și istoria umanității, de o vedem prin comparație cu istoria unui individ uman, etapele ei specifice: *copilărie, adolescență, maturitate, bătrânețe*...

Și chiar de nu ne-am întinde la toată istoria umanității, ci ne-am limita doar la istoria cunoscută a Occidentului, tot avem de observat aceste momente de cotitură, legate, în principal, de modul cum se realizează raportarea la sexualitate: avem astfel mai întâi o *fază paradisiacă*, în care oamenii erau goi și nu se rușinau de asta – antichitatea greco-romană stă dovadă în acest sens cu ale ei *Hermes-Herme*, cu multele simboluri falice puse la vedere prin temple (să ne amintim aici, de exemplu, de statuile lui Pan și de cele ale lui Priap), și de acele *Fascinus* romane purtate la gât chiar de copii (cum ar fi purtate astăzi Crucile creștine...).

Apoi, brusc, odată cu apariția Creștinismului, precum în *Geneza* susținută de această religie, omul află că e gol și se rușinează de asta:

„7 Atunci **li s-au deschis ochii la amândoi; au cunoscut că erau goi** (s.n.), au cusut laolaltă frunze de smochin și și-

*au făcut șorțuri din ele. 8 Atunci au auzit glasul Domnului Dumnezeu, care umbla prin grădină în răcoarea zilei, și omul și nevasta lui s-au ascuns de Fața Domnului Dumnezeu printre pomii din grădină. 9 Dar Domnul Dumnezeu a chemat pe om și i-a zis: «Unde ești?» 10 El a răspuns: «Ți-am auzit glasul în grădină și **mi-a fost frică, pentru că eram gol, și m-am ascuns** (s.n.)» 11 Și Domnul Dumnezeu a zis: «**Cine ți-a spus că ești gol?** (s.n.) Nu cumva ai mâncat din pomul din care îți poruncisem să nu mănânci?»” (Geneza 3, 7-11 în Biblia, 1924).*

Dacă sexualitatea până la un moment dat era doar o forță a naturii, întruchipată de zei teribili precum Eros sau Pan, sau Himeneu, sau Afrodita, sau Zeus, sau Hera etc., fără să fie problematizată prea mult puterea ei creatoare de oameni, dintr-o dată, cu apariția creștinismului și cu promovarea pe scară largă a ideii de *Călugărie*, începe să se pună această problemă: *a lumii ca loc al răului (condusă de Satana/ Mamona) și, prin urmare, de nereprodus de cei puri, de cei cu adevărat credincioși.* (Cu mici excepții, mai mereu, constituind o fază temporară în viața cuiva, de exemplu, cel al Vestalelor, antichitatea occidentală nu cunoaște călugăria ca practică religioasă promovată pe scară largă decât odată cu instituirea creștinismului).

Această pornire antinatalistă e oarecum pe față dată doar odată cu mișcarea *catarilor* (din gr. *καθαροί* tradus „purii”, gr. *katharós*, „curat”) răspândită în Europa apuseană (în special în Italia, Flandra și sudul Franței), cunoscuți și ca *Albigenzi* (lat. *Albigenses*, fr. *Albigois* – având mare succes în regiunea Albi).

Catarii (din fr. *cathare*) refuzau reproducerea lumii (fiind *împotriva căsătoriei* și depunând *jurământ de castitate*), succesul destul de mare al acestei mișcări în Franța (unde întregi regiuni

din țară s-au convertit, spre „purificare”, așteptând sfârșitul apocaliptic al lumii, prin *nereproducerea* ei) fiind, cel mai probabil, unul din motivele puternicei lor reprimări de către papalitate chiar printr-o Cruciadă, ce are loc cam în aceeași perioadă cu *Cruciada copiilor* (1212) – e vorba de *Cruciada Albigensiană* ori *Cruciada catară* (1209 - 1229) prin care Biserica Romano-Catolică a urmărit eliminarea religiei practicate de catarii din Languedoc și în urma căreia a apărut și monstruoasa instituție pe care o cunoaștem sub numele de *Inchiziție*...

Ca să subliniem faptele de „vitejie” ale cruciaților, date de marea lor îndârjire împotriva doctrinei celor *Puri*, atunci când cruciații au atacat Béziers, deși în oraș nu erau mai mult de 500 de catari, întreaga populație a fost măcelărită, legatul papal Arnaud-Amaury rămânând celebru cu această ocazie prin răspunsul, „creștin” desigur, dat la întrebarea pusă de un cruciat legată de modul cum i-ar putea diferenția pe catari de restul populației: „*Caedite eos! Novit enim Dominus qui sunt eius*” – „*Ucide-i [pe toți]! În mod sigur Dumnezeu știe [care] sunt ai Lui.*”

E bine să ne reamintim aici că (dumne)zeul *Vechiului Testament*, așa cum am arătat în articolul dedicat *Meșterului Manole* (Radu, 2022: 75-96), prin a sa primă poruncă („*Creșteți și înmulțiți-vă!*”) și prin forma *Legământului* făcut cu poporul său (tăierea împrejur a Obiectului) e desigur un *Zeu al Fertilității*, al *Natalismului* și, prin urmare, unul ce ar intra direct și natural în contact războinic cu o mișcare ce promovează anti-natalismul: evreii nici acum nu acceptă *călugăria* ca o formă legitimă de manifestare a religiei lor...

„*Rugăciunea Doamnei nu numai că este nodul dramatic al întregii acțiuni, dar el dă și cheia pentru înțelegerea adevăratului gând al scriitorului în **construirea***

conflictului între dorința copilului de a merge la Ierusalim și dragostea mamei care vrea să-l oprească
(s.n.).” (Todoran, 1981: 224)

Anul 12 (al vieții omului) poate fi deci interpretat ca fiind unul de debut al pubertății și, cum zice vorba aceea: odată cu noi puteri, vin noi responsabilități... Cheia de interpretare pe care o sugerăm aici e aceea de a privi piesa *Cruciada copiilor* ca pe un ritual de trecere, ca pe un ritual de primire în rândul adulților a unui tânăr care, confruntat cu o *alegere* – aceea de asculta de *Ideea de Mamă* (ideea creatoare de oameni) sau de *Ideea de Călugăr* (cu jurământul ei de castitate, evident anti-natalist în practică, indiferent de teoria adusă ca justificare), alege, în final, să intre în *Ierusalimul Ceresc*, ce l-am identificat și în altă parte (vezi Radu, 2022: 81) cu ideea de *Mireasă* (a lui Hristos, a Mielului, *dar tot Mireasă*), precum ne spune clar Apocalipsa...

Aparenta lui moarte e doar una simbolică (toată piesa e doar un simbol): o moarte a inocenței specifice copilăriei mici (ce crede în basme nataliste), spre trecere pe „celălalt tărâm”: *al zmeilor*, al adulților (al adevărului creaționist specific *genezei reale* a lumii), ieșind astfel de sub tutela minoratului, al Mamei, spre a face primii pași pe calea Adolescenței ce-l va duce la Majorat...

3. Ideea de Mamă... La ce e bună femeia?

Această interpretare își găsește sprijin, chiar dintru început, în prima dintre întrebările majore sugerate de piesă: *La ce e bună femeia?* Întrebarea nu e pusă explicit, dar răspunsul e dat – și de Radu, și de Ileana: Radu (încă naiv) – că-s bune doar „*să țină umbră pământului*”; Ileana (deși mai tânără ca el, doar

10 ani având) fiind însă conștientă de rolul maternal pe care e chemată să-l joace în această lume, care fără ea (femeia-mamă) nu ar mai *renaște* (în fiecare nouă generație), simbolul folosit de Ileana fiind chiar cel utilizat în creștinism pentru a reda ideea de *Copil Divin* (idee regăsită în multe alte tradiții spirituale): „pruncul Isus”: ea (o fată, femeia-mamă) ar putea să-l nască *din nou și din nou, și din nou...* și s-ar juca cu el precum se joacă cu păpușile sale...

„RADU: *Iac`așa – fete... **Țineți și voi umbră pământului** (s.n.). *Și asta-i ceva.**

ILEANA: *Ei nu chiar așa. Om fi și noi bune pe lumea asta de ceva. N'a fost o fată aceea care a născut pe pruncul Isus? Mai zi ceva!*

RADU: *Da, da. Dar ce fată!*

ILEANA: *Dacă ar trebui, tot o fată **ar putea să-l nască iar** (s.n.).” (Blaga, 2013: 10).*

E aici, mai întâi, de subliniat condiționarea mitică: femeia e bună să fie mamă, să nască prunc... iar și iar, și iar, că ea e bună să repete lumea, că ea e instrument al Repetării (oarbe) a lumii, ca forță direct implicată în actul creației reale, nu imagine. Dar oare femeia face singură pruncul? Sau e nevoie de un viteaz plecat în Cruciadă, să elibereze Sfântul Mormânt, ca să... ? „ILEANA: *Măritată eu? Cu cine? Că toți bărbații se`nsoară astăzi cu Sfântul Mormânt. **Sfântul mormânt e mireasa** (s.n.) tuturor.” (Blaga, 2013: 13).*

Ce-i cu abundența asta de metafore religioase legate de căsătorie? Nu putem crede că e pur întâmplătoare, chiar dacă Sextil Pușcariu, ignorând piese precum *Tulburarea apelor, Fapta, și Daria*, puternic încărcate de elementul erotic, laudă patima,

aparent nelegată de erotism ce ar conduce firul dramatic din *Cruciada* lui Blaga:

*„Numai mama din «Cruciada copiilor» se ridică, prin intensitatea iubirii ei, pe primul plan al acțiunii dramatice, în luptă cu fanatismul iluminat al fiului ei, care se cere sacrificat și a cărui «inimă se scurge pe sub ușă și prin zidurile» care-l opresc să plece cu ceata nevinovaților ostași ai mormântului. Patima deslănțuită în acest conflict e de un dramatism extraordinar și de o nobleță etică ce contrastează nespus de binefăcător cu **pasiunea erotică exploatată până la saturației** (s.n.) de cei mai mulți autori de drame moderne.”* (Pușcariu, 1935: 348).

Pasiunea erotică, explicită în piesele menționate, există și în *Cruciada*, ca motiv central, doar că se plasează, în principal, pe un nivel simbolic ce căutăm a-l revela în această lucrare, fără însă a trece cu vederea trimiterele explicite, poetic formulate de Blaga, la actul erotic blamat ca prea-saturând dramele moderne, ca de exemplu, cea care urmează, în care, legat de ideea de mamă, ni se explică, printre alte posibilități, cum poate deveni cineva o încarnare vie a acestei idei.

4. Sămânța de lup

*„IOANA: [...] Măria ta nu-s eu de vină. Un ostaș cu **sămânță de lup** (s.n.) și cu **cruce roșie pe umăr** (s.n.) – m`a trântit **în urzici** (s.n.) – și apoi s`a dus la Ierusalim cu coifu` pe-o ureche cântând: mândro floare verde de spânz... Pântecelul mi-a crescut și oamenii mă loviau și mă batjocoriau. Și mi s`a pus ca o ceață pe cap și **n`am mai voit să fiu fată** (s.n.) și m`am dus în pădure și **m`am făcut***

lupoaică (s.n.) în cetini, pe urmă... pe urmă am născut un **puiu de lup** (s.n.).” (Blaga, 2013: 15).

Deci... Ioana a ajuns însărcinată, fiindcă a fost trântită în urzici... sau fiindcă unul cu „sămânță de lup” s-a dus la Ierusalim?... Oare Drumul spre Ierusalim trece prin urzici sau prin... Ioana, ca să fie... *mamă*, fiindcă unul i-a batjocorit pântecele?

Iată un exemplu de materializare în această lume a Ideii de Mamă. Mama făcută prin viol...

„GHENADIE: **Astea-s faptele cavalerilor cruciați** (s.n.). *Își bat joc de fetele țării, de zănatice și întregi la minte deopotrivă. **Cruciații cu sămânță de lup** (s.n.)! Bine le-a spus.*” (Blaga, 2013: 16).

Iată cum ne lămurim încet, încet, care e treaba unui „cruciat”: să facă „o chestie” numită „cruciadă”, nu? Nu!... Adică da, că au și ei sămânța lor de... om, nu de lup, și trebuie și ea plasată pe undeva... ca să apară în manifestare ideea de... mamă (una din manifestările ei posibile).

Trecând însă mai departe, aflăm, de la Dascălul care citește în zodii, că ideea de mamă... mai face și copii lunatici... „*Copii lunatici o să umplă apa și pământul.*” (Blaga, 2013: 19)

E adevărat că, uneori, ba adeseori, ideea asta e atât de fecundă încât aceștia umplu „apa și pământul”... Și uneori ei cântă, trecând prin cetate:

*„să mergem, să mergem / la sfântul mormânt. / Prin fundul de mare / să trecem pe jos / Ne chiamă de dincolo / Domnul **Hristos** (s.n.) / **Stea nouă** (s.n.) s'arată / la răsărit / Viața pre moarte / a biruit.*” (Blaga, 2013: 19).

Vedem aici ideea de mamă... ca *biruitoare a morții*, fiindcă prin ideea de prunc o „stea nouă” se arată mereu „la răsărit”... Copiii sunt pregătiți încă de mici pentru când vor fi și ei Cavaleri cu sămânță de... oameni, să știe ce să facă cu ea, pentru că, se știe, „Viața pre moarte a biruit”... prin... Domnul Hristos, desigur, simbol fiind și el pentru „ceva”... în povestea aceasta – basm etern pentru copii...

Copiii însă cred în basme... și ei merg spre Sfântul Mormânt... Viața e o călătorie, nu-i așa, spre mormânt, spre moarte?

„GHENADIE: **Le-au îmbolnăvit sufletul călugării** (s.n.) *papistași...*” (Blaga, 2013: 21).

Da, călugării, prin jurământul lor de castitate, doar spre sfântul mormânt merg și ar duce toată lumea cu ei, cântând cântece religioase de închinare lui... Hristos, de nu ar mai fi prin zonă și ideea (oarecum păgână, dar tolerată, că n-ai ce-i face, așa-i viața...) de Mamă care să se opună ideii de Călugăr, un diavol acesta – ce convinge copiii să zică uneori:

„DASCĂLUL: [...] *Mamă, eu nu am mamă* (s.n.), *tată eu nu am tată.*” (Blaga, 2013: 21).

Or fi uitat, copiii, de ideea de mamă sau de tată sau... poate *nu mai cred* în ea! Sau poate cred, că doar zic: „*Tatăl nostru care ești...*”, dar confuzați fiind de apelul la fapte contrare sensului simbolic al Numelui Tată, nu mai fac fapte demne de ideea de tată și atunci... credința fără fapte... este moartă, fiindcă atunci când o să moară credința în ideea de Tată și lumea va muri *în curând...*

Dar să nu ne facem speranțe deșarte... Chiar și călugării se închină la „Maica Precista”.

Solul (trimis de Vodă la meșterul Manole, aflând că și el promite că va termina lucrarea sa... *în curând*):

*„Ce înseamnă acest în curând? Vorbim graiuri foarte felurite. Hristos a spus că în curând va veni să judece lumea. **O mie de ani și alte câteva sute au trecut și încă n-a venit** (s.n.). Fiindcă în ceruri **în curând** (s.n.) înseamnă mult de tot. Aș vrea să știu ce înseamnă acest cuvânt între zidari mincinoși.”* (Blaga, 2008: 171)

S-ar zice că mulți creștini nu înțeleg despre ce e vorba în povestea lui Hristos... El a venit deja, cu fiecare generație a revenit, a judecat lumea și a găsit-o demnă să meargă mai departe, mai ales că ai săi credincioși, fiind confuzi, adolescenți (la nivel istoric uman), nu înțeleg care e problema: care e alegerea, judecata ce trebuie de ei făcută: între cine și cine au de ales...

La Doamna intră căpeteniile copiilor cruciați (cei ce încă cred în basme de adormit copii spuse de adulți ce ar trebui să știe mai bine despre ce e vorba, mai mereu, cam în orice mit, dar nu prea știu nici ei... fiindcă, de multe ori, copiii (cu trupuri de adulți) fac copii, ca să se joace și ei cu păpuși vii (cum au fost educați în copilăria mică să o facă). Facerea de copii, pentru cei imaturi psihic, deși maturi fizic, e mai mereu o joacă...

5. Lumea stăpânită de Mamona

„DOAMNA: Eu sunt mamă ca toate mamele voastre. Ce-ați spune dacă v`ași ruga să vă întoarceți de unde ați plecat? [...]

ÎNTÂIUL: **Nu putem sluji la doi stăpâni deodată** (s.n.), și nu putem uita pe Hristos pentru o potcoavă de noroc.” (Blaga, 2013: 27)

Doi stăpâni: Mamona și Dumnezeu (vezi Matei 6, 24)...

Mamona - *Mamo, na!* – ? Mamă, poftim! – ? De la lat. *mamma?*... Nu chiar. E mamona din gr. veche μαμμωνᾶς (*mammōnās*) provenit din aramaică ܡܡܘܢܐ – *māmōnā*: *bogăție, avere, bani*.

Dar, că tot veni vorba de a sluji... Cui slujește ideea de Mamă, de Tată?... Lumii acesteia! Dacă ea e bună, atunci și ideile acestea sunt bune, că duc lumea asta bună (de aruncat la gunoi, că se închină, în principal, lui *Mamona?*) mai departe...

Ideea de Mamă implică (prin Faptă) continuarea lumii cu bunele și, mai ales, cu relele ei. Binele și, mai ales, Răul se naște din Mamă, fiind făcut de Tată (cruciat sau nu, mergând cu coiful într-o parte spre un Ierusalim real sau închipuit sau în altă direcție). Din această perspectivă, ea este o idee demonică. George Gană (despre *Cruciadă*):

„Piesa înfățișează deci **ravagiile fanatismului religios** (s.n.), cu atât mai dureroase cu cât **victimele lui sunt copii** (s.n.). Drama e, în acest punct, blagiană prin înțelegerea exaltării cruciaților ca **un caz de demonie** (s.n.), de abandonare în fața unei puteri cosmice, absolute.” (Blaga, 1987: XVIII)

Lucian Bâgiu, referindu-se la „boala” ce i-ar fi afectat pe copiii cruciați, ne atrage atenția asupra faptului că

„Această «boală a sufletului» este binecunoscută universului dramatic și liric blagian, echivalată cu

dionisiacul, vitalismul funciar eului, sângele, inconștientul, puterile, numită zeu, balaur, Satana, Dumnezeu (s.n.), a fost identificată de noi prin grilă blagiană sub denumirea de «daimonion». Constituie principiul cosmic, ontic, manifestat în ontologie, în om, în efemer.” (Bâgiu, 2003: 121).

„AL DOILEA: „Noaptea aprindem focuri mari pe dealuri, ca să știe lumea toată că se duc spre Ierusalim copiii oamenilor să cucerească sfântul Mormânt.” (Blaga, 2013: 27).

Avem aici de-a face cu o vorbire dublă, cu sensuri contrare incluse în același mesaj: a cuceri un mormânt înseamnă fie a dobândi un sfânt mormânt pentru lumea asta de păcat (distrugând și îngropând Ideea de Mamă și pe cea de Tată prin forța belicoasă argumentativ a Ideii de Călugăr), fie a cuceri moartea, real, temporar, prin ritualul profund religios specific actului sexual.

Rezultatul acestei duble vorbiri e confuzia în idei: copiii și cei mari nici măcar nu sunt conștienți de alegerea ce-o au de făcut: între ideea de Mamă, respectiv Tată și aceea de Călugăriță, respectiv Călugăr...

6. Părinte, cuvântează bine! – clar, nu mitosofic!

„ÎNTÂIUL (s`apropie de Ghenadie): Binecuvântă,

Părinte (s.n.)!

GHENADIE (face cruce): Pentru calea întorsă, copii!

ÎNTÂIUL: La Ierusalim!” (Blaga, 2013: 32).

Când vine vorba de „Părinte” (preot), aici este o diferență de opinie între ortodoxie și catolicism: ortodocșii acceptă ca Părinții lor să facă copii, catolicii nu... Aici e esența întrebării: a

face sau a nu face copii? Dar s-ar putea zice că creștinii se pare că încă nu au înțeles ce întrebare îi frământă, religia lor e doar la nivelul *frământărilor inconștiente ale Mentalului Colectiv*, al viselor prin veghe avute ce-s pline de simboluri ce nu prea se doresc a fi interpretate... Că apoi trebuie ca cel ce-și pune în mod conștient o astfel de întrebare să vină și cu un răspuns clar, trebuie să ia o decizie: *se joacă de-a mama și de-a tata* sau... *de-a călugărul*? Evident mai sunt și alte variante... dar alegerea în esența ei e asta: votezi (cu propria sămânță de lup-om) pentru continuarea lumii acesteia sau pentru sfârșitul ei?

Iar dacă, fiind călugăr, te închini încă la Tată și la Mamă, unii ar zice că n-ai înțeles nici măcar de ce ești ceea ce ești... Trăiești doar în confuzie și în contradicție de Idei Majore...

„GHENADIE: *Noi cunoaștem un singur Ierusalim, cel de dincolo de viață, cetatea luminei, care a fost, este și va fi în toți vecii! [...] Catolicii au uitat **Ierusalimul de sus pentru Ierusalimul de jos** (s.n.).*” (Blaga, 2013: 34)

Așa zise călugărul (starețul) Ghenadie, dar nu a uitat nimeni nimic: nici catolicii (călugări), nici ortodocșii (călugări) – atâta doar că nu poți uita ce n-ai știut niciodată: Care-i Întrebarea? Oare e aceasta: a fi sau a nu fi mamă? A fi sau a nu fi tată? A fi sau a nu fi călugăriță/ călugăr?... Pe scurt: a face sau a nu face copii?

Unii le-ar vrea, în același timp, sub același raport, posibile pe amândouă, uitând de logică sau de bunul-simț. Alții aleg și ei ce aleg și alții (fără să gândească prea mult), de exemplu: simbolic, cu Tatăl (Ceres) și cu Maica (Domnului) și real cu un jurământ de castitate... E mai bine așa?

„Catolicul Teodul este preocupat de triumful bisericii prin orice mijloc, de salvarea, chiar și în mod forțat, a sufletului

omenesc. Ghenadie, în schimb, ortodoxul, nu înțelege și **nu concepe întemeierea împărăției lui Dumnezeu pe pământ** (s.n.).” (Chiciudean în Cubleşan (coord.), 2005: 385).

E ciudat cum călugărul/ preotul catolic (celibatar, abstinent sexual), practic, prin jurământul său de castitate, militând pentru distrugerea (prin anti-natalism faptic a) acestei lumi, totuși, în teorie (dogmă, doctrină, predică), caută să aducă Împărăția Domnului (slăvit fie numele lui ascuns) pe pământ, în timp ce starețul ortodox, promovând preoția celui căsătorit, participând la taina nunții (lui Hristos cu Biserica lui?), deși sprijină activ ideea de a aduce noi enoriași în lumea asta „*nu concepe întemeierea împărăției lui Dumnezeu pe pământ*”...

7. Călugărul. Teodul

„GHENADIE: *Măria ta, trebuie să punem capăt netrebniciilor lui Teodul. Acum e la biserica de alături. Umblă cu o icoană din care **Isus chiamă cu mâna: lăsați copiii să vină la mine*** (s.n.). *treabă de măscărici de iarmaroc, dar nu de călugăr.*” (Blaga, 2013: 35).

Mai întâi: oare „măscărici”, dacă vrem să le zicem așa, nu sunt, deopotrivă, și Părinții și Călugării? – ambele tabere vor să momească copiii de partea lor: părinții, să ducă ladul lor (că doar n-o fi Rai) mai departe, călugării, să distrugă prin jurământ de castitate acest Infern („loc de jos”). Iar Isus, săracul, joacă la/ în ambele capete, că-i dublu simbol: și pentru Da, și pentru Nu... Nu a înțeles nici el oare care-i Întrebarea? Nu-i bai!... Mai e vreme... până la sfârșitul veșnic amânat al lumii...

Apoi... oare copiii sunt aceia ce nu înțeleg exact ideea de Mamă, de Tată (datorită mistificărilor basmologice/ mitice făcute de părinții lor) sau sunt copiii aceia ce o înțeleg, dar aleg să rămână copii și să nu devină părinți în Împărățiile Pământului... stăpânite de cei cu sămânță de lup... îmbrăcați uneori chiar în haine de... călugări?

*„Dacă substanța piesei este conflictul dintre călugărul Teodul, instigatorul care-i cucerește cu puteri diavolești pe copii, și Doamna, împreună cu sfetnicii și mamele rămase fără prunci, simbolul, care depășește acțiunea propriu-zisă, este un imn închinat purității și capacității de dăruire a copiilor, poate o reminiscență **a unui mit al copilului** (s.n.), prin care s-ar reface puritatea începuturilor, și credința că ceea ce n-au putut săvârși bărbații, cavalerii maturi, vor putea să realizeze copiii.”*(Teodorescu, 1983: 137-138)

Pe de o parte, e de observat că, într-adevăr, copiii, „crescând și înmulțindu-se”, cum e porunca pe la noi, vor realiza ceea ce au realizat și „cavalerii” ce au fost înaintea lor („Cucerirea Ierusalimului Ceresc”, a Miresei Mielului ș.a.m.d.), dar, pe cealaltă parte, tot în „Infernul” observat și blamat de catari (printre alții) vor rămâne... cu sau fără participarea la tot felul de cruciade reale sau doar simbolice...

„DOAMNA: Sfetnicii! – Ușor e să ai sfetnici, dar mai greu să alegi între sfaturi.

GHENADIE: Atunci – nu mai spun nimic.” (Blaga, 2013: 36)

Cum e deci... *ideea de Călugăr (din perspectiva ideii de Mamă)?* O minune? O nebunie? O boală? O primejdie? Diavolul în idee?

„DOAMNA: Voi ziceți că minunea aceasta... că nebunia aceasta... e ca o molimă ce se ia dela copil la copil – și ziceți că Teodul călugărul e o primejdie – sau un căpcăun, sau poate însuși diavolul – vreau să mă deslușesc – vreau să mă limpezesc” [...] (Blaga, 2013: 37-38)

Octav Șuluțiu observă și el că eroii dramatici creați de Blaga sunt puternic măcinați lăuntric de întrebări incomode, care însă trebuie să fie puse, că-s foc lăuntric întreținut de arderea unor neliniști metafizice:

„Ceea ce e autentic și esențial în toți eroii săi este zbuciumul lăuntric, conflictul lor cu demonul propriu. Este în toți o neliniște metafizică, o sete de absolut, o goană după certitudini. **Toți ard cu tălpile pe jarul întrebărilor ce sondează absolutul** (s.n.). Adâncimea lor stă în căutarea permanentă a realității de dincolo, în răfuiala lor cu Dumnezeu, cu cauza primă și ultimă, cu rostul existenței, cu jertfa și cu moartea.” (Șuluțiu, 1984: 258).

Care-i scopul ideii de Călugăr? Scopul ei, în principal, e Mormântul, Moartea, Apocalipsa, Sfârșitul lumii acesteia... Dar nu se poate – acestei idei i se opune demonic sau divin (cine știe?) ideea de maternitate: femeile știu sau măcar simt, intuiesc ce forță anulatoare de apocalipsă zace în ele, ele știu, intuiesc că ceea ce se numește călugărie e doar o poveste: iadul acesta (în care suntem chinuiți cu flacăra de iubire) o să fie veșnic reluat, regenerat, refăcut, reîncarnat prin trup de femeie... ce crede în ideea de Mamă.

„DOAMNA: *Da, cruciadă după cruciadă s`a pornit pentru un mormânt* (s.n.). *Și cruciadă după cruciadă s`a topit în nisipul deșertului. O mare mâhnire s`a coborât peste noi femeile și o neîncredere s`a sălășluit în noi toate, dar cel puțin credeam sfârșită această poveste* (s.n.). *Ce alte rătăcirii mai cunoști spre aceeași țintă ucigașă?*” (Blaga, 2013: 49).

Confruntându-se cu Teodul, intrat în castel pe căi ascunse, Doamna știe că ideea de mamă va ieși biruitoare: singura cruciadă cu adevărat importantă e *Cruciada mamelor...* pornită, generație după generație, împotriva morții, împotriva sfântului Mormânt (al Călugărilor și al celor ce cred în ideea de călugăr), cruciada pornită spre facere de copii, de copii, de copii (pl. de la *copie*)... spre educarea lor în credința strămoșească ce se închină cu maximă devoțiune („Să nu ai alți dumnezei în afară de mine!”) ideii de Tată (ceresc pe acest pământ) și de Mamă preacurată, preanevinovată și prea-adorată, și preaslăvită, și preacinstită etc.

8. Minunea

Când Radu se întoarce cu haina de cruciat, Doamna i-o smulge și i-o aruncă în cămin. Focul însă se stinge sub ea, haina nu se aprinde. Surprinsă de „minunea” observată de Radu, Doamna rămâne „înlemnită”...

Ideea de Mamă... crede în minuni... De data asta, zice ea mereu, va fi altfel: copilul meu e altfel, el va schimba lumea asta păcătoasă, va face o minune... Și, într-adevăr, de atâția mii de ani, uite cât de mult s-a schimbat lumea în esențele ei majore (Mamona, de exemplu...)...

Ideea de Mamă nu schimbă lumea – doar o menține așa cum e: după unii coruptă, după alții absurdă, după cei mai mulți un infern al indiferenței generalizate, o patrie a fricii, un ținut al depresiilor, un tărâm al ne iubirii... Și totuși, aceste opinii fiind date ca foarte greu de combătut, cele mai multe mame continuă să creadă în Utopie...

Ideea de mamă... crede în minuni.

„DOAMNA: *Cruciadele cu oameni întregi, cu oști înalte, cu cavaleri încercați – au sângerat fără rost, fără izbândă. Nu cumva îți închipui că **vor putea îndeplini copiii ce n`au putut părinții?!*** (s.n.)” (Blaga, 2013: 50)

9. Unealta unui gând

„DOAMNA (către Teodul): *Lasă-mă, lasă-mă! Nu vreau să te mai aud. Tu n`ai suflet, vorbești, dar **n`ai suflet*** (s.n.).

TEODUL: *Nu, Măria ta, n`am suflet. Un călugăr n`are suflet. **Eu nu sunt decât unealta unui gând*** (s.n.), *aspră și crudă unealtă, alt nimic. Suflet mai au astăzi numai copiii!”* (Blaga, 2013: 52-53).

Ce sunt mamele? Unelte ale ideii de Mamă, de a duce lumea mai departe cu orice preț, unelte crude și surde și oarbe la toate nenorocirile ce se vor abate asupra copiilor de ele făcuți... Dar ele nu mai au suflet... Au ales, la un moment dat, ideea de mamă, de viață *cu orice preț*, chiar infern să fie (afectiv, de exemplu, sau material (sărăcie lucie), sau totalitar etc.), veșnic reluat, iadul să fie reluat la infinit, prin jertfă de sânge făcută lunar, dar mai ales prin alegerea tragică a repetării unui destin nefericit...

„Ca și în Meșterul Manole, **atmosfera este scaldată în tragic** (s.n.). Un destin venit de aiurea trebuie să rupă fericirea unei mame și a unei țări peste care ea domnește. Cursul vieții este neîntrerupt și se va relua **după împlinirea unei jertfe** (s.n).” (Bărbulescu, 1997: 68)

Dar și călugării au ales... Ce anume? S-ar putea zice că au ales să nu mai fie infernul acesta al mamelor făcătoare (și sfinte-născătoare) de surzi și șchiopi, de orbi, de idioți, sau doar de viitori soldați ascultători de tirani, sau de viitori funcționari ce abuzează de putere, sau de viitori politicieni ce știu că politica-i curvă, nu-i așa?...

Constantin Cubleşan scrie: „E în total **o atmosferă de apocalipsă**, în care cetatea de la Dunărea de Jos pare o redută, mocnită, împotriva fanaticei **deturnări de sensuri existențiale ale credinței** (s.n).” (Cubleșan, 2021: 58).

Copiii vor alege – mamele știu – majoritatea vor alege ca „iadul” să continue, fiindcă, pur și simplu, ei nu cunosc altă viață (decât cea a minciunii, ipocriziei, exploatării, cruzimii, răutății, indiferenței, dogmatismului, a mitului înghițit fără explicație, a simbolului lăsat fără sens, al fricii de a pune o întrebare, de a-ți exprima o opinie etc.)... și vorba aceea: mai bine ceva decât nimic... deși această gândire ar fi greșită, ar putea zice un călugăr, fiindcă tu, părinte, nu alegi continuarea iadului clasic pentru tine, ci pentru altcineva. Când faci un copil, tu te faci dumnezeu – vrei să creezi viață după chipul tău (chinuit de ură și exploatare, și minciună, muncă și istovire, multă plictiseală, război și ceartă, neînțelegere...) și asemănarea ta (cu un nefericit ce-și acceptă resemnat soarta de simplă *unealtă a unor Idei*).

„Legătura dintre copilărie, văzută ca o trăire pură și spiritualitate, face din Radu un personaj aparte, el fiind capabil **să trăiască Ideea** (s.n.) insuflată de Teodul **la modul absolut** (s.n).” (Chiciudean în Cubleşan (coord.), 2005: 356).

„DOAMNA: Călugăre, lasă-mă, ieși! Din ce os ești făcut? Ce pântec te-a născut? **D-zeul tău nu e D-zeul meu!** (s.n.)” (Blaga, 2013: 56)

Adevărat s-a grăit aici: există un D-zeu al Mamelor (Doamna? – singular de la Doamne) și unul al Călugărilor (Teodul? – Teo (zeu) du-l... Du-l cu... Zeul?) – ce-s destul de deosebiți ca sens ideatic ce-l au de transmis spre cei ce cugetă, ce-și pun întrebări, ca de exemplu:

Oare Ideea de Mamă e singura religie adevărată a femeii?

(„DOAMNA: *Mă lapăd de sminteala bisericeii, dar nu de copil!*” (Blaga, 2013: 57))

Nu chiar. Mai sunt și călugărițe printre femei, ce-i drept numite Maici, să fie și ele mame măcar simbolic... (Majoritatea nu se pot lepăda de Ideea lor... Asta e...)

„TEODUL: *Nici o mamă n`a voit să se lepede de copil, dar **copiii s`au lepădat de mame pentru Hristos** (s.n.). Întâmplarea o să rămână de pomină în toate izvoarele și va rușina sufletul părinților din veac în veac.*” (Blaga, 2013: 57)

– Te lepezi de Satana, lepădătură mică ce ești?

– Mă lepăd de Mama! De ideea de mamă...

Trist, cum ar zice o mamă, dar se mai întâmplă... Destul de rar... Să nu intrăm în panică.

„TEODUL: *Isuse Hristoase **tu n`ai avut mamă** (s.n.).*” (Blaga, 2013: 59)

E o idee și el... Printre altele posibile a i se atribui, Ideea de... – „*m-am născut din virgină*”...

Corect! Fiindcă, nu-i așa? – *toți oamenii se nasc din virgine!* Din vir-gyne, din vir (bărbat, în latină) și din gyne (femeie, în greacă).

„În „noul stil”, cum filozoful îl definea, interesul trecând de la concret la abstract, **de la detaliu la esențial** (s.n.), de la imediat la transcendent, de la dat **la problemă** (s.n.), proiectarea dramelor umane într-un orizont cosmic, cu prelungire în mit, face ca personajele purtătoare ale **ideilor-forță** (s.n.) să se mențină într-o **atmosferă de poezie** (s.n.) pe care mitul ca metaforă o întreține în comunicările omului **cu tainele** (s.n.) totului.” (Todoran, 1981: 213)

Ideea de mamă... simbolic se regăsește în Maica Precista... la care se roagă Doamna, folosind apelativul de „*Născătoare de D-zeu*” (Blaga, 2013: 61) pe bună dreptate, fiindcă nu e oare bărbatul un D-zeu creator de D-zei când se identifică cu ideea de Tată, devenind o unealtă a acestei idei? Și nu-i oare femeia Femeie-D-zeu când creează oameni din trupul și din sângele ei?

Ea se sacrifică, mântuitoare, pentru neam și pentru copii... Își dă o parte din trupul ei ofrandă ideii de Mamă... Dar ce mai e în această idee? Realitatea că la un moment dat copilul pleacă în treaba lui (fiecare cu... cruciada lui, nu?), deși e trup din trupul ei...

„RADU: *Doisprezece ani am stat la tine. Acum plec. Noi suntem numai oaspeții mamelor.*” (Blaga, 2013: 66)

Androginul real, cel format din două ființe împreunate (patru mâini, patru picioare, două capete, două inimi), anume

din mamă și făt – suferă împărțirea în două de două ori: odată la naștere și apoi la maturizarea copilului (când pleacă de sub tutela mamei, că are și el cruciade proprii de purtat, nu foarte diferite însă de ale bravilor săi părinți).

Și mai este o despărțire, cea mai dureroasă: aceea ce vine prin moarte... Ideea de mamă vine la pachet, de multe ori, cu realitatea crudă a bolii (de multe ori, prelungite) și a morții copilului desprins carnal din această idee.

„DOAMNA: Copilul meu n`a plecat? – Mai e întreg ca să mă bucur? N`a plecat dintr`odată, dar a plecat pe rând. Întâiu i s`au dus privirile. Ochii stinși îi mai stau în cap, dar luminile îi rătăcesc pe calea pierdută. Apoi din obraz, din brațe, din picioare i-au plecat carnea și sângele, și pe urmă toate puterile.” (Blaga, 2013: 78)

Că de adus în acest iad îl aduci cu strigăt și durere, cu țipete și urlete de fiară apocaliptică, dar nu știi ce-l așteaptă... Sau știi: printre multe alte nenorociri: boala, bătrânețea, moartea!

Că de aceea, unealtă a ideii de mamă, ești aici: să le afle și el pe acestea...

Ai făcut o alegere... Există și urmări...

Dar ce-i binele și răul pentru o mamă? Fleacuri!

„DOAMNA: Mă rog de Satana, mă vând Satanei – numai să-mi scape copilul.

GHENADIE: Iubirea ta e așa de mare că se schimbă în păcat.” (Blaga, 2013: 79)

„DOAMNA: [...] Mă vând duhului din pământ, mă botez a doua oară întru numele cel mai spurcat: te lepezi de Hristos? Mă lapăd!” (Blaga, 2013: 80)

„Drama umană a mamei din totdeauna și de oriunde (s.n.), ce cată a-și salva copilul de pericolul rătăcirii, grevată pe un fapt real medieval, al cruciadei copiilor, are în contemporaneitate tocmai sensul dramei purificării sufletului prin credință neștrămutată.” (Cubleșan, 2021: 59).

Credință este! Încă prea multă! Problema e în cine crezi... Pentru care idee te faci o unealtă pe acest pământ? Că dacă nu știi, atunci ești în confuzie, fără să mai știi ce e alb și ce e negru, chiar dacă crezi în ideea de mamă...

„DOAMNA (către Ghenadie): *Nu-mi spuneai că vrerile Domnului sunt ascunse? Să se dea pe față! Dacă nu ni se spune ce e alb și ce e negru, ce e strâmb și ce e drept, suntem noi de vină că judecățile noastre ies bălțate?*” (Blaga, 2013: 89)

Mamele din cetate o acuză pe Doamnă că nu a luat măsuri împotriva lui Teodul. E căutat de popor, e prins, iar Ioana zănată îi sare la gât și-l ucide ca o lupoaică.

10. Viață fără moarte, fără de sfârșit

„Piesa, transformată într-o apologie a fatalismului spiritualist ortodox, nu e decât o succesiune de tablouri hieratice, prin care eroii, **ca niște lunatici** (s.n.), circulă răspândind în jurul lor **o atmosferă de exaltare religioasă** (s.n).” (Crohmălniceanu, 1963: 168).

Spre sfârșitul piesei, ce mai găsim legat de subiectul abordat aici? – găsim ideea de mamă ca delir, ca nebunie: viață fără de moarte și fără de sfârșit... A relua aceeași poveste (cruciadă) la nesfârșit: mereu să trimiți copii în cruciada vieții, în luptele vieții și să te aștepți ca ei să nu fie loviți de boli, de foame, de război, de exploatare, de nebunie amoroasă, când le vine vremea, de delir religios când caută desperați un punct de reper în lumea prea „bălțată” în care i-au adus mamele lor „confuze”...

„RADU: *Acum e grabă mare, trebuie să strâng copiii! Trebuie să-i adun – pe toți – pentru **altă încercare** (s.n.).*” (Blaga, 2013: 97)

„DOAMNA: *Du-te și tu – Radule, du-te și tu! Pleacă și tu! **Cruciada încă nu s`a sfârșit!** (s.n.)*” (Blaga, 2013: 97)

Radu (plecând cu închipuirile):

„Umblu pe coperișe, cine mă poartă? Umblu pe cruci, cine mă duce? Să mergem, să mergem! În Ierusalim! În Ierusalim!

Merge spre fereastră spre un mănunchi de raze.

Lumină mare, lumină cum n`am mai văzut. Peste mormântul Domnului s`arată steaua după care am pornit! Să nu se stingă! – Nu suflați, nu răsuflați!

Cade mort.” (Blaga, 2013: 99)

Domnul și Doamna... Unde a murit Domnul ei? Unde-i mormântul ce vrea să-l vadă atât de mult copilul? La Ierusalim...

„DOAMNA: *Bărbatul meu... bărbatul meu... a căzut acum zece ani sub porțile Ierusalimului.*” (Blaga, 2013: 34) – ideea de mamă... singură, ce trebuie să-și crească copilul după moartea

bărbatului... Ideea de copil orfan de tată ce vrea să-i vadă tatălui său mormântul...

„DOAMNA (*tipă*): Radule! S`aruncă peste el.

ÎNTÂIA (*încă tot înmărmurită*): A intrat în Ierusalim.”
(Blaga, 2013: 99)

„A ȘAPTEA: Cântă toți cei ce-au murit.

GHENADIE: Cântă intrând în Ierusalim, în **veșnicul Ierusalim** (s.n).” (Blaga, 2013: 100).

Ca o concluzie, observăm cam peste tot în istoria confruntării dintre ideea de Mamă cu cea de Călugăr spiritul de încheiere amânată, de sfârșit anulat, de apocalipsă utopică, spirit prezent nu doar în finalul piesei *Cruciada copiilor* văzut ca o cădere în miraj amețitor de către Eugeniu Nistor:

„Drama se încheie trist, dar frumos și poetic, cu mirajul amețitor al Pământului Sfânt, cu imaginea halucinantă a unei lumi posibile, înălțată pe munți de speranță, dar care nu va fi niciodată atinsă de copiii rătăciți în tenebre!”
(Blaga, 2013: 107).

Referințe

- ***. (1924). *Biblia sau Sfânta Scriptură cu Trimiteri*. Traducere de Dumitru Cornilescu. Disponibil pe <https://www.bible.com/ro>, accesat în luna iunie 2022.
- Bărbulescu, T. (1997). *Lucian Blaga. Teme și tipare fundamentale*. București: Editura Saeculum I.O.
- Bâgiu, L. (2003). *Dramaturgia blagiană - Instituire estetică a absolutului*. Sibiu: Editura Imago.
- Blaga, L. (1984). *Teatru 2*. București: Editura Minerva.

- Blaga, L. (1987). *Teatru. * Meșterul Manole*. București: Editura Minerva.
- Blaga, L. (1989). *Corespondență (A-F)*. Cluj-Napoca: Editura Dacia.
- Blaga, L. (2008). *Meșterul Manole. Teatru*. București: Editura Humanitas, Editura Agora.
- Blaga, L. (2013). *Cruciada copiilor, dramă în trei acte*. Ediție anastatică. Târgu-Mureș: Editura Ardealul.
- Crohmălniceanu, Ov.S. (1963). *Lucian Blaga*. București: Editura pentru Literatură.
- Cubleșan, C. (coord.) (2005). *Dicționarul personajelor din teatrul lui Lucian Blaga*. Cluj-Napoca: Editura Dacia.
- Cubleșan, C. (2021). *Lucian Blaga, dramaturgul. Eseuri*. Târgu-Mureș: Editura Ardealul.
- Manolescu, N. (2008). *Istoria critică a literaturii române. 5 secole de literatură*. Pitești: Editura Paralela 45.
- Paleologu, A. (1981). Teatrul lui Lucian Blaga. În *Lucian Blaga*. București: Editura Eminescu. 193-210.
- Pușcariu, S. (1935). Poezia și drama lui Lucian Blaga. *Revista Fundațiilor Regale*, 2 (8). 338-352.
- Radu, L.A. (2022). „Meșterul Manole” și Moartea Născătoarei. *Teme ale prezentului*. Cluj-Napoca: Editura Napoca Star. 75-96.
- Sasu, A. (1984). Marele visător Zamolxe. În *Lucian Blaga, Teatru 2*. București: Editura Minerva.
- Teodorescu, A. (1983). *Lucian Blaga și cultura populară românească*. Iași: Editura Junimea.
- Todoran, E. (1981). Dramaturgia lui Lucian Blaga. În *Lucian Blaga*. București: Editura Eminescu. 210-238.
- Vianu, T. (1979). *Scriitori români din secolul XX*. București: Editura Minerva.